

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı

9-12 YAŞ TÜRKÇE ÇOCUK KİTAPLARININ İÇ VE DIŞ YAPI ÖZELLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İdem KÜLEKÇİ

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2025

9-12 YAŞ TÜRKÇE ÇOCUK KİTAPLARININ İÇ VE DIŞ YAPI ÖZELLİKLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

İdem KÜLEKÇİ

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2025

KABUL VE ONAY

İdem Külekci tarafından hazırlanan “9-12 Yaş Türkçe  ocuk Kitaplarının İ  ve Dış Yapı  zelliklerinin Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışma, 16.01.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Bülent Yılmaz (Başkan)

Doç. Dr. Güleda Doğan (Danışman)

Prof. Dr. Fahri Temizyürek ( ye)

Doç. Dr. Zehra Taşkın ( ye)

Dr. Öğr. Üyesi Nihan Temiz ( ye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen  ğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof.Dr. Uğur  M RG N LşEN

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”** kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

7/2/2025

İdem Külekci

¹“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* Tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.**

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, **Doç. Dr. Güleda DOĞAN** danışmanlığında tarafımdan retilildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

İdem KÜLEKÇİ

TEŞEKKÜR

Tez hazırlama sürecimde tezimin kusursuz olması için bana elinden gelen her türlü yardımı yapan ve bilgi desteğiyle ufkumu açan tez danışmanım Doç. Dr. Güleda Doğan'a; literatür açısından gereksinim duyduğum kaynakları elde etmemde yardımcı olan Hacettepe Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı ile Ordu Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığına; incelediğim kitapların laklama uygulaması içerip içermediğine dair bilgi edinmemde bana yardımcı olan Şekil Ofset & Ambalaj'a ve Ertem Basım'a; incelediğim kitaplardan Küçük Prens'in kağıt türü ile ilgili olarak bana bilgi veren Altınçekiç Matbaası'na, Çağdaş Kağıt'a ve Danışmanlar Kağıt Plastik Ambalaj Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine; ciltli kapak ve normal karton kapak arasındaki farkı açıkladıkları için Burcan Ofset'e çok teşekkür ederim. Son olarak bana çocukluğumdan beri kitap okuma sevgisi ve alışkanlığını kazandıran ve yüksek lisansım boyunca her kapisimi, her kahrımı çeken sevgili annem Aynur Esen'e ve yine çocukluğumdan bu yana bana kitap okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıran sevgili babam Hulusi Külekci'ye çok teşekkür ederim.

Tezimi; Dünya'ya iyi çocuklar bırakarak bu Dünya ve insanlık adına iyi şeyler yapabileceğimi, Dünya'ya iyi çocuklar bırakmak için de çocukları sevip saymanın yanında çocuklara kaliteli kitaplar okutmanın gerektiğini bana yaşatarak öğreten ve bana kitap okuma sevgisiyle alışkanlığı kazandıran sevgili annem Aynur Esen'e ve sevgili babam Hulusi Külekci'ye ithaf ediyorum. Bütün çocukların benim büyüdüğüm gibi kaliteli, doğru ve güncel bilgi; sevgi, saygıyla büyüüp iyi birer insana dönüşmesini diliyorum.

Herkese, özellikle de bütün çocuklara, saygı ve sevgilerimi sunarım.

ÖZET

KÜLEKÇİ, İdem. *9-12 Yaş Türkçe Çocuk Kitaplarının İç ve Dış Yapı Özelliklerinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2025.

Bu tez 9-12 yaş grubu öykü ve romanlarının iç ve dış yapı özellikleri bakımından ilgili yaş grubuna uygun olup olmadığını, bu konuda yayınevlerinin ne ölçüde başarılı olduğunu göstermek amacıyla yapılmıştır. Ayrıca 9-12 yaş çocukların kaliteli kitaplarla buluşturulması için dikkat edilmesi gerekenlerin kütüphaneciler, yayınevleri, öğretmenler, ebeveynler, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından fark edilmesinin sağlanması bu tezin yapılmasındaki bir diğer amaçtır. Literatürde çocuk kitaplarıyla ilgili birçok çalışma olsa da bu çalışmaların genellikle sekiz yaşına kadar olan çocuklara dair yazılan kitapları içerdiği, bütün yayınevlerini ele alacak kadar geniş kapsamlı olmadığı veya herhangi bir yaş grubu özelinde yapılmadığı saptanmış, 9-12 yaş grubu özelindeki çalışmalar bakımından literatürün sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Çocuk kitaplarını değerlendirmede kullanılacak dış ve iç yapı ölçütleri de literatür tabanlı belirlenmiştir. Yayınevlerinin belirlenmesinde Türkiye Yayıncılar Birliğinin (2020) internet sayfasından yararlanılmıştır. Bu doğrultuda bir yayınevinin 9-12 yaş grubu öykü ve roman yayımlayıp yayımlamadığına bakılmıştır. Çalışma kapsamına alınması uygun bulunan 29 yayınevi olup, her bir yayınevinden kota örnekleme yoluyla kaç kitap alınacağı ve alınacak kitapların hangileri olduğu tespit edilmiştir. Toplam 100 kitaplık bir örneklem belirlenmiştir. Kitaplar öncelikle dış yapı özelliklerine göre incelenmiş, 100 kitabın içinden dış yapı özelliklerine göre uygun bulunan kitaplar iç yapı açısından incelemeye tabi tutulmuştur. Yapılan inceleme, test ve analizlerin sonucunda dış yapı unsurları açısından 9-12 yaş grubuna uygun denilebilecek 27 kitap tespit edilmiştir. Bunlardan üçü 9-12 yaş grubuna tamamen uyumlu kitaplardır. İç yapı açısından ise 9-12 yaş grubuna tamamen uyan hiç kitap tespit edilememiştir. Ancak barındırdığı sorunların çocukların fizyolojik, psikolojik anlamda ya da okuma sürecinin kalitesi anlamında sorun oluşturmayaacağı tespit edilen 11 kitap iç yapı unsurları açısından 9-12 yaş grubu için okunabilir kitap olarak belirlenmiştir. Büyük yayınevleriyle küçük yayınevleri arasında kitapların dış yapı unsurları ve iç yapı unsurları açısından niteliğinde bir fark saptanmamıştır. Ancak büyük yayınevlerinin iç ve dış yapı unsurları açısından 9-12 yaş grubuna daha uygun kitaplar yayınlayacağına dair geliştirilen iki hipotezin reddedilmiş olması çalışmanın önemli bir sonucudur. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığının halk, çocuk ve okul kütüphaneleri bağlamında çocuk kitaplarının çocuklara göre olması hususunda dikkat

edileceklere ilişkin olarak yönetmeliklerini güncellemeleri veya başka yayınlar yapmaları önerilebilir.

Anahtar Sözcükler

Çocuk kitapları, iç yapı ölçütleri, dış yapı ölçütleri, çocuklara uygunluk, 9-12 yaş, yayınevleri, kütüphaneler.

ABSTRACT

KÜLEKÇİ, İdem. *Evaluation of Interior and Exterior Structural Features of Turkish Children's Books for Ages 9-12*, Master's Thesis, Ankara, 2025.

This thesis was conducted to evaluate whether storybooks and novels for the 9–12 age group are suitable for this age group in terms of internal and external structural features and to assess the extent to which publishing houses are successful in this regard. Another aim of this study is to raise awareness among librarians, publishers, teachers, parents, the Ministry of Culture, and the Ministry of National Education about what needs to be considered to ensure that children aged 9–12 are provided with quality books. Although there are many studies in the literature on children's books, it has been observed that these studies mostly focus on books for children up to the age of eight, lack the broad scope to include all publishing houses, or are not specific to a particular age group. It was found that there is a limited body of research specifically targeting the 9–12 age group. The criteria for evaluating the internal and external structure of children's books were determined based on a review of the literature. The publishing houses included in the study were identified using the website of the Turkish Publishers Association (2020). Based on this, it was determined whether a publishing house publishes stories and novels for the 9–12 age group. A total of 29 publishing houses that met the inclusion criteria were identified. Through quota sampling, the number of books to be included from each publishing house and the specific books to be selected were determined, resulting in a sample of 100 books. The books were first analyzed based on their external structural features. Among these 100 books, those deemed suitable in terms of external structure were then subjected to an internal structural review. Following the analyses and evaluations, 27 books were identified as externally suitable for the 9–12 age group. Of these, three books were found to be fully compatible with this age group. However, no books were identified as being entirely suitable in terms of internal structure for the 9–12 age group. Nevertheless, 11 books were determined to be readable for this age group, as the identified issues in these books were not deemed to negatively affect children physiologically, psychologically, or in terms of reading quality. No significant differences were found between large and small publishing houses in terms of the external and internal structural quality of their books. However, the rejection of two hypotheses suggesting that larger publishing houses would produce books more

suitable for the 9–12 age group in terms of external and internal structure is an important outcome of this study. It may be recommended that the Ministry of Culture and Tourism and the Ministry of National Education update their regulations or make other publications regarding the issues to be considered in ensuring that children's books are suitable for children in the context of public, children's and school libraries.

Keywords

Children's books, internal structure criteria, external structure criteria, suitability for children, ages 9 to 12, publishing house, libraries.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar DİZİNİ	xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xv
1.BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. KONUNUN ÖNEMİ	1
1.2. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ VE AMACI	5
1.3. ARAŞTIRMA SORULARI VE HİPOTEZLER.....	7
1.4. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI.....	8
1.5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	8
1.6. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ.....	9
2. BÖLÜM: LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ	11
2.1. GİRİŞ	11
2.2. ÇOCUK KİTAPLARIYLA İLGİLİ ÇALIŞMALAR	11
2.2.1. 9-12 Yaş Çocuk Kitapları Üzerine Yapılan Çalışmalar	22
2.2.2. Çocuk Kitaplarının İç ve Dış Yapı Özellikleri Üzerine Çalışmalar	22
2.3. 9-12 YAŞ KİTAPLARIN DEĞERLENDİRİLMESİNDE KULLANILACAK İÇ VE DİŞ YAPI ÖLÇÜTLERİ	24
2.3.1. Dış Yapı Unsurları.....	25
2.3.1.1. Boyut Unsuru	25
2.3.1.2. Cilt Unsuru	26

2.3.1.3. Kapak Unsuru	26
2.3.1.4. Kağıt Unsuru.....	27
2.3.1.5. Sayfa Sayısı ve Düzeni Unsuru	28
2.3.1.6. Metin Rengi ve Harf Büyüklüğü (Punto) Unsuru.....	30
2.3.1.7. Resim Unsuru	31
2.3.2. İç Yapı Unsurları	32
2.3.2.1. Konu Unsuru.....	32
2.3.2.2. Karakter Unsuru.....	38
2.3.2.3. Dil ve Anlatım Unsuru	41
2.3.2.4. Yazım ve Noktalama Unsuru.....	42
2.3.2.5. Çevre (Bağlam) Unsuru	43
2.3.2.6. Plan (Kurgu) Unsuru	43
3. BÖLÜM: YÖNTEM	45
3.1. GİRİŞ	45
3.2. YAŞ GRUBUNUN BELİRLENMESİ	45
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI VE DÜZENLENMESİ	46
3.3.1. Yayınevlerinin Belirlenmesi	47
3.3.2. Kitapların Seçimi.....	49
3.3.3. Dış Yapı Ölçütleri	54
3.3.4. İç Yapı Ölçütleri.....	59
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	69
3.4.1. Dış Yapı Ölçütleri	69
3.4.2. İç Yapı Ölçütleri.....	71
4. BÖLÜM: BULGULAR	73
4.1. GİRİŞ	73
4.2. DIŞ YAPI ÖLÇÜTLERİ.....	73
4.2.1. Boyut Unsuru	74
4.2.2. Cilt Unsuru	75
4.2.3. Kapak Unsuru	75

4.2.4. Kağıt Unsuru.....	76
4.2.5. Sayfa Sayısı ve Düzeni Unsuru	76
4.2.6. Metin Rengi ve Harf Büyüklüğü (Punto) Unsuru	79
4.2.7. Resim Unsuru	80
4.2.8. Dış Yapı Ölçütlerine Uyumun Değerlendirilmesi	80
4.3. İÇ YAPI ÖLÇÜTLERİ	80
4.3.1. Konu Unsuru.....	82
4.3.2. Karakter Unsuru.....	92
4.3.3. Dil ve Anlatım Unsuru	94
4.3.4. Yazım ve Noktalama Unsuru.....	95
4.3.5. Bağlam Unsuru	96
4.3.6. Plan (Kurgu) Unsuru	96
4.3.7. İç Yapı Unsurlarına Uyumun Değerlendirilmesi	96
4.4. İÇ VE DIŞ YAPI ÖLÇÜTLERİNE UYUM İLE KİTABIN FİYATI, ORJİNAL DİLİ VE KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINA BAĞLI KÜTÜPHANELERDE BULUNMASI ARASINDAKİ İLİŞKİ	97
4.4.1. Dış Yapı Ölçütlerine Uyumun Yayınevlerine Göre Değerlendirilmesi	97
4.4.2. Dış Yapı Ölçütlerine Uyum ile Kitabın Fiyatı, Orijinal Dili ve Kültür ve Turizm Bakanlığına Bağlı Kütüphanelerde Bulunması Arasındaki İlişki	99
4.4.3. İç Yapı Ölçütlerine Uyumun Yayınevlerine Göre Değerlendirilmesi.....	101
4.4.4. İç Yapı Ölçütlerine Uyum ile Kitabın Fiyatı, Orijinal Dili ve Kültür ve Turizm Bakanlığına Bağlı Kütüphanelerde Bulunması Arasındaki İlişki	103
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	106
KAYNAKÇA	113
EK 1. DIŞ VE İÇ YAPI ÖLÇÜTLERİYLE BU ÖLÇÜTLERİN YAŞA GÖRE DEĞİŞİM VE ZORUNLULUK DURUMU	168
EK 2. ÖLÇÜTLERİN BÜNYESİNDE YER ALDIKLARI UNSURLARA GÖRE GRUPLANDIRILMASI.....	170
EK 3. YAYINEVLERİNİN KAPSAMA ALINMA / ALINMAMA DURUMU VE KAPSAM DIŞI BIRAKILMA NEDENLERİ	172
EK 4. YAYINEVLERİNİN TOPLAM KİTAP SAYILARI VE ÖRNEKLEME ALINAN KİTAP SAYILARI.....	179
EK 5. TEZ KAPSAMINDA İNCELENEN KİTAPLARIN LİSTESİ	183

EK 6. TEZ KAPSAMINDAKİ KİTAPLARA İLİŞKİN EK BİLGİLER	187
EK 7. TÜM DIŞ YAPI ÖLÇÜTLERİNE UYUMLU VE BİR DIŞ YAPI ÖLÇÜTLÜNE UYUMSUZ (İÇ YAPI DEĞERLENDİRMESİNE ALINAN) KİTAPLARIN BİLGİLERİ ..	187
EK 8. KİTAP ÖZELİNDE DIŞ YAPI İNCELEMESİ	187
EK 9. YAZIM VE NOKTALAMA HATASI TÜRLERİNİN LİSTESİ	188
EK 10. KİTAP ÖZELİNDE İÇ YAPI BULGULARININ AYRINTILARI	194
EK 11. KİTAPLARIN ZORUNLU DIŞ YAPI VE İÇ YAPI ÖLÇÜTLERİNE UYUM ORANLARI VE BULUNDUĞU KÜTÜPHANE SAYILARI	195
EK 12. ORJİNALLİK RAPORU	198
EK 13. ETİK KURUL MUAFİYET FORMU	199

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Araştırma soruları ve hipotezlere göre kullanılan yöntem ve araçlar	9
Tablo 2. Çocuk kitaplarının eğitim amaçlı kullanımına odaklanan çalışmalar	12
Tablo 3. Bir yazarın çocuk kitaplarına odaklanan çalışmalar	13
Tablo 4. Çocuk kitaplarında cinsiyete ve karakterlere odaklanan çalışmalar	14
Tablo 5. Çocuk kitaplarının resimleri üzerine çalışmalar	15
Tablo 6. Enerji ve oyuncak gibi kavramlara, çocuk kitaplarıyla ilgili listelere, artırılmış gerçeklikle çocuk kitabı tasarımına odaklanan çalışmalar	16
Tablo 7. Çocuk kitabı çevirisine, çocuk kitaplarındaki iletilere odaklanan çalışmalar ..	16
Tablo 8. Çocuk kitabı koleksiyonları/diziler, çift dilli çocuk kitapları, çocuk kitaplarıyla ilgili sınıflama şemaları, okuma kültürü kazanımında çocuk kitapları konularına odaklanan çalışmalar	17
Tablo 9. Çocuk kitaplarının sosyal uyuma, çeşitli zihinsel becerilere etkisine ilişkin çalışmalar	17
Tablo 10. Çocuk kitaplarındaki belli bir konuya ve belli bir konudaki çocuk kitaplarına odaklanan çalışmalar	18
Tablo 11. Çocuk kitapları hususunda prososyal davranış, imge ve metafor içeriği konularına ve çocuk kitaplarına ilişkin görüşlere odaklanan çalışmalar	19
Tablo 12. Çocuk kitaplarına ilişkin tepkilere, çocuk kitaplarındaki metaforik algılara ve çocuk haklarının yerine, korku vb. olgulara dair çalışmalar	19
Tablo 13. Çocuk kitabı yayıncılığına, çocuk kitaplarının incelenmesine veya karşılaştırılmasına dair çalışmalar ile çocuklar için yazılan sanat kitapları ve okul öncesi çocuk kitaplarına ilişkin ölçüt belirten çalışmalar	20
Tablo 14. Çocuk kitaplarıyla ilgili literatürdeki diğer çalışmalar	21
Tablo 15. Çocuk kitaplarının iç ve dış yapı açısından çocuklara uygunluğunun ele alındığı çalışmalar	22
Tablo 16. Örnekleme dahil edilen kitapların yayınevlerine göre dağılımı	73
Tablo 17. Kitapların kullanılan harf puntosuna göre dağılımı	79
Tablo 18. İç yapı ölçüt değerlendirmesine alınan kitapların yayınevlerine göre dağılımı	81
Tablo 19. Dış yapı ve iç yapı değerlendirmesine tabi tutulan kitapların yayınevlerine göre dağılımı	82
Tablo 20. Yayınevlerinin bünyesindeki kitaplara göre dış yapı ölçütlerine uyum oranları	98

Tablo 21. Yayınevlerinin bünyesindeki kitaplara göre iç yapı ölçütlerine uyum oranları.....	102
---	-----

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Kitapların en ve boy ölçülerine göre dağılımı (cm)	74
Şekil 2. Kitapların sayfa sayısı ve toplam kelime sayısına göre dağılımı	77
Şekil 3. Paragraftaki toplam cümle sayısı ve bir cümledeki toplam kelime sayısı	78
Şekil 4. Kitapların uyulması zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranı ve fiyatları (TL) arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım grafiği	100
Şekil 5. Kitapların orijinal dilinin Türkçe olması ya da çeviri kitap olmalarına göre uyulması zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranlarını gösteren boxplot grafiği	100
Şekil 6. Kitapların uyulması zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranı ve bulunduğu kütüphane sayısı arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım grafiği	101
Şekil 7. Kitapların zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum oranları ve fiyatları arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım grafiği	103
Şekil 8. Kitapların orijinal dilinin Türkçe olması ve çeviri kitap olmasına göre uyulması zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum durumlarını gösteren boxplot grafiği	104
Şekil 9. Kitapların uyulması zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum oranı ve bulunduğu kütüphane sayısı arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım grafiği	105

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. KONUNUN ÖNEMİ

Kütüphane kullanıcıları arasında genel kullanıcı profilinden bilişsel ve fiziksel özellikleriyle, ilgi alanlarıyla ve gereksinimleriyle farklılık gösteren en önemli kullanıcı gruplarından biri çocuklardır. Çocuk kullanıcılar bilişsel, ruhsal ve fiziksel gelişimlerini yetişkinlerin aksine henüz tamamlamamışlardır ve bu durum kütüphanelerin çocuklar için işlevlerini hassas bir noktaya taşımaktadır. Bu işlev yalnızca eğitim işlevi ile sınırlı değildir. Aynı zamanda çocukların gereksinimlerine cevap veren, çocukların seviyelerine uygun koleksiyon sağlamak da oldukça önemlidir. Bunu teşvik etmek amacıyla Amerikan Kütüphane Derneği (American Library Association) (2010) çocuklar için uygun kütüphane koleksiyonu geliştirmeye yönelik olarak kurgu, kurgu dışı, bilim, şiir gibi farklı türlerde en başarılı bulunan çocuk kitaplarına verilen ödülleri listelemektedir. Benzer şekilde, Amerikan Kütüphane Derneğinin bir uzantısı olan Çocuklar İçin Kütüphane Hizmeti Derneğinin de (The Association for Library Service to Children) (2024) çocuk kitaplarının yazar, çizer ve yayıncılarına verilen ödüllere internet sayfasında yer verdiği görülmektedir.

Çocuklara yönelik koleksiyon oluşturma/yönetme konusu çocuk kullanıcıların farklılıkları nedeniyle üzerinde hassasiyetle çalışılması gereken bir konudur (Kalemci, 2017; Yılmaz, 2021a). Kütüphanelerde sunulan çocuk koleksiyonu içeriğinin hitap ettiği yaş grubuna/çocukluk dönemine uygun olması beklenir (International Federation of Library Association, 2003; Johnson, 2009, s. 133; Yılmaz, 2021a; Yılmaz ve Yılmaz, 2021b). Aksi halde çocuk kitabı olarak yayımlanmış ancak çocuklara uygun olmayan nitelikleri bulunan (örneğin şiddet ya da porno içerikli) çocuk kitapları, çocuk, halk veya okul kütüphanelerinin koleksiyonuna dahil edilebilir. Hatalı koleksiyon seçimi çocukların okuma alışkanlığını etkileyeceği, olumsuz içeriklere maruz kalmalarına ve kötü etkilenmelerine neden olabileceği gibi (Johnson, 2009, s. 133), kütüphanelerin koleksiyon kalitesini de olumsuz etkileyecektir. Diğer yandan çocuklara uygun kitaplarla çocukların bir araya getirilmesi, bu bağlamda çocuk kitaplarının çocuklara uygun nitelikte olması çocukların gelişimini ve okuma alışkanlığı edinme sürecini olumlu anlamda destekleyen bir olgu olarak görülmektedir (Sever, 2019, s. 9-30). Bu bağlamda çocuk

kitaplarının; çocukların zihinsel, psikolojik gelişimine ve okuma alışkanlığına olumlu etki yapacak nitelikte olması şeklinde tanımlanan edebiyattaki çocuğa görelilik ilkesine (Demirel, 2010, s. 52) uyumlu olması, çocukların zihinsel ve psikolojik gelişiminin sağlıklı olması, okuma alışkanlıklarını geliştirmeleri için de elzemdir. Çocukların kitaplarla buluştuğu bir mekan olan kütüphaneler hem çocuğa göre kitap seçme hem de bu seçilen ve çocukların kullanımına sunulan kitaplarla çocukların okuma alışkanlığını geliştirmeye yardımcı olan kurumlar olmasından mütevellit, çocuk kitaplarının çocuklara göreliliği, çocukların gelişimi, okuma alışkanlığının gelişimi ve kütüphanelerin birbiriyle yakın ilişkiye sahiptir. Bu nedenle çocuk kitaplarının çocuklara göre olmasının gerekliliği, sadece koleksiyon kalitesi ya da kişisel, bilişsel gelişim açısından değil okuma alışkanlığının geliştirilmesi açısından da kütüphaneleri önemli bir noktaya taşımaktadır.

Çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu; yayıncılık sektörü, edebiyat, eğitim, çocuk gelişimi gibi alanların konu kapsamına girmesinin yanında çocukların da birer kütüphane kullanıcısı olması nedeniyle Bilgi ve Belge Yönetimi alanının da konu kapsamına girmektedir. Çocuğa uygun kitabı seçmek; literatürde altı çizilen önemli bir konudur. Öyle ki, Amerika'daki çocuk kitabı yayıncılığının tarihçesinin öteden beri araştırıldığı ve 1950'li yıllarda dahi doğru kitap seçimi konusunda yönlendirmeler yapıldığı, listeler yayımlandığı görülmektedir (DeAngelo, 1958, s. 120-121). Türkiye'de de konu uzun yıllardır gündemdeki yerini korumuştur. Tuncer (1974) tarafından yapılan çalışmada sekiz yaşına kadar olan çocuklar için yayımlanmış olan çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu birçok kitabın incelenmesi yoluyla ele alınmış ve yayınevleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Günümüzde neredeyse her alanda yaşanan hızlı değişim ve kitap sayılarındaki hızlı artış düşünüldüğünde, uygun çocuk kitabı seçimi konusundaki bilinçlendirme ve yönlendirme ihtiyacı belki de her zamankinden daha önemli bir hale gelmiştir. Bu seçimin yapılabilmesi için, çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğunu değerlendirmede kullanılacak güncel ve çağa uygun ölçütlere ve bu ölçütlere göre yapılacak tarafsız bilimsel değerlendirmelere gereksinim vardır. Çocuk kitaplarının çocuklara uygun nitelikte olup olmadığı dil ve anlatım, konu, boyut ve resim gibi iç ve dış yapı unsurlarına¹ göre değerlendirilir (Çakmak Güleç ve Geçgel, 2017; Karatay, 2016; Oğuzkan, 1997). Gerek çocuk kitaplarını değerlendirmek üzere ölçüt geliştirme gerekse de bu ölçütleri

¹ Literatürde iç yapı özellikleri yerine içerik özellikleri, dış yapı özellikleri yerine ise biçimsel ya da fiziki özellikler ifadelerinin de kullanıldığı görülmüştür. Örneğin, Gönen vd. (2011), Gönen vd. (2012), Gönen vd. (2014), Sever (1995), Yılmaz ve Yılmaz (2021) bu tür adlandırmaların yapıldığı çalışmalardandır. Ancak genel kullanımın iç yapı ve dış yapı şeklinde olmasından dolayı bu tezde "iç yapı unsurları/ölçütleri/özellikleri" ve "dış yapı unsurları/ölçütleri/özellikleri" şeklinde bir kullanım tercih edilmiştir.

kullanarak kitapların uygunluğuna karar verme konusu bilimsel olarak önemsenmiş ve araştırılmış bir konudur. Literatürde çocuk kitaplarının uyması gereken ölçütlerin neler olduğuna yönelik çalışmalar geniş yer tutmaktadır (Çakmak Güleç ve Geçgel, 2017; Enginün vd., 2000, s. 200, 210-214; Karatay, 2016; Lukens vd., 2013; Oğuzkan, 1997). Çocuk kitaplarının değerlendirilmesine yönelik ölçütlerin yanısıra kitapları bu ölçütlere göre değerlendirip çocuklara uygunluğunu belirlemeye yönelik de çok sayıda çalışma mevcuttur (Çiftçi ve Ulutaş, 2017; Dönmezler, 2019, Darga vd., 2021, Yılmaz, 2021a, Yılmaz ve Yılmaz, 2021b). Bu gibi çalışmaların yapılması kadar önemli olan bir diğer husus uygulamaya yansımaları, uygulamada yer bulmasıdır.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde çocuk kitaplarının seçimi için çok da güncel olmayan 2005 tarihli bir Yayın Seçme Yönetmeliği bulunmaktadır (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2005). Bu yönetmelik yakından incelendiğinde sadece bir takım iç yapı ölçütlerine yer verildiği, bunların da farklı yaş grupları ve bu yaş gruplarının özellik, ihtiyaç ve gereksinimlerine göre herhangi bir ayrıma tabi tutulmadığı anlaşılmaktadır. Kitap seçiminde yalnızca iç yapı ölçütlerine dikkat etmek ya da kitapları doğrudan dış yapı özelliklerine göre seçmek doğru değildir. Kitapların dış ve iç yapı özelliklerinin beraber ele alınması daha bütünsel bir değerlendirme sunar. Öte yandan, her yaş grubu farklı özellikler gösterdiğinden ilgili gruba hitap edecek çocuk kitapları da farklı olacağından, topyekün bir değerlendirme yapmak oldukça sınırlayıcıdır. Örneğin okul öncesi eğitim çağındaki bir çocuğa hitap edecek bir çocuk kitabı karakterinin özellikleri ya da bu kitabın puntosu için önerilenlerle (Çakmak Güleç ve Geçgel, 2017, s. 219; Sever, 2008, s. 77-78; Ural, 2017, s. 52; Zivtçi, 2005, s. 35), dokuz yaşındaki bir çocuk için önerilenler birbirinden oldukça farklıdır (Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 46; Zivtçi, 2005, s. 35). Yönetmelikle ilgili diğer dikkat çeken sorun, gerek ölçütler gerekse de ölçütlerin değerlendirilmesi konusunda literatürdeki zenginlikten faydalanılmadığı ve Yönetmeliğin bir bilimsel temele oturtulmadığıdır.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığının (2021) da ders kitapları ve eğitim araçlarına yönelik olarak hazırladığı bir yönetmelik mevcut olup bu yönetmelik yaşa göre değişen kimi ölçütler içerse de edebi kitaplara ilişkin herhangi bir ölçüt barındırmamaktadır. Oysaki edebi kitapları da dolaylı yoldan eğitici araç olarak kullanmak mümkündür. Buna ek olarak, bu tez tamamlanmak üzere yayınlanan T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Kütüphaneleri Yönetmeliğinde de (2024) çocuk kitaplarının insani değerlere uygunluğu gibi bazı iç yapı ölçütlerine işaret edilmiş olsa da herhangi bir dış yapı ölçütüne rastlanmamıştır. Bu

yönetmelikte işaret edilen ölçütlerin de hangi bilimsel esaslara dayalı olduğu belli değildir. Yönetmelik dahi olsa bir çocuk kitabı seçim ölçütünün dayandığı bilimsel esasların bilinmesi, ilgili ölçütün geçerliliğini ve güvenilirliğini arttıracaktır. Uygulama tarafındaki bu eksikliklere rağmen çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğunun ve bu konuda yararlanılacak ölçütlerin yalnızca bilim camiası tarafından değil yönetmelikler eliyle devlet tarafından önemsenecek kadar ciddi bir konu olduğu açıktır.

Çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu üzerine yapılan çok sayıda çalışma olsa da bu çalışmaların kapsamı genel olarak sınırlı kalmaktadır. Örneğin, belli bir yazarın çocuk kitaplarının değerlendirildiği çalışmalar literatürde oldukça fazla yer bulurken, çocuk kitaplarının Tuncer (1974) çalışmasında olduğu gibi daha kapsamlı ve genel olarak değerlendirildiği çalışmaların eksikliği dikkat çekmektedir. Literatürdeki en önemli sınırlılıklardan biri de dokuz yaş altı için yapılan çalışmaların geniş yer tutmasına karşın, dokuz yaş ve üzeri çocuk kitapları ile ilgili az sayıda çalışma olmasıdır. Hatta 9-12 yaş çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özellikleri bakımından çocuklara uygunluğunu değerlendiren herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. 9-12 yaş grubu çocuk kitapları üzerine yapılan iki çalışmadan birinde 1984-2014 aralığında yayımlanmış ve ödül almış, 9-12 yaş grubuna hitap ettiği belirtilen 12 çocuk kitabının çocukların bilişsel, duyuşsal, sosyal ve dilsel gelişimine ne ölçüde katkı yaptığı değerlendirilmiştir (Çetinkaya, 2022). Diğer çalışmada ise Gülten Dayıoğlu'nun yazdığı çocuk kitapları üzerinden 9-12 yaş çocuk kitapları, sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerler açısından incelenmiştir (Coşkun, 2022). Buradan hareketle, 9-12 çocuk kitaplarının ilgili yaş grubuna uygunluğunu tüm çocuk kitabı yayıncıları üzerinden kapsamlı olarak değerlendiren bir çalışma yapmanın önemi açıktır. Zira, çocukluk dönemi sekiz yaşında sonlanmamakta ve birçok farklı yayıncı tarafından dokuz yaş ve üzerine hitap eden çok sayıda kitap piyasaya sürülmekte olup, bu kitapların dış ve iç yapı özelliklerine göre değerlendirilmesi ergenlik gibi hassas bir döneme geçiş aşamasında olan 9-12 yaş grubu çocuklar için elzemdir.

8-13 yaş Cleary (1972, s. 16) tarafından okuma alışkanlığının kazanılmasında altın çağ olarak belirtilmiştir. 9-12 yaşın 8-13 yaş aralığında bulunması dolayısıyla okuma alışkanlığının kazanılmasında önemli bir dönem olduğu anlaşılmaktadır. Çocuk kitaplarının çocuklara göre olmasının okuma alışkanlığının kazanılmasındaki etkisini öngörmek zor olmayacaktır. Bu bağlamda 9-12 yaş grubu çocuk kitaplarının çocuklara uygun nitelikte olup olmadığının değerlendirilmesinin sadece literatürdeki boşluğu

doldurmak için ya da 9-12 yaş grubu ergenliğe geçiş sürecinde olduğu için değil, 9-12 yaş grubunun okuma alışkanlığını kazanabilmesi açısından da gerekli olduğu ortadadır. Çocuk kitaplarının kütüphane kullanıcıları ve kitap satın almak isteyen müşterilerle buluşmadan önceki ilk durağı yayınevleridir. Yayıncıların da konu ile ilgili bilinçli olması, kitapların yayım öncesi değerlendirilmesini ve gerekiyorsa yayımlanmaması ya da yapılacak düzeltmeler sonrası yayımlanmasını sağlama konusundaki rolleri büyüktür. Bu açıdan çocuk kitabı yayıncıları üzerinden bir değerlendirme yapılması çok boyutlu bir analize imkan verecektir.

9-12 yaş grubuna hitap eden çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özellikleri açısından ilgili yaş grubuna uygunluğunu veriye dayalı olarak analiz etmek literatürdeki önemli bir boşluğun doldurulmasına hizmet edeceği gibi, çocuk kitaplarının bulunduğu halk, çocuk ve okul kütüphanelerinde nitelikli çocuk koleksiyonu geliştirilmesi ve yönetilmesi süreçlerine uygulamalı olarak katkıda bulunacak; yayınevlerinin yayın niteliklerini gözden geçirmelerini ve bu anlamda kendilerini geliştirmelerini sağlayacaktır. Öte yandan, 9-12 yaş çocuk kitaplarının değerlendirilmesi için geliştirilen ölçütler gerek ailelerin gerekse de öğretmenlerin bilinçli bir şekilde kitap seçimi yapmalarına imkan verecektir. Böylece çocukların kitapları okurken kötü etkilenmesi gibi durumların önüne geçilmesi ve nitelikli kitap seçme, önerme ve okuma daha mümkün hale gelecektir. Bu anlamdaki en büyük katkılardan biri T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2005) Yayın Seçme Yönetmeliğinin ve T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Kütüphaneleri Yönetmeliğinin (2024) bilimsel anlamda daha güvenilir, güncel ve kapsamlı hale gelecek şekilde güncellenmesi olacaktır.

1.2. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ VE AMACI

Çocuklara uygun kitap yayımlamak, halk kütüphanelerindeki çocuk bölümlerinin, çocuk ve okul kütüphaneleri koleksiyonlarının çocuklara uygun olacak şekilde geliştirilmesini, çocukların kendilerine uygun kitaplarla buluşmasını ve gelişimlerinin, okuma alışkanlıklarının olumlu etkilenmesini sağlayacaktır. Bunların sağlanabilmesi için çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğuna nasıl karar verileceğinin kütüphaneler bağlamında kütüphaneciler ve öğretmenler, ebeveynler, yayınevleri vb. birçok farklı paydaş tarafından bilinmesi; bu bilincin yayıncılık süreçlerine aktarımı, piyasadaki çocuklara uygun olmayan kitapların fark edilebilmesi gerekir. Çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu konusunda yayınevi ayırt etmeksizin genel bir değerlendirme yapmak konuyu

kapsamlı bir biçimde, tüm yönleriyle anlamayı sağlayacaktır. Literatür incelendiğinde Tuncer (1974) tarafından yapılan ve sekiz yaşına kadarki çocuklara yönelik kitapların çocuklara uygunluğunun değerlendirildiği bir çalışma görülmüştür. Literatürde çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğunun değerlendirildiği, başka kişilerce yapılmış, dar kapsamlı ve dokuz yaşından küçük çocuklar için yazılan kitaplara dair olan birçok başka çalışmaya da rastlanmıştır. Buna karşın Tuncer (1974) tarafından yapılan çalışma dışında çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu konusunda genel bir düşünce edinmeyi sağlayabilecek, farklı yazarlar tarafından yazılmış ve farklı yayınevlerince yayımlanmış çeşitli kitapların sistematik şekilde incelendiği, geniş kapsamlı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak bundan daha önemli bir problem, her çocukluk döneminin kendine özgü özelliklerinin olması ve farklı dönemlerdeki çocuklara yönelik kitapların da farklı özellikler göstermesi beklenirken, 9-12 yaş çocuk kitapları üzerine yapılan değerlendirmelerin literatürde çok az yer bulmuş olmasıdır. Üstelik 9-12 yaş grubu çocuk kitaplarına dair yapılan değerlendirmelerin arasında, bu kitapların iç ve dış yapı açısından çocuklara uygun olup olmadığının değerlendirildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Literatürde 9-12 yaş grubuna yönelik kitapların çocuklara iç ve dış yapı açısından uygunluğunu değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamasından yola çıkılarak, bu çalışmada esas olarak 9-12 yaş Türkçe çocuk kitaplarının iç ve dış yapı ölçütlerinin çocuklara uygun olup olmadığının değerlendirilmesi ve bu değerlendirme yapılırken Türkiye'deki çocuk kitabı yayımlayan yayınevlerinin çocuk kitabı yayımlama konusundaki başarısının da art alanda sorgulanması amaçlanmıştır. Çocuk kitaplarının çocuğa göreliği; bu kitapların iç ve dış yapı ölçütlerinin çocuklara ne derece uygun nitelik gösterdiği ile ölçülmektedir (Çakmak Güleç ve Geçgel, 2017; Karatay, 2016; Oğuzkan, 1997). Ancak bu ölçütler kütüphaneci, öğretmen, yayıncı gibi farklı kullanıcı gruplarının kolayca erişebileceği ve bütünsel olarak inceleyebileceği şekilde mevcut değildir. Çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu konusunu ele alma potansiyeli olan yönetmeliklerde ölçütlerin çok yüzeysel olarak ele alındığı ve bu Yönetmeliklerin yaş gruplarına göre farklılaşan farklı çocukluk dönemlerini kapsama anlamında zayıf kaldığı açıktır. Dolayısıyla yayınevlerinin, kütüphanecilerin, öğretmenlerin ve ilgili tüm diğer paydaşların çocuk kitaplarının ve özellikle de 9-12 yaş çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu hususunda ne derece doğru ve bilinçli hareket ettiği tartışmaya açıktır. Üstelik piyasada birçok farklı yazarın yazdığı kitapları yayımlayan birçok yayınevi bulunmaktadır. 9-12 yaş grubu çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu hakkında genel bir fikir elde edilmesi adına

bu kitapların çocuklarla buluşmadan önceki durağı olan yayınevleri arasında bir ayırım yapmadan değerlendirilmesi elzem hale gelmektedir. Bütün bunlardan yola çıkılarak, bu çalışma 9-12 yaş çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özellikleri bakımından ilgili yaş grubuna uygunluğunu çocuk kitabı yayınlayan tüm yayınevleri ve bu yayınevlerinin 9-12 yaş grubuna giren tüm kitapları üzerinden yapmayı amaçlamaktadır.

1.3. ARAŞTIRMA SORULARI VE HİPOTEZLER

9-12 yaş Türkçe çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özelliklerinin çocuklara uygun olup olmadığının, Türkiye'deki çocuk kitabı yayınevlerinin bu konudaki başarısını sorgulayacak şekilde genel olarak değerlendirilmesinin amaçlandığı bu tezde, aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmaktadır.

- S1: En az uyum sağlanan iç ve dış yapı ölçütleri hangileridir?
- S2: İç ve dış yapı ölçütlerine uyum açısından yayınevleri arasında farklılık bulunmakta mıdır? İç ve dış yapı açısından çocuklara en uygun kitabı yayımlayan yayınevleri hangileridir?
- S3: Kitapların iç ve dış yapı ölçütlerinin 9-12 yaş grubuna uygunluğu ile kitap ücretleri arasında bir ilişki var mıdır?
- S4: Çeviri kitaplar ve Türkçe olarak yazılan kitaplar arasında dış ve iç yapı ölçütlerine uyum açısından bir fark var mıdır?
- S5: Çocuk kitaplarının; Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde bulunup bulunmaması, bulunuyorsa kaçında bulunduğuyla çocuk kitaplarının iç ve dış yapı ölçütlerine uyum oranı arasında bir ilişki var mıdır?

Bu bağlamda tezin hipotezleri ise şöyle sıralanabilir:

- H1.1: En az uyum sağlanan iç yapı ölçütü noktalama hatasının olmaması ölçütüdür.
- H1.2: En az uyum sağlanan dış yapı ölçütü kağıdın hamur kalitesi yani dayanıklılığıdır.
- H2.1: Daha büyük, köklü yayınevlerinin yayımlamış olduğu çocuk kitaplarının iç yapı ölçütleri açısından çocuklara uygunluk oranı daha yüksektir.
- H2.2: Daha büyük, köklü yayınevlerinin yayımlamış olduğu çocuk kitaplarının dış yapı ölçütleri açısından çocuklara uygunluk oranı daha yüksektir.
- H3.1: İç yapı ölçütlerinin 9-12 yaş çocuklara uygunluğu arttıkça kitabın fiyatı da artmaktadır.

- H3.2: Dış yapı ölçütlerinin 9-12 yaş çocuklara uygunluğu arttıkça kitabın fiyatı da artmaktadır.
- H4.1: Çeviri kitaplar ve Türkçe olarak yazılan kitaplar arasında dış yapı ölçütlerine uyum açısından bir fark bulunmamaktadır.
- H4.2: Çeviri kitapların iç yapı ölçütleri açısından 9-12 yaş grubuna uyum oranı Türkçe olarak yazılan kitaplara göre daha düşüktür.
- H5.1: Dış yapı ölçütleri açısından 9-12 yaş grubuna uygun kitaplar, uygun olmayanlara kıyasla Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde daha fazla bulunmaktadır.
- H5.2: İç yapı ölçütleri açısından 9-12 yaş grubuna uygun kitaplar, uygun olmayanlara kıyasla Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde daha fazla bulunmaktadır.

1.4. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Bu araştırmanın kapsamını 9-12 yaş çocuk kitapları oluşturmaktadır. Çocuk kitaplarından bu çalışmada edebi nitelikli olan öykü ve roman türü çocuk kitapları kast edilmektedir. Bu araştırma 9-12 yaş grubuna uygun olduğu belirlenen 100 adet öykü veya roman türündeki çocuk kitabı üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yer alacak 100 kitabın seçimi için Türkiye Yayıncılar Birliğine üye tüm çocuk kitabı yayıncıları kapsama alınmıştır. Çocuk kitabı yayımlayan yayınevlerinin belirlenmesinde Türkiye Yayıncılar Birliğinin internet sayfasında “üyelerimiz” bölümündeki yayınevleri listesinden yararlanılmıştır².

1.5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışma kapsamında temelde betimleme ve içerik analizi yöntemleri kullanılmış olup yanıt aranan soruların cevaplanabilmesi ve hipotezlerin test edilebilmesi için belli yöntem ve araçlar kullanılmıştır. Kullanılan yöntem ve araçlar, araştırma soruları ve hipotezlerle ilişkilendirilerek Tablo 1’de sunulmuştur.

² Ayrıntılar için bkz. Türkiye Yayıncılar Birliği (2020)

Tablo 1. Araştırma soruları ve hipotezlere göre kullanılan yöntem ve araçlar

Araştırma sorusu	Hipotez	Yöntem	Araç
S1	H1.1, H1.2	Sıklık tablosu	Excel 2016
S2	H2.1, H2.2	Betimsel istatistik tablosu	Jasp 0.18.3.0
S3	H3.1, H3.2	Spearman korelasyon testi	Jasp 0.18.3.0
S4	H4.1, H4.2	Mann-Whitney U testi	Jasp 0.18.3.0
S5	H5.1, H5.2	Konum ve dağılım ölçüleri	Jasp 0.18.3.0

1.6. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ

Araştırma beş ana bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler sırasıyla giriş, literatür değerlendirmesi, yöntem, bulgular ve son olarak sonuç, tartışma ve önerilerdir. Giriş bölümünde; konunun önemi, araştırmanın problemi ve amacı, araştırma soruları ve hipotezler, araştırmanın kapsamı, özet bir şekilde araştırmada kullanılan yöntem açıklanmıştır.

Literatür değerlendirmesi bölümünde öncelikle çocuk kitaplarına dair genel olarak literatürde bulunan çalışmalara değinilmiştir. Bu kapsamda hem çocuk kitaplarına ilişkin çeşitli konulardaki çalışmalar hem de 9-12 yaş grubunu temel alan çalışmalar ve bu çalışmalara ilişkin yapılan değerlendirmeler sunulmuştur. Ardından çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özellikleriyle (çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğuyla) ilgili çalışmalar ile bu çalışmalara ilişkin değerlendirmeler sunulmuştur. Son olarak iç ve dış yapı ölçütlerine ilişkin literatür taramasından elde edilen bilgilere ve bu bilgilerden yapılan çıkarımlara yer verilmiştir.

Yöntem bölümünde öncelikle 9-12 yaş grubunun belirlenmesine yönelik çalışmadan söz edilmiştir. Bunun yanı sıra yayınevlerinin ve araştırma kapsamına alınan çocuk kitaplarının belirlenmesi ve yayınevleri ile çocuk kitaplarından verilerin toplanma süreci (hangi verinin nasıl toplandığı ve burada karşılaşılan sorunlar), verilerin analize uygun hale getirilmesi ve veri analizinde kullanılan yöntemler açıklanmıştır.

Bulgular bölümünde; iç ve dış yapı ölçütleri bazında genel anlamda örneklemdeki çocuk kitaplarından elde edilen bulgularla bütün bunlar kapsamında hipotezler ve araştırma sorularının yanıtlanması için yapılan test ve analizlerden elde edilen bulgular sunulmuştur.

Sonuç, tartışma ve öneriler bölümünde ise bu araştırma ile varılan sonuçlar açıklanmış, bu sonuçlara yönelik tartışmalara yer verilmiştir. Çocuk kitaplarının kalitesinin artırılması ve bu konuda yapılabilecekler ile ilgili öneriler getirilmiştir.

2. BÖLÜM

LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

2.1. GİRİŞ

Bu çalışma Türkiye’de çeşitli yayınevleri tarafından yayımlanmış çocuk kitaplarının 9-12 yaş grubuna dış ve iç yapı açısından uygun olup olmadığını ortaya koymak ve yayınevlerinin bu yaş grubuna hitap edecek kitap yayımlama konusundaki başarısına işaret etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, öncelikle literatürde genel olarak çocuk kitapları hakkında ne konularda çalışmalar yapıldığı araştırılmış, bu çalışmalar içinde 9-12 yaş çocuk kitapları üzerine olanlar özel olarak incelenmiştir.

Literatürde odaklanılan diğer nokta çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özellikleri açısından çocuklara uygunluğu ile ilgili çalışmalar olmuştur. Bu çalışmaların değerlendirilmesi ile 9-12 yaş çocuk kitaplarının iç ve dış yapı değerlendirmelerinde kullanılabilecek ölçütlere literatüre dayalı olarak karar verilmiştir.

2.2. ÇOCUK KİTAPLARIYLA İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Çocuk kitapları üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde birçok farklı konuda çalışıldığı saptanmış ve yapılan bu çalışmalar konularına göre gruplandırılarak değerlendirilmiştir. Literatürde çocuk kitaplarının çocukların eğitimi için kullanılması konusunda yapılan çalışmalar dikkat çekmektedir. Tablo 2’deki gibi gruplandırılan bu çalışmalar, çocuk kitaplarının çocukların değer bilinci, beceri gelişimi ve eğitsel kullanım potansiyelini incelerken, dil sorunlarına yönelik etkilerini de ele almaktadır.

Tablo 2. Çocuk kitaplarının eğitim amaçlı kullanımına odaklanan çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocuk kitaplarının çocukların eğitimi için kullanılması (çocukların kişilik gelişimi, etik değer, ulusal-kültürel değer bilinci (örneğin, Atatürk, Cumhuriyet) kazanması, çevreci olması, akademik başarısının artışı, bilgi felsefesine ilişkin gelişimi, kavramları anlayabilmesi vb.) konusunda yapılan çalışmalar	(Adams, 1943; Akdemir, 2019; Akdemir ve Saban, 2020; Aktaş Kubal, 2019; Arizpe, 2021; Ay ve Topçuoğlu Ünal, 2020; Aydın ve Öksüz, 2021; Biros, 2019; Boğa Zengin, 2010; Coşkun, 2021; Akyol, 2012; Çelik, 2016; Dever vd., 2005; Doğanay Koç, 2022; Eğridere, 2019; Ertekin ve Çamlıbel Çakmak, 2021; Fonseca, 2019; Greenall, 1988; Gooderham, 1993; Güçlü Sarıdede, 2021; Güçlü ve Başoğlu, 2023; Güzelyurt ve Özkan, 2019; Hakkoymaz, 2022; İpek, 2017; Kaplan Alptekin, 2022; Karakoç Öztürk ve Destegüloğlu, 2022; Karatay, 2010; Kazancı Gül, 2018; Kılıç, 2022; Kiriş Avaroğulları, Şenyol ve Aydın, 2014; Küçük, 2019; Kütük, 2019; Monson vd., 1989; Odejide ve James, 1982; Özcan, 2019; Soylu Baştuğ, 2020; Sullivan ve Yandell, 1990; Suparti, 2017; Şahin, 2009; Şahin ve Bayrak, 2020; Tomé-Fernández vd., 2019; Yılmaz Topsakal, 2023; Yıldırım vd., 2019; Ziya Eslen ve Erhat, 2013)
Çocuk kitaplarının kazanım vurgusu olmaksızın barındırdığı değerlerin, etik değerlerin, kültür öğelerinin ve değerlerinin, verdiği iletilerin, eğitsel özelliklerin irdelendiği çalışmalar	(Cengiz ve Erol, 2017; Çetinkaya ve Durmaz, 2020; Dedeoğlu vd., 2021; Dornelles, 1975; Dursun ve Eyüp, 2021; Erhan, 2020; Hecker ve Jerrolds, 1995; Koçak Macun, 2020; Körükçü, vd., 2016; Noorman vd., 2014; Otmar ve Erdem, 2019; Özden, 2021; Öztürk, 2022; Özyön, 2018; Piav ve Orhan, 2020; Sağsöz, 2018, 2020; Taşdemir, 2018; Topçam ve Yorulmaz, 2023; Veli Ahmet, 2021; Yazıcı vd., 2018; Yeşilyurt, 2023; Yılmaz, 2016)
Çocuk kitaplarının çeşitli becerilerin, derslerde işlenen kavram ve konuların, eğitim programlarındaki kazanımların kazandırılmasına uygunluğu, kazandırılmasındaki veya geliştirilmesindeki yeri, derslere yönelik eğitimlerde kullanılıp kullanılmayacağı, ders konularına uygunluğu, eğitici bir araç olarak kullanılıp kullanılmayacağı vb. konusundaki çalışmalar	(Adams, 1943; Akbulut, 2021; Aslan, 2006; Aslan, 2007; Başaranoğlu, 2021; Bayraktar ve Erkoç, 2021; Blanquet ve Picholle, 2012; Chen, 2021; Çeçen, 2010; Çelebi Öncü vd., 2019; Düzyol, vd., 2021; Günşen ve Uyanık, 2021; Güzelyurt ve Özkan, 2019; Hayran ve Beydoğan, 2017; Kobryn, 1988; Lohfink, 2009; Opravilova, 1989; Orhan, 2021; Özdemir, 2022; Özdemir ve Baş, 2022; Rezaee ve Nikpanah, 2022; Trepanier vd., 1982; Ucuş vd., 2017; Sönmez, 2019; Şahin ve Bayrak, 2020; Ulusoy, 2019; Veziroğlu, 2009; Willoughby vd., 2015)
Çocuk kitaplarında dil sorunları konusuna değinen çalışmalar	(Özkan, 2001a; Özkan ve Yılmaz, 2001b)

Çocuk kitapları üzerine literatürde yalnızca bir yazarın çocuk kitaplarının odak olarak alınıp; konusu, dili, eğitsel katkısı gibi açılardan incelendiği çalışmalara da sıklıkla rastlanmaktadır. Bu çalışmalardaki odak noktaları dilin, dil ve edebiyat eğitimi açısından değerlendirilmesi, bir yazarın çocuk kitaplarının barındırdığı veya kazandıracığı eğitsel ilkeler, etik değerler, eğitsel iletiler, içerdiği mesajlar, kavramlar, sanat anlayışı, çocukların bir beceri kazanmasına ya da genel olarak veya herhangi bir alanda gelişimine etkisi olabildiği gibi, içeriğin mizahi açıdan değerlendirilmesi, barındırdığı benlik algısının, çocuklara uygunluğunun, kitaptaki belirsizliklerin ele alınması ve kitapların farklı sürümlerinin karşılaştırılması da olabilmektedir. (bkz. Tablo 3).

Tablo 3. Bir yazarın çocuk kitaplarına odaklanılan çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Bir yazarın çocuk kitaplarının odak noktasına alındığı çalışmalar	(Abacı, 2018; Adıgüzel, 1999; Ağdağ, 2019; Akyüz, 2014; Albayrak ve Yeşilyurt, 2020; Alkan, 2019; Arıkan, 2018; Arpacı, 2006; Arslan, 2021; Aydın ve Akın, 2020; Badıllı Bektaş, 2022; Barak, 2009; Barin, 2019; Baş ve Kara, 2022; Başar, 2019; Başeğmez Tığlı, 2014; Bilgen, 2021; Bekdaş ve Aslan, 2020; Borges, 2021; Buran, 2021; Büyükişık, 2019; Büyükişık ve Yazıcı Okuyan, 2020; Can, 2022; Canbay, 2011; Ceyhan, 2021; Ceyhan Akça, 2022; Chen, 2021; Cihaner, 2007; Çelik, 2016; Çelik ve Fırat, 2020; Çelikten, 2019; Çolakça, 2019; Dağ, 2021; Demirkaya, 2009; Derman ve Acele, 2020; Dinç, 2023; Doğan, 2015; Doğan, 2019; Dumanlı Kadızade ve Sakar, 2018; Erdoğan, 2021; Erdoğan Horasan, 2015; Erkan, 2021; Eroğlu, 2008; Ersöz, 2019; Erdem, 2020; Fedai, 2007; Fırat, 2021; Filberto, 2023; Gökçen, 2018; Günaydın, 2022; Gürbüz, 2019; Hakkoymaz, 2021; Han, 2022; Huan, 2020; İnan Demir, 2021; Karagöz, 2006; Karagöz, 2018; Karahanoğlu, 2017; Karakurt İpek, 2019a, 2019b; Karakuş Tayşi, 2019; Karanisoğlu Güder, 2019; Kasap, 2019; Kaya, 2007; Keskin ve Küçükturan, 2023; Kıbrıs, 2009; Kösecioğulları, 2022; Kuru, 2018; Kuru ve Ünlü Kuru, 2021, 2022; Martin, 2000; Nurrohman, 2022; Oduncu, 2019; Oran, 2015; Otmar ve Erdem, 2019; Ögünç, 2021; Ören, 2019; Özbirge, 2023; Özkan, 2019; Öztürk, 2016; Öztürk, 2019; Öztürk ve Kayadibi, 2021; Öztürk ve Öztürk, 2021; Özyön, 2018; Pickering, 1984; Pinheiro, 2018; Poyraz, 2022; Sahil, 2019; Sarıcam, 2022; Sarıtaş ve Şimşek, 2021; Sezer, 2020; Sullivan, 2023; Sülün Özyar, 2012; Şahin ve Bayrak, 2020; Şar, 2022; Tekin, 2018; Temizyürek ve Çevik, 2014; Toprak, 2016; Turan, 2022; Tursun, 2019; Türkben ve Avan, 2021; Uçar, 2006; Uçar, 2007; Unsoed ve Riandini, 2023; Ün, 2021; Üzel, 2007; Yalçın, 2022; Yanık, 2019; Yazıcı Okuyan ve Karagül, 2011; Yılmaz Yüksek, 2022)

Çocuk kitaplarında karakter ve cinsiyet konusunu ele alan çalışmalar da dikkat çeken bir yoğunluktadır (bkz. Tablo 4). Cinsiyet konusu, cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet olgusu, cinsiyete dayalı betimlemeler, çocuk kitaplarında cinsiyetçi bir yapının olup olmadığı bağlamında ilgili literatürde yer bulmaktadır. Karakterleri konu olan çalışmaların genel olarak karakterlerin, figürlerin sunumu, figürlere ilişkin tutumlar, siyahi karakterlerin bulunma durumu, karakterlerin kullandığı sözcükler, karakterlerin resimleri, çocukların yiyecek tercihine etkileri, nasıl betimlendiği üzerine olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Çocuk kitaplarında cinsiyete ve karakterlere odaklanan çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocuk kitaplarında cinsiyet konusundaki çalışmalar	(Aktürk, 2021; Ashton, 1983; Aslan, 2010; Bağçeli Kahraman ve Özdemir, 2019; Biemmi, 2015; Chen, 2021; Crabb ve Bielawski, 1994; Çelik, 2020; Fox, 1993; Gayberi, 2019; Kapkiner, 2019; Salman Erden, 2019; Sarıtaş ve Şimşek, 2021; Şahin ve Özaydınlı, 2023; Temellioğlu, 2022; Weitzman vd., 1972)
Çocuk kitaplarının karakterleri üzerine yapılan araştırmalar	(Aslan, 2022; Aslanyürek, 2021; Aybek ve Destegüloğlu, 2021; Bora, 2021; Brydges, 1992; Crabb ve Bielawski, 1994; Çınar, 2011; Destegüloğlu, 2020; Dumanlı ve Esen, 2023; Eshan vd., 2016; Estacio, 2007; Göksel, 2019; Göksel ve Arıcı, 2021; Hussein ve Ali, 2021; Kılınçcı ve Can, 2020; Onuş, 2017; Pittenger, 1990; Sihombing, 2012; Sihombing vd., 2014; Sims, 1983; Tekşan, Set ve Çinpolat, 2019; Serttaş, 2019; Şener, 2018; Tepe, 2020; Ucuzsatar, 2019; Ülker Erdem vd., 2017; Yolasıgmazoğlu, 2023; Zivtçi, 2005)

Çocuk kitaplarının resimlenmesi ve resimleri konusunda da literatürün zengin olduğu söylenebilir (bkz. Tablo 5). Resimlemenin nasıl yapılacağı, kullanılacak malzeme ve teknikler ile resimlemedeki önemli unsurlardan bu konudaki sorunlara, konu ile ilgili öğretmen görüşleri ve çocukların beğenilerinden resimlerin özellikleri ve içerdiği coğrafi kavramlara kadar farklı konuları ele alan çalışmalar olduğu farkedilmiştir. Bunlara ek olarak, resimlerin yaratıcılığa etkisi, çocukların resimli kitaplardaki resimlere ilgisi ve hangi resimleri tercih ettikleri, resimlerin analizi, resimlerin çocuk gelişimine etkisi, resimlemede dijital teknoloji kullanımı, resimleme sanatı, resimlerin çocuklara uygunluğu, resim ve metin ilişkisi, resimlerle ölüm kavramının öğretilmesi, resimlerde genel olarak kullanılan kavramlar, resim öğelerinin birbiriyle ilişkisi, korku, kaygı açısından resimlerin incelenmesi üzerine de çalışmalar mevcuttur.

Tablo 5. Çocuk kitaplarının resimleri üzerine çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocuk kitaplarının resimlenmesi ve resimleri üzerine yapılan çalışmalar	(Aditia ve Noviyanti, 2019; Akbaharer Arslan, 2012; Araz, 2010; Arifoğlu ve Kaptan, 2019; Baral, 1989; Başarır, 2019; Bayram, 2021; Beşirli Cesur, 2022; Bulduk Türkmen, 2021; Crabb ve Bielawski, 1994; Çolak, 2022; Döl, 1999; Durdağı, 2022; Dülger, 2019; Ersan ve Bayraktar, 2021; Gonen, 1991; Gökmen, 2005; Gönen vd., 2017; Gönüllü, 2004; Gülpınar, 2010; Güngör, 2022; Hannabuss, 1981; Hiçsönmez, 2022; Kamalı, 2022; Karaköse ve Kodan, 2021; Keş ve Sarıca, 2014; Kronen, 1998; Kul, 2014; Mardi, 2006; Mercan, 2015; Metan, 2008; Öncü, 2008; Özek, 2015; Penfold ve Bacharach, 1988; Pittenger, 1990; Roethler, 1998; Sarı, 2006; Sihombing, 2012; Sihombing vd., 2014; Songür Dağ, 2010; Topçu, 2002; Toraji, 2021; Tuzcu, 2021; Ünlü Çetin ve Çır, 2016; Yağlı, 2022; Yeşiltepe vd., 2021; Zeman, 2022)

Çocuk kitaplarında yabancı ve göçmen kavramları, enerji kavramı, oyun ve oyuncak kavramları, felsefi kavramlar, sürdürülebilirlik kavramı gibi belli kavramlar üzerine de çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Çocuk kitabı seçkilerini sunan ya da çocuk kitaplarının bibliyografik bilgilerini veren kaynaklar ile çocuk kitaplarına ilişkin bibliyografyalar da literatürdeki yerini almıştır. Ayrıca arttırılmış gerçeklik teknolojileriyle desteklenen ya da pop-up çocuk kitabı tasarımı ve bu konudaki sorunlar, geleneksel medya ve arttırılmış gerçeklik uygulamalarının nasıl daha verimli kullanılacağı üzerine de çalışmalar yapılmıştır (bkz. Tablo 6).

Çocuk kitaplarında kullanılan çeviri teknikleri, çevirilerin hangi ölçütlere göre yapılması gerektiği ve çocuklara uygunluğu, çeviri çocuk kitaplarına duyulan ilginin nedenleri ve yansımaları kelimelerin çevirilerindeki zorluklar, sessel öğelerin çevirisinin önemi gibi çeviri çocuk kitaplarına ilişkin birçok husus literatürde ele alınmıştır. Ayrıca çocuk kitaplarındaki iletilerin ve bir iletinin okur tarafından anlaşılma durumunun irdelendiği çalışmalar da literatürde mevcuttur (bkz. Tablo 7).

Çocuk kitapları literatüründe belli bir çocuk kitabı koleksiyonu veya dizi şeklinde çıkarılmış çocuk kitapları üzerine çeşitli çalışmalar da vardır. Bu çalışmalarda koleksiyondaki kitapların öğreticiliği, kitap dizisinin popülerliğinin nedeni, kitap dizisinde kullanılan çeviri teknikleri, koleksiyondaki kitaplar üzerinden o koleksiyondaki kitap yazarlarının konu seçimi, karakter geliştirme gibi konulardaki başarısı incelenmektedir. Ayrıca çift dilli çocuk kitaplarındaki ehlileştirme ve yabancılaştırma konusuna, çift dilli çocuk

kitaplarında kategori değişiklikleri ve bu kitapların seçiminde yaşanan sorunlara değinen çalışmalar da literatürde mevcuttur. Bunların yanısıra çocuk kitaplarının kütüphanedeki raf düzenlemesinin yapılması açısından sınıflama şemalarının geliştirildiği, faset (yönlü) sınıflama şemasının uygulanabilirliğinin irdelendiği çalışmalara da rastlanmıştır. Çocuk kitaplarının okuma isteği, alışkanlığı, kültürü geliştirme konusundaki etkisi çocuk kitapları literatüründe var olan bir başka araştırma konusu olmuştur (bkz. Tablo 8).

Tablo 6. Enerji ve oyuncak gibi kavramlara, çocuk kitaplarıyla ilgili listelere, arttırılmış gerçeklikle çocuk kitabı tasarımına odaklanılan çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocuk kitaplarındaki enerji ve oyuncak gibi çeşitli kavramlar üzerine yapılan çalışmalar	(Görgün, 2020; Kırmızı, 2019; Kuşçuoğlu, 2022; Hakkonmaz ve Tanju Aslışen, 2022; Topkara, 2021)
Belli çocuk kitabı seçkilerinin literatürde sunulduğu, çocuk kitaplarına dair listelerin verildiği eserlerin ve bibliyografyaların üzerine çalışmalar	(Amerikan Kütüphane Derneği, 2020; Association of Jewish Libraries Sydney Taylor Book Award Committee, 1990; Coughlan, 1990; Cunningham, 1946; Ladley, 1970; Osa, 1996; Schon, 1988; Hannabuss, 1981; White, 1969; White, 1993)
Arttırılmış gerçeklik teknolojileriyle desteklenen veya pop-up çocuk kitabı tasarımı, bu konuda yaşanan sorunlar, geleneksel medya ve arttırılmış gerçeklik uygulamalarının nasıl daha verimli kullanılacağı üzerine çalışmalar	(Alyousify ve Mustafa, 2022; Permana vd., 2021; Romadhona ve Screc, 2021; Sarlatto, 2016; Şirin, 2019; Vate-U-Lan, 2011)

Tablo 7. Çocuk kitabı çevirisine, çocuk kitaplarındaki iletilere odaklanılan çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocuk kitaplarının çevirilerinin merkeze alındığı çalışmalar	(Akçapınar, 2000; Buana, 2017; Albiz, 2021; Altınkaya ve Uğur Aslankabaklı, 2015; Dinçkan, 2017; Dinçkan Sönmez, 2005; Elçin, 2019; McEwan, 2002; Nurrohman, 2022; Nurul Aisyiyah, 2016; Sims, 1983; Uğur Aslankabaklı, 2009; Unsoed ve Riandini, 2023; Tuna, 2017; White, 1993)
Çocuk kitaplarındaki iletilerin (mesajların) ve bir iletinin (mesajın) okur tarafından anlaşılma durumunun irdelendiği çalışmalar	(Gonen, 1991; Sullivan ve Yandell, 1990; Xavier Filha, 2014)

Tablo 8. Çocuk kitabı koleksiyonları/diziler, çift dilli çocuk kitapları, çocuk kitaplarıyla ilgili sınıflama şemaları, okuma kültürü kazanımında çocuk kitapları konularına odaklanılan çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Belli bir çocuk kitabı koleksiyonuna veya dizi şeklinde çıkarılmış çocuk kitaplarına odaklanan çalışmalar	(Akbar vd., 2021; Buana, 2017; Carrington ve Denscombe, 1987; Fonseca, 2019; Noorman vd., 2014; Zengin, 2012)
Çift dilli çocuk kitaplarına odaklanan çalışmalar	(Filberto, 2023; Hojeij vd., 2019)
Çocuk kitaplarının kütüphanedeki raf düzenlemesinin yapılması açısından sınıflama şemalarına odaklanan çalışmalar	(Wang vd., 2023; You, 2018)
Çocuk kitaplarının okuma isteği ve alışkanlığı, kültürü geliştirme konusundaki etkisini ele alan çalışmalar	(Bulut, 2018; Turgut Bayram, 2019; Yılmaz, 2022)

Çocuk kitaplarının çocukların sosyal uyumu, sosyal ve psikolojik dayanıklılığına etkisi literatürde var olan bir diğer araştırma konusudur. Ayrıca çocuk kitaplarının üst düzey ve eleştirel düşünme, problem çözme becerilerine etkisi veya eleştirel düşünmeye yönelik içeriği de literatürde araştırılan konulardandır (bkz. Tablo 9).

Tablo 9. Çocuk kitaplarının sosyal uyuma, çeşitli zihinsel becerilere etkisine ilişkin çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocuk kitaplarının çocukların sosyal uyumu, sosyal ve psikolojik dayanıklılığına etkisini irdeleyen çalışmalar	(Engin, 2022; Topcu, 2019)
Çocuk kitaplarının üst düzey ve eleştirel düşünme, problem çözme becerilerine etkisi veya eleştirel düşünmeye yönelik içeriğini ele alan eserler	(Atalay, 2022; Ceran, 2019; Erdemir, 2021; Erşan ve Er, 2021; Soyer, 2022)

Çocuk kitaplarında yer alan savaş, engellilik, sağlık, göç, mülteci, yabancı olmak, yoksulluk, anne ve baba sevgisi, temizlik gibi konular üzerine yayınlar yapılmış; yabancılara bakış açısı hususunda çocuk kitapları incelenmiştir. Benzer şekilde belli konulardaki (fen, din, hayvanlar, ölüm, sosyal sorunlar, sanat vb.) kitapların irdelendiği, çocuklara uygunluğunun değerlendirildiği çalışmalar da vardır. Dini içerikli çocuk kitapların dini değer kazanımı gibi açılardan ele alındığı çalışmalara da rastlanmıştır.

Tablo 10. Çocuk kitaplarındaki belli bir konuya veya belli bir konudaki çocuk kitaplarına odaklanılan çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocuk kitaplarında yer alan savaş, barış engellilik, sağlık, göç, mülteci, yabancı olmak, yoksulluk, anne ve baba sevgisi, temizlik gibi konular üzerine yapılan yayınlar	(Adanalı, 2022; Çakır, 1998; Altıparmak Yılmaz ve Özcan, 2023; Bulut, 2018; Dikici, 2019; Erdal, 2008b; Garip 2019; Güzelyurt, 2022; İnal, 2021; İşyar, 2009; Okcu Çobanoğlu, 2018; Özen, 2022; Szeremy, 2018; Uludağ, 2010)
Belli konulardaki çocuk kitaplarına odaklanan çalışmalar (fen, din, hayvanlar, ölüm, sosyal sorunlar, sanat vb.), farklı konularda kitapların dini değer kazanımı, dini gelişime uygunluk gibi farklı açılardan incelendiği; içeriklerine yönelik açıklamaların yapıldığı; iç ve dış yapı açısından çocuklara uygunluğunun değerlendirildiği çalışmalar	(Amanet Arız, 2018; Atik, 2016; Atik Yıldız, 2016; Barlow, 1991; Bucher, 2021; Bolat Aydoğan, 2020a; Bunanta ve Farida, 2017; Cengiz, 2022; Davis, 1986; Eddy, 2010; Greenall, 1988; Güzelyurt ve Nayci, 2021; Kangas, 1990; Karatoprak, 2021; Koljonen, 2019; Köle Aytaç, 2023; Lavender, 1981; Nayab vd., 2023; Odejide ve James, 1982; Olney, 1947; Pehlivan, 2003; Short vd., 1994; Turanalp, 2017; Tursun, 2011; Yıldız, 2018; Zengin, 2012)

Çocuk kitaplarında prososyal davranışa yönelik içerikler, bu davranışların kazandırılıp kazandırılmayacağı da ilgili literatürde araştırılan konulardandır³. Ayrıca çocuk kitaplarındaki hayvan ve canavar imgeleri de çalışılan konular arasındadır. Benzer şekilde ortaokul düzeyindeki çocuk kitaplarında okul, müdür ve öğretmen metaforları da araştırılmıştır. Öğretmenlerin, kütüphanecilerin çocukların, anne veya babaların kitap seçimi veya kitap resimlemesine ilişkin düşünceleri ve bu amaçla kullandıkları ölçütleri temel alan çalışmalar da vardır (bkz. Tablo 11).

Çocukların çocuk kitaplarına ilişkin tepkileri ve çocuk kitaplarında çocuk haklarının yeri de literatüre konu olmuştur. Çocuk kitaplarına ilişkin metaforik algılar, çocuk kitaplarında fiziksel şiddetin, korku ve kaygının nasıl yer aldığı, korku ve kaygı figürlerine ilişkin içerik ve resimlerin analizi ile ilgili çalışmalara da rastlanmıştır (bkz. Tablo 12).

³ Prososyal davranış başkalarının yararına olacak nitelikteki bir davranışı gönüllülükle yapmak olarak tanımlanmıştır. Ayrıntılar için bkz. Eisenberg ve Mussen (1989, s. 3).

Tablo 11. Çocuk kitaplarında prososyal davranış, imge ve metafor kullanımı ile çocuk kitaplarına ilişkin görüşlere odaklanılan çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocuk kitaplarında prososyal davranışa yönelik içerikler, bu davranışların kazandırılmasını ele alan eserler	(Mağden ve Aslan, 2005; Uzmen, 2001; Somer, 2015)
Çocuk kitaplarındaki hayvan ve canavar imgelerinin irdelendiği çalışmalar	(Kartal, 2004; Pekmezci, 2004)
Ortaokul düzeyindeki çocuk kitaplarında okul, müdür ve öğretmen metaforları inceleyen eserler	(Doğan, 2020; Doğan ve Tarhan, 2022)
Çocuk kitaplarına ilişkin olarak anne, baba, kütüphaneci ve öğretmen görüşlerinin merkeze alındığı araştırmalar	(Akin 1998; Anderson vd., 2001; Bayraktar ve Demiriz, 2017; Bayraktar ve Ersoy, 2018; Bergman Deitcher vd., 2019; Biçici, 2006; Burgul Adıgüzel, 2015; Bayraktar, 2019; Coşkun Turan 2018; Dumanlı Kadızade ve Sarıçetin, 2021; Erbay ve Öztürk Samur, 2010; Giblin, 1977; Gözüküçük, 2022; Gündüz Sağlam 2007; Gürler, 1999; Hakkoymaz ve Tanju Aslışen, 2022; Kalaycıoğlu, 2012; Karagöz, 2018; Kıldan ve Bilgici, 2011; Külcü, 2019; Mercan, 2015; Öznur ve Sadrazam, 2020; Öztürk Yılmaz, 2019; Pekdoğan, 2017; Saçkesen, 2008; Sayın Kadakal, 2022; Tekin ve Tekin, 2006; Tokur, 2022; Tuğrul, 2002; Uzun, 2021; Yıldız, 2009; Yıldız ve Derman, 2020; Yükselen vd., 2016)

Tablo 12. Çocuk kitaplarına ilişkin tepkilere, çocuk kitaplarındaki metaforik algılara ve çocuk haklarının yerine, korku vb. olgulara dair çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocukların çocuk kitaplarına ilişkin tepkilerini irdeleyen eserler	(Ulusoy, 2016; Yıldırım vd., 2021)
Çocuk kitaplarında çocuk haklarına yer verilme durumunun araştırıldığı çalışmalar	(Büyükalan ve Harmankaya, 2019; Sarı, 2019)
Çocuk kitaplarına ilişkin metaforik algılara odaklanılan çalışmalar	(Deliorman, 2023; Gözüküçük, 2023)
Çocuk kitaplarındaki korku, kaygı ve fiziksel şiddeti merkeze alan çalışmalar	(Eren, 2015; Gönen vd., 2017)

Çocuk kitabı yayıncılığına ilişkin kitap niteliğinin satışları olumlu etkilemesi, yayıncılık projeleri, çeşitli ülkelerde çocuk kitabı yayıncılığının gelişimi gibi çeşitli konulara

odaklanan çalışmalar da yapılmıştır. Bir konu, kitap türü, yazar, kütüphane vb. özelinde olmasa da çeşitli yayınevlerinden veya farklı ülkelerden çocuk kitaplarının incelendiği veya birbiriyle karşılaştırıldığı çalışmalar da literatürde mevcuttur. Ayrıca okul öncesi çocuk kitapları için ölçüt belirleyen çalışmalara da rastlanmıştır (bkz. Tablo 13).

Tablo 13. Çocuk kitabı yayımcılığına, çocuk kitaplarının incelenmesine veya karşılaştırılmasına dair çalışmalar ile çocuklar için yazılan sanat kitapları ve okul öncesi çocuk kitaplarına ilişkin ölçüt belirten çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocuk kitabı yayımcılığına ilişkin çeşitli çalışmalar (kitap niteliğinin satışları olumlu etkilemesi, yayımcılık projeleri, Amerika Birleşik Devletleri'nde çocuk kitabı yayımcılığının gelişimi vb.)	(Briley, 1993; DeAngelo, 1978; Fernández, 2020; Ghai, 2009; Giblin, 1977)
Bir konu, kitap türü, yazar, kütüphane vb. özelinde olmasa da çeşitli yayınevlerinden veya farklı ülkelerden çocuk kitaplarının; iç ve dış yapı özellikleri açısından çocuklara uygunluğa doğrudan bakılmaksızın incelendiği veya birbiriyle karşılaştırıldığı çalışmalar	(Bakırcı vd., 2021; Erdoğan, 1999; Kamalı, 2022; Özgider, 2010)
Çocuklar için yazılan sanat kitapları için ölçüt belirten çalışmalar	(Bolat Aydoğan, 2020a ve 2020b)
Yalnızca okul öncesi çağı çocuklar için yazılan kitaplar için ölçüt belirten çalışmalar	(Çakmak Güleç ve Geçgel, 2017)

Çocuk kitaplarıyla ilgili herhangi bir şekilde gruplanamayan birçok farklı konu ve kavram üzerine çalışmalar yapılmıştır (bkz. Tablo 14)

Tablo 14. Çocuk kitaplarıyla ilgili literatürdeki diğer çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Çocuk kitaplarıyla ilgili farklı konu ve kavramlar üzerine yapılmış çalışmalar	(Adak Özdemir ve Özdemir Beceren, 2020; Akdemir Kaplan ve Zengin, 2022; Akıncı, 2015; Alabay, 2019; Altun, 2018; Altun, 2022; Altshuler, 1974; Arıcı, 2023; Arıkan vd., 2021; Arslan, 2023; Aşılıoğlu, 2011; Aşkın, 2016; Avşar Tuncay, 2021; Aydın, 2012; Azzami vd., 2019; Balta, 2018; Bar-Halpern, 2013; Başaran vd., 2021; Başoğlu, 2021, 2022; Ben-Ari, 1998; Benince, 2016; Bennett ve Bennett, 1982; Beşer, 2019; Bishop, 1990; Blos, 1977;; Boring ve Field, 1893; Bouchtsis, 2023; Caple ve Tian, 2022; Carter, 1993; Ceylan, 2019; Chumbes, 2010; Çakmakçı, 2011; Çalışkan, 2001; Çekici, 2014; Çelik, 2020; Çetin, 2021; Daniela ve Jürimäe, 2018; Dawson vd., 1964; Dedeoğlu ve Erbasan, 2021; Demirel vd., 2010; Dinç, 2017; Dizdar, 2019; Dos Santos, 2021; Edis ve Calp, 2023; Engel, 1982; Engin ve Arslan Kılıçoğlu, 2023; Erdal, 2008a; Erdi, 2008; Erdil Çakıroğlu, 2023; Ergen, 2019; Ergöl, 2008; Ersan, 2014; Fenwick, 1979; Fisher, 1997; Freyer, 1987; Gellert, 2003; Geltch ve Meloy, 1948; Gilbert, 1945; Gilliland, 1982; Göktaş, 2022; Güneyli, 2022; Gür, 2017; Gürbüz, 2014; Harris, 1993; Hearne, 1993; Hermanto, 2019; Hopkins, 1980; Hunt, 1995; Işıtan, 2005, 2016; Italiano, 1993; İgit, 2023; Jeffares, 1954; Joo vd., 2021; Joshua, 2002; Karademir, 2010; Kartal ve Beşer, 2023; Kaya, 2019; Kaya, 2021; Kondziella, 2017; Köklücan, 2019; Köroğlu, 2019; Kural ve Şimşek, 2022; Kusumawati ve Abednego, 2019; Labonty, 1987; Lathey, 2020; Lees ve Senyard, 1985; Lehmann, 2009; Lewison vd., 2000; Liu, 2021; Long, 1984; Lopez-Flores, 2006; Lukenbil, 1988; Lundin, 1994; Macdonald, 1959; Maduram, 2000; Mandušić, 2021; Manning ve Kirkland, 2012; Maraş, 2023; Mayer, 1998; Michals, 2014; Mikkelsen, 1982; Miller, 2014; Ng, 2016; Nurlu ve Yıldırım Bilgen, 2017; Oldfield, 1979; Oran, 2020; Önal vd., 2022; Özbay, 2022; Özen, 2020; Özgültekin, 2015; Özgürbüz, 2021; Özmen, 2019; Öztürk, 2022; Öztürk ve Feyman Gök, 2021; Öztürk ve Özbakır, 2018; Öztürk Samur ve Çiftçi, 2019; Pektaş, 2015; Pinsent, 1989; Putri, 2023; Ratri ve Choi, 2017; Reis ve Lopes, 2011; Richardson, 1981; Saatçi Şengül, 2022; Saffari vd., 2016; Saran, 2022; Schmidt, 1980; Senior, 1984; Sever, 2000; Shekofte ve Noei, 2021; Sıçrar, 2006; Sınar Çılgın, 2006; Simoncini vd., 2020; Skurzynski, 1999; Sojoodi, 2012; Sunal ve Hatcher, 1985; Swibold, 1982; Şahin ve Dedeoğlu, H., 2013; Şahin vd., 2022; Şen, 2011; Tanrıku, 2021; Temur ve Ertem, 2019; Tunç, 2021; Turhan vd., 2021; Ulusoy ve Altun, 2018; Uyanık Balat vd., 2017; Uysal, 2020; Vidinhas, 2015; Wagner, 2013; Wardaya, 2016; Wardaya ve Bernardus, 2014; Welsh, 1886; Williams vd., 2012; Woodman, 1978; Yazıcı Okuyan vd., 2012; Yol, 2015; Yekeler ve Cengiz, 2018; Yurdakul, 2019; Yusuf vd., 2021; Zeybek Gökmenoğlu, 2019)

2.2.1. 9-12 Yaş Çocuk Kitapları Üzerine Yapılan Çalışmalar

Türkiye’de çocuk kitaplarıyla ilgili yapılmış çalışmalardan 9-12 yaş grubunu ele alan iki çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmaların biri 1984-2014 aralığında yayımlanmış ve ödüllü 12 tane 9-12 yaş çocuk kitabı üzerinedir (Çetinkaya, 2022) . Bu çalışmada ilgili çocuk kitaplarının çocukların bilişsel, duyuşsal, sosyal ve dilsel gelişimine ne ölçüde katkı yaptığı incelenmiştir. 9-12 yaş çocuk kitaplarını ele alan bir diğer çalışmada (Coşkun, 2022) Gülten Dayıoğlu’nun yazdığı çocuk kitapları üzerinden 9-12 yaş çocuk kitapları, sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerler açısından incelenmiştir

Bu iki çalışmadan yol çıkılarak 9-12 yaş çocuk kitapları üzerine çalışmaların literatürde oldukça sınırlı yer aldığını söylemek mümkündür.

2.2.2. Çocuk Kitaplarının İç ve Dış Yapı Özellikleri Üzerine Çalışmalar

Literatürde, çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özellikleri açısından çocuklara uygunluğunu değerlendiren çalışmalar önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmalar, genellikle belirli bir yazarın kitapları, çeşitli kütüphaneler, Milli Eğitim Bakanlığının çeşitli kitap dizilerindeki eserler, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından satın alınan eserler veya belli bir yayınevi tarafından yayımlanan kitaplar üzerinden yapılmaktadır. Çocuk edebiyatı ilkelerine uygunluk, okuma seviyesi ve farklı yaş gruplarına yönelik uygunluk gibi konular da bu çalışmaların odak noktaları arasında yer almaktadır.

Bu alandaki çalışmaların büyük çoğunluğunu, herhangi bir yazarın çocuk kitaplarının iç ve dış yapı açısından değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Bunun yanında, bazı çalışmalarda dış ve iç yapı incelemelerinin yanı sıra okunabilirlik düzeylerinin de ele alındığı görülmektedir. Ancak, çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğunu doğrudan 9-12 yaş grubunu temel alarak inceleyen bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır. (bkz. Tablo 15).

Tablo 15. Çocuk kitaplarının iç ve dış yapı açısından çocuklara uygunluğunun ele alındığı çalışmalar

Konu	Çalışmalar
Belli bir kitap dizisini, belli bir kitap dizisindeki kimi kitapları, belli bir kitap listesini veya belli bir kurumun satın aldığı ya da yayımladığı kitapları temel alarak bu kitapların iç ve dış yapı açısından genel olarak ya da dilsel açıdan çocuklara göre olup olmadığının, okunabilir olup olmadığının sorgulandığı çalışmalar	(Ayhan, 2005; Bal, 2023; Bulut ve Kuşedemir, 2023; Çiftçi ve Ulutaş, 2017; Demircan, 2006; Kardaş ve Kardaş, 2018; Kocabaş, 1999; Orhan, 2020; Orhan ve Pilav, 2021; Özcan 2020)
Cemil Kavukçu, Nezihe Meriç, Şermin Yaşar, Abbas Cılga vb. bir yazarın kitap ya da kitaplarının çocuklara uygunluğunun değerlendirildiği çalışmalar	(Akyüz, 2014; Arslan, 2021; Aydın ve Akın, 2020; Bilgen, 2021; Baeğmez Tılgı, 2014; Çelik, 2016; Çolakça, 2019; Dağ, 2021; Delibaş, 2022; Doğan Keskin, 2022; Erdoğan, 2021; Erdoğan Horasan, 2015; Erkan, 2021; Günaydın, 2022; Han, 2022; İnan Demir, 2021; Karagöz, 2006; Karakurt İpek, 2019a, 2019b; Kitiş Çınar ve Uslu Yardımcı, 2015; Kuru, 2018; Kuru ve Ünlü Kuru, 2021, 2022; Ögünç, 2021; Öztürk, 2019; Öztürk ve Kayadibi, 2021; Öztürk ve Öztürk, 2021; Sezer, 2020; Tekin, 2017; Turan, 2022; Türkben ve Avan, 2021; Ün, 2021; Üzel, 2007; Varışoğlu ve Tuzcuoğlu Aksin, 2019; Yalçın, 2022)
Özel gereksinimli olmak, pandemi gibi özel bir konudaki ya da biyografi gibi özel bir türdeki çocuk kitaplarının iç ve dış yapı açısından uygunluğunun ele alındığı çalışmalar	(Akçay, 2022; Arıcı ve Işıtan, 2021; Günşen ve Uyanık, 2022; Kaymaz, 2017; Kırkgöz ve Diken, 2019, Mülâyim, 2022; Özdemir, 2022)
Çocuk kitaplarının iç ve dış yapı açısından çocuklara uygunluğunu değerlendirirken aynı kitapların okuma seviyesini de irdeleyen çalışmalar	(İsmail vd., 2016; İsmail ve Yusof, 2016; Sarmusak Selçuk, 2022)
Türkiye geneli için veya belli bir şehirdeki kütüphaneler özelinde olmak üzere en çok okunan kitaplara odaklanarak ya da ilgili kütüphanenin genel koleksiyonuna odaklanarak ilgili çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğunun irdelendiği çalışmalar	(Çolaklar, 2019; Erkmen, 2017; İbaçoğlu, 2019; Örs, 2022; Yavuz, 2022; Yıldırım ve Dinç, 2017; Yılmaz, 2021a; Yılmaz ve Yılmaz, 2021b)
Bir konu, kitap türü, yazar, kütüphane vb. özelinde olmasa da çeşitli çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı ilkelerine (iç ve/veya dış yapı unsurları açısından) uygunluğunun değerlendirildiği çalışmalar	(Lüle, 2007)

9-12 yaş grubu dışındaki çeşitli çocuk yaş grupları özelinde veya okul öncesi, okul çağı gibi genel dönem adlandırmalarıyla nitelendirilmiş çocuk kitaplarının çocuklara dış ve iç yapı açısından uygunluğunu araştıran çalışmalar

(Alıcı, 2012; Arıcı ve Işıtan, 2021; Ayhan, 2022; Baral, 1989; Bulut ve Kuşdemir, 2013; Çiftçi ve Ulutaş, 2017; Çolaklar, 2019; Darga vd., 2021; Demircan, 2006; Dönmezler, 2020; Erol vd., 2021; Gönen vd., 2011, 2012, 2014; Güngör, 2022; Günşen ve Uyanık, 2022; İbaçoğlu, 2019; Kapoğlu, 2012; Karaköse, 2021; Karaköse ve Kodan, 2021; Kırkgöz ve Diken, 2019, Orhan, 2020; Orhan ve Pilav, 2021; Özgü Koçağan, 2012; Şimşek, 2023; Taşçı, 2019; Tuncer, 1974)

Dini içerikli çocuk kitaplarının dış ve iç yapı açısından çocuklara uygunluğunun irdelendiği çalışmalar

(Çoban, 1996; Delibaş, 2022)

Tablo 15'te yer alan çalışmalardan Tuncer'in (1974) doktora tezi, Türkiye'de çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğunu inceleyen en eski çalışma olup, 1960-1972 yılları arasında yayımlanan 622 resimli çocuk kitabını ele almıştır. Tezde, 1-7 yaş aralığına hitap eden kitaplar, iç ve dış yapı unsurları açısından incelenmiş, metin ve resimlerden fiyatlara kadar çeşitli unsurlar değerlendirilmiştir. Çalışmada, çocuk kitaplarının basım kalitesi, içerik, yayınevlerinin özeni, çeviri eserlerin kültürel uyumu gibi konularda eleştiriler yapılmış, çocuk kitabı yayımcılığındaki editörlük eksikliği ve eğitimsizliğe dikkat çekilmiştir. Ayrıca, kitaplarda köy ve sosyal konuların az işlendiği, çeviri eserlerde kültürel uyumsuzlukların bulunduğu gibi sorunlar vurgulanmıştır.

2.3. 9-12 YAŞ KİTAPLARIN DEĞERLENDİRİLMESİNDE KULLANILACAK İÇ VE DIŞ YAPI ÖLÇÜTLERİ

Çocuk kitaplarının genel olarak ya da belli yaş grupları özelinde uyması gereken ölçütler birçok farklı kaynağın konusu olmuştur. Bu ölçütlerden bir kısmı çocukluk dönemine/yaş grubuna göre farklılık gösterirken (örneğin punto büyüklüğü, sayfa sayısı, baş [ana] karakterin türü gibi), bazı ölçütler yaşa ya da döneme göre farklılık göstermeyen ölçütlerdir. Örneğin konu unsuru kapsamında ele alınacak ölçütlerin yaşa göre değişmediği söylenebilir. Yaşa göre değişen ve değişmeyen ölçütlerin listesi Ek 1'de sunulmaktadır.

9-12 yaş çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özellikleri bakımından değerlendirileceği bu çalışmada, değerlendirmede kullanılacak iç ve dış yapı unsur ve ölçütlerine literatüre

dayalı olarak Ek 2'deki gibi karar verilmiştir. Değerlendirmede kullanılacak unsurlar ve her bir unsur kapsamındaki ölçütler takip eden kısımda alt başlıklar halinde, ilgili literatür ile desteklenerek sunulmaktadır. Belirlenen toplam unsur sayısı 13, toplam ölçüt sayısı ise 59'dur.

2.3.1. Dış Yapı Unsurları

Tez kapsamında 9-12 yaş kitapların değerlendirildiği yedi dış yapı unsuru belirlenmiştir. Bu unsurlar 1-8 arasında değişen sayılarda ölçüt içermektedir. Değerlendirme amacıyla kullanılan toplam dış yapı ölçütü sayısı 24 olarak belirlenmiştir.

2.3.1.1. Boyut Unsuru

Bu unsur bünyesinde yalnızca boyut ölçütünü barındırmaktadır. Kitap ölçülerinin çocukların yaşına göre belirlenmesi gerektiğini belirten ancak somut bir ölçü vermeyen çalışmaların yanı sıra (Karatay, 2016, s. 92; Seven, 2010, s. 105), bu konuda somut ölçüler belirten kaynaklar da mevcuttur Karatay'ın (2016, s. 92) çocuk kitapları için boyut önerisi kitabın iki kapağı açıldığı zaman kucak boyundan büyük olmamasıdır.

Daha somut ölçüt belirten kaynakların bir kısmında çocuklar için uygun kitap ölçüsü olarak 16 cm. x 23 cm. öne çıkmaktadır (Ciravoğlu, 1998, s. 187; Demircan, 2006, s. 14; Oğuzkan, 1997, s. 304; Turan, 2022, s. 19; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 46). Bazı çalışmalarda bu boyutun okul çağı veya ilkokul çağı çocukları için uygun olduğu dile getirilmektedir (Gürel vd., 2007, s. 34; Öznur ve Sadrazam, 2020, s. 873). Okul çağı için 14 cm. x 21 cm. boyutunu uygun bulan çalışmalar da mevcuttur (Güleryüz, 2013, s. 264; Turan, 2022, s. 19). Öte yandan 14 cm. x 21 cm. boyutunun dördüncü sınıf sonrası çocuklar için uygun bir boyut olduğunu iddia eden çalışmalar da vardır (Kıbrıs, 2016, s. 39; Yılar ve Turan, 2011, s. 52).

Literatürün boyut konusunda bir görüş birliği olmadığı anlaşılmakla birlikte, bir çocuk kitabı boyutunun yaşa göre değişmesi gerektiği söylenebilir. Bu doğrultuda 9-12 yaş için 16 cm. x 23 cm. veya 14 cm. x 21 cm. boyutu ölçüt olarak uygun sayılmıştır.

2.3.1.2 Cilt Unsuru

Bu unsur bünyesinde yalnızca cildin sağlam olması ölçütünü barındırmaktadır. Çocuk kitaplarının dış yapı özelliklerine ilişkin literatüründe cildin sağlam olması üzerinde sıklıkla durulmuş bir konu olarak dikkat çekmektedir (Kıbrıs, 2016, s. 40; Oğuzkan, 1997, s. 306; Sever, 1995; Yılar ve Turan, 2011, s. 52).

2.3.1.3. Kapak Unsuru

Bu unsur kapsamında, kapak türü, kapak sağlamlığı, kapağın lak kaplı olması, dış kapağın resimli olması, iç kapağın resimli olması ve dış ön, dış arka kapak; iç kapak ya da kitabın sırt bölümünde künye bilgisi olması ölçütleri yer almaktadır (bkz. Ek 2).

Kalemci (2017, s. 117) tarafından 0-4 yaş grubu çocukların kitapları ağızına almak, yıkamaya kalkmak gibi birçok eylem gerçekleştirebileceği belirtilmiştir. Bundan dolayı bu yaş grubu için üretilcek kitapların klasik kitabın aksine bez ya da yapay deriden üretilmeyeceği belirtilmiştir. 9-12 yaş grubunda ise böyle davranışlar görülmeyeceğinden (Schunk, 2014, s. 338-339) kitapların klasik kitap formunda olmasında ve kapaklarının klasik karton ya da kalın karton olan mukavvadan⁴ yapılan ciltli kapak⁵ olmasında bir sakınca görülmemektedir. Üstelik Karatay (2016, s. 90) tarafından yaş grubu belirtmeksizin çocuk kitapları kapaklarının diğer bütün kitaplar gibi -kalın ya da ince olduğunu açıklamaksızın- kartondan olması gerektiği dile getirilmiştir. Bu doğrultuda kapak türü ölçütü oluşturulmuş ve klasik karton ya da ciltli kapak 9-12 yaş grubu için uygun kapak türü olarak belirlenmiştir.

Literatürde çocuk kitaplarının kapaklarının sağlam ve kalın olması gerektiğine, bunun kitap dayanıklılığı açısından önemli olduğuna değinilmektedir (Enginün vd. 2000, s. 213; Kıbrıs, 2016, s. 40; Nas, 2002, s. 56; Oğuzkan, 1997, s. 306; Sever, 1995; Yılar ve Turan, 2011, s. 52). Bunlardan yola çıkılarak kapak sağlamlığı ölçütüne yer verilmiştir.

Kitap kapağında yıpranma olmaması için lak kaplaması yapılması gereğinden hareketle, “kapağın lak kaplı olması” ölçütü de kapak unsuru altındaki ölçütlerden biri olarak belirlenmiştir.

⁴ Mukavvanın anlamı için bkz. <https://sozluk.gov.tr/>

⁵ Ciltli kapak mukavvadan yapılan, daha kalın yapılı bir kapaktır. Buna ilişkin bilgi Burcan Ofset’ten alınmıştır.

Kitap kapağında konuyla/içerikle ilgili bilgi verecek resim olması gerektiği dile getirilmektedir (Ciravoğlu, 1998, s. 188-189; Gürel vd., 2007, s. 35; Kalemci, 2017, s. 116; Kıbrıs, 2016, s. 39; Sever, 1995; Sınar Çılgın, 2007, s. 79). Bununla birlikte doğrudan konuyla ilgili bilgi vermese de çocuk kitabı kapaklarında konuyla ilgili ipucu veren, konuyla ilgili olan ve ilgi çekici resim ve yazıların bulunması (Demircan, 2006, s. 14; Karatay, 2016, s. 92), çocuk kitabı kapaklarının çocuklarının ilgisini çekebilecek nitelikte olması gerektiğine de vurgu yapılmaktadır (Kıbrıs, 2016, s. 39; Yılar ve Turan, 2011, s. 52). Literatürden elde edilen bu bilgilere göre yaş grubu fark etmeksizin bütün çocuk kitaplarında dış kapakta kitapla ilgili, uyumlu resim olmasının önemi anlaşılarak “dış kapağın resimli olması” ölçütüne yer verilmiştir.

Dış kapakta resim olmasının yanı sıra, iç kapakta ve kitabın içinde de resim olması gerektiği belirtilmektedir (Demircan, 2016, s. 14). Bu da “iç kapağın resimli olması” ölçütünün kapsama alınma sebebidir.

Kitabın forma sayısının uygun olması halinde, kitabın sırt kısmında ve kitap kapaklarında (ön, arka, iç kapak) kitap ile ilgili tanımlayıcı künye bilgilerin (kitap adı, yazarı, yayınevi gibi) yer alması istenir. Bu bilgiler hem kitaba daha çabuk ve kolay erişim imkanı verecek hem de çocukların kütüphane oluşturma alışkanlığını destekleyecektir. (Aydın ve Uzun, 2020, s. 321-322 Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 47). Kapakta resmin dışında kitabın, yazarın, yayınevinin adının verilmesi gerektiği, resimleyen adının dış kapakta ya da iç kapakta verilebileceği (Ciravoğlu, 1998, s. 189; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 47), kitabın baskı sayısının iç kapakta yer alması gerektiği belirtilmektedir (Demircan, 2006, s. 14). Bu bilgilerden hareketle “dış ön, dış arka kapak; iç kapak ya da kitabın sırt bölümünde künye bilgisi olması” ölçütü kapak unsuru ölçütlerinden biri olarak belirlenmiştir.

2.3.1.4 Kağıt Unsuru

Bu unsur kağıdın mat olması ölçütü ve kağıdın kaliteli/dayanıklı olması ölçütünü içermektedir. Çocuk kitaplarının kağıdı kalın, mat, göz yormayan, mürekkebi dağıtmayan, kaliteli ve dayanıklı kağıt olmalıdır (Enginün vd., 2000, s. 213; Gülyüz, 2013, s. 265; Gürel vd., 2007, s. 34; Kalemci, 2017, s. 117; Karakuş, 2006, s. 94; Karatay, 2016, s. 95; Öznur ve Sadrazam, 2020, s. 873; Seven, 2015, s. 105-106; Sever, 1995; Yılar ve Turan, 2011, s. 52). Diğer yandan, çocuk kitaplarının kağıdı çok kalın ve kuşe veya parlak-kuşe olmamalıdır zira kuşenin göz yorduğu dile getirilmiştir (Kıbrıs, 2016, s.

40; Nas, 2002, s. 56; Oğuzkan, 1997, s. 304, 2010, s. 372; Seven, 2015, s. 105-106; Sınar Çılgın, 2007, s. 78; Yılar ve Turan, 2011, s. 52).

Çocuk kitapları için dayanıklılık açısından birinci veya ikinci hamur kağıt kullanılması önerilmekte, birinci hamur kağıdın daha mat olduğu belirtilmektedir. Saman kağıdı ve üçüncü hamur kağıt dayanıksız olması nedeniyle çocuk kitapları için önerilmemektedir. Kaliteli kağıt kullanılmaması renklerin değişmesine, yazıların iyi okunamamasına, kitabın kolay yırtılmasına ve dolayısıyla çocukta okuma isteksizliğine yol açabilir (Ciravoğlu, 1998, s. 187; Demircan, 2006, s. 14; Enginün vd., 2000, s. 213; Gürel vd., s. 34; Kıbrıs, 2016, s. 40; Nas, 2002, s. 56; Oğuzkan, 1997, s. 304, 2010, s. 372; Seven, 2010, s. 105; Sever, 1995; Sınar Çılgın, 2007, s. 78; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 46; Yılar ve Turan, 2011, s. 52).

Tüm bunlardan, çocuk kitaplarında yaş fark etmeksizin kağıdın sağlam olması gerektiği, matlık açısından birinci hamurun daha iyi bir tür olup yine de ikinci hamurun da kabul görebildiği anlaşılmaktadır. Kuşe kağıt kullanılmaması gerektiğinden hareketle “kağıdın mat olması”; birinci ve ikinci hamur kullanılması, üçüncü hamur ve saman kağıdı kullanılmaması gerektiğinden hareketle de “kağıdın kaliteli/dayanıklı olması” ölçütü oluşturulmuştur.

2.3.1.5. Sayfa Sayısı ve Düzeni Unsuru

Sayfa sayısı ve düzeni unsuru, içerdiği 11 ölçüt ile dış yapı unsurları arasında en fazla ölçüt içeren unsurdur. Bu unsur bünyesinde sayfa sayısı, kitaptaki toplam kelime sayısı, paragraftaki toplam cümle sayısı, bir cümlede bulunan kelime sayısı, alt başlıklandırmanın olması, sayfa kenarında boşlukların olması, paragrafların tek sütun olması, bir sayfada sadece yazı varken diğer sayfada resim olması, resim ve yazıların aynı sayfada bir arada olması, resim ve metnin görünürlüğü (resim ve metnin- kitap sayfalarında- birbirinin görünürlüğüne engel olmaması) ve resimlerin metnin akışını kesmemesi ölçütleri bulunmaktadır.

Çocuk kitaplarında sayfa sayısı yaşa göre değişiklik göstermelidir. 8-12 yaş grubu için uygun bulunan sayfa aralığı 100-250'dir (Society of Children's Book Writers and Illustrators, 2021, s. 8). Bu doğrultuda 9-12 yaş kitaplarının da 100-250 sayfa aralığında olması gerektiği söylenebilir.

Sayfa sayısı ile paralel şekilde toplam kelime sayısı da yaşa göre değişmekte olup 9-12 yaş için 30.000-50.000 kelime aralığı uygun görülmektedir (Inglis ve Ross, 2022, s. 12). Murphy (2019) tarafından 8-12 yaş grubu için önerilen kelime sayısı ise 20.000-40.000 kelimedir.

Dördüncü ve beşinci sınıfa giden çocuklar için yayımlanmış bir kitapta bir paragraf 5-7 cümle içermelidir (Karatay, 2016, s. 40, 95; Yılar ve Turan, 2011, s. 52). Bir cümlede olması gereken kelime sayısı için farklı görüşler olmakla birlikte 10-14 kelime aralığının uygun olduğu anlaşılmaktadır (Güleryüz, 2013, s. 269; Karatay, 2016, s. 116; Yılar ve Turan, 2011, s. 55). Paragraftaki cümle sayısı da, cümledeki kelime sayısı da yaşa göre değişen ölçütlerdir.

Çocuk kitaplarında ara başlık kullanılabileceği, ara başlıklarda sayfa ortasından başlanabileceği ya da seçilmiş cümlelerin farklı puntolar kullanarak giriş başlığı yapılabileceği belirtilmektedir (Güleryüz, 2013, s. 265). İncelenen 9-12 yaş kitaplarında ara/alt başlık kullanımını incelemek üzere “alt başlıklandırmanın olması” ölçütü oluşturulmuştur.

Çocuk kitaplarında sayfa kenarlarında boşlukların yer alması literatürde belirtilen dış yapı özelliklerindedir (Kıbrıs, 2016, s. 40; Nas, 2002, s. 56; Yılar ve Turan, 2011, s. 52). Bu boşlukların (marjların) geniş olması gerektiğine değinen çok sayıda kaynağa rastlanmıştır (Gürel vd., 2007, s. 35; Karatay, 2016, s. 93; Oğuzkan, 1997, s. 305, 2010, s. 372; Öznur ve Sadrazam, 2020, s. 873; Sever, 1995 Sınar Çılgın, 2007, s. 78; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 46). Bunlardan yola çıkılarak, sayfa düzeni açısından “sayfa kenarında boşlukların olması” ölçütüne yer verilmiştir. Sayfa düzenine ilişkin olarak sayfalarda bulunan yazıların çift sütun olmasının okuma zorluğu yaratacağı, metinlerin tek sütun şeklinde yer alması gerektiği belirtilmektedir (Nas, 2002, s. 56; Oğuzkan, 1997, s. 305, Öznur ve Sadrazam, 2020, s. 873; Sınar Çılgın, 2007, s. 78; Yılar ve Turan, 2011, s. 52). Bu da kitapların dış yapı açısından incelenmesinde ele alınan ölçütlerden biridir. Kitap içi resimlerin konumu ile ilgili literatürde çeşitli düşünceler mevcuttur. Resim ve metnin karşılıklı sayfalarda yer alabileceği, resimlerin sayfada metnin üstünde, altında veya kenarında konumlanabileceği belirtilmektedir. Diğer yandan metin ve resmin iç içe olduğu, yani yazıların resmin direkt üstüne gelecek şekilde yazıldığı bir tasarım da yapılabileceği ancak bu tasarımda renk kullanımının oldukça önemli olduğu söylenmektedir (Güleryüz, 2013, s. 265; Karatay, 2016, s. 90). Çocuk kitaplarındaki

resim ve metnin birbirinin görünürlüğüne engel olmaması, resimlerin sayfadaki konumlarının metin akıcılığını bozmaması önem taşımaktadır (Güleryüz, 2013, s. 265; Kalemci, 2017, s. 120). Bu bilgilerden yola çıkılarak, çocuk kitaplarında kitap içi resim kullanımına ilişkin üç ölçüt belirlenmiştir. Bunlar “bir sayfada sadece yazı varken diğer sayfada resim olması”, “resim ve yazıların aynı sayfada bir arada olması”, “resim ve metnin görünürlüğü” ve “resimlerin metnin akıcılığını kesmemesi”dir.

2.3.1.6. Metin Rengi ve Harf Büyüklüğü (Punto) Unsuru

Bu unsurun bünyesinde metin rengi ve harf büyüklüğü yani punto ölçütü bulunmaktadır. 7-11 yaş aralığında renkli yazılmış cümleler gözü yorduğu için metin renginin siyah olması gerekmektedir (Nas, 2002, s. 57). Bu 9-12 yaş grubunu da çok büyük oranda kapsadığı için incelenen kitaplarda “metin rengi” ölçütü kapsamında siyah dışı renk kullanımı incelenmiştir.

“Harf büyüklüğü” için literatürde çeşitli bilgiler yer almaktadır. Bir kaynakta birinci sınıflar için 20-24, ikinci sınıflar için 18, üçüncü sınıflar için 16, dört ve beşinci sınıflar için 12 punto önerilmektedir (Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 46). Bir başka kaynak okul öncesi çocuklar için 12-36, okumaya yeni başlayan çocuklar için 36, daha büyük çocuklar için ise 12 puntunun uygun olacağını belirtmiştir (Çakmak Güleç ve Geçgel, 2017, s. 219). Dördüncü sınıf ve sonrası için 10 puntoyu uygun bulan çalışmalar yoğunluktadır (Demircan, 2006, s. 14; Enginün vd., 2000, s. 213; Öznur ve Sadrazam, 2020, s. 873; Oğuzkan, 1997, s. 305, 2010, s. 372; Sever, 1995; Sinar Çılgın, 2007, s. 78). Ancak 10 puntunun altıncı sınıf ve sonrası için uygun olduğunu, dördüncü ve beşinci sınıflarda 12 puntunun kullanılması gerektiğini dile getiren çalışmalar da vardır (Güleryüz, 2013, s. 265; Karakuş, 2006, s. 41, 93-94; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 46). Bir çalışmada ise dördüncü sınıf için 12, beşinci sınıf için 11 puntunun kullanılması gerektiği belirtilmiştir (Yılar ve Turan, 2011, s. 52). İlgili literatür göz önünde bulundurularak 9-12 yaş için 10-12 punto uygun sayılmıştır.

2.3.1.7. Resim Unsuru

Bu unsur yalnızca “resim oranı” ölçütünden oluşmaktadır. 7-11 yaş kitaplar resim içermelidir (Nas, 2002, s. 57). Bu çok büyük oranda 9-12 yaş grubu için de geçerlidir. Özünel (2000, s. 174-175) 12 yaşına kadar çocuklarda bir resmi birebir gerçeğine

benzetme kaygısı bulunmadığını, dolayısıyla çocuğa keyif verecek resimlere kitapta yer verilebileceğini belirtmektedir. Bunlara ek olarak, 9-12 yaş grubu için hazırlanan yayımlarda daha küçük yaş gruplarına oranla daha az resim bulundurulması gerektiği de dile getirilmiştir (Köknel, 1983, s. 21).

Resim bulunması gereğinin yanısıra, 9-12 yaş kitaplarda resim oranının ne olması gerektiğini somut bir şekilde ortaya koyan çalışmalar da mevcut ancak bu konuda aşağıda sıralanan farklı görüşler hakimdir.

- Dördüncü ve beşinci sınıflara uygun olarak hazırlanan kitaplarda 1/4'ten daha az oranda resim bulunması (Güleryüz, 2013, s. 264);
- 9-12 ve üzeri yaşlar için oranın 1/4 olması (Karatay, 2016, s. 87);
- Üçüncü sınıflar için yazılan bir çocuk kitabında resim oranının 1/4 olması, dördüncü sınıftan itibaren bu oranın daha da azaltılması, yedinci sınıftan itibaren -eğer resim metni açıklayıcı nitelik taşımıyorsa-resim kullanılmaması (Kıbrıs, 2016, s. 40);
- İkinci sınıf ile dördüncü sınıf aralığında resim oranının 1/2 ancak beşinci sınıfta 1/4 olması (Seven, 2010, s. 106);
- 8 yaşın üzerindeki çocuklar için hazırlanan kitapların 1/2'sinin resim olması, 10 yaş üzeri için resim oranının 1/4 olması, altıncı sınıfta resim yer almaması (Sever, 1995).

Bu bilgilerin ışığında 9-12 yaş çocuk kitaplarında resim oranı için bir uygunluk aralığı belirlenmeden, resim oranların belirlenip toplanmasına ve toplanan verilere göre bir değerlendirme yapılmasına karar verilmiştir.

2.3.2. İç Yapı Unsurları

Çalışma kapsamında, 9-12 yaş çocuk kitaplarını değerlendirmek üzere altı iç yapı unsuru belirlenmiştir. Bu unsurların bünyesinde 1-18 arası değişen sayılarda ölçüt yer almakta olup, değerlendirmede kullanılmasına karar verilen toplam iç yapı ölçütü sayısı 35'tir (bkz. Ek 2).

2.3.2.1. Konu Unsuru

Bu unsur içerdiği 18 ölçüt ile sayıca en fazla ölçütü içeren unsurdur. Konu unsurunun içerdiği ölçütler Ek 2'de yer almaktadır.

Çocuk kitaplarının bir konusu olması gerekir (Guilfoile, 1966, s. 24; Yalçın ve Aytaş , 2017, s. 104). Konusu olmayan bir kitap yanlış anlamalara neden olabileceğinden (Enginün vd., 2000, s. 211; Sever, 1995; Sınar Çılgın, 2007, s. 79), kitapta işlenen konunun ve olayların açık, anlaşılır olması önemlidir (Arslan ve Kargın, 2021, s. 583; Oğuzkan, 2010, s. 372; Öznur ve Sadrazam, 2020, s. 873; Uludağ, 2010, s. 84). “Çocuklar için yazılan hikâyelerde konunun açık ve anlaşılabilir olması, insana özgü duyguların çocuğun anlayabileceği biçimde ifade edilmesi, çocuğu sosyal hayata hazırlaması; dil anlatım yönünden anlatım inceliğini göstermesi gerekmektedir” şeklinde öğretmen görüşleri mevcuttur (Arslan ve Kargın, 2021, s. 585). Benzer şekilde ana düşünce ve ana duygu da, verilmek istenen iletinin hiçbir tartışmaya yer bırakmaksızın anlaşılır olmasının önemi de vurgulanmıştır (Dilidüzgün, 2018, s. 137; Kıbrıs, 2016, s. 41; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 48). Bu bilgilerden hareketle “konunun var olması” ve “konunun anlaşılır olması” ölçütleri oluşturulmuştur.

Kitaplarda işlenen konuların gerçek hayatla ilgili olması (çevresel sorunlar içermesi gibi) gerektiğini ifade eden çalışmalara rastlanmıştır (Köknel, 1983, s. 22; Oğuzkan, 1997, s. 308; Sever, 1995; Yılar ve Turan, 2011, s. 54). Konunun çocuk okurlarca yadırganmayacak, yabancılanmayacak bir şekilde çocukların kendi dünyalarına uygun olması beklenir (Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 49). Bunun nedeni, yaşı itibarıyla gençliğe daha yakın çocukların ilgisini sosyal, çevresel sorunlar gibi gerçek hayatla ilgili konuların çekmesidir (Dilidüzdün, 2004, s. 53; Enginün vd., 2000, s. 200, 210; Kıbrıs, 2016, s. 42; Lukens vd., 2013, s. 57). Çocukların çevre kirliliği, zulümler, boşanma gibi birçok olumsuz durumlarla -kendileri yaşamasa bile medya aracılığıyla- karşılaştığı dile

getirilmiştir. Çocuk kitaplarının çocukların sosyal hayatta karşılaşabileceği bu gibi olumsuzluklara karşı çocukları hazırlaması gerektiği ve bu tür durumlarla nasıl baş edileceğini anlatması beklenir (Çiftçi ve Ulutaş, 2017, s. 253; Sinar Çılgın, 2007, s. 81; Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 88-89). Literatürden elde edilen bütün bu bilgiler ışığında çocuk kitaplarının değerlendirilmesinde “konunun gerçek hayatla ilgili olması” bir ölçüt olarak belirlenmiştir. Öte yandan, çocuk kitaplarında konunun güncel hayatla ilgili olması gerektiği belirtilmektedir (Seven, 2010, s. 108; Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 88-89). Bunun nedeni çocukların bu tür konulara karşı ilgisinin bulunması ve hayata hazırlanmalarıdır. Ayrıca çocuklara; ulusal, toplumsal ve kültürel değerler kapsamında çocuk kitaplarında toplumsal ilişkilerin öneminin kavratılması, vatan sevgisi, tarih bilincinin işlenmesi ve özendirilmesi gerekmektedir (Ciravoğlu, 1998, s. 191; Nas, 2002, s. 63; Oğuzkan, 2010, s. 376; Seven, 2010, s. 108; Sever, 1995; Sinar Çılgın, 2007, s. 80; Turan, 2022, s. 24; Uludağ, 2010, s. 83; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 48; Yörükoğlu, 2021, s. 94). Çocuk kitaplarında konuların ulusal kültür değerlerini, toplumsal ahlak kurallarını ve gelenekleri içermesinin önemle altı çizilmiştir (Enginün vd., 2000, s. 210; Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007, s. 36; Yalçın ve Aytaş, 2007, s. 89). Bunun önemi “yaşadığı toplumu geleceğe taşıyacak çocuğun o toplumun var oluş sebepleri ile ilgili temel bilgilere duyarlı hale getirilmesi” olarak ifade edilmiştir (Yalçın ve Aytaş, 2007, s. 89).

Çocuk kitapları kullanılarak çocukların demokratik anlayışa sahip bireyler olmasına katkı sağlanabileceği (Arslan ve Kargın, 2021, s. 571; Oğuzkan, 1997, s. 307; Sağlık, 2005, s. 234; Seven, 2010, s. 108; Sever, 2002; Sinar Çılgın, 2007, s. 79), çocuk kitaplarında vatan, ulus sevgisi, Türk vatandaşı olmak, Atatürk ilke ve devrimlerine bağlı olarak yaşamak, demokratik toplum anlayışını yaşama geçirmek gibi olgulara yer verilebileceği belirtilmektedir (Kıbrıs, 2016, s. 41; Oğuzkan, 1997, s. 307; Sinar Çılgın, 2007, s. 79; Turan, 2022, s. 24). Diğer yandan ulusal ve toplumsal değerlerden biri olarak yurt sevgisinin kitaplarda sıkça yer bulduğu da dile getirilmiştir (Güleryüz, 2013, s. 267). Tüm bunların konu olarak işlenmesi önemli olmakla birlikte, çocuk kitaplarında işlenecek konular bunlarla sınırlanmamalıdır (Sağlık, 2005, s. 234). Bütün bunlar doğrultusunda “konu aracılığıyla ulusal, toplumsal değer ve geleneklerin aşılması” ölçütüne yer verilmiştir.

Konu olarak evrensel, insani ve etik değerlere yer verilmesi ve kitap aracılığıyla bu değerlerin çocuklara kazandırılması da üzerinde durulan hususlardan biridir (Arslan ve Kargın, 2021, s. 571; Demircan, 2006, s. 15; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 48-49).

Çocuklar için hazırlanan okuma metinlerinde insani değerlere, hak ve özgürlüklere uygun davranılması gerekmektedir (Kıbrıs, 2016, s. 45). Yardımlaşma, doğa ve aile, insan sevgisi, dürüstlük, vicdan, çalışkanlık, adalet, barış gibi değer ve duyguların kazandırılması ve güçlendirilmesi istenir (Arslan ve Kargın, 2021, s. 578; Ciravoğlu, 1998, s. 191; Enginün vd., 2000, s. 210-211; Gülerüz, 2013, s. 267; Karatay, 2016, s. 99; Kıbrıs, 2016, s. 41; Nas, 2002, s. 64; Sağlık, 2005, s. 234; Seven, 2010, s. 107-108; Sever, 2002; Sinar Çılgın, 2007, s. 79-80; Turan, 2022, s. 23; Yörükoğlu, 2021, s. 94-95). Bütün bunları destekler nitelikte, çocuk yayınlarında hoşgörüsüz, önyargılı değerlendirmeler veya şiddet aşılmasının olmaması; aksine başarı, insanlar arası sevgi, düşünce özgürlüğü ve dayanışma gibi değerlerin pekiştirilmesi gerekmektedir (Köknel, 1983, s. 21-22; Sever, 1995, 2002; Yörükoğlu, 2021, s. 94-95). Diğer yandan, hoşgörü ve cesaret gibi konuların hem yetişkinlerin hem de çocukların dikkatini çektiği, umut ve adaletin çocuk kitaplarında fazlaca yer bulduğu belirtilmiştir (Lukens vd., 2013, s. 57, 246; Uludağ, 2010, s. 83; Yörükoğlu, 2021, s. 94-95). Bu kapsamda bir diğer önemli husus, çocuk kitaplarında konular ele alınırken, bunun çocukların güvenliğini artıracak, geleceğe ümitle bakmalarını sağlayacak, insan ve tabiat sevgisi gibi değerleri pekiştirecek şekilde yapılmasıdır (Yalçın ve Aytaş, 2007, s. 89). Bu anlatılanlar temel alınarak, “konu aracılığıyla evrensel etik değerlerin işlenmesi, çocuğa aşılması” çalışmanın bir ölçütü haline getirilmiştir.

Çocuklara kitaplar aracılığıyla siyasi, ötekileştirici, ırkçı, dini herhangi bir görüş zorla benimsetilmemelidir (Dilidüzgün, 2018, s. 137; Nas, 2002, s. 72). Çocuk kitapları ideolojik düşüncelerin empoze edileceği araçlar olarak düşünülmemelidir çünkü bu çocuklara zarar verebilir (Arslan ve Kargın, 2021, s. 570-571; Aydın ve Uzun, 2019, s. 318; Demircan, 2006, s. 15; Efe, 2014, s. 574; Kıbrıs, 2016, s. 43, 45; Sever, 2002, s. 28; Sinar Çılgın, 2007, s. 79). Siyasal veya dini herhangi bir görüşün çocuk kitapları kullanılarak çocuklara aşılanmaya çalışılması da istenmeyen bir durumdur (Fox, 1993; Kalemci, 2017, s. 183; Kıbrıs, 2016, s. 43; Sever, 2002, s. 28; Turan, 2022, s. 123, 245). Bir çocuğun ancak 10 yaşından sonra dine ilişkin soyut kavramları anlayabileceği belirtilmiştir. Buradan 9-12 yaş grubu için dini içerikli kitapların uygun olmadığı ve dinsel içeriğin çocuk kitaplarında bulunmaması gerektiği anlaşılmaktadır. Çocuk kitaplarında ulusa, dine, ırka, dile, mezhebe, cinsiyete dair herhangi bir ayrımcılığa ya da üstün görme anlayışına yer verilmemeli, ırkçılık yapılmamalı, bir insan engelinden dolayı hor görülmemeli, bir ulus ya da ulusal, kültürel, ahlaki değerler aşağılanmamalıdır (Fox,

1993; Kalemci, 2017, s. 183; Köknel, 1983, s. 21; Nas, 2002, s. 63-65; Sever, 2002, 34; Yörükoğlu, 2021, s. 95).

Türkiye’de çocuk kitapları aracılığıyla dini, ideolojik vb. değerlerin aşılarmaya çalışıldığı dönemler olduğu belirtilmektedir. Bu çocuğa karşı uygulanan şiddet türlerinden biridir ve yazarın çocuğa kendi değerlerini, görüşlerini, ideolojik düşüncesini aşılama hakkı bulunmamaktadır (Neydim, 2002, s. 3, 8). Öte yandan toplumun değer yargılarının ve ulusal, ahlaki ve kültürel değerlerin aşağılandığı kitaplar da çocuklar için uygun değildir (Kıbrıs, 2016, s. 43, 45). Benzer şekilde ırkçılığın çocuk kitaplarında sosyal problem olarak tanımlanmasının çocukların aklını karıştırdığı da dile getirilmiştir (Lukens vd., 2013, s. 25). Tüm bunlardan hareketle, “konu aracılığıyla ötekileştirici, ırkçı, dini, siyasal, ideolojik düşüncelerin aşılarmaması” ölçütü değerlendirme ölçütlerinden biri olarak belirlenmiştir. Literatürde verilen bütün bu bilgilere karşın çocuk kitaplarının; dini değer kazanımı, dini iletilerin anlaşılması, çocukların dini gelişimlerine uygunluğu, iç ve dış yapı unsurları açısından çocuklara uygunluğu gibi dinle ilişkili olacak şekilde birçok açıdan incelenmesi söz konusu olmuştur. Sullivan ve Yandell (1990), Bunanta ve Farida (2017), Zengin (2012), Karakurt İpek (2019b), Çoban (1996) ve Delibaş (2022) bu konularda yapılan çalışmalara örnektir. Ayrıca Çalışkan (2001) tarafından yapılan çalışmadan anlaşıldığı üzere İslami çocuk edebiyatı denilen bir edebiyat türü de vardır. Bununla birlikte dini içerikli çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu da literatürde irdelenen bir konudur. Bütün bu çalışmalar dini içerikli çocuk kitapları yayımlandığı için ortaya çıkmıştır. Ancak bu tür kitaplar 9-12 yaş çocuklara uygun bulunmamaktadır. Schunk (2014, s. 338) tarafından yapılan çalışmada Piaget’nin çocuklara yönelik oluşturduğu bilişsel gelişim kuramında belirtilen gelişim dönemlerine değinilmiştir. Bu kurama göre çocuklar 11 yaşından itibaren soyut işlem dönemine geçmektedir. Ancak din soyut bir kavramdır. Ayrıca Kıbrıs (2016, s. 43) tarafından yapılan çalışmada çocuk kitaplarında genel olarak dini konuların tartışılmasının yanlış olduğu belirtilir. Buna ek olarak, literatürde bir çocuğun ancak 10 yaşından sonra dine ilişkin soyut kavramları anlayabileceğine dair bilgi verilmiştir (Elkind, 1971’den aktaran Atik, 2016, s. 53). Benzer şekilde çocuklara uygunluk açısından çocuk kitaplarında siyasal içerik istenmemesine karşın, Nazi Almanyasında üçüncü sınıf çocuk kitaplarının ideoloji ve propaganda içerikli unsurlar barındırdığı anlaşılmaktadır (Yurdakul, 2019). Ayrıca Afrikalıların özgürlük politikalarının da Amerikan çocuk kitaplarında yer aldığı Schmidt (1980) tarafından yapılan çalışmadan anlaşılmaktadır. Kısacası çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu için var olan ölçütlerin uygulamaya her zaman yansımadağı görülmektedir. Diğer yandan

dini gelişimin sağlanması adına yazılmış olan çocuk kitaplarından hareketle sadece dini içerik açısından dahi olsa aslında 9-12 yaş grubu için çocuk kitaplarının taşınması gereken iç ve dış yapı özelliklerinin tartışılabilir, yeniden ele alınabilir olduğu düşünülebilir.

Çocuk kitapları kadın ve erkeklere yüklenmiş olan toplumsal cinsiyet yargılarını içermemeli, çağdaş yaşamın gerekliliklerine uygun rol kurgulaması yapılmalıdır (Arslan ve Kargın, 2021, s. 571-572; Turan, 2022, s. 245). Cinsiyetçiliğin sosyal bir problem olarak çocuk kitaplarında yer almasının çocuklarda kafa karışıklığı yaratabileceği de dile getirilmektedir (Lukens vd., 2013, s. 25). Ayrıca ataerkil baskının da kitaplara yansıtılmaması gerekir (Nas, 2002, s. 64). Örneğin, bir çocuk kitabında “erkekler çalışır”, “kadınlar ev işi yapar” gibi cümleler bulunmamalıdır ya da konu işlenirken erkek karakterlerin kadın karakterlere bir üstünlüğü, baskısı olduğu ön plana çıkarılmamalıdır. Aksine, çocuk kitaplarında konu aracılığıyla kadın ve erkek eşitliğinin aşılmasının beklendiği vurgulanmış (Nas, 2002, s. 64), cinsiyetçi söylemlerin çocuk kitaplarında bulunmasının endişe verici olduğu belirtilmiştir (Fox, 1993).

Çocuk kitaplarında, çocukların psikolojisini olumsuz etkileyecek karamsarlık, şiddet gibi içerikler olmamalıdır (Johnson, 2009, s. 133; Kıbrıs, 2016, s. 45; Sever, 1995; Turan, 2022, s. 28; Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 114). Konu işlenirken çocuklar korkutulmamalı, karamsarlığa sürüklenmemelidir (Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 49). Saldırganlık, korku gibi davranışlara, çocuğu dehşete düşürecek karakterlere yer verilmemeli ve bu karakterler övülmemelidir. Şiddet yerine sevgi aşılması, şiddetin olumlu bir eylem ya da çözüm yolu olarak gösterilmemesi; şiddetle değil iletişim kurarak sorunların çözüleceğinin çocuklara gösterilmesi gerektiği dile getirilmiştir (Köknel, 1983, s. 21; Sever, 2002, 2008, s. 199; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 49).

Benzer şekilde çocuk kitaplarında acı, nefret, kötülük, kin gibi duyguların aşırı boyutta yer almasının esas olduğu belirtilmektedir (Nas, 2002, s. 62). Bu kapsamda “şiddete, korkuya ve kötülüğe özendirme olmamalıdır” ölçütüne yer verilmiştir.

Çocuk kitaplarında cinsel içeriğin olması yanlış bulunmakta (Kıbrıs, 2016, s. 45), pornografik içeriklerin çocukların psikolojisini olumsuz etkileyeceği dile getirilmektedir (Johnson, 2009, s. 133). Bu kapsamda konu işlenirken “cinsel içeriğin bulunmaması” bir ölçüt olarak belirlenmiştir.

Çocuk kitaplarında çocuğa kaderci, uydurmacı anlayışın aşılınmaması esastır. Yazgıcı anlayışın çocuk kitaplarında var olmaması veya bir çocuk kitabında yazgıcılığa yönlendirme, yazgıcılığın güzellemesinin yapılmaması gerekmektedir (Nas, 2002, s. 62; Sever, 1995, 2002, s. 33; Turan, 2022, s. 245; Yörükoğlu, 2021, s. 95). Bu doğrultuda çocuk kitaplarında konu işlenirken “yazgıcı anlayışın olmaması” değerlendirmede kullanılacak ölçütler kapsamına alınmıştır.

Emeğin, emeğiyle geçinenlerin çocuk kitaplarında küçümsenmesi istenmemektedir, aksine çalışarak bir şeyler başarmak yüceltilmelidir (Nas, 2002, s. 64). Kaldı ki çalışmanın önemi çocuk kitaplarında genel olarak işlenen bir konudur (Uludağ, 2010, s. 83). Çocuk kitaplarının içeriğinde emek vermenin öneminin işlenebileceğinden hareketle “emeğin, emek vermenin öneminin işlenmesi” ölçütü oluşturulmuştur.

9-12 yaş aralığında çocukların eleştiri yeteneğinin gelişmeye başladığını söylemek olanaklıdır (Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 66). Bu kapsamda bu yaş grubuna hitap eden kitaplarda eleştirel düşünmenin öneminin işlenmesi ve çocukların eleştirel düşünmeye yönltilmesi önemlidir (Çiftçi ve Ulutaş, 2017, s. 253). Otoriter yaklaşım olmamalıdır. Çocuğa geniş bir anlama imkanı kitapta sunulmalıdır. Yazar her şeyi bilen bir yapı yerine okuruyla birlikte düşünen bir yapıda olmalıdır (Dilidüzgün, 2018, s. 137). Otoriteye körü körüne itaat yerine bir çocuk kitabının eleştirel düşünme becerisini geliştirecek, çok yönlü düşünmeyi destekleyecek nitelikte olması gerekir (Kıbrıs, 2016, s. 45; Nas, 2002, s. 62, 64; Sever, 1995; Yalçın ve Aytaş, 2007, s. 89; Öz, 1976’dan aktaran Yılar ve Turan, 2011, s. 54; Yörükoğlu, 2021, s. 94). “Eleştirel düşünmenin öneminin işlenmesi, eleştirel düşünmeye yönlendirme” ölçütü ile incelenecek çocuk kitapları bu açıdan değerlendirilmektedir.

Çocuklara yönelik olarak üretilmiş edebi eserlerde ideolojik bağnazlığa veya genel anlamda bağnazlığa yer verilmemelidir (Efe, 2014, s. 47; Köknel, 1983, s. 21; Nas, 2002, s. 62; Sever, 2002, s. 33; Yörükoğlu, 2021, s. 95). “Bağnazlığın aşılınmaması” bir ölçüt olarak çocuk kitaplarının değerlendirilmesinde kullanılmıştır.

Bir çocuk kitabı aracılığıyla çocukları ahlaken veya başka herhangi bir açıdan eğitmenin mümkün olduğu ancak bunun doğrudan eğitici, açıklayıcı ya da öğüt veren cümlelerle değil çocuğa kurgu içinde sezdirilerek yapılması gerektiği çeşitli çalışmalarda ortaya konulmuştur (Dilidüzgün, 2018, s. 64-66; Guilfoile, 1966, s. 25; Güleriyüz, 2013, s. 267;

Köknel, 1983, s. 21; Özdemir, 1995, s. 95; Sever, 1995; Yörükoğlu, 2021, s. 95). Doğrudan öğüt veren bir yapıda olan edebi amaçla yazılmış çocuk kitaplarının çocuklara zevk vermeyeceği ve edebi çocuk kitabının amacının doğrudan öğüt ya da talimat vermek olmadığı vurgulanmaktadır (Dilidüzgün, 2018, s. 64-66; Lukens vd., 2013, s. 57; Nas, 2002, s. 71; Sinar Çılgın, 2007, s. 80). Bu kapsamda “doğrudan öğüt veren ifadelerin olmaması” ölçütüne değerlendirme ölçütlerinden biri olarak yer verilmiştir.

Bir çocuk kitabında verilen bilginin doğru olması, yanlış bilgi bulunmaması gerekmektedir (Derya, 2000, s. 651-652; Güleriyüz, 2013, s. 267; Nas, 2002, s. 71). Ayrıca çocuk kitaplarında bilgilerin çarpıtılmaması, bilinen gerçeklerle çelişkili yapıda sunulmaması, bilimsel bilgi ve verilere uygun sunulması, ülke ve çağdaş Dünya gerçekliğine de uyumlu olmasına vurgu yapılmıştır (Gürel vd., 2007, s. 38; Guilfoile, 1966, s. 22; Köknel, 1983, s. 21; Sever, 1995; Yörükoğlu, 2021, s. 94). “Hayatın gerçekleriyle veya bilimle çelişen, yanlış bilgilerin bulunmaması (bilimsel bilgiye uygunluk)” ölçütü bu bilgiler ışığında belirlenmiş bir ölçüttür.

2.3.2.2. Karakter Unsuru

Bu unsur kapsamında literatüre dayalı olarak sekiz ölçüte yer verilmiş, bu ölçütler Ek 2’de listelenmiştir.

Karakterler çocuklar, hayvanlar, oyuncaklar veya nesnelerden oluşabilir (Gamble ve Yates, 2002, s. 58, 60-61; Sinar Çılgın, 2007, s. 82). Bunun yanında cansız varlık, bitki, çocuk, hayvan karakterleri dışında anne, baba gibi yetişkin karakterler de çocuk kitaplarında karakter olarak yer almaktadır (Zivtçi, 2005, s. 35, 37). Ancak çocuk karakter olan (Yılar ve Turan, 2011, s. 55), özellikle okul çağı çocukları için cansız varlık veya hayvan yerine çocukların ana karakter olarak ele alındığı kitapların daha çok sevilerek okunduğu ifade edilmektedir (Zivtçi, 2005, s. 35). Benzer şekilde, çocuk kitaplarında karakter olarak insan, hayvan ve nesnelerin karakter olabileceği, ancak hayvan ve nesne karakterlerinin okul öncesi çağındaki çocuklar tarafından daha fazla benimsendiği belirtilmektedir (Sever, 2008, s. 77-78). Bunun yanında çocukların kendi yaşatlarının karakter olduğu kitapları okumayı sevdiği, bu tür kitapları daha fazla beğendikleri anlaşılmaktadır (Oğuzkan 1997, s. 308, 2010, s. 377; Yılar ve Turan, 2011, s. 55). Üstelik çocuk yaştaki bir okurun iyi bir karakter ile kendini özdeşleştirebilmesi için bu karakterin kendisi ile akran olması beklenmektedir (Karatay, 2016, s. 101). Literatürdeki bu bilgiler

dikkate alınarak “çocuk karakterlerin ağırlıkta olması” ölçütü oluşturulmuştur. Karakter için belirtilen bu görüşleri ana karaktere indirgemek de mümkündür çünkü karakter unsuru ana karakterleri de yan karakterleri de kapsamaktadır. Zivtçi (2005, s. 35) ilköğretim dönemi çocuklara hitap edecek karakterlerin, okul öncesi döneme hitap edecek karakterlerden farklılaştığını ve artık baş karakterin genellikle çocuk olduğunu belirtir. Okul çağı çocuk kitaplarında baş karakterlerin çocuklardan oluşması beklenir.

Çocuk kitaplarındaki karakterlerin eğer masal veya masalsı türde bir kitap değilse gerçek hayata uygun özellik taşıması gerekir. Karakterler işlenirken abartı sanatı kullanılmamalıdır (Kıbrıs, 2016, s. 42; Oğuzkan, 1997, s. 308, 2010, s. 376; Seven, 2010, s. 108; Sever, 1995; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 49). Bu tezde öykü ve romanlar temel alındığı için literatürde vurgulandığı gibi “karakterlerin gerçek hayatla ilgili olması” ölçütüne yer verilmiştir. Çocuk kitaplarında bulunan karakterlerle çocuğun kendini özdeşleştirebilmesi için de karakterlerin gerçekçi/inandırıcı olması, güçlü ve zayıf yönlerinin betimlenmiş olması gerekmektedir (Guilfoile, 1966, s. 21; Karatay, 2016, s. 101; Sever, 1995; Sınar Çılgın, 2007, s. 82). Karakterlerin inandırıcı olmasının yanında tutarlı olması da beklenen özelliklerdendir (Enginün vd., 2000, s. 211). İnandırıcılık ve tutarlılık gerçek hayatla ilgili karakter yaratmayı ve okurun kendini bu karakterle özdeşleştirebilmesini destekleyen noktalar olarak değerlendirilebilir. Ayrıca çocuk yayımlarında bulunan karakterleri okuyan bir çocuk o karakterler ile kendi arasında benzerlikler bulabilmeli, karakterlerin çelişkilerini görebilmeli ve karakterler hayatta karşılaşabileceği nitelikte olmalıdır (Köknel, 1983, s. 22; Turgut Bayram, 2009, s. 69; Yörükoğlu, 2021, s. 95). Çocuk kitaplarındaki karakterlerin ideal özellikler göstermeleri çocukları istenmeyen şekilde etkileyebilir (Gamble ve Yates, 2002, s. 59). Örneğin, annelerin asla sinirlenmemesi, çocukların hiç kavga etmemesi gibi durumlara yer verilmemesi önerilmektedir (Guilfoile, 1966, s. 21). Çocuk kitaplarındaki karakterlerin hata da yapan, ulaşılabilir karakterler olması makul görülmektedir (Turgut Bayram, 2009, s. 69). Ek olarak, gerçek hayatta da görülebilecek karakterlerin seçilmesi çocuk kitaplarında unutulmaz karakter yaratmanın yolu olarak görülmektedir. Çocuklar için rol model olacakları düşünülürse, karakterlerin iyi özellikler taşımasının önemi daha net anlaşılabilir (Karatay, 2016, s. 102).

Karakterlerin gerçek hayatla ilgili olmasının nedenini karakterlerin kötülüğü ve bu kötülüğün dozu üzerinden açıklayan kaynaklar da mevcuttur. Bir karakter gerçek hayatta olamayacak kadar kötü, şiddet uygulayan, canavar ruhlu bir yapıya sahipse bu çocuğun

yanlış güdülenmesine veya psikolojisinin bozulmasına neden olabilir (Ciravoğlu, 1998, s. 190; Gürel vd., 2007, s. 37). Benzer şekilde gerçek hayatta karşılaşamayacak kadar iyi karakterlerin bulunması da istenmez (Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 49). Örneğin, Polyanna korku, öfke vb. duygular hissetmeyen bir karakter olarak çocuklarda yetersizlik hissi yaratacak bir karakter olarak tanımlanmaktadır (Yörükoğlu, 2021, s. 95). Literatürdeki bu dayanaklar “karakterlerin mükemmel olmaması” ölçütünün çalışmaya eklenmesine neden olmuştur.

Çocuk kitaplarında iyi karakterlerin ödüllendirilmesi istenir çünkü bu şekilde çocuğun iyi karakterleri örnek alarak iyi olmaya yöneleceği düşünülür (Kalemci, 2017, s. 113). Çocuk kitaplarının çocukların eğlenceli zaman geçirmesinden ziyade bilişsel ve duysal becerilerini geliştirerek onları olumluya yöneltmesi; sevgi, saygı, çalışkanlık, dürüstlük, hoşgörü, adalet, yardımlaşma gibi evrensel temel değerlerle, erdemlerle karşılaştırması ve bu değerleri benimsetmesi karakterler yoluyla sağlanmalıdır. Çocuk kitaplarında iyi karakterlerin ödüllendirilmesi / amacına ulaşması, çocuğun kendini iyi karakterlerle özdeşleştirerek iyiliğe yönelmesine katkı sağlayacaktır (Karatay, 2016, s. 110). “İyi karakterlerin ödüllendirilmesi / amacına ulaşması ölçütü” bu kapsamda çalışmaya eklenmiştir.

Çocuk kitaplarında iyi karakterlerin ödüllendirilmesi kadar kötü karakterlerin cezalandırılması / amacına ulaşmaması da iyi karakterlerin örnek alınmasını teşvik eder (Kalemci, 2017, s. 113). Çocuk kişilik gelişimi esnasında kendine bir rol model belirlemektedir. Bu rol model başlangıçta anne, baba, yakın bir akraba iken zamanla bir arkadaş, film ya da kitap karakteri olur. Çocuğun kendine rol model alabileceği, ahlaki ve sosyal açıdan problemlili olmayan bir karakter yaratma anlamında çocuk kitabı yazarlarının yüklendikleri sorumluluk oldukça önemlidir (Yavuzer, 2007, s. 190). Bu dayanak alınarak “kötü karakterlerin cezalandırılması / amacına ulaşmaması” ölçütüne çalışmanın bir diğer ölçütü olarak yer verilmiştir.

Yukarıda da belirtildiği gibi masal gibi türler dışında çocuk kitabı karakterlerinin gerçek hayata uygun olması gerekir. Masallardaki doğaüstülükten farklı olarak öykü ve roman karakterleri herhangi bir açıdan abartılı olmamalı, yaşanmış veya yaşanması olanaklı bir olay konu edilmelidir (Sever, 1995; Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 124). “Karakterlerin olağanüstü özellik göstermemesi” ölçütü bu kapsamda değerlendirme ölçütlerine dahil edilmiştir.

2.3.2.3. Dil ve Anlatım Unsuru

Bu unsur bünyesinde; dilin anlaşılabilirliği, süslü olmaması, anlatım bozukluğu bulunmaması, yöresel ağız, argo ve küfür kullanılmaması ölçütleri yer almaktadır.

Çocuklar için hazırlanan eserlerin dilinin basit, anlaşılır ve yalın olması gerekmektedir (Ciravoğlu, 1998, s. 190; Kıbrıs, 2016, s. 44; Sağlık, 2005, s. 234). Öte yandan güncel hayatta kullanılan, kolay okunup anlaşılan sözcüklere yer verilmelidir (Köknel, 1983, s. 21; Oğuzkan, 2010, s. 378; Sever, 1995). Yabancı dilden gelen sözcüklerden arınmış bir Türkçe, net bir dil ve üslup; akıcı, açık, duru ve sade bir dil kullanmanın önemine literatürde vurgu yapılmaktadır (Köknel, 1983, s. 21; Kruse, 1982, s. 265; Seven, 2010, s. 109; Sever, 1995). Literatürde bu konudaki görüş birliğinde yola çıkılarak “dilnin anlaşılır olması” ölçütüne yer verilmiştir.

Dilnin anlaşılabilirliğini destekleyecek şekilde, çocuk kitaplarında güncelliğini yitirmemiş, günlük hayatta kullanılan kelimelerin kullanılması; eski sözcük ve deyimlere, yüklü, çokça mecaz anlam içeren ve istiareli bir anlatımı olan cümlelere, cinaslı, söz oyunları içeren, çocukların anlayamayacağı bir anlatıma yer verilmemelidir (Ciravoğlu, 1998, s. 190; Enginün vd., 2000, s. 212; Sever, 1995; Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 93; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 49). Ek olarak, uzun paragraflar ve gereksiz betimlemeler çocuk kitaplarında istenmez (Demircan, 2006, s. 14; Enginün vd., 2000, s. 212; Nas, 2002, s. 76-78; Sağlık, 2005, s. 234; Sever 1995; Yörükoğlu, 2021, s. 94). Bu bağlamda “dilnin süslü olmaması” ölçütü oluşturulmuştur.

Çocuk kitaplarında anadilin kurallarına sıkı şekilde bağlı bir dil kullanımı önemlidir. Çocuk kitaplarının dilbilgisi, yazım (imla) ve noktalama kuralları bakımından kusursuz olması beklenir (Öznur ve Sadrazam, 2020, s. 873; Sever, 1995; Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 93). Bu kurallara uyum kitaplarda anlatım bozukluğu bulunmasının önüne de geçer. Dil kullanımı açısından önemine istinaden çocuk kitaplarında “Anlatım bozukluğu olmaması” ölçütü çalışmada yer alan bir diğer ölçüt olmuştur.

Yöresel ve çevresel deyimlerin kimi okurlar için anlam güçlüğü yaratabileceği ve Türkiye Türkçesinin, Türkiye'nin İstanbul ağızını temel aldığı belirtilmekte, çocuk kitaplarının da İstanbul ağızı ile yazılması gerektiğine değinilmektedir (Oğuzkan, 1997, s. 310, 2010, s. 378; Sınar Çılgin, 2007, s. 85-86). Buradan çocuk kitaplarında doğrudan yöresel ağız

kullanımının istenmediği anlaşılmakta olup; “yöresel ağız kullanılmaması” ölçütü çalışma kapsamına alınmıştır.

Çocuk kitaplarında argo söylemler, hakaret ve küfür kullanımından kaçınılmalıdır (Aydın ve Uzun, 2019, s. 320; Çiftçi ve Ulutaş, 2017, s. 250; Sever, 1995; Sınar Çılgın, 2007, s. 85; Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 93; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 49). Benzer şekilde hayvan adlarının da hakaret amaçlı kullanılmaması gerekir (Nas, 2002, s. 64). Buradan hareketle, “argo ve küfür kullanılmaması” ölçütüne çalışmada yer verilmiştir

2.3.2.4. Yazım ve Noktalama Unsuru

Bu unsur bünyesinde “yazım hatalarının bulunmaması” ve “noktalama hatalarının bulunmaması” ölçütleri yer almaktadır. Çocuk kitaplarında yazım ve anadil kurallarına bağlı olunması, yazım konusunda özenli, titiz olunması esastır (Ciravoğlu, 1998, s. 188; Enginün vd., 2000, s. 213-214; Karakuş, 2006, s. 41; Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 93). Çocuk kitaplarının yazım ve dilbilgisi kurallarına tam uyum sağlamaları gerektiğini savunan çalışmalar da vardır (Demircan, 2006, s. 14; Öznur ve Sadrazam, 2020, s. 873; Sever, 1995; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 46). Bir kısım çalışmada ise bu konunun neden önemli olduğuna değinilmiştir. Çocuk kitaplarında yapılan yazım yanlışlarının çocuk okurların yazım kuralını yanlış öğrenmesi ve kitabın inandırıcılığının azalması gibi olumsuz sonuçlara neden olabileceği düşünülmektedir (Ciravoğlu, 1998, s. 188; Derya, 2000, s. 652-653).

Çocuk kitaplarının yazımında Türkçeyi doğru kullanmak, yazım konusunda özenli olup anadil kurallarına bağlı kalarak kitabı yazmak gerekmektedir (Derya, 2000, s. 652-653; Karakuş, 2006, s. 41; Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 93). Çocuk kitaplarının kontrolü yapılırken yalnızca yazım yanlışları değil noktalama yanlışları da saptanmaktadır (Ciravoğlu, 1998, s. 188). Çocuk kitaplarında noktalama işaretleri konusunda dikkatli davranmak gerekir (Enginün vd., 2000, s. 213-214; Nas, 2002, s. 78; Öznur ve Sadrazam, 2020, s. 873). Noktalama işaretleri konusunda kusursuzluk yaratacak kadar hassas davranmak gerektiğini, dilbilgisi açısından hata olmaması gerektiğini belirten kaynaklar da bulunmaktadır (Demircan, 2006, s. 14; Sever, 1995; Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 46).

2.3.2.5. Çevre (Bağlam) Unsuru

Bu unsur kapsamında yer verilen tek ölçüt “zaman ve mekan belirtiminin tutarlı olması”dır. Çevre unsuru olayın geçtiği yer ve zaman olarak tanımlanmaktadır. Çocuk öykü ve romanlarında olayın; yer, zaman ve kahramanların dikkatli şekilde oluşturulduğu uygun bir çevrede geçmesi gerektiği belirtilmektedir (Brown ve Tomlinson, 2014, s. 38; Çiftçi ve Ulutaş, 2017, s. 255). Ayrıca çevrenin olay içeriğine uygun olmasının olayın anlaşılır olmasını sağlayacağı vurgulanmaktadır (Gable ve Yates, 2002, s. 67). Bununla beraber yer ve zamana ilişkin ipuçlarının aktarılmasıyla birlikte çevre unsurunun oluşturulmasında titiz davranılırsa okurun okuduğunu daha inandırıcı bulacağına da değinilmektedir (Gamble ve Yates, 2002, s. 68).

2.3.2.6. Plan (Kurgu) Unsuru

Bu unsurun içinde “konu ve karakterlerin birbiriyle uyumlu olması” ölçütü ile “konunun giriş, gelişme ve sonuç şeklinde işlenmesi” ölçütü bulunmaktadır. Literatürde konu ve karakterlerin bir düzen, tutarlılık içinde olması, olayların neden-sonuç ilişkisine sahip olması, plan ya da kurgu olarak adlandırılmaktadır. İyi bir planın olay, durum, duygu ve düşünce arasında uyumlu bir ilişkinin oluşturulmasını sağlayacağı belirtilmekte, plan kapsamında gerekli olmayan bir ayrıntıya yer verilmemesi ve “bir” olayın işlenmesi gerektiğine değinilmektedir (Demircan, 2006, s. 15; Seven, 2010, s. 108-109; Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 91-92; Yılar ve Turan, 2011, s. 55). Öte yandan, gezi, öykü gibi gerçekçi edebi ürünler ile masalların planları birbirinden farklıdır. Ancak kilit nokta ana düşünce, konu ve karakterlerin iyi şekilde sunulmasını sağlayacak bir planın oluşturulmasıdır. Karakterlerin neler yaptığı, karakterlere ne olduğu sorularının plana göre cevaplanabilmesinin önemli olduğu dile getirilmiştir (Parayno, 1997, s. 11; Seven, 2010, s. 109). Plan oluştururken okurların düzeyine dikkat etmek gerektiği ve basit bir plan oluşturmanın önemli olduğu belirtilmektedir (Oğuzkan, 1997, s. 309, 2010, s. 377-378). Plan ile ilgili bu bilgiler dikkate alınarak plan unsuru kapsamında “konu ve karakterlerin birbiriyle uyum ve düzen içinde olması” ölçütü belirlenmiştir.

Çocuk kitaplarında, duygu ve düşüncelerin, olayların tutarlı bir biçimde sıralanması (Demircan, 2006, s. 15; Sever, 1995), planın giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşması gerekmektedir (Ciravoğlu, 1998, s. 190; Güleryüz, 2013, s. 266; Oğuzkan, 1997, s. 309, 2010, s. 378; Öznur ve Sadrazam, 2020, s. 873). Plan unsuru iyi

yapılandırıldığı takdirde giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin ayrıca bir çaba gerekmeksizin birbirini takip edeceği; bu doğal takibin planın gereği olduğu da dile getirilmiştir (Enginün vd., 2000, s. 211-212; Oğuzkan, 1997, s. 309, 2010, s. 377). Ayrıca literatürde bir çocuk kitabında giriş, gelişme, sonuç bölümünün var olmasının plan unsuru kapsamında değerlendirilmesinin yanında bu bölümlerin varlığı ile ana düşüncenin kolay anlaşılır olmasının sağlanacağı da dile getirilmiştir. (Oğuzkan, 1997, s. 309, 2010, s. 378). Bu nedenlerle “konu; giriş, gelişme ve sonuç şeklinde yazılmalıdır” ölçütü oluşturulmuştur.

3. BÖLÜM YÖNTEM

3.1. GİRİŞ

Bu bölümde öncelikle çalışma kapsamına alınan çocukluk dönemi yaş grubu olan 9-12 yaş aralığına nasıl karar verildiği anlatılmakta, yayınevlerinin ve çocuk kitaplarının seçim sürecinden bahsedilmektedir. Ardından, kitaplardan dış ve iç yapı ölçütlerine uygunluk konusunda verilerin toplanması, düzenlenip analize uygun hale getirilmesi ve analiz edilmesine ilişkin süreçler açıklanmıştır.

3.2. YAŞ GRUBUNUN BELİRLENMESİ

İnsanların 18 yaşına kadar olan dönemini açıklayan çocukluk dönemi birçok kurum ve araştırmacı tarafından yaşa göre alt dönemlere ayrılıp farklı şekilde sınıflandırılmaktadır. Yaş gruplarına göre belirlenen çocukluğun her döneminde çocuklarda birbirinden farklı gelişimsel özellikler görülmektedir (Centers for Disease Control and Prevention, 2021a, 2021b; IFLA, 2003, 2018; Manitoba, t.y.; Selçuk, t.y.; United Nations International Children's Emergency Fund [UNICEF], 1989, t.y.; World Health Organization, t.y.). Bir çocuk kitabının bu farklılıkları dikkate alarak ilgili çocukluk dönemine uygun olması esastır (IFLA, 2003; Yılmaz, 2021a; Yılmaz ve Yılmaz, 2021b). Bu kapsamda her çocukluk dönemine uygun kitapların birbirinden farklı özellikler taşıması gerekmektedir. Zira her çocukluk döneminin kendine özgü ve diğer dönemlerden farklı özellikleri vardır. Örneğin 0-2 yaş dönemindeki çocuklar bir şeyleri ağızına alarak tanıma, yürümeyi ve konuşmayı öğrenme, taklit yapma gibi özellikler gösterebilirler (Centers for Disease Control and Prevention, 2024a, 2024c; Schunk, 2014, s. 338). Diğer yandan üç yaşından beş yaşına kadar olan çocuklarda aile dışındaki bireylere önem verme, koşma, tek ayak üstünde zıplama gibi özellikler görülür (Centers for Disease Control and Prevention, 2024b). 6-8 yaşındaki bir çocuk ekip çalışması yapabilmeye başlar ve zihinsel gelişim hızı artar (Centers for Disease Control and Prevention, 2021a). 9-11 yaşındaki bir çocuk arkadaşlık ilişkilerini önemsemeye başlar, dikkat süresi artabileceği gibi akademik sıkıntılar da yaşayabilir ve ergenliğe yaklaştığı için bedeninin daha fazla farkına varır. Ailesinden bağımsız olmayı düşünebilir (Centers for Disease Control and Prevention, 2021b). 11 yaş ve sonrasında bir çocuğun çok boyutlu ve soyut

düşünebilmesi söz konusudur. Ancak öncesinde çocuk genellikle sembolik, somut ve tek boyutlu düşünebilmektedir (Schunk, 2014, s. 338-339).

Çocukluğun kendi içindeki dönem sınırları farklı da olsa genel olarak çocukluk, ilk çocukluk, orta çocukluk ve ergenlik (geç çocukluk) olarak üç gruba ayrılmaktadır (Centers for Disease Control and Prevention, 2021a, 2021b; Federation of Library Associations and Institutions, 2003; Manitoba, t.y.; Selçuk, t.y.; UNICEF, 1989, t.y.; World Health Organization, t.y.). Ergenlik gençliğe adım atılan bir geçiş dönemi olduğundan araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır (Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, 2019; Lassi vd., 2017). İlk çocukluk ve orta çocukluk dönemi birçok farklı araştırmacı ve kurum tarafından farklı yaş sınırlamalarına tabi tutulmuştur. Ayrıca bu dönemleri kendi içinde başka alt dönemlere ayırmak da olanaklıdır (Centers for Disease Control and Prevention, 2021a, 2021b; Çiftçi, 2013; IFLA, 2003; Koran, 2016; Manitoba, t.y.; Selçuk, t.y.; UNICEF, 1989, t.y.; World Health Organization, t.y.). Çocukluk gelişim dönemleri, farklı ülkelerde birbirinden farklı gruplanmakla birlikte, orta çocukluk için 6-12 yaş aralığının genel kabul gördüğü söylenebilir (Collins, 1984). Yine de erken çocukluk için sekiz yaş sınırını savunmak da mümkündür (Tomris ve Çelik, 2021). IFLA (2022) tarafından yayınlanan haber bülteninde çocuk kitaplarına, çocuk kütüphaneleriyle ilgili çalışmalara değinilirken UNESCO tarafından 2022’de yapılmış *Early Childhood Learning and Care Konferansı*ndan bahsedilmiştir. UNESCO’nun bu konferansında çıkan bildirge ve rapora göre ilk çocukluk 8 yaşına kadar sürmektedir (Moon, 2022; United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2022). Bütün bunların yanı sıra Society of Children’s Book Writers and Illustrators tarafından yayınlanan, Inglis ve Ross (2022, s. 12) tarafından yazılmış kendi kendine yazarlık kılavuzunda orta sınıf, orta düzey çocukluk olarak tanımlanan 9-12 yaş grubuna yer verildiği görülmektedir. Özetle güncel literatürde de orta çocukluğun Collins’in (1984) çalışmasında olduğu gibi 12 yaşta bitirildiği ama orta çocukluğun başlangıç yaşının 9 olduğu anlaşılmaktadır. Tüm bu anlatılanlardan hareketle bu çalışmada orta çocukluk dönemi 9-12 yaş aralığı olarak kavramsallaştırılmıştır.

3.3. VERİLERİN TOPLANMASI VE DÜZENLENMESİ

Bu çalışma; 9-12 yaş için yazılmış, basılı formdaki, öykü veya roman türünde olan ve tekli olarak satılan çocuk kitaplarının ilgili yaş grubuna uygunluğunu incelemektedir. Bu kapsamda yayınevlerinden seçilen kitapların iç ve dış yapıları değerlendirilmiştir.

Yayınevlerinin belirlenmesi ile yayınevlerinden çalışma kapsamında değerlendirilecek kitapların seçilmesi; bu kitaplardan iç ve dış yapılarına ilişkin verilerin toplanması ile ilgili süreç alt başlıklar halinde bu kısımda sunulmaktadır.

3.3.1. Yayınevlerinin Belirlenmesi

Türkiye’de çocuk ve gençlik kitabı yayımlayan yayınevlerinin belirlenmesinde Türkiye Yayıncılar Birliğinin (2020) web sitesinden yararlanılmıştır. Bunun nedeni, her ne kadar yayınevlerinin listesi için otorite kaynak T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının listesi olsa da o listede adın bulunmasının bir yayınevi için zorunluluk olması ve bundan dolayı o listenin çok kabarık olmasına karşın Türkiye Yayıncılar Birliğine üyeliğin gönüllülük esasına dayanmasıdır. Bu bağlamda Türkiye Yayıncılar Birliğine üye olan yayıncıların hem iş kalitesi konusunda kendine daha güvenen hem de daha görünür olmak isteyen yayınevleri olduğu da düşünülerek Türkiye Yayıncılar Birliğinin (2020) internet sayfasındaki üyelerin adları üzerinden gidilmiştir. Web sitesinin “Üyelerimiz” bölümünde yer alan “Çocuk ve İlk Gençlik” kategorisi altında 208 yayınevi listelenmektedir⁶ (Türkiye Yayıncılar Birliği, 2020). Yayınevleri ve yayımladıkları çocuk kitapları ile ilgili veriler Ocak-Nisan 2023 döneminde toplanmıştır. Veriler toplanırken yayınevlerinin web sitelerine erişilmeye çalışılmış, yeterli olmadığı durumlarda (örneğin, yayınevinin bir web sitesinin olmaması) yayınevleriyle telefon ve/veya e-posta yoluyla iletişim kurma yoluna gidilmiştir.

Türkiye Yayıncılar Birliği listesinde adı bulunan üç yayınevinin aslında yayınevi değil listede adı geçen birçok yayınevinin dağıtımını yapan dağıtımcılar olduğu anlaşılmış ve bunlar listeden çıkarılmıştır. Ayrıca bu listede yayınevi olarak yer alan iki basımevi, iki kitabevi ve bir film yayıncısı olduğu tespit edilerek tümü kapsam dışı bırakılmıştır. Öte yandan, listede adı bulunan bir yayınevinin aslında gazete olduğu ve çocuk kitabı yayımlamadığı anlaşılmış ve bu yayınevi de listeden çıkarılmıştır. Benzer şekilde sadece dergi yayıncısı olduğu tespit edilen bir yayınevi de (Penguin) kapsam dışında bırakılmıştır. Farklı yayınevlerinin alt markası olduğu öğrenilen iki yayınevi ise alt markası oldukları⁷ yayınevleri ile birleştirilmiştir. Bunlardan biri Timaş Yayın Grubunun alt markası

⁶ Eylül 2024 itibarıyla listelenen yayınevi sayısının 204’e düştüğü görülmektedir.

⁷ “Alt marka” ifadesinden bir yayınevinin başka bir yayınevinin alt kolu olması kastedilmiştir. Asıl marka (Asıl yayınevi) bir yayınevinin sitesinin bannerında var olan ad iken alt marka o sitede var olan diğer markalar olarak açıklanabilir. Bir yayınevinin sitesinde satılan başka bir yayınevinin kitabı görüldüğünde bu “başka” yayınevinin bir alt marka olup olmadığı, site bannerında adı yazan asıl yayıneviyle iletişime geçilerek ya da sitede bu konuda bir açıklama olup olmadığı araştırılarak kesinleştirilmiştir.

olan Carpe Diem, diğeri ise Tudem Yayın Grubunun alt markası olan Uçanbalık Yayınlarıdır. Türkiye Yayıncılar Birliği tarafından sunulan yayınevleri listesi üzerindeki çalışma sonucunda, edebi nitelikli çocuk kitapları yayınlayan 196 yayınevi tespit edilmiş ve yayınevleri listesi üzerindeki çalışmanın ilk aşaması tamamlanmıştır (bkz. Ek 3).

Yayınevleri listesi üzerindeki çalışmanın ikinci aşamasında çocuk kitapları yayıncısı olduğu belirlenen bu 196 yayınevi üzerinden daha ayrıntılı inceleme yapılmıştır. Bu incelemeler sonucunda yayınevlerinin sitelerinden ya da telefonda verdikleri bilgilerden, gönderdikleri katalog veya excel tablosu gibi dokümanlardan 9-12 yaş grubuna dahil olabilecek yaş gruplarını içeren ve öykü ya da roman yayımlayan yayınevleri tespit edilmiştir. 9-12 yaş grubuna dahil olan bütün yaşlar ve bu kapsamda bu yaşlara yönelik yazılmış öykü ve romanlar -dolayısıyla bu kitapları yayımlayan yayınevleri- çalışma kapsamına alınmıştır. Örneğin 8-10 yaş ya da 10-13 yaş öykü ve romanlar ile bunların yayınevleri çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Ancak 6-8 yaş için yazılan ya da 13-14 yaş için yazılan kitaplar ve sadece 9-12 yaş aralığını dışlayan yaşlara yönelik kitap yayımlayan yayınevleri kapsam dışı bırakılmıştır.

Diğ er yandan birçok yayınevi çeşitli nedenlerden dolayı kapsam dışı kalmıştır (bkz. Ek 3). Bu nedenleri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

- Yayınevinde yaş grubu olmaması,
- Yapılan yaş gruplamasının 9-12 yaş aralığındaki herhangi bir yaşı içermemesi,
- Somut olmayan bebeklik, gençlik gibi dönemler bazında kitapları gruplaması,
- Sadece eğitici nitelikte kitap yayımlaması,
- Yaş gruplamasının sadece çocuklar için yayımlanmış sudoku kitaplarında yapılması,
- Yayınevlerinde sadece set halinde satılan çocuk kitaplarının yayımlanmış olması,
- Yayınevlerinin sitesinin olmaması ve bununla beraber yayınevleriyle iletişim kurulamaması,
- Yayınevlerinde yayımlanan çocuk kitaplarının Türkçeden farklı bir dilde yayımlanması,
- Yayınevinin sadece elektronik kitap yayımlaması,
- Hiç çocuk kitabı yayımlamaması,
- Geçmişte çocuk kitabı yayımlayıp şu an yayımlamaması,
- Yayınevinin sitesinden ne yayımladığının anlaşılabilmesi,

- Yayınevlerinin yayımladıkları kitaplara ilişkin bilgileri yalnızca sosyal medyadan paylaşımları.

Eleme sonucunda 144 yayınevi kapsam dışına çıkarılmış; liste üzerindeki çalışmanın ikinci aşaması ile çalışma kapsamına alınabileceği belirlenen yayınevi sayısı 52 olmuştur. Tezin kapsamında yer alacak 52 yayınevinin adları ve çalışma kapsamına dahil edilmeme nedenlerine dair ayrıntılı bilgiye Ek 3'ten erişilebilir. Ek 3'te yer alan yayınevlerinin adları web sitelerindeki başlık (banner) ve hakkında bölümlerine bakılarak belirlenmiştir. Web sitesi olmayan ya da sitesine erişilemeyen yayınevlerinin adları için Türkiye Yayıncılar Birliği web sitesi veya yayınevi yetkililerinin beyanları esas alınmıştır. Çalışma kapsamına alınacak 52 yayınevinin belirlenmesinin ardından bu yayınevlerinden kitap seçimi aşamasına geçilmiştir.

3.3.2. Kitapların Seçimi

Çalışma kapsamına alınabileceği belirlenen 52 yayınevinden çoğunluğunda (37 tanesi) kitaplar için uygun yaş grupları verilirken, 15 yayınevi kitapları yaş yerine uygun oldukları sınıf düzeyine (4-6. sınıf) göre gruplamaktadır. Her bir yayınevinden örnekleme alınacak kitap sayısını belirleyebilmek için bu yayınevlerinin 9-12 yaş grubu için yayımladıkları öykü ve roman türündeki çocuk kitabı sayısını tespit etmek gerekmiştir. Bu amaçla yayınevi sayfalarında sunulan yaş ve tür filtreleri uygulanarak kitapların sayısına ulaşılması amaçlanmıştır. Yayınevlerinin web sitelerinde sunulan tür adlandırmalarında, filtreleme seçeneklerinde ve yaş gruplamalarındaki farklılıklar nedeniyle yayınevlerinin 9-12 yaş grubu için yayımladıkları öykü ve roman türündeki çocuk kitaplarının sayısına doğrudan erişmek mümkün olmamıştır. Belirlenen 52 yayınevinden 19'unda hem yaş hem tür filtresi uygulanabilmektedir. Geri kalan yayınevleri için sadece yaş filtresinin bulunması ya da var olan yaş ve tür filtrelerinin aynı anda kullanılamaması söz konusudur. Bu 33 adet yayınevi için 9-12 yaş grubuna dahil olan öykü veya roman niteliğindeki kitap sayıları herhangi bir tür filtresi yapmaksızın, yaş ve/veya sınıf filtrelerine ya da bilgilerine göre ve kitaplar manuel olarak incelenip öykü ya da roman niteliğindeki kitap sayıları manuel olarak hesaplanarak belirlenmiştir (bkz. Ek 4).

Kitapların seçimi sürecinde yayınevlerinin sitesinde yaş grubu filtresiyle birlikte tür filtrelemesi yapılamayan kitapların türü “belirsiz” olarak nitelendirilmiştir. Aynı şekilde roman ve/veya öykü türüne yer vermeyen yayınevlerinin kitapları da “belirsiz” olarak

işaretlenmiştir. Bunun yanında yine öykü ya da roman niteliğinde olsa da bu şekilde etiketlenmesi yayınevi tarafından atlanmış, “macera” gibi tür adlandırması yapılmış, öykü ya da roman olacağı kanısına varılan kitapların türü de “belirsiz” olarak işaretlenmiştir. Ancak türü filtrelenelememiş bu kitapların tamamı yayınevlerinin internet sitelerinden tek tek incelenmiş ve yayın türü öykü ya da roman olabilecek olan kitapların sayısı belirlenmiştir (bkz. Ek 4). Diğer yandan tür filtresinin bulunmaması ya da yaş grubu filtresiyle aynı anda kullanılamaması, bir kitap öykü ya da roman türünde olsa da o şekilde etiketlenmemiş olması durumlarında sadece manuel olarak yapılan incelemeyle öykü ya da roman türü kitapların sayısı belirlenmiş olsa da herhangi bir yayınevinin yayımladığı kitaplar için yanlış bir anlaşılmaya ve bundan dolayı veri kaybına neden olunmamasına dikkat edilmiştir. Bu bağlamda 100 kitaplık örnekleme her bir yayınevinden kaç kitabın seçilip incelenebileceğine yalnızca yaş filtresi kullanılarak elde edilen kitap sayılarıyla karar verilmiştir. Bu sayede kitap seçimi için yaş ve tür filtresi aynı anda yapılabilen yayınevleri ve yapılamayan yayınevleri arasında aynı standart metod uygulanmıştır. Örneğin 06E Eğitim Çözümleri (Nomos Kitap) tarafından yayımlanan 9-12 yaş grubu kitaplarının sayısı 28’dir. Burada hikaye olduğu somut olarak belirtilen toplam kitap sayısı ise 16’dir. Ancak hikaye olduğu belirtilmeyen diğer 12 kitabın da başlığına, tanıtım yazısına bakıldığında hikaye ya da roman olabilecekleri anlaşılmıştır. Bu bağlamda 06E Eğitim Çözümleri (Nomos Kitap) adlı yayınevinden bu çalışmaya gelecek kitap sayısı 16 değil 28 kitap üzerinden hesaplanmış, evren büyüklüğü 28 olarak alınmıştır. Benzer şekilde ABM Yayınevi tarafından yayımlanmış, 9-12 yaş grubunu kapsayan toplam kitap sayısı 44’tür ama bu yayınevinin bir tür filtresi bulunmamaktadır. Bu 44 kitabın da öykü ve roman niteliğinde olduğu, yapılan manuel inceleme sonucunda anlaşılmıştır. Bu bağlamda ABM Yayınevinden örnekleme kaç kitap alınabileceği 44 sayısı üzerinden hesaplanmıştır.

Bu doğrultuda yaş grubu veya somut olarak sınıf belirtimi yapan ve sadece çocuk, ilk gençlik, gençlik gibi çocukluk dönemiyle ilişkilendirilebilecek dönemler için kitap yayımladığı belirlenen yayınevlerinin bütün kitapları eğitici ya da kurgu olduğuna, diline bakılmaksızın yayımlanan toplam çocuk kitabı sayısı olarak alınmıştır. Toplam çocuk kitabı sayısı belirlenirken; toplam kitap sayısı belirtilmiyorsa veya bunun açılan sayfa sayısı ve her sayfada listelenen kitap sayısına göre hesaplanması mümkün olmuyorsa toplam çocuk kitabı sayısına tek tek sayılarak ulaşılmıştır. Daha sonra bu kitap sayılarından -eğer varsa- eğitici çocuk kitapları da sayılarak eğitici çocuk kitabı sayısı düşülmüştür. Yaş bilgisi elde edilemeyen, sadece dönemsel olarak (çocuk, genç gibi).

bilgi veren ve somut bir yaş ya da sınıf bildirimi yapılmayan kitaplar çalışma kapsamına alınmamıştır. Set halindeki çocuk kitapları toplam çocuk kitabı sayısından düşülmüş, setleri filtreleme olanağı olmadığı zaman ilgili yayıncının sitesindeki arama kutusuna set, takım gibi anahtar sözcükler yazılarak set sayısı bulunup toplam sayıdan çıkarma yoluna gidilmiştir. Yayıncı sadece çocuk kitabı yayımlamıyor, yetişkinler için de kitap yayımlanıyorsa, yayınevinin çocukluk dönemleriyle ilgili olabilecek kategorilerindeki kitap sayılarına göre toplam çocuk kitabı sayısı belirlenmiştir. Ayrıntılı bilgiler Ek 4'te sunulmaktadır.

Yayınevlerinin toplam kitap sayılarını belirleme aşamasında birçok sorunla karşılaşmıştır. Alfa, Arden Yayınları gibi yayınevlerinin arasında sayılabileceği bazı yayıncılarda yaş grubu filtrelemesi uygulandığı zaman yayın türü (öykü, roman vb.) filtrelemesi yapmak mümkün olmamıştır. Diğer taraftan Özyürek Yayınevinde eğitici kitap olarak nitelendirilebilecek etkinlik kitaplarından kurgu kitaplarla ilgili olarak üretilenlerin kurgu kitaplarla birlikte sunulduğu anlaşılmıştır. Buna karşın, Bulut Yayınlarının yayımladığı eğitici, uygulamalı kitapları kurgu kitabın dışında farklı bir başlıklandırma ile sunmuşlardır. Bunlardan farklı olarak, Tudem Yayın Grubunda eğitici çocuk kitapları ve kurgu çocuk kitaplarının farklı alt markalarca yayımlandığı görülmüş, eğitici çocuk kitapları ve alt marka olan ilgili yayınevleri kapsam dışı bırakılmıştır (1259 çocuk kitabı olsa da 367 tanesi eğitici kitap olduğu için kapsam dışı kalmış ve edebi kitap yani kurgu olarak ele alınabilecek toplam kitap sayısı 892'ye düşmüştür) (bkz. Ek 4).

Çocuk kitapları türlerine ilişkin adlandırmalarda da bir standardın bulunduğu söylenemez. Kurgu, edebiyat, eğitim, roman, masal, öykü, serüven, hediye kitap, manga, set, mizah, otobiyografik roman, şiir ve hatta çevre bilinci gibi tür başlıkları olabilmektedir. Benzer şekilde yaş grubuna yönelik olarak sunulan filtreleme olanakları da birbirinden oldukça farklıdır. Can Yayınları, Timaş Yayın Grubu gibi bazı yayınevleri her bir yaş için ayrı ayrı filtreleme imkanı sunmaktadır. Doğan Çocuk, Bilge Oğuz Yayınları, Eksik Parça Yayınevi, Erdem Yayın Grubu gibi bazı yayıncılarda ise okul öncesi, ilkokul, okul çağı, gençlik gibi ana gruplar oluşturulup bu grupların altında sınıflara veya yaşlara göre filtreleme yapılmaktadır. Ayrıca Doğan Çocuk yayınevi örneğinde görülebileceği gibi bir yaş grubunun birden fazla ana grup altında listelenmesi de söz konusu olabilmekte, bu da örneğin 11 yaş kitaplarına hem çocuk veya okul çağı hem de gençlik bölümünden erişilebilmesine neden olmaktadır. Bu sorunla literatürde de karşılaşmış olması dikkat çekmektedir (Coughlan, 1990; Sojoodi, 2012; Tuncer, 1974, s. 24-25). Bazı

yayınevlerinde ise yaş bilgisi yalnızca ürün bilgisinden elde edilmekte ve/veya tür bilgisi yer almayabilmektedir (örneğin Ötüken).

Yayımlanan tüm çocuk kitaplarına ve çocuk kitabı sayılarına web sitelerinden erişebilme anlamında da yayınevleri arasında farklılıklar söz konusudur. Örneğin Çikolata Yayınevi, Doğan Çocuk, Tudem Yayın Grubu listelenen çocuk kitabı sayılarına ilişkin bilgi sunmamaktadır. Çikolata Yayınevi örneğinde tüm kitap listesine tek sayfadan erişmek mümkünken, Doğan Çocuk, Özyürek Yayınevi ve Tudem Yayın Grubu için bu mümkün değildir ve kitap listeleri ayrı sayfalar halinde sunulmaktadır. Özyürek Yayınevi kitapları sınıflara göre bölmüş, her bir sınıfın altında kitap serilerine yer vermiştir. Seri adlarına tıklandığında ilgili serideki kitap sayısı her bir sayfada 12 kitap sunulduğu için manuel olarak hesaplanabilmektedir. Özyürek Yayınevinden çalışma kapsamına alınabilecek kitap sayısı belirlenirken ilgili yaş gruplarında yer alan serilerdeki kitap sayılarına göre hesaplama yapılmıştır. Diğer yandan Timaş Yayın Grubu ise ilgili yaş grubu için toplam kaç kitap olduğunu görüntüleme ve setleri filtreleme olanağı sunmaktadır (Can Yayınları ve Eksik Parça Yayınevi set şeklinde satılan kitapları filtreleme olanağı sunmasa da toplam çocuk kitabı sayısı web sitelerinde belirtilmektedir).

Yaş filtrelerine erişmekte zorlanılan iki yayınevi Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları ve Yapı Kredi Yayınları olmuştur. Yapı Kredi Yayınlarının çocuk ve gençlik kitapları Doğan Kardeş kategorisinde yayınlanmaktadır.⁸ Buradaki kitapların ürün bilgileri arasında yaş bilgisi de mevcuttur. Bu yaş bilgilerine tıklandığında ilgili yaşlara ilişkin filtrelere erişilebileceği Yapı Kredi Yayınları yetkilileri ile görüşülüp öğrenilmiştir. Bu doğrultuda Yapı Kredi Yayınlarından çalışma kapsamına alınabilecek çocuk kitaplarının belirlenebilmesi için Doğan Kardeş kategorisi üzerinden öykü, roman vb. alt kategorilere erişilmiş, alt kategorilerdeki her bir kitabın yaş bilgisine tıklanarak ilgili yaş grubu tezin kapsamındaki 9-12 yaş grubundaki yaşlardan birini içeriyorsa kitap çalışma kapsamına alınmıştır. Örneğin, Yapı Kredi Yayınlarının 3-8 yaş grubundaki kitaplar çalışma kapsamına alınmazken 8-12 yaş grubundaki kitaplar çalışma kapsamına alınmıştır. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınlarında da benzer bir durum söz konusudur. Çocuk kitaplarına ilişkin verilen ürün bilgilerinin altında tıklanabilir yaş bilgisi yer aldığı fark edilmiş, yaş filtrelemesine bu şekilde ulaşılabilmektedir.

⁸ Bu durum Yapı Kredi Yayınları ile görüşülüp kesinleştirilmiştir.

Bu süreçte 9-12 yaşın çocuk olarak da genç olarak da etiketlenemediği fark edilmiş ve herhangi bir kitabın gözden kaçırılmaması için bu husus da göz önünde bulundurulmuştur. Örneğin, Can Yayınlarında 9-12 yaş kitaplarına çocuk kategorisinden erişilmektedir. Gençlik filtresi kullanılarak elde edilen kitaplarda herhangi bir yaş bilgisi görülmemiştir. Ancak bunun tam aksinin yaşandığı da olmuştur. Örneğin Timaş Yayın Grubunda yaş filtresine ulaşmak için önce çocuk kategorisine tıklamak gerekmiştir. Daha sonra gelen sayfada 9 yaştan 12 yaşa dek tek tek yaşlar seçilmiştir. Ancak 9-12 yaş için etiketlenen her kitabın “çocuk” etiketini içermeyebileceği olasılığı da düşünülmüştür. Örneğin 12 yaş için olan bir kitabın genç diye etiketlenilme olasılığı veya herhangi bir dönemsel etiket taşımama olasılığı bulunabilmektedir. Bu duruma örnek teşkil edebilecek kitapların gözden kaçırılmaması için 9 yaştan 12 yaşa kadar olan roman ve öykü türü kitapların sayısı “çocuk” filtresi kaldırılarak belirlenmiştir. Kitapların tekil olması filtresi de kullanılmıştır. Toplamda 1218 tekil kitap çalışma kapsamına dahil edilmiş, bu kitaplar arasında tahmin edildiği gibi “gençlik, ilk gençlik kitaplığı” gibi kitaplıklardan eserlerin de bulunduğu görülmüştür.

Çalışma kapsamına alınabilecek çocuk kitaplarının belirlenmesinde en çok zorlanılan, yaş ya da sınıf grupları birbiri içine geçmiş Tudem Yayın Grubu, Patik Kitap, Eksik Parça gibi çeşitli yayınevlerinde bir kitabın sadece bir tek yaş grubunda olacak şekilde sayılmasını sağlamak olmuştur. Özellikle Tudem Yayın Grubunun bin adetten fazla çocuk kitabı yayımlaması nedeniyle bunu sağlamak mümkün olmamış, yayınevi tarafından 13 Nisan 2023'te gönderilen Excel formatında kitap listesindeki gruplama baz alınmıştır. Sözü edilen listede her bir kitap yalnızca bir grupta verilmiş olup çalışma kapsamına alınacak tekil kitap sayısı bu liste aracılığıyla hesaplanabilmiştir. Ancak kitap sayısı Tudem Yayın Grubuna göre daha az olan yayıncılarda bu sorunun üstesinden gelmek için manuel yöntemler kullanılmıştır (örneğin Sia Kitap). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınlarında da benzer durumla karşılaşmış, ancak her kitabın bir defa sayılması kolaylıkla sağlanabilmiştir. Bunu sağlayan ise kitap ürün bilgisinde bulunan yaş bilgisinden yaş filtrelerine ulaşabilme imkanındır.

Belirlenen 52 yayınevinden çalışma kapsamına girebilecek kitap sayılarının belirlenmesi Nisan 2023 itibarıyla tamamlanmış ve örneklem seçimi aşamasına geçilmiştir. Belirlenen 52 yayınevinin yayımladıkları çocuk kitabı sayısı Ek 4'te sunulmaktadır. Ek 4'ten de görülebileceği gibi çalışma evreninde yer alan toplam kitap sayısı 6736 olarak belirlenmiştir. Örnekleme seçilecek kitapların dış yapı özelliklerine ek olarak iç yapı

özelliklerinin de incelenecek olması, örneklemdaki tüm kitapların titizlikle okunmasını gerektirmektedir. Bu nedenle çalışma kapsamında 100 kitabın yer almasına karar verilmiş ve olasılığa dayalı olmayan örneklem seçim yöntemlerinden kota örnekleme kullanılarak seçilecek 100 kitabın yayınevlerine dağılımının orantısal olmasına çalışılmıştır. Bu amaçla evren büyüklüğü olan 6736 sayısı örneklem büyüklüğü olarak belirlenen 100 sayısına bölünerek örneklem arası 67 olarak belirlenmiştir. Yayınevleri bazında yayımlanan her 67 kitaptan biri sistematik olarak örnekleme alınmıştır. Bu aşamada az sayıda çocuk kitabı olan yayınevleri kapsam dışı kalmış, örnekleme 29 farklı yayınevinden kitaplar yer almıştır⁹. Örnekleme alınacak kitaplar seçilirken kütüphanelerden ödünç alınabilir olması veya piyasada satışta olması unsurlarına da dikkat edilmiştir. Örnekleme yer almak üzere seçilen ve incelenen çocuk kitaplarının listesi Ek 5'te sunulmaktadır.

Örnekleme seçilen kitapların listesi ilgili kitaplara dair yayınevi bilgisi, kitap adı, yazar, basım bilgisi, kağıt hamuru bilgisi, fiyat bilgisi, resimleyen adı, çevirmen adı gibi birçok alanı içerecek şekilde oluşturulmuştur (bkz. Ek 5 ve Ek 6). Ayrıca, yapılacak analizlerde kolaylık sağlaması adına yayınevleri ve kitaplar kodlanmıştır.

3.3.3. Dış Yapı Ölçütleri

Örnekleme seçilen 100 kitap Ek 1'de verilen dış yapı ölçütlerine göre değerlendirilmiştir. Ayrıca ölçütlerin her birinin hangi unsur kapsamına girdiği Ek 2'de açıklanmıştır. Kitapların dış yapı özelliklerini değerlendirmek üzere dış yapı ölçütü belirlenirken somut bir şekilde ölçülebilir olmalarına dikkat edilmiştir. 6736 kitabı yayımlamış olan 29 yayınevinin 100 kitabının dış yapı ölçütleri açısından değerlendirilmesi ve dış yapı açısından daha uygun bulunan kitapların iç yapılarının değerlendirilmesi çalışmanın önemli bir kısıtı olmuştur. Bu bağlamda yayınevleriyle ilgili yapılan değerlendirmelerin genel bir yaklaşımı değil yalnızca ilgili yayınevlerinden örnekleme seçilen sınırlı sayıdaki kitaplara dair yapılan değerlendirmeleri içerdiğini belirtmek gerekmektedir.

⁹ Bu yayınevleri şöyledir: ABM Kitap, Alfa, Bu Yayınevi, Bulut Yayınları, Can, Caretta, Dinozor Çocuk (Ayrıntı Yayınları'nın alt markasıdır), Doğan Çocuk, Domingo, Eksik Parça, Elma Yayınevi, Erdem Yayın Grubu, Fom Kitap, Günışığı Kitaplığı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Martı, Metis, Minik Caretta, Nomos Kitap (06 E Eğitim Çözümleri'nin alt markasıdır), Notabene, ODTÜ Yayıncılık, Özyürek, Patik Kitap, Sola Kidz (Sola Unitas'ın alt markasıdır), Hep Kitap (Teas Yayıncılık'ın alt markasıdır), Timaş Yayın Grubu (Edebi çocuk kitabı yayınlayan alt markalarıyla beraber), Tudem Yayın Grubu (Edebi çocuk kitabı yayınlayan alt markalarıyla beraber), Yağmur Yayıncılık, Yapı Kredi Yayınları.

Kitap adları için kitapların dış ön kapağında yazan ad esas alınmış, dış ön kapakta ya da yayınevinin sitesinde kitap dizisi adı varsa o da kitap adına dahil edilmiştir. Örneğin, kitap dizisi adının *Kral Şakir*, kitap adının *Hayat Kısa Filler Uçuyor* olduğu durumda tezde kitabın adı *Kral Şakir 4: Hayat Kısa Filler Uçuyor* olarak alınmıştır. Kitap adlarının bu şekilde standardize edilmesinin nedeni yayınevlerinin dizi adı ve kitap adını sunma biçiminde herhangi bir standardının bulunmaması, bazen dizi adları ile kitabın asıl adının birbirinden ayıramaması, kitabın asıl adıyla içinde bulunduğu dizi adları birbirinden ayrı düşünülmesi zaman kitaba erişimin sağlanamamasıdır. Örneğin, bu çalışmada ele alınan kitaplardan biri *Bopato* serisine ait *Özgürlüğe Kaçış* kitabıdır. Ancak piyasada aynı adla yazarı farklı bir başka *Özgürlüğe Kaçış* kitabının olduğu farkedilmiştir. Bu bağlamda bu çalışmada ele alınan *Özgürlüğe Kaçış* kitabının piyasadaki aynı adlı diğer kitapla karışmaması için adı *Özgürlüğe Kaçış: Bopato 2*: şeklinde standartlaştırılmıştır. Serilere ait kitap isimleri için yapılan standart isimlendirmenin ardından her bir kitabın dış yapı ölçütlerine göre incelemesine geçilmiştir.

Dış yapı ölçütlerinden boyut ölçütü için kitapların en ve boy bilgileri esas alınmıştır. Yayınevinden en ve boy bilgisinin elde edilemediği kitaplar bu ölçüt için değerlendirme dışı bırakılmıştır. İncelenen kitapların boyut ölçütüne uyumunun belirlenmesinde dikkate alınacak referans aralıkları için, ilgili literatür ile incelenen 100 kitaba ilişkin boyut verilerin dağılımı birlikte kullanılmıştır. En veya boy ölçüsünden en az biri belirlenen referans aralıklarında olan kitaplar boyut açısından 9-12 yaş grubuna uygun olarak değerlendirilmiştir. Sayfa sayısı ölçütü için sayfa numarası belirtilmiş olan kitapların numaralandırılmış son sayfası dikkate alınmıştır (örneğin, *Malory Kuleleri 6. Dönem* ve *Beyaz Pantolon* kitapları). Sayfalarında numara bulunmayan (örneğin *Barbie ile Moda Tasarımcısı Olabilirsin*, *Prences Sofia Öykü Kitabı*) veya numaralandırmasında -resimlemeye ilişkin tasarımdan veya bölümlendirme kaynaklı olduğu düşünülen- eksiklikler bulunan (örneğin *Prences Okulu İnci Sarayda Prences Lucy ve Değerli Köpek Yavrusu*, *Gulliver'in Gezileri*, *Kaçış: Güneşine Yolculuk 1*) kitaplar için kitabın kurgusunun başladığı sayfadan bittiği sayfaya kadar olan sayfalar sayılarak toplam sayfa sayısı hesaplanmıştır.

Çalışma örneklemindeki kitaplardan resim oranı ölçütüne ilişkin veri toplanırken kitapların kaç sayfasının -tamamen ya da kısmi olarak- resim içerdiğine bakılmış, kitabın resim içeren sayfa sayısı toplam sayfasına bölünerek her bir kitap için resimli sayfa oranı hesaplanmıştır. Resimsiz olan kitaplar için resim oranı ölçütüne ilişkin değer sıfır, her

sayfasında resim ve yazının birlikte bulunduğu veya resim üzerine yazıların yazıldığı kitaplar için ise birdir. Dış ön kapağın resimli olması konusunda dış ön kapakta kurguyla ilişkilendirilebilecek olan (örneğin yazar resmi dışında) herhangi bir resim olup olmadığına bakılmıştır. İç kapağın resimli olması ölçütü için Türk Dil Kurumunun güncel Türkçe sözlüğünde yer alan iç kapak tanımlamasındaki “iç kapağın” resim içerip içermediğine bakılmıştır (Türk Dil Kurumu [TDK], t.y.). Resimlerin metnin akışını kesmemesi ölçütü için bir metinde cümle tamamlanmadan araya resim konulup konulmadığına bakılmıştır. Resimsiz kitaplar bu ölçüt için değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu ve benzer diğer üç ölçüt için (bir sayfada resim varken diğer sayfada yazı olması, resimle metnin bir arada olması, resim ve metnin birbirinin görünürlüğüne engel olmaması) resimsiz kitaplar değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Toplam kelime sayısı, kitabın kurgusunun başladığı ilk sayfadaki kelime sayısı toplam sayfa sayısı ile çarpılarak hesaplanmıştır. Paragraftaki cümle sayısı için her bir kitabın herhangi üç paragrafındaki cümle sayısı belirlenip ortalaması alınmıştır. Bu paragraflarda ardışıklık aranmamıştır. Ayrıca çalışma örneğinde yer alan *Dede Korkut Hikâyeleri* adlı kitapta öyküler şiir formatında anlatıldığından standart bir paragraf yapısı bulunmamakta olup, bu kitap paragraftaki toplam cümle sayısı ölçütü için değerlendirme dışı bırakılmıştır. Öte yandan, bir cümledeki kelime sayısı ölçütü için ilk dokuz cümledeki kelime sayısının ortancası kullanılmıştır. Eğer bir cümle kendi içinde tırnak içine alınmış başka bir cümleyi de içeriyorsa yani cümle bir ana (asıl) bir de bu ana cümle dahilinde tırnak içinde başka cümle içeriyorsa, bu iki cümlelerin bütün kelimeleri ana cümleye ait kelimeler olarak düşünülmüştür. Bu bağlamda ana bir cümle içinde bulunan tırnak içindeki cümlelerin kelimeleri ana cümlelerin kelime sayısına eklenerek ana cümledeki toplam kelime sayısı hesaplanmıştır. Harf puntosu için bir A4 kağıda farklı yazı türleri (Times new roman, Arial, Calibri gibi) ve puntolarda (10, 11, 12, 13 vb.) çeşitli kelimeler yazdırılmış ve her bir kitabın ana metnindeki kelimelerin bu yazı türü ve puntolardan hangisine daha çok benzediği tespit edilerek yazı puntosuna karar verilmiştir. Metin renginin belirlenmesinde kitapların ana metninde kullanılan renk, ana metinde birden çok renk kullanıldıysa ana metinde en çok kullanılan renk esas alınmıştır.

Kağıdın mat olması ölçütü konusunda kitap kağıdının parlayıp parlamadığına, kitapların kurgu bölümünde tamamen veya çoğu sayfa için kuşe kağıt kullanılıp kullanılmadığına bakılmıştır. Kağıdı çoğu sayfa için veya hiçbir sayfa için kuşe olmayan, parlamayan kitaplar mat olarak değerlendirilmiştir. Diğer yandan kağıdının mat kuşe olduğu bilgisine

erişilen *Ay'dan Düşen Öyküler* başlıklı kitap mat olarak değerlendirilmiştir. Kuşe kağıt kullanıldığı anlaşılan ancak mat kuşe mi yoksa parlak kuşe mi olduğunun bilgisi kitaptan, yayınevinden ya da matbaadan elde edilemeyen kitaplar parlak kuşe olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca çıplak gözle kağıdında parlama tespit edilen, sonrasında kağıt hamurunun parlaklık açısından kuşeye benzediği öğrenilen şamua kağıt türüne sahip bir kitap da bu ölçüte uyumsuz değerlendirilmiştir. Kağıdın (kaliteli hamurdan) dayanıklı olması ölçütü için literatürde sözü edilen kağıt türleri üzerinden hareket edilmiştir. Bu kapsamda kitap kağıdının birinci, ikinci, üçüncü hamur ya da saman kağıdı olup olmadığına bakılmıştır. Literatürde birinci ve ikinci hamur dayanıklı, saman kağıdı ve üçüncü hamur adlı iki tür dayanıksız olarak belirtilmiştir. Bundan dolayı bu çalışmada da birinci ve ikinci hamur dayanıklı, diğer iki tür dayanıksız kabul edilmiştir. Bu türler dışında bir kağıda basılan veya hangi kağıda basıldığı bilgisi elde edilmeyen kitaplar, literatürde bu konuda bir bilgi elde edilemediği için, kağıdın dayanıklı olması ölçütü için değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Cildin sağlam olması ölçütü için kitap sayfalarının ciltten kolayca kopup kopmadığına, kapağın sağlamlığı için kapağın kolayca yırtılıp yırtılmadığına deneyerek bakılmıştır. Kapak türü ölçütü için kapağın karton veya ciltli kapaktan yapılıp yapılmadığına bakılmıştır. Kapağın lak kaplı olması ölçütü için yayınevinin sitesinde bu bilgi aranmıştır. Yayınevinin sitesinde bu bilgi bulunmadığı takdirde kitap kapağı çıplak elle dokunularak incelenmiş ve lak kaplamasının kolay tespit edilemediği kitaplar için ilgili kitabın matbaası ile iletişim kurulup bilgi alınmıştır. Tüm çabaya rağmen net bir bilgiye ulaşılamayan kitaplar ilgili ölçüt kapsamında değerlendirme dışı bırakılmıştır. İç kapağın, dış ön ya da arka kapağın veya sırt bölümünün künye bilgisi içermesi ölçütü için kitaba erişmeyi sağlayacak eser adı, yazar adı, yayım yılı, baskı/basım sayısı, yayınevi adı, çeviren, resimleyen, yayıma hazırlayan kişiler gibi bilgiler künye bilgisi olarak, bu bilgilerin en yoğun olduğu bölüm ilgili kitabın künye bilgisini içeren bölüm olarak değerlendirilmiştir. Farklı bölümler arasında eşitlik olması durumunda bu eşitlik belirtilmiştir.

Alt başlıklandırma olması ölçütü için kitabın ana metninde alt bölümlendirme/başlıklandırma yapılıp yapılmadığına bakılmıştır. Paragrafların tek sütun olması ölçütü için herhangi bir kitapta gazetelerde görülen çift sütunlu bir yapının kitabın genelinde olup olmadığı incelenmiş, *Tuhaf Şeyler Oluyor* başlıklı kitabın tek bir sayfası dışında (s. 7) karşılaşılmamıştır. Sayfa kenarlarında boşlukların olması ölçütü için sayfa kenarlarında

not alınabilecek yeterlilikte boşluk olup olmadığına, cümleleri okumak için kitabı 180 derece açmak zorunda kalınıp kalınmadığına bakılmıştır.

Dış yapı ölçütlerine ilişkin verilerin örneklemedeki tüm kitaplar için en standart biçimde toplanmasını sağlamak üzere yapılan bu tanımlamaların ardından uyulması olmazsa olmaz (zorunlu) dış yapı ölçütleri belirlenmiştir. Bu kapsamda öncelikle ilgili ölçüte dair değerlendirme yapmaya yetecek kadar veri elde edilip edilmediğine bakılmıştır. Dış yapı ölçütleri arasında zorunlu/zorunlu olmayan ayrımını yaparken ilgili ölçütün kitabın okunması sürecindeki rolü ve literatürdeki yeri dikkate alınmıştır (örneğin, ölçütün literatürde 9-12 yaş grubu özelinde ele alınması ya da yaş grubuna göre değişmeyen nitelikte olması). Bir örnek vermek gerekirse, kağıdın göz yormaması, uyulması zorunlu bir dış yapı ölçütü olarak belirlenmiştir; çünkü bir çocuğun, gözünü yoran sayfalardan oluşan bir kitabı severek okumayacağı öngörülmüştür. Bir diğer örnek boyut ölçütüdür. Bir çocuğun kitabı rahat tutabilmesinin, iyi bir okuma süreci geçirmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Öte yandan, kitabın içinde alt bölümlere/başlıklandırma yapılması uyulması zorunlu olmayan bir dış yapı ölçütü olarak ele alınmıştır. Literatürde yalnızca bir kaynakta böyle bir tasarımın olabileceğinden bahsedilmiştir (Güleryüz, 2013, s. 265). Dış yapı ölçütlerinin zorunlu olma durumuna ilişkin ayrıntılı bilgi Ek 1’de yer almakta olup, 24 dış yapı ölçütünden 17’si zorunlu dış yapı ölçütü olarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamındaki kitapların dış yapı ölçütlerine uyumu ile ilgili verilerin toplanmasından sonraki aşama kitapların iç yapı özellikleri bakımından incelenmesidir. Bir sonraki başlıkta iç yapı ölçütlerine ilişkin verilerin nasıl toplandığı anlatılmaktadır. İç yapı ölçütlerine ilişkin veriler, nitel bir değerlendirme sürecini gerektirdiğinden tüm kitaplar için toplanmamıştır. İç yapı ölçütlerine ilişkin veri toplanacak kitaplara karar verilirken kitapların zorunlu dış yapı ölçütlerine uyumu dikkate alınmış, en fazla yedi zorunlu dış yapı ölçütüne uyumsuzluk tespit edilmiştir. Zorunlu dış yapı ölçütlerine tamamıyla uyumlu üç kitap ile yalnızca bir ölçüt bakımından uyumlu olmayan 24 kitabın iç yapı özelliklerinin değerlendirilmesine karar verilmiştir (toplam 27 kitap) (bkz. Ek 7). Çalışmanın ikinci kısmında iç yapı özellikleri değerlendirilmek üzere belirlenen 27 kitap dışında kalan kitaplar, dış yapı açısından 9-12 yaş grubuna uyumlu olmadığı söylenebilecek kitaplardır.

Dış yapı ölçütlerine ilişkin toplanan verilerin yanı sıra daha ayrıntılı analizler yapabilmek için kitapların dil ve fiyat bilgileri de toplanmıştır. Kitaplar dillerine göre “Türkçe” ve “çeviri

kitap” olarak değerlendirilmiştir. Kitapların fiyatları yayınevi web sitesinden elde edilmiş, yayınevinin kendi sitesinden fiyatı elde edilemeyen kitaplar bu ölçüt için değerlendirme dışı bırakılmıştır. Kendi sitesinde fiyat vermeyen ve site üzerinden elektronik olarak satış yapmayan Özyürek yayınevinden bir kitabın fiyat bilgisi yayınevinin elektronik olarak kendi adıyla satış yaptığı tek yer olan Trendyol sayfasından alınmıştır. Karşılaştırma yapmaya olanak vermesi açısından kitapların 27 Mayıs - 04 Haziran 2024 tarihleri arasında toplanan fiyat bilgileri veri olarak kullanılmıştır.

Dış yapı ölçütlerine uyum durumuna ilişkin verileri toplamak üzere dış yapı ölçütlerinin ve örnekleme seçilen kitapların yer aldığı bir Excel dosyası oluşturulmuştur. Bu Excel dosyasına her bir kitabın her bir ölçüte uyum durumu “1=uyumlu”, “2=uyumsuz”, “2000=değerlendirme dışı” şeklinde bir üçlü sınıflama kullanılarak işlenmiştir. Uyum durumunu desteklemek üzere neden uyduğu, uymadığı ya da kapsam dışı olduğu ile ilgili notlar da yine aynı dosyaya eklenmiştir (bkz. Ek 8).

3.3.4. İç Yapı Ölçütleri

İç yapı özelliklerine göre değerlendirileceği belirlenen 27 kitap ayrıntılı bir biçimde okunarak Ek 1’de sunulan her bir iç yapı ölçütüne göre veri toplanmıştır¹⁰. Ayrıca her bir iç yapı ölçütünün dahil olduğu iç yapı unsurunun bilgisi Ek 2’de sunulmuştur. 6736 kitabı yayımlamış olan 29 yayınevinin iç ve dış yapı unsurları açısından çocuklara uygun kitap yayımlama konusunda zaman kısıtı nedeniyle yalnızca uyulması zorunlu dış yapı ölçütlerine tamamen uyan ya da bu ölçütlerden en fazla birine uyum sağlamayan 27 kitap üzerinden, çocuğa görelilik hususunda iç yapı ölçütlerine uyum açısından değerlendirilmesi bu araştırmadaki önemli bir kısıt olmuştur. Bu bağlamda yayınevleriyle ilgili yapılan değerlendirmelerin genel bir yaklaşımı değil yalnızca ilgili yayınevlerinden örnekleme alınan sınırlı sayıdaki kitaplara dair yapılan değerlendirmeleri içerdiğini belirtmek gerekmektedir.

Baş karakterlerin çocuklardan oluşması ölçütüne uyum belirlenirken, tek baş karakter olması durumunda karakterin çocuk yaşta ve insan türünde bir karakter olmasına (örneğin *Alice Harikalar Diyarı* kitabındaki *Alice* bir kız çocuğu olup tek baş karakterdir),

¹⁰ İç yapı ölçütlerine uyum durumuna ilişkin yapılan değerlendirme, iç yapı ölçütlerinin yapısı gereği öznel bir yapıya sahiptir. Bu durum bu tezin bilimselliği adına bir sınırlılıktır. Ancak bu sınırlılık iç yapı ölçütlerine uyum konusunda değerlendirme yaparken tez danışmanı ile birlikte çift doğrulama yapılması yoluna gidilerek en aza indirgenmeye çalışılmıştır.

birden çok baş karakterin olması durumunda ise bunların içinde çocuk yaşıta ve insan türünde bir karakter olmasına dikkat edilmiştir (örneğin *İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde* kitabında iki çocuk baş karakter mevcuttur). Baş karakterlerin hayvan veya cansız varlık olmaması ölçütü için baş karakter sayısından bağımsız şekilde bir tane bile cansız varlık ya da hayvan baş karakter niteliği taşıyorsa ölçüte uyum sağlanmadığına karar verilmiştir. Örneğin *Atla, Bart!* kitabında bir çocuğun yanı sıra bir de tavuk baş karakterdir. Karakterlerin çocuk ağırlıklı olması ölçütüne uyum kapsamında her bir kitapta öncelikle çocuk karakter olup olmadığı incelenmiş, eğer varsa çocuk karakter sayısının diğer karakterlerden fazla olması aranmıştır. Bunların sağlandığı kitaplar ilgili ölçüte uyumlu bulunmuştur. Örneğin, *Ay'a Yolculuk* kitabında hiç çocuk karakter olmadığı için bu kitabın bu ölçüte uyumsuz olduğu belirlenmiştir. Karakterlerin yaşları ve çocuk olup olmadıkları ile ilgili bir netlik söz konusu değilse (örneğin *Ulyses Moore 16: Asiler Adası* kitabında olduğu gibi) ölçüte uyum tartışmalı kabul edilmiştir. Karakterlerin gerçek hayatla ilişkili olması ölçütüne uyum değerlendirilirken incelenen kitaplardaki karakterlerin günlük hayatta karşılaşılabilecek türden; doğaüstü bir eylemde bulunmayan ve doğaüstü özellikler göstermeyen, normal insanlar gibi öfkelenen ve hata yapabilen, diğer bir ifadeyle mükemmel olmayan karakterler olması beklenmiştir (Örneğin, *Kaçış: Günışığına Yolculuk 1* kitabında hiçbir karakter mükemmel değildir.). Buna uymayan bir karakter olsa dahi (örneğin, mükemmel olduğu vurgulanan bir karakter) ölçüte uyum sağlanmadığı değerlendirilmiştir. Karakterlerin mükemmel olmaması ölçütüne uyum için, sayısına bakılmaksızın mükemmelliği vurgulanan ya da sezdirilen karakter olup olmadığı incelenmiş, olması durumunda ölçüte uyum sağlanmadığı kabul edilmiştir. Örneğin *Bizim Evde Ramazan* adlı kitapta babaanne karakteri mükemmel olduğu için ilgili kitabın bu ölçüte uyum sağlamadığına karar verilmiştir. Karakterlerin doğaüstü özellik göstermemesi ölçütüne uyum değerlendirmesi yapılırken; sihir/büyü yapan, gerçeküstü bir şekilde aniden büyüyen küçülen, gözlerinden renkli ışıklar çıkan insanlar veya insan gibi konuşan hayvanlar, bitkiler, cansız varlıkların olması gibi durumlar varsa ölçüte uyum sağlanmadığı tespit edilmiştir. Örneğin *Atla, Bart!* kitabında çocukla konuşup bir kitabın içine çocuğa birlikte giren bir tavuğun bulunması bu kitabı bu ölçüte uyumsuz hale getirmiştir.

İyi karakterlerin ödüllendirilmesi / amacına ulaşması ölçütüne uyum kapsamında iyi olarak nitelendirilebilecek karakterlerin kitapta özellikle vurgulanan bir amacı olup olmadığına veya ödüllendirilip ödüllendirilmediklerine dikkat edilmiştir. İyi karakterlerin belli bir amaçları olup, bu amaçlarına ulaşmamaları, ödüllendirilmemeleri söz konusu

olduğunda ölçüte uyum sağlanmadığı değerlendirilmiştir. Örneğin *Ay'a Yolculuk* adlı kitapta Ay'a ayak basmak isteyen kişiler bunu başaramadığı için ilgili kitap bu ölçüte uyum sağlamamıştır. Diğer yandan iyi olarak nitelendirilebilecek karakterlerin herhangi bir amaçlarının olmadığı ve bu bağlamda herhangi bir ödüllendirme ya da amaca ulaşma durumunun görülmediği kitaplar bu ölçüt özelinde değerlendirme dışı tutulmuştur. Ölçüte uyuma karar vermekte güçlük çekildiyse uyumun “tartışmalı” olduğu değerlendirilmiştir. Emeğin, emek vermenin öneminin işlenmesi ölçütüne uyum için kitapta gerçekleşen herhangi bir olayın ya da eylemin emek ve emek vermenin önemine işaret edip etmediği incelenmiş, karşılaştırılması durumunda ölçüte uyum sağlandığı değerlendirilmiştir. Örneğin, *Sen Hiç Çiçek Yedin mi?* adlı kitapta *Desen* adlı kız çocuğunun kendi emeğiyle, uğraşarak bir duvara resim yapması, kitabı bu ölçüte uyumlu hale getirmiştir. Ölçüte uyum ya da uyumsuzluktan emin olunamadığı durumlar için “tartışmalı” seçeneği kullanılmıştır. Kötü karakterlerin cezalandırılması veya amacına ulaşmaması ölçütüne uyum kapsamında, kötü karakter bulunmayan kitaplar bu ölçüt özelinde değerlendirme dışı bırakılmıştır. Kötü bir karakter var ancak herhangi bir ceza ya da yaptırımla karşılaşmıyor ve amacına ulaşıyorsa ölçüte uyum sağlanmadığı, kötü karakterlerin yaptıkları kötülükler cezasız kalmadıysa da ölçüte uyumlu olduğu kabul edilmiştir. Kötü bir karakterin varlığı şüpheli ise ölçüte uyum tartışmalı olarak değerlendirilmiştir. Örneğin *Kaçış: Günışığına Yolculuk 1* kitabında *Fatih* adlı çocuğun babası ve ustası ona fiziksel veya psikolojik şiddet uygulamışlardır ama kitapta bunun için ceza almamışlardır. Bu nedenle kitap bu ölçüte uyumsuz olarak değerlendirilmiştir.

Konunun¹¹ var olması ve anlaşılır olması ölçütleri için kitapta hakim bir konunun varlığı ve bu konunun anlaşılabilirliği incelenmiştir. Bütün kitapların “bu kitap şunun hakkında” denebilecek bir içeriği mevcut olup ne hakkında oldukları kolayca anlaşılmaktadır. Örneğin, *Biz Çöp Değiliz/Sıfır Atık* adlı kitapta çevre sorunları ve çevrecilik, *İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde* adlı kitapta ikiz kardeş olan iki çocuğun yaptığı bir gezide yaşadıkları ve bu gezide kurdukları arkadaşlıklar, yaşadıkları maceralar konu olarak işlenmiştir. Konunun giriş, gelişme ve sonuç şeklinde yazılması ölçütü için kitapta giriş, gelişme ve sonuç temel bölümlerinin olup olmadığına bakılmıştır. *İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde* adlı kitaptan örnek vermek gerekirse önce çocuklar aileleriyle birlikte yola çıkmış, sonra

¹¹ İç yapı ölçütlerini belirlemek üzere yararlanılan kaynaklarda tema kelimesinin konuyla birlikte kullanıldığı veya tema kelimesinin ayrı ya da farklı bir unsurmuş gibi kullanıldığı dikkat çekmektedir (bkz. Yılmaz(2021a), Yılmaz ve Yılmaz(2021b), Aydın ve Uzun (2020), Çiftçi ve Ulutaş (2017), Demircan (2006), Demirel (2010), Kalemci (2017), Karatay (2016), Seven (2010), Sınar Çılgın (2007), Turan(2022), Uludağ(2010)). Tema ana konu anlamına gelmektedir (TDK, t.y.). Ayrıca konu “konuşmada, yazıda, eserde ele alınan düşünce, olay veya durum, mevzu, süje” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, t.y.). Bu bağlamda bu çalışmada konu ve tema ayrı ayrı ele alınmamış, “konu” kavramı kullanılmıştır.

gezdikleri yerlerde birçok macera ve olay yaşamış, en sonunda da ikiz kardeşler ertesi gün evlerine dönecekleri için gezdikleri yerlerde tanıştıkları arkadaşlarıyla vedalaşmışlardır. Konu ve karakterlerin uyumlu olması ölçütüne uyum kapsamında kitabın içerdiği konular ve bu konuların işlendiği olay örgüsüyle kitaptaki karakterlerin birbiriyle uyumu değerlendirilmiştir. Herhangi bir karakterin henüz olay örgüsü ile okur hazırlanmadan aniden kitapta belirmesi istenmemiştir. Örneğin, *Hitler Oyuncağı mı Çaldı* adlı kitapta öncelikle *Anna* adlı çocuğun Almanya'da arkadaşı *Elisabeth* ile okuldan dönmesi anlatılmış, sonrasında *Anna*'nın ailesinden bahsedilmiş, ailesiyle Almanya'dan kaçması; İsviçre'de, Fransa'da yaşadıkları ve İngiltere'ye gitme süreçleri anlatılmıştır. İsviçre'de tanıştığı arkadaşları ile olanlar İsviçre'de yaşadıkları süreçte işlenmiştir ve bu durumlardan dolayı bu kitap bu ölçüte uyumlu sayılmıştır. Zaman ve mekan belirtiminin tutarlı olması ölçütüne uyum değerlendirmesi yapılırken olay örgüsünün işlenmesi sırasında zamansal ve mekânsal açıdan tutarsızlık yaratan ani geçişler ve bildirimlerin olmaması aranmıştır. Böyle bir durumun varlığı ölçüte uyumsuzluk olarak ele alınmıştır. Örneklendirmek gerekirse, *Bizim Evde Ramazan* kitabında sayfa 93-97 aralığında, içinde yaşanan günün belirtiminde mantıksal tutarsızlık mevcuttur. Çocukların okuldan çıktıkları günden hemen bir sonraki gün pazar günü olarak yazılmıştır. Bu yanlışlığa bağlı olarak pazar olarak yazılması gereken gün ise pazartesi olarak belirtilmiştir.

Gerçek hayatla ilgili olmayan bir içerik barındıran ve bu içeriğin ağırlıklı olduğu kitaplar, konunun gerçek hayatla ilgili olması ölçütüne uyumsuz olarak değerlendirilmiştir. Örneğin, *Alice Harikalar Diyarında* kitabında *Alice* adlı çocuk, hayvanların bir çocukla konuşması gibi doğaüstü nitelikte olayların yaşandığı bir diyara gidip maceralar yaşamıştır. Bu ölçüte uyum konusunda emin olunamadığı takdirde ilgili kitap bu ölçüt bakımından "tartışmalı" olarak işaretlenmiştir. Konunun güncel olması ölçütü değerlendirilirken, kitapta yazıldığı dönemin güncel konu ya da sorunlarına ağırlıklı şekilde yer verilip verilmediğine bakılmıştır. Kitap, *Hitler Oyuncağı mı Çaldı* kitabındaki gibi tarihi bir dönemi anlatmıyorsa, ilk yayımlandığı dönem itibarıyla *Ay'a Yolculuk* adlı kitap gibi nispeten eski tarihli bir kitap değilse -zira günümüzde Ay'a gitmek mümkün olsa da 19. yüzyılda bu konu güncel değil bilim kurgu niteliğini taşımaktadır- ve *Biz Çöp Değiliz/Sıfır Atık* kitabında ele alınan çevre sorunları ve çevrecilik gibi güncel olarak ele alınabilecek bir konu/sorun hakkında yoğun bir içeriği varsa bu ölçüte uyumlu olduğuna; kitapta *İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde* kitabında olduğu gibi bir yere yapılan gezide yaşanan maceralar gibi her zaman yaşanabilecek bir konu veya *Bebek Olmaya Karar Verdim* adlı kitapta görüldüğü gibi bir çocuğun yeni doğan kardeşini kıskanmayı bırakıp

onu sevmeye başlaması yani kardeş sevgisi gibi her zaman var olabilecek bir konu ağırlıkta ise, kitabın güncellik ölçütüne uymadığına karar verilmiştir.

Kitabın konusu aracılığıyla ulusal, toplumsal, kültürel değerlerin, geleneklerin aşılması ölçütü için, kitabın içinde ulusal ya da uluslararası bir değer (milli marş, kültürel miras ögesi, mutfak kültürü, tarihi bir kişi gibi) yer alıp almadığına bakılmıştır. Bu tür bir değere yer veren kitapların bu ölçüte uyduğu değerlendirilmiştir. Örneğin, *Gizli Anılar Kuyusu* kitabında bebek hayırlama, gelin alma gibi Türk kültüründen değerlere yer verilmiştir. *Uzun Lafın Kısası Öykülerle Deyimler* kitabında ise cadılar bayramı denilen Türk kültürüne ait olmayan bir bayramın eğlence amaçlı kutlandığı görülmektedir. Konu aracılığıyla evrensel etik değerlerin aşılması ölçütüne uyum değerlendirilirken sevgi, dostluk, vicdan, adalet, ayrımcılık yapmamak, çalışkan olmak, yardımlaşmak, çalmamak gibi etik değerlere dair bir içerik olup olmadığına bakılmıştır. Bu gibi etik değerleri kazandırıcı bir içeriği olan kitapların, etik değer aşılama ölçütüne uyduğuna karar verilmiştir. Örneklendirmek gerekirse, *Atla, Bart!* kitabında insanın çocuğuna ve dostuna sevgi göstermesinin önemi konu içerisinde sezdirilmek yoluyla bu ölçüte uyum sağlanmıştır. Konu aracılığıyla ötekileştirici, ırkçı, dini, siyasal, ideolojik düşüncelerin aşılmanması ölçütüne uyum konusunda; kitabın ırkçılık ya da ötekileştirme, dini düşünce aşılama yönelik yoğun dini unsurlar, siyasal ya da ideolojik düşünce barındıran herhangi bir olay, durum, söylem içerip içermediği incelenmiştir. Bu unsurlardan herhangi birini içermesi durumunda ölçüte uyum olmadığı, karar vermede zorlanıldığında ise ilgili kitabın bu ölçüte uyumunun tartışmalı olduğu değerlendirilmiştir. *Seksen Günde Dünya Turu* kitabında “İnsanların pek uğramadığı bu yerlerde Hindu inancına sahip son derece vahşi insanlar yaşıyordu.” (s. 67) şeklinde bir cümle mevcuttur. Aynı kitapta “...Japonya ve Çin'i geride bıraktıklarını, artık medeni ülkelerden geçeceklerini söylüyordu.” (s. 144) şeklinde bir cümle bulunmaktadır. Bu cümlelerden uygarlık konusunda Hintliler, Japonlar ve Çinlilerin gelişmemiş sayılıp ötekileştirildiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla *Seksen Günde Dünya Turu* kitabında bu ölçüte uyumsuzluk saptanmıştır.

Konu işlenirken toplumsal cinsiyet yargılarının olmaması ölçütüne uyum değerlendirilirken özellikle kadın ve erkeklere “kadınlar çalışamaz”, “erkekler ağlamaz” gibi belli yüklemeler yapıp yapılmadığına dikkat edilmiştir. Bu kapsamda sayısına bakılmaksızın toplumsal cinsiyet yargısı barındıran kitapların bu ölçüte uyum sağlamadığına karar verilmiştir. *Hitler Oyuncağı mı Çaldı* kitabından örnek vermek

gerekirse, kitapta kız öğrencilerin sınıfın orta yolunu kullanmayacağı, sıraların arkasından dolaşabileceği, diğer yandan yalnızca erkek öğrencilerin sınıfın orta yolunu kullanabileceği belirtilmiş olup (s. 59) bu durum ilgili kitabın bu ölçüte uyumsuz olarak değerlendirilmesine neden olmuştur. Ataerkil baskının öne çıkarılmaması ölçütü kapsamında; kitabın içeriğinde kadınları aşağılayan, güçsüz gösteren veya erkekleri kadınlardan daha üstün tutan erkeklerin ev işi yapmayıp bunun sadece kadınların görevi gibi görülmesi ya da kadınların çalışmayıp sadece erkeklerin çalışması gibi herhangi bir söylem veya içeriğin bulunmaması istenmiştir. Bu tür bir içeriği barındıran kitapların, kaç kez ve ne yoğunlukta geçtiğine bakılmaksızın, ilgili ölçüte uyum sağlamadığı değerlendirilmiştir. Örneğin *Kaçış: Günüşiğine Yolculuk 1* adlı kitapta kadınların erkekler tarafından dövülmesi ve kadınların bir erkeğin eline bakması söz konusu olduğundan kitap bu ölçüte uyumsuz olarak değerlendirilmiştir. Kadın-erkek eşitliğinin aşılması ölçütüne uyum için kitapların kadın ve erkek eşitliğini sezdiren veya vurgulayan söylem, olay, durumları içermesi beklenmiştir. Sayısına bakılmaksızın bu tür söylem, durum ya da olayları içeren kitaplar bu ölçüte uyumlu kabul edilmiştir. *Can Sıkma Bey 1: Bombili Köfte* kitabında hem kız hem de erkek çocuğun ninelerine kurabiye yapmakta yardım etmesi yani hem kadın hem de erkeklerin ev işlerini yapabileceğine dair bir içeriğin bulunması, çocukların hem anne hem de babalarının çalışması yani iş hayatında da cinsiyet eşitliğinin sezdirilmesi nedeniyle bu kitap bu ölçüte uyumlu olarak değerlendirilmiştir. Böyle bir içeriğin olup olmadığından emin olunamadığı durumlarda “uyumlu” ya da “uyumsuz” yerine “tartışmalı” işaretlemesi yapılmıştır. Cinsel içerik olmaması ölçütü kapsamında cinsel herhangi bir içeriğin kitaplarda yer alıp almadığı incelenmiştir. Örneğin, *Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin Müttefikleri: Tanıdık Yüzler Yeni Kabuslar...* kitabında dudaktan öpüşme eylemi bulunmaktadır (s. 55) ve bundan dolayı ilgili kitap bu ölçüte uyumsuz olarak değerlendirilmiştir.

Şiddet ve korkunun, kötülüğün özendirilmemesi ölçütüne uyum değerlendirilirken şiddet, korku, kötülük unsuru barındıran ancak buna yönelik herhangi bir takdir etme durumu olmayan kitapların ve herhangi bir şiddet, korku, kötülük içeriği barındırmayan kitapların ölçüte uyum sağladığına karar verilmiştir. Net bir karara varılmasında güçlük çekilen durumlar için “tartışmalı” işaretlemesi yapılmıştır. *Kayıp Kitap Avcıları 1: Peter Pan’ın İzinde* adlı kitapta karakterlerin hazine çalması ve sonra geri vermesi, *Öykülerle Deyimler Uzun Lafın Kısası* adlı kitapta yetişkin bir karakterin yalan söyleyip birinin evinde kalması ya da çocuk bir karakterin yalan söyleyip okulu asma durumları ile karşılaşmış ve ölçüte uyum/uyumsuzluk konusunda karar vermekte zorlanılmıştır. *Kaçış: Günüşiğine Yolculuk*

1 kitabında görülen bir başka örnek, şiddetten kurtulmaya çalışan bir çocuğun altına kaçırmaması ve onun bu durumuyla alay edenlerin olduğu gibi durumuna üzülenlerin de olmasıdır. Yine aynı kitaptan verilebilecek bir diğer örnek de kitaptaki bir karakteri ve onun kardeşini korumak için bir başkasını dövmek, şiddeti çözüm olarak kullanmaktır.

Yazgıcı anlayışın bulunmaması ölçütüne uyumun değerlendirilmesinde, kitapların içinde bir şeyin kaderde olduğu için yaşandığı ya da kaderde olmadığı için yaşanmadığına dair ifadeler olup olmadığına bakılmış, bulunuyorsa geçiş sıklığından bağımsız olarak ilgili kitabın bu ölçüte uymadığı değerlendirilmiştir. Emin olunamayan durumlarda ölçüte uyum “tartışmalı” olarak değerlendirilmiştir. Örneğin, *1 GB Adalet* kitabında kaderde ne varsa onun olacağının bir çocuğun annesi tarafından söylendiği, o çocuk tarafından dile getirilmiştir. Bunun için bu kitap yazgıcı anlayışın bulunmaması ölçütüne uyumsuz olarak değerlendirilmiştir. Bağnazlığın aşılınmaması ölçütüne uyum kapsamında; herhangi bir inanış veya düşünceye aşırıya kaçan bir yoğunlaşma, başka bir düşünceyi, inanışı kabul etmeme durumunun var olup olmadığına bakılmış ve ölçüte uyum durumuna buna göre karar verilmiştir. Bu ölçüte uyum değerlendirilirken bağnazlık olarak değerlendirilebilecek ifadelerin kitapta geçme sıklığı/yoğunluğu veya kitabın geneline yayılıp yayılmadığı önemsenmemiştir. *Bizim Evde Ramazan* kitabında güzel olan, iyi olan her şeyin açıklaması dine ve dini olgulara dayandırılarak din temelli bir bağnazlık yapıldığı saptanmıştır. Dolayısıyla bu kitap bağnazlığın aşılınmaması ölçütüne uyumsuz olarak değerlendirilmiştir.

Eleştirel düşünmenin öneminin işlenmesi, eleştirel düşünmeye yönlendirme ölçütüne uyuma karar verilirken herhangi bir konuda, durum/olay karşısında eleştirel düşünmeye yönlendiren bir içerik aranmıştır (bir eylemin olumlu ve olumsuz yanlarını düşünüp hareket etme gibi). Bu tür bir içeriğe yer veren kitaplar, ilgili içeriğin yoğunluğuna bakılmaksızın ölçüte uyumlu bulunmuştur. Örneğin, *Ay’a Yolculuk* adlı kitapta Ay’a gitmeyi sağlayacak merminin yapılmasını sağlamak için tartışmalar yapılmış ve eleştiriler getirilmiştir (s. 19-24). Bundan dolayı da bu kitap eleştirel düşünmenin öneminin işlenmesi, eleştirel düşünmeye yönlendirme ölçütüne uyumlu olarak değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamındaki kitapların, hayatın gerçekleriyle veya bilimle çelişen, yanlış bilgilerin bulunmaması (bilimsel bilgiye uygunluk) ölçütüne uyumuna da bakılmış, kitaplarda hayatın gerçekleriyle çelişen ya da bilimsel olarak doğru olmayan herhangi bir bilginin yer almamasına dikkat edilmiş, bunların örnekleri kitapta yer alıyorsa ölçüte uyumsuzluk olduğuna karar verilmiştir. *İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde* kitabından bir

örnek vermek gerekirse, Osmanlı'nın ilk başkentinin Bursa olduğu belirtilmiştir (s. 14, 44). Bundan dolayı da bu kitap hayatın gerçekleriyle veya bilimle çelişen yanlış bilgilerin bulunmaması (bilimsel bilgiye uygunluk) ölçütüne uyumsuz olarak değerlendirilmiştir. Bunun nedeni Osmanlı'nın ilk başkentinin Bilecik Söğüt olmasıdır (T.C. Söğüt Kaymakamlığı, t.y.). Doğrudan öğüt veren ifadelerin bulunmaması ölçütüne uyum değerlendirilirken geçiş sıklığı ve yoğunluğundan bağımsız olarak kitabın öğüt içerip içermediğine bakılmış, karar verilemeyen durumlar için “tartışmalı” işaretlemesi yapılmıştır. Örneğin, “Annelere isyan edilmez” (s. 15) cümlesinin bulunduğu ve büyükleri sayıp küçükleri sevmenin hayatı daha anlamlı kılacağına söylendiği (s. 140) *Can Avar Bol Hapşırıklı Kütüphane* kitabı, bu cümlelerden ötürü uyumsuz olarak değerlendirilmiştir.

Dilin anlaşılabilirliği (kullanılan dilin anlaşılır olması) ölçütüne uyum aranırken kitapların rahat okunup anlaşılmasını sağlayan bir dille yazılıp yazılmadığına bakılmıştır. Ölçüte uyuma karar verilirken kitabın geneli dikkate alınmış, az sayıdaki yabancı kökenli, anlamca ağır gelebilecek kelime kullanımları önemslenmemiştir. Ancak kitabın genelinde ilgili yaş grubu için ağır, güncelliğini yitirmiş kelimelerden oluşan bir dil kullanılmışsa, ölçüte uyum olmadığına karar verilmiştir. Kullanılan cümlelerin süslü olmaması ölçütüne uyum kapsamında kitabın genelinde cümlelerin sade, yoğun söz sanatı içermeyen bir yapıda olması aranmıştır. Örneğin, *İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde* kitabında olduğu gibi kitabın tamamında sadece üç cümlede benzetme ya da istiare sanatı kullanıldıysa bu bir ölçüt uyumsuzluğu olarak ele alınmamış, bu durum kitabın geneline yayıldığına uyumsuzluk olarak değerlendirilmiştir. Anlatım bozukluğu olmaması ölçütüne uyum kapsamında cümlede ek fazlalığı, noktalama işareti eksikliği, öge eksikliği, bağlaç ve yüklem uyumsuzluğu gibi bir durumdan kaynaklı anlaşılamayan ya da yanlış anlaşılabilir bir cümle olup olmadığına bakılmıştır. Olması durumunda sıklığına/yoğunluğuna bakılmaksızın ölçüte uyum olmadığı değerlendirilmiştir. *Seksen Günde Dünya Turu* kitabında (s. 15, 118) içinde *ne...ne...* bağlacı kullanılan cümlelerin biçimce ve anlamca olumsuz yüklemle bittiği görülmüştür. Oysaki *ne...ne...* bağlacı zaten olumsuz anlam kattığı için yüklem biçimce ve anlamca olumlu olması gerekmektedir. Bu bağlamda *Seksen Günde Dünya Turu* kitabı anlatım bozukluğu olmaması ölçütüne uyumsuz olarak değerlendirilmiştir.

Yöresel ağız kullanılmaması ölçütüne uyum kapsamında her bir kitap için, bütün kitapta yaygın şekilde yöresel ağız kullanımı olup olmadığı incelenmiştir. Kitabın geneline

yayılan baskın bir yöresel ağız kullanımı dışında ölçüte uyumsuzluk kararı verilmemiştir. Bunun nedeni, kitapların farklı kültürleri tanımadaki rolüdür. Örneğin, kitapta geçen yöresel ağızla söylenmiş ifadeler çocuğun farklı bir bölge kültürünü öğrenmesini destekleyebilir. Ayrıca yöresel ifadeler için dipnotlar aracılığıyla açıklama yapılarak da bu öğrenmenin desteklenmesi sağlanabilir. *Kaçış: Günışığına Yolculuk 1* adlı kitaptaki bir cümlede bir karakterin adı Hüso olarak söylenmiş ve altta dipnot olarak bu kelimenin Hüseyin adının yöresel bir söyleniş şekli olduğu belirtilmiştir. Bu kitap genel anlamda İstanbul ağız ile yazıldığı için yöresel ağız kullanılmaması ölçütüne uyumlu olarak değerlendirilmiştir. Argo, küfür, hakaret kullanılmaması ölçütüne uyum değerlendirilirken bu tür bir kelime veya kelime öbeğinin bir kez bile geçmesi ölçüte uyumsuzluk olarak dikkate alınmıştır. Yine *Kaçış: Günışığına Yolculuk 1* kitabında “Ulan, Ula, piç, it baytarı” gibi sözler kullanılmış hatta it baytarı ifadesinin boş gezen kişileri aşağılamak için söylenen bir aşağılama sözü olduğu dipnotta belirtilmiştir. Bir kelime ya da kelime öbeğinin kaba söylem, küfür, argo veya hakaret olup olmadığına, ilgili kitapta buna dair verilen açıklamalara ve Türk Dil Kurumunun <https://sozluk.gov.tr/> adresindeki güncel Türkçe çevrimiçi sözlüğe bakılarak karar verilmiştir.

Yazım hatalarının bulunmaması ölçütüne uyumu değerlendirmek amacıyla Türk Dil Kurumunun <https://tdk.gov.tr/> adresinde yayınladığı yazım kuralları temel alınmıştır. Ölçüte uyum değerlendirilirken aşağıda örneklendirilen durumlar kitaplarda aranmıştır. Karşılaşılan yazım hatalarının tam listesi Ek 9’da sunulmaktadır.

- Bir kelimenin küçük harfle başlaması gerekirken büyük, büyük harfle başlaması gerekirse ise küçük harfle başlamış olması,
 - Örnek 1: “Türk edebiyatı” (*Can Avar: Bol Hapşırıklı Kütüphane*, s. 106)
 - Örnek 2: “Annemin Ramazan boyu neden bu Kadar dinç ve sağlıklı olduğunu şimdi anlamıştım.” (*Bizim Evde Ramazan*, s. 149)
- Cümlelerin *ama*, *veya*, *ya da* gibi bağlaçlarla başlaması,
 - Örnek 1: “Ama her zaman birbirlerini anlamaya özen gösterirlerdi.” (*Çarpık Ev*, s. 11).
 - Örnek 2: “Veya Zaman Kapısı’nı açarak gittiği Ay Şehri’ni ve Rick’i kaybettikleri Lyonesse’yi özliyordu.” (*Ulyses Moore 16: Asiler Adası*, s. 26)
 - Örnek 3: “Ya da Tuna Nehri’nin yavaşça ve hep aynı yöne akan dalgalarını seyretmeye.” (*Dâhiler Sınıfı: Einstein: Sınırsız Deha*, s. 5)

- Bir kelimenin Türk Dil Kurumunun belirlediği kurallara göre yanlış yazılması.
Örneğin baş harfinin küçük olması gerekirken büyük olması,
○ Örnek: “Necmi Amca” (*Çarpık Ev*, s. 65, 78)
- Bir noktalama işaretinden hemen sonra gelen kelime ile o noktalama işareti arasında boşluk olmaması,
○ Örnek: “... görelim Han’ım, ne söylediler.” (Dede Korkut Hikâyeleri, s. 124)
- Sayı ile yazılan bir kelime ve harfle yazılan bir kelime arasında boşluk olmaması,
○ Örnek: “Bir kenarı 1 metre 80 santim ve...” (*Can Sıkırmaz Bey 1: Bombili Köfte*, s. 38)
- Bir kelimenin harfleri arasında boşluk bulunması.
○ Örnek: “...görün ce Yelkenkulak ayağa...” (*Düşünceler Gömüsü: Beni Bul*, s. 121)

Bu ölçüte uyum için kitabın geneline bakılarak karar verilmiştir. Kitabın genelinde 10’dan fazla yazım hatası varsa bu kitap yazım hatası bulunmaması ölçütüne uyumsuz sayılmıştır. Bu ölçüt için yalnızca bir tür hatadan mı yoksa birden çok türdeki yazım hatasından mı toplamda 10’dan fazla bulunduğu önemsenmemiştir.

Kitaplarda noktalama işaretlerinin hatasız kullanımı ölçütüne uyum için Türk Dil Kurumunun noktalama işaretleriyle ilgili <https://tdk.gov.tr/> adresinde yer alan içeriği temel alınmıştır. Noktalama işaretlerinin yanlış, eksik ya da gereksiz kullanımına kitabın geneline göre karar verilmiş, 10’dan fazla noktalama yanlış bulunuyorsa, o kitap noktalama yanlış olmaması ölçütüne uyumsuz olarak değerlendirilmiştir. Bu ölçüt için de yalnızca bir tür hatadan mı yoksa birden çok türdeki yazım hatasından mı toplamda 10’dan fazla bulunduğu önemsenmemiştir. İncelenen kitaplarda noktalama işaretlerinin hatalı kullanımına ilişkin karşılaşılan durumlar Ek 9’da listelenmektedir.

Dış yapı için olduğu gibi iç yapı ölçütleri için de olmazsa olmaz denebilecek zorunlu ölçütler belirlenmiştir (bkz. Ek 1). Zorunlu ölçütlere karar verilirken, ölçütün kitabın kurgusu ile ilgili olması; okuma sürecine, kitabı anlamaya, çocukların kişisel ve psikolojik gelişimine etkisi göz önünde bulundurulmuştur. Bu kapsamda uyulmasının ya da uyulmamasının çocuklara doğrudan olumlu ya da olumsuz bir etkisi olmayacak ya da her zaman değerlendirilmesi mümkün olmayan –kötü karakterlerin cezalandırılması gibi- iç yapı ölçütleri uyulması zorunlu olmayan ölçütler olarak ele alınmıştır. Örneğin,

çocuklara etkisi düşünüldüğünde kitaplarda argo, küfür, hakaret kullanımı kabul edilemeyeceğinden; argo, küfür, hakaret kullanılmaması ölçütü uyulması zorunlu bir iç yapı ölçütü olarak ele alınmıştır. Kitapta süslü cümlelerin yoğun kullanımı çocuğun kitabı anlamakta zorlanmasına neden olabileceğinden okuma sürecini doğrudan etkileyebilir. Buradan hareketle süslü cümlelerin kullanımı ölçütünün zorunlu bir iç yapı ölçütü olmasına karar verilmiştir. Öte yandan, iyi karakterlerin ödüllendirilmesi / amacına ulaşması ölçütüne uyulması her kitap için söz konusu olamayacağından zorunlu olmayan bir iç yapı ölçütü olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca incelenen kitabın belli bir kurgusal seriye ait bir kitap olması durumunda amaca ulaşma eylemi serideki bir başka kitapta (mesela son kitapta) gerçekleşiyor olabilir. Ölçütlerin belirlenmesi amacıyla yapılan literatür araştırmasında 9-12 yaş grubuna özel ölçütler ve yaşa göre değişmeyen ölçütler şeklinde bir ayırım yapılmıştır. Zorunlu iç yapı ölçütlerine karar verilirken bu ayırım da göz önünde bulundurulmuştur.

İç yapı ölçütlerine dair verileri toplamak için iç yapı ölçütlerinin ve iç yapı ölçütlerine göre değerlendirilecek 27 kitap bilgisinin yer aldığı Excel dosyası kullanılmış (bkz. Ek 10), uyum durumunun belirlenmesi amacıyla dörtlü bir sınıflama yapılmıştır (1=uyumlu, 2=uyumsuz, 3=tartışmalı, 2000=değerlendirme dışı).

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmanın araştırma sorularını yanıtlamak ve hipotezlerini test etmek üzere toplanan verilerin nasıl analiz edildiği bu kısımda anlatılmaktadır. Dış yapı ve iç yapı ölçütlerine ilişkin toplanan verilerin analizi ayrı alt başlıklar olarak sunulmaktadır.

3.4.1. Dış Yapı Ölçütleri

Çalışmanın örnekleminde yer alan 100 kitaptan dış yapı ölçütlerine ilişkin olarak toplanan veriler açık kaynak kodlu bir istatistiksel yazılım olan Jasp (sürüm 0.18.3.0) kullanılarak analiz edilmiştir (<https://jasp-stats.org/>). Dış yapı özellikleri değerlendirilen 100 kitabın öncelikle yayınevlerine göre dağılımını anlamak üzere sıklık tablosu oluşturulmuş, böylelikle her bir yayınevinin örneklemdaki temsil yeteneği belirlenmeye çalışılmış ve ardından ölçüt bazlı analizlere geçilmiştir.

Dış yapı ölçütleri için örneklemdaki 100 kitaptan elde edilen değerlere ilişkin dağılımlar boxplot grafikleri, sıklık tabloları, konum ve dağılım ölçüleri kullanılarak bulunmuştur. Analizlerden elde edilen sonuçlar, ilgili literatürle birlikte değerlendirilerek dış yapı ölçütleri için referans aralıkları belirlenmiş ve ilgili ölçüte uyumlu/uyumsuz olma durumuna karar verilip uyum oranı hesaplanmıştır.

Her bir ölçüte uyumun belirlenmesinin yanısıra örneklemdaki her bir kitabın genel olarak bütün dış yapı ölçütlerine uyum düzeyi ve uyulmasının zorunlu olduğu belirlenen dış yapı ölçütlerine uyum düzeyi de hesaplanmıştır. Buradan elde edilen sonuçlara göre örneklemda yer alan 100 kitaptan kaçının dış yapı unsurları açısından 9-12 yaş aralığındaki çocuklara uygun olarak değerlendirilebileceğine ve iç yapıları değerlendirilmek üzere çalışmanın ikinci analiz aşamasına geçebileceğine karar verilmiştir.

Belli bir yayınevi tarafından yayımlanan kitapların dış yapı özellikleri bakımından değerlendirilmesi için dış yapı ölçütlerinin tümüne ve zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranının ortancası hesaplanmıştır. Zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum konusunda en yüksek ortancaya sahip yayınevleri, dış yapı açısından 9-12 yaş grubuna en uygun kitap yayımlayan yayınevleri olarak kavramsallaştırılmıştır. Bu kapsamda her bir yayınevinin zorunlu dış yapı ölçütüne uyum oranına ve genel dış yapı ölçütüne uyum oranlarına dair minimum, maksimum ve ortanca değerlerinin bulunduğu bir betimleyici istatistik tablosu oluşturulmuştur.

Dış yapı özelliklerine uyum ile fiyat, kitabın Türkçe yazılmış ya da çeviri kitap olması ve Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı 1244 kütüphanede bulunma sayısı arasındaki ilişkiler aranırken zorunlu olan dış yapı ölçütlerine uyum dikkate alınmıştır. Örneklemdaki kitapların kaç kütüphanede bulunduğu <https://koha.ekutuphane.gov.tr/cgi-bin/koha/opac-library.pl> adresinden KOHA Otomasyon sistemi taranarak bulunmuştur (bkz. Ek 11). Kitapların zorunlu dış yapı ölçütlerine uyumu ile fiyatları arasında bir ilişki olup olmadığını, diğer bir deyişle dış yapı ölçütlerine uyumu daha fazla olan kitapların fiyatlarının da daha yüksek olup olmadığını tespit etmek üzere *Spearman's rho* korelasyon testi yapılmıştır (veriler normal dağılım göstermemiştir). Çeviri kitaplarla Türkçe yazılmış kitaplar arasında zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum açısından bir farklılık olup olmadığını anlamak üzere -normal dağılım varsayımı sağlanmadığı için- Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Kitapların Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı

kütüphanelerde bulunma sıklığının zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum ile bir ilgisinin olup olmadığını, kitapların zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranı ve her bir kitabın bulunduğu kütüphane sayısı değişkenleri kullanılarak tespit etmek üzere verilerin normal dağılım göstermediğinden hareketle *Spearman's rho* korelasyon testi gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel testlerin tümü %95 güven düzeyinde yapılmıştır.

3.4.2. İç Yapı Ölçütleri

Zorunlu dış yapı ölçütlerine uyumu en yüksek olan 27 kitap için iç yapı ölçütlerine uyum değerlendirilmiştir. Bu kitaplar okunurken içeriksel olarak ve niteliğe dayalı olarak incelenip analiz edilmiştir. İç yapı ölçütlerinin her birine uyumun tespit edilebilmesi için sıklık dağılımlarından yararlanılmıştır. Ölçüt özelinde yapılan değerlendirmelerin yanı sıra 27 kitabın, çalışma kapsamında zorunlu olarak belirlenen iç yapı özelliklerine uyum oranı hesaplanmış; buradan elde edilen sonuçlara göre kitaplardan hangilerinin 9-12 yaş grubuna uygun (okunabilir, tavsiye edilebilir), hangilerinin kısmen uygun olduğu (kısmen okunabilir) ve hangi kitapların ise uygun olmadığı, okunmasının tavsiye edilmeyeceği belirlenmiştir.

İç yapı ölçütleri değerlendirilen kitapların hangi yayınevlerine ait kitaplar olduğu, diğer bir ifadeyle yayınevlerinin iç yapı ölçütlerine uygunluk değerlendirmesinde kaç kitapla temsil edildiği dış yapı değerlendirmesindeki yayınevi dağılımıyla karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. İç yapı özelliklerine uyumun yayınevi özelinde incelenebilmesi amacıyla bir yayınevi tarafından yayımlanan kitapların iç yapı özelliklerine uyum oranı için en küçük, en büyük ve ortanca değerler hesaplanmıştır.

Kitapların zorunlu iç yapı özelliklerine uyum oranları ile fiyatları, ana dilleri ve Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde bulunma sayıları arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek üzere istatistiksel testlerden yararlanılmıştır. Kitap fiyatları ile kitapların iç yapı özelliklerine uyum oranları arasındaki ilişkiyi araştırmak üzere *Spearman's rho* korelasyon testi yapılmıştır (veriler normal dağılım göstermiyor ve sayıları az). Kitapların Türkçe yazılmış ya da bir başka dilden Türkçeye çevrilmiş olmasının iç yapı özelliklerine uyumda ayırt edici bir unsur olup olmadığını anlamak üzere *Mann-Whitney U testinden* yararlanılmıştır (veriler normal dağılmıyor ve sayıları az). Zorunlu iç yapı ölçütlerine uyumu daha yüksek olan kitapların Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerden erişilebilirliğinin yüksek ya da bu ölçütlere uyumu düşük olan kitaplara erişimin sınırlı olup

olmadığını anlamak üzere kitapların zorunlu iç yapı özelliklerine uyum oranı ve kütüphanelerde bulunma sayıları birer değişken olarak kullanılarak -veriler normal dağılmadığı ve sayıları az olduğu için- *Spearman's rho korelasyon testi* yapılmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR

4.1. GİRİŞ

Bu başlık altında tez kapsamında ele alınan çocuk kitaplarının, belirlenen dış yapı ve iç yapı ölçütlerine uyum durumuna dair elde edilen bulgular sunulmuştur. Ayrıca yayınevlerinin çocuk kitabı yayıncılığı konusundaki başarısı değerlendirilmiştir. Bulgu sunumunda ölçüt özelinde, kitap ve yayınevi özelinde elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Ölçütlerin sayısı fazla olduğu için ölçütlere uyum unsurlar altında gruplanarak değerlendirilmiştir. Diğer yandan kitap özelinde dış yapı bulguları ek olarak sunulmuştur (bkz. Ek 8). Bunların yanısıra hipotezlere ilişkin olarak yapılan test ve incelemelerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgu sunumunda önce dış yapı ölçütleri, sonrasında iç yapı ölçütlerine ilişkin bulgular sunulmuştur.

4.2. DIŞ YAPI ÖLÇÜTLERİ

Çalışma kapsamında incelenmek üzere seçilen 100 kitaplık örnekleme yayınevlerinin kaç kitapla temsil edildiği Tablo 16'da gösterilmektedir.

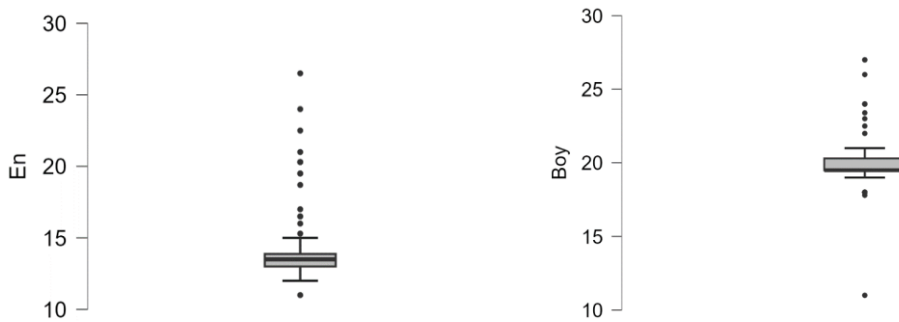
Tablo 16.Örnekleme dahil edilen kitapların yayınevlerine göre dağılımı

Yayınevi Adı	n	%	Yayınevi Adı	n	%
Doğan Çocuk	18	18	Patik Kitap	2	2
Timaş Yayın Grubu	17	17	ABM Yayınevi	1	1
Can	8	8	Caretta	1	1
Yapı Kredi Yayınları	7	7	Dinozor Çocuk	1	1
Günüşiği Kitaplığı	5	5	Elma	1	1
Tudem Yayın Grubu	5	5	Fom Kitap	1	1
Bu Yayınevi	4	4	Hep Kitap	1	1
Alfa	3	3	Metis	1	1
Eksik Parça	3	3	Minik Caretta	1	1
Erdem Yayın Grubu	3	3	Nomos Kitap	1	1
Martı	3	3	NotaBene	1	1
Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları	3	3	ODTÜ Yayıncılık	1	1
Bulut Yayınları	2	2	Sola Kidz	1	1
Domingo	2	2	Yağmur Yayıncılık	1	1
Özyürek	2	2	Toplam	100	100

Yayıncılık piyasasında adı daha fazla duyulmuş yayınevlerinin 100 kitaplık örneklemede 5 ve daha fazla sayıda kitapla temsil edildiği söylenebilir.

4.2.1. Boyut Unsuru

Bu unsur altında bulunan tek ölçüt boyut ölçütüdür. Bu ölçüt için kitapların hem en hem de boy ölçüleri incelenmiş olup, en ve boy dağılımları Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1. Kitapların en ve boy ölçülerine göre dağılımı (cm)

En verisi elde edilen 86 kitabın en ölçüsünün ortalaması 14 cm. olup ortalamanın literatürden destek bulduğu görülmüştür. Tüm kitapların en ölçüleri dağılımı 11-26,5 cm. arasında; en ortadaki %50’lik kısımda yer alan kitapların en ölçüleri 13-13,8 cm. değerleri arasında değişmektedir. Literatürde belirtilen değerler ve verinin dağılımı gözetilerek 12-17 cm. aralığı 9-12 yaş grubuna uygun en aralığı olarak değerlendirilmiştir. Verisi elde edilen 86 kitaptan 75 tanesinin (yaklaşık %87) en ölçüsü bakımından 9-12 yaş grubuna uygun olduğu görülmüştür.

Boy ölçüsü için verilerin dağılımı ve literatür dikkate alınarak referans aralığı 12-24 cm. olarak belirlenmiştir. Bu aralığın dışında kalan 4 kitap boy ölçüsü bakımından 9-12 yaş grubuna uyumsuz olarak nitelendirilmiştir. Boy bilgisi elde edilemediği için bu ölçüt bazında değerlendirme dışı kalan kitap sayısı 14’tür. Boy ölçüsü bulunan 86 kitaptan 82’sinin (%95) 9-12 yaş için uygun olduğu tespit edilmiştir.

En ve boy birlikte değerlendirildiğinde, boyut açısından iki kitabın 9-12 yaş grubu için uygun olmadığı ve 14 tanesinin değerlendirme dışı kaldığı söylenebilir. En ve boy verisine erişilen 86 kitaptan 84’ünün (yaklaşık %98) çocuklara uygun olduğu değerlendirilmiştir.

4.2.2. Cilt Unsuru

Bu unsur altında sadece cilt sağlamlığı ölçütü bulunmakta olup 100 kitaptan 99'unun (%99) cildinin istendiği gibi sağlam olduğu görülmüştür.

4.2.3. Kapak Unsuru

Bu unsur altında sırasıyla kapak türü, kapağın sağlam olması, kapağın lak kaplı olması, dış ön kapağın resimli olması, iç kapağın resim içermesi, iç kapağın veya dış ön ya da arka kapağın veya sırt kısmının künye bilgisi içermesi ölçütleri bulunmaktadır.

100 kitaptan 92'sinin karton kapaklı (ince karton kapak), kalanların ciltli (kalın karton içeren kapak) olduğu saptanmıştır. Karton veya ciltli kapak dışında bir kapak türü piyasada neredeyse hiç bulunmayıp, tamamen pamuklu bezden yapılan kitaplar okul öncesi yaş grubuna daha uygun olup, örnekleme gelen hiçbir kitabın öyle bir yapıda olmadığı görülmüştür. Bu kapsamda 9-12 yaş çocuk kitaplarının genel olarak kapak türünün ya ciltli ya da karton olacağı saptanmıştır. Her iki kapak türünün de 9-12 yaş grubu için uygun olduğu düşünülmüş ve bu ölçüte uyum kapsamında iki kapak türünden herhangi birine sahip bütün kitapların, 9-12 yaş grubuna uyduğu görülmüştür.

100 kitabın tamamının kapağının sağlam olduğu görülmektedir. Lak kaplamasının olup olmadığı belirlenemeyen iki kitap lak kaplamasının olması ölçütüne uyum değerlendirmesinde değerlendirme dışı bırakılmıştır. Geri kalan 98 kitabın 6'sında lak kaplama bulunduğu, 92 tanesinde ise lak kaplama bulunmadığı görülmüştür. Öte yandan, incelenen bütün kitapların dış ön kapağında resim bulunmaktadır.

Çalışma kapsamındaki kitaplardan yalnızca 22'sinin iç kapağında resim bulunduğu tespit edilmiştir. İç kapağın veya dış ön ya da arka kapağın veya sırt kısmının künye bilgisi içermesi ölçütüne bütün kitaplar uyum sağlamaktadır. Buna ek olarak künye bilgisine en çok yer verilen kısım iç kapak olarak belirlenmiştir. Nitekim 91 kitapta künye bilgisi iç kapak bölümünde yer almakta, bunu dış ön kapağın 7 kitapla izlediği görülmektedir. Diğer yandan bir kitapta künye bilgisi içirme konusunda, içerilen künye unsurlarına bakıldığında, sayısal olarak iç kapak ve dış ön kapak konumlarında eşitlik olduğu görülmüştür. Sırt ve dış arka kapağın en çok künye bilgisi içirme konusunda hiçbir kitapta üstünlük sağlamadığı görülmüştür. Buna ek olarak birbirinden farklı üç kitabın

yayınevlerinde basım ve baskı kavramlarının her ikisinin de aynı kitapta kullanıldığı farkedilmiştir ki, bu basım ve baskı arasındaki farkın bilinmediği şeklinde yorumlanmıştır.

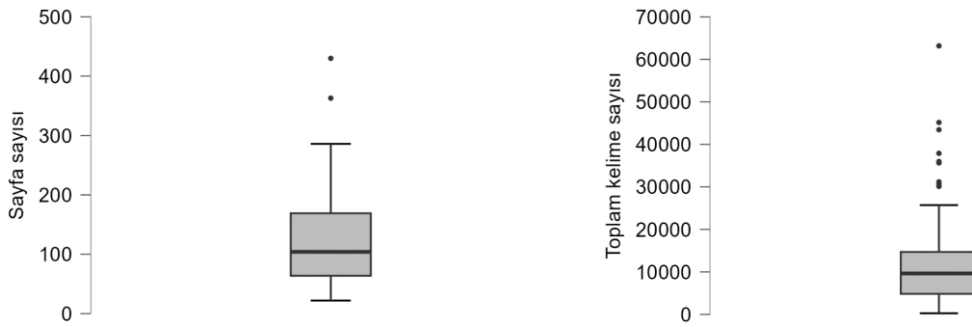
4.2.4. Kağıt Unsuru

Bu unsurun bünyesinde kağıdın mat (göz yormayan türde) olması ölçütü ve kağıdın hamur kalitesi / dayanıklılığı ölçütü bulunmaktadır.

Bütün kitaplar için kağıdın mat olması ölçütüne uyum ile ilgili veri toplanabilmiştir. 100 kitaptan 91 tanesinin kağıdının mat olduğu tespit edilmiştir. Diğer yandan kağıdın dayanıklı olması literatürde vurgulanmış olsa da hamur kalitesi ile ilgili veriye yalnızca dört kitapta ulaşılmış ve bu dört kitabın da dayanıklı olduğu görülmüştür. Diğer 96 kitap ilgili veri elde edilemediği için değerlendirme dışı kalmıştır. Dört kitap dışında bu ölçütün verisi elde edilemediği için, başka bir ifade ile bu ölçütün verisine neredeyse hiç ulaşamadığı için, bu bilginin çok paylaşılmadığı ve dolayısıyla kitap seçme-değerlendirme konusunda belirgin bir ölçüt olamayacağı sonucuna varılmıştır.

4.2.5. Sayfa Sayısı ve Düzeni Unsuru

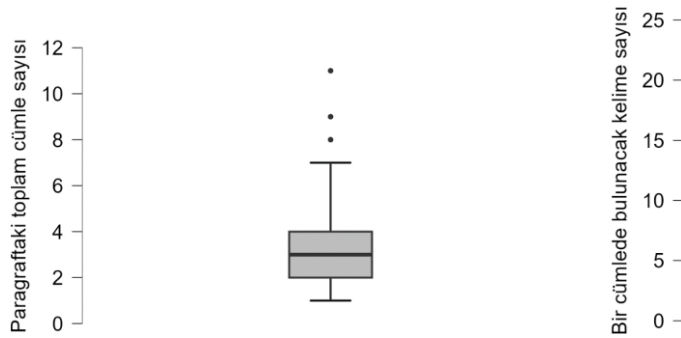
Bu unsur içinde sayfa sayısı, kitaptaki toplam kelime sayısı, paragraftaki toplam cümle sayısı, bir cümlede bulunacak kelime sayısı, alt başlıklandırmanın olması, sayfa kenarında boşlukların olması, paragrafların tek sütun olması, bir sayfada sadece yazı varken diğer sayfada resim olması, resim ve yazıların aynı sayfada bir arada olması, resim ve metnin görünürlüğü (resim ve metnin -kitap sayfalarında- birbirinin görünürlüğüne engel olmaması), resimlerin metnin akışını kesmemesi ölçütleri yer almaktadır.

Şekil 2. Kitapların sayfa sayısı ve toplam kelime sayısına göre dağılımı

Şekil 2'den anlaşılabileceği gibi kitapların sayfa sayısı 22-430 arasında değişmektedir. Dağılım genişliği 408, ortalama değer 125, ortanca ise 104'tür. Ortalama ve ortanca değerler literatürde belirtilen (100-250 sayfa) aralığa uygundur. Kitapların sayfa sayıları bakımından en ortada yer alan %50'si için sayfa sayıları 64-169 arasındadır. Alt sınır literatürde istenen aralığın (100-250) dışında kalmasına karşın üst sınır ilgili aralıktadır (Society of Children's Book Writers and Illustrators, 2021, s. 8). Diğer yandan sayfa sayısı 300'den fazla olan iki kitabın dağılımda aykırı değer olarak belirlendiği Şekil 2'den görülmektedir. Bu kapsamda sayfa sayısı için üst sınır 300, alt sınır ise 1. çeyrek değer olması (kitaplarının 1/4'ünün bu değer altındaa sayfası olması) dolayısıyla 64 olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda referans aralığı veri ve literatür gözetilerek 64-300 şeklinde belirlenmiştir. Sayfa sayısı bu aralıkta olmayan kitapların sayfa sayısı ölçütüne uyumsuz olduğuna karar verilmiştir. Bu kapsamda 100 kitaptan 73 tanesinin sayfa sayısının 9-12 yaş grubuna uygun olduğu bulunmuştur.

Örneklemdaki çocuk kitaplarının içerdiği kelime sayısı 262-63.172 arasında değişmektedir. Kitapların en ortadaki %50'si için kelime sayısı 10.000-20.000 arasında olup 30.000-63.172 kelimesi olan kitapların Şekil 2'de aykırı değer olarak değerlendirildiği görülmektedir. Yani literatürde İngiliz ve Ross (2022, s. 12) tarafından vurgulanan 30.000-50.000 kelime aralığının ve Murpy (2019) tarafından vurgulanan aralığın bir bölümünün, verilerin durumuna göre aykırı değer olduğu görülmüştür. Literatürdeki değerlerin tam karşılığı olmasa da veri kaybı olmaması açısından 10.000-60.000 kelime aralığının referans olarak alınmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda 100 kitaptan 45 tanesinin 9-12 yaş grubuna uygun olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 3. Paragraftaki toplam cümle sayısı ve bir cümledeki toplam kelime sayısı

100 kitaptan 99 tanesinin paragraflarındaki toplam cümle sayısı hesaplanabilmiştir. Paragraftaki toplam cümle sayısının hesaplanamadığı bir kitap bu ölçüt için değerlendirme dışı yapılmıştır. İlgili kitabın (*Dede Korkut Hikâyeleri*) değerlendirme dışı kalmasına neden olan sorun, bu kitaptaki öykülerin şiir biçiminde yazılmış olmasından dolayı klasik bir paragraf yapısına sahip olmamasıdır. Paragraftaki toplam cümle sayısı 1-11 arasındadır. Paragrafta yer alan ortalama cümle sayısı 4, ortanca ise 3'tür. Kitapların en ortadaki %50'lik kısmında paragraftaki cümle sayısı 2-4 arasında olup, 1/4'ünde paragrafta yer alan cümle sayısı 4'ü aşmaktadır. Buna ek olarak paragraftaki cümle sayısı 8 ve daha fazla olan 3 kitabın aykırı olarak değerlendirildiği görülmektedir (bkz. Şekil 3). Literatür ve verinin dağılımı birlikte değerlendirilerek paragrafta 4-8 cümle bulunmasının uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu kapsamda değerlendirmeye alınan 99 kitaptan 46'sının 9-12 yaş grubuna uygun olduğu söylenebilir.

Kitapların yarısında bir cümlede bulunan kelime sayısı 8'i aşmaktadır (ortanca 8). Cümledeki kelime sayısı bakımında en ortada yer alan kitapların %50'lik kısmı için bu değer 6-10 arasında değişmektedir. Bir cümledeki kelime sayısı 15'ten fazla olan bir kitap ve 20'den fazla olan bir kitap bu ölçüt için aykırı değerler olarak değerlendirilmiştir. Bu ölçüt için literatür ve veri dağılımı birlikte değerlendirildiğinde bir cümle içinde 8-16 kelimeye sahip kitapların 9-12 yaşa uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu kapsamda 100 kitaptan 51'i 9-12 yaş grubu çocuklara uygun olarak değerlendirilmiştir.

100 kitaptan 80'inde alt başlıklandırma bulunduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte 100 kitabın tamamında sayfa kenarında boşluklara yer verilmiş ve tek sütunlu bir yapı benimsenmiştir.

100 kitabın 77'si resim içermekte olup bir sayfada sadece yazı varken diğer sayfada resim olması ile resim ve yazıların aynı sayfada olması ölçütleri için değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirilen 77 kitaptan 59'unda (yaklaşık %77) bir sayfada sadece yazı varken diğer sayfada resim olduğu saptanmış, 65 tanesinde (yaklaşık %84) ise sayfa tasarımı açısından metin ve resmin aynı sayfada beraber bulunduğu görülmüştür.

Kitapların 23'ü resim içermediği için için resim ve metnin sayfa içerisinde birbirinin görünürlüğüne engel olmaması ölçütü ve resimlerin metnin akışını kesmemesi ölçütü açısından değerlendirme dışı kalmıştır. Kalan 77 kitabın tamamında (%100) resim ve metnin birbirinin görünürlüğüne engel olmadığı ve resimlerin metnin akışını kesmediği tespit edilmiştir.

4.2.6. Metin Rengi ve Harf Büyüklüğü (Punto) UNSURLARI

Adından da anlaşılacağı üzere bu unsur metin rengi ve punto ölçütlerini kapsamakta olup bu unsur kapsamında metin rengi olarak 99 kitabın istenildiği gibi siyah renkli bir puntoyla yazılmış metinlerden oluştuğu, bir kitabın ise mor renge sahip olduğu ve uyumsuz bulunduğu görülmüştür.

Tablo 17. Kitapların kullanılan harf puntosuna göre dağılımı

Harf puntosu	n	%	Harf puntosu	n	%
10	1	1	13	52	52
11	2	2	14	15	15
12	27	27	16	3	3

Kitaplardaki kullanılan punto 10-16 arasında değişmektedir (bkz. Tablo 17). Kitapların en ortadaki %50'lik kısmı için punto 12 ya da 13'tür. Bu bağlamda referans aralığı 11-14 punto olarak belirlenmiştir. Puntosu bu aralığın dışında kalan 4 kitap ilgili ölçüte uyumsuz olarak değerlendirilmiştir.

4.2.7. Resim Unsuru

Kitapların resim oranı 0 ile 1 arasında değişmektedir. Bir başka ifadeyle resimsiz kitaplar olduğu gibi bütün sayfalarında hem resim hem yazı olan kitaplar da bulunmaktadır. Resimsiz kitaplar 23 tane, bütün sayfaları resimli olan kitaplar ise 14 tanedir. Resimsiz kitapların örneklemedeki payının bütün sayfaları resimli kitaplardan daha fazla olduğu görülmüştür. Resim oranının ortalaması 0,39 iken ortanca 0,30 olarak bulunmuştur. Ortalama ve ortanca değerlerin, 9-12 yaş grubu kitaplarında bulunması beklenen 1/4 ile 1/2 arasında resim oranını destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Kitapların en ortada yer alan %50'si için resim oranı 0,062-0,78 arasında değişmektedir. Veri dağılımı ve literatürde vurgulanan resim oranları bir arada incelendiğinde resim oranı 0 olan ve 0,60'tan fazla olan kitapların, bu ölçüte uyum sağlamadığına karar verilmiştir. Bu kapsamda 49 kitabın resim oranı açısından 9-12 yaş grubuna uygun olduğu saptanmıştır.

4.2.8. Dış Yapı Ölçütlerine Uyumun Değerlendirilmesi

Dış yapı ölçütlerine ilişkin olarak elde edilen bulgular doğrultusunda dış yapı ölçütlerine tamamen uyumlu üç kitap ile sadece bir dış yapı ölçütüne uyumsuz olan 24 kitap çocuklara dış yapı ölçütleri açısından uygun olarak değerlendirilmiştir. Bu kitapların listesi kitap adı, yayınevi, uyumsuz olduğu ölçüt bilgisi ile birlikte Ek 7'de sunulmaktadır. Çocuklara dış yapı açısından uygun olduğu belirlenen 27 kitap iç yapıları ayrıntılı olarak değerlendirilmek üzere çalışmanın ikinci analiz aşamasına geçirilmiştir.

4.3. İÇ YAPI ÖLÇÜTLERİ

Yayınevlerinin iç yapı ölçütlerine uyum açısından değerlendirilenecek 27 kitabın içinde kaç kitapla temsil edildiği Tablo 18'den görülebilir. Tablo 19 ise dış yapı ve iç yapı açısından değerlendirilen kitapların yayınevlerinin dağılımını birlikte göstermektedir. Böylece dış yapı ölçütlerine uygunluk değerlendirmesine alınan her bir yayınevinin iç yapı ölçütlerine uygunluk değerlendirmesinde temsil edilip edilmediğini, temsil edildiyse kaç kitapla temsil edildiğini görmek mümkün olmuştur.

Tablo 18'den anlaşıldığı üzere dış yapının çocuklara uygunluğu konusunda 29 yayınevinden toplam 100 kitap incelenmiş olsa da iç yapı değerlendirmesinde dış

yapıdaki uygunluğu dolayısıyla yer alabilen toplam yayınevi sayısı 15'e düşmüştür. Burada inceleme aşamasında ele alınacak yayınevi sayısının uygunluk bazında yaklaşık olarak %50 oranında azaldığı görülmektedir. İncelenen kitap sayısı ise dış yapıdakine göre yaklaşık olarak %75 oranında azalmıştır.

Tablo 18. İç yapı ölçüt değerlendirmesine alınan kitapların yayınevlerine göre dağılımı

Yayınevi Adı	n	%	Yayınevi Adı	n	%
Tudem Yayın Grubu	5	19	Dinozor Çocuk	1	4
Can	3	11	Erdem Yayın Grubu	1	4
Doğan Çocuk	3	11	Günışığı Kitaplığı	1	4
Timaş Yayın Grubu	3	11	Martı	1	4
Domingo	2	7	Özyürek	1	4
Yapı Kredi Yayınları	2	7	Patik Kitap	1	4
ABM Yayınevi	1	4	Yağmur Yayıncılık	1	4
Alfa Kitap	1	4	Toplam	27	100

Not. Yuvarlama hatasından dolayı yüzde toplamı %102'yi vermektedir.

İç yapı ölçütlerine uyum aşamasına alınan kitapların yayınevlerine göre dağılımına bakıldığında en büyük paya sahip yayınevlerinin piyasada daha çok bilinen yayınevleri arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca dış ve iç yapı ölçütleri incelenecek kitap sayısı açısından büyük paya sahip yayınevleri genel olarak aynıdır (bkz. Tablo 19). Özellikle belirtmek gerekir ki, Tudem Yayın Grubunun dış yapı bakımından incelenen 5 kitabı da dış yapı açısından uygun bulunup iç yapı değerlendirmesi aşamasına geçmiştir. Bununla birlikte iç yapı ölçütlerine uyum değerlendirmesine alınan kitap sayıları ve bu kitapların yayınevlerine bakıldığında piyasadaki tanınan, tanınmayan birçok yayınevinin dış yapı açısından başarısızlık gösteren ve iç yapı değerlendirmesine alınmayan kitap sayısının fazla olduğu söylenebilir (bkz. Tablo 16, Tablo 18-19).

İç yapıdaki temsil durumu irdelendikten sonra her bir iç yapı ölçütüne ilişkin olarak kitapların genel durumuna bakılmıştır. Ayrıca her bir kitap özelinde iç yapı bulguları da Ek 10'da sunulmuştur.

Tablo 19. Dış yapı ve iç yapı değerlendirmesine tabi tutulan kitapların yayınevlerine göre dağılımı

Yayınevi Adı	Dış Yapı	İç Yapı	Yayınevi Adı	Dış Yapı	İç Yapı
ABM Yayınevi	1	1	Martı	3	1
Alfa	3	1	Metis	1	0
Bu Yayınevi	4	0	Minik Caretta	1	0
Bulut Yayınları	2	0	Nomos Kitap	1	0
Can	8	3	NotaBene	1	0
Caretta	1	0	ODTÜ Yayıncılık	1	0
Dinozor Çocuk	1	1	Özyürek	2	1
Doğan Çocuk	18	3	Patik Kitap	2	1
Domingo	2	2	Sola Kidz	1	0
Eksik Parça	3	0	Hep Kitap	1	0
Elma	1	0	Timaş Yayın Grubu	17	3
Erdem Yayın Grubu	3	1	Tudem Yayın Grubu	5	5
Fom Kitap	1	0	Yağmur Yayıncılık	1	1
Günışığı Kitaplığı	5	1	Yapı Kredi Yayınları	7	2
Türkiye İş Bankası	3	0	Toplam Kitap Sayısı	100	27
Kültür Yayınları					

4.3.1. Konu Unsuru

Bu unsur sayıca en fazla ölçütü içeren unsur olup, içerdiği ölçütler Ek 2'de sunulmuştur. İç yapı özellikleri incelenmek üzere seçilen 27 kitabın tümünün bir konusu vardır ve konuları anlaşılardır. Diğer yandan aşağıda konuları verilen 11 kitap (%41) konunun gerçek hayatla ilgili olması ölçütüne uyumsuz olarak değerlendirilmiştir.

- *Alice Harikalar Diyarında* - Gerçek dünya dışında bir yere gidip orada hayvanlarla konuşma, bir şeyler yiyip içerek dev ya da cüce gibi uzayıp kılma,
- *Atla, Bart!* - Bir tavuk ve çocuğun arkadaş olup masal kitabı aracılığıyla bir masala girmesi,
- *Kayıp Kitap Avcıları 1: Peter Pan'ın İzinde* - İki çocuğun *Peter Pan* kitabına girmesi,
- *Eski Duvarların Arasında Yeni İzler: Troya Macerası* - Bir anne kirpinin yavrularına Truva Efsanesini anlatması,
- *Kepler 62: Virüs* - Karakterlerin Dünya dışı bir gezegende yaşadığı maceralar
- *Ulyses Moore 16: Asiler Adası ve Düşünceler Gömüsü: Beni Bul* - Dünya dışı yerlere gidilmesi ve orada yaşanan maceralar,
- *Ay'a Yolculuk* - Bir mermi ile Ay'a gitmeye çalışma,

- *1 GB Adalet* - Robotların insanların işlerini ellerinden aldığı ve insanlarla robotların yaşadığı bölgelerin birbirinden ayrıldığı bir çevreye yer verip, burada hapse giren çocuk yaşta tasarlanmış bir robotun bulunması,
- *Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin Müttetikleri Tanıdık yüzler yeni kabuslar...* - Vampirler ve vampir avcılarının birbiriyle mücadelesi,
- *Dede Korkut Hikâyeleri* - Bir insanın tek başına onlarca kişiyle mücadele edip onları yenmesi ve çocuğu 15 yaşında olmasına rağmen hala sanki bebeği varmış gibi sütü olan bir annenin yaşadıkları, peri kızı, tepegöz gibi gerçeküstü varlıklar ve bunların yaşadıkları.

Televizyonda hava durumu sunarken, anneannelerinin evinde canları sıkılmasını diye iki çocuğa yapabilecekleri konusunda öneriler veren ama bunu hava durumunu sunarken anneanne uyuduğu sırada yapan ve anneanne her uyandığında hava durumu sunmaya devam eden bir karakterin bulunduğu *Can Sıkılmaz Bey 1: Bombili Köfte* adlı kitap ise tartışmalı olarak değerlendirilmiştir çünkü burada büyü, sihir ya da on yıldan fazla süredir anne sütünün olması gibi olağanüstü durumlar ve olaylar yoktur. Ancak bir insanın televizyonda bir program sunarken bunu bölüp de çocuklara sıkılmasını diye direktif vermesi pek de olağan olmayan bir durumdur. İlgili kitap, bu ölçüt açısından tartışmalı olarak değerlendirilen tek kitap olmuş, 27 kitaptan 15'inin (yaklaşık %56) konusu gerçek hayatla ilgili bulunmuştur.

Konunun güncel olması ölçütüne uyum kapsamında teknoloji bağımlılığı ve mültecilik gibi güncel denilebilecek bir içeriği olan 5 kitap belirlenmiş, 22 kitabın (yaklaşık %81) bu ölçüte uyumlu olmadığı tespit edilmiştir.

Ulusal, kültürel değer aşılması ölçütüne uyum kapsamında; dini bayramlarda baklava yapmak, birinin bebeği olduğu zaman hayırlı olsun demeye gidip altın takmak gibi Türk geleneklerini; Cadılar bayramı, Noel, kurbağa bacağı yemek gibi yabancı ülke geleneklerini ve mutfak kültürünü, türkülere sözleriyle kitapta yer vermek, şehitlerden ya da bir ülkenin tarihindeki önemli kişilerden bahsetmek, Türklerin mutfak kültürüne ya da Dünya Kültürel Mirası sayılan bir şeye değinmek gibi durumları barındıran 17 kitap (yaklaşık %63) bu ölçüte uyumlu olarak değerlendirilmiştir. Kitapların çoğunun konusunun ulusal, toplumsal, kültürel değerlerin, geleneklerin aşılmasını sağlayabilecek nitelikte olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde sevgi, dostluk, cesaret, azimli olmak gibi herhangi bir etik değer aşılması yapmayan 2 kitabın (yaklaşık %7) etik

değer aşılama ölçütüne uyumsuz olduğu değerlendirilmiştir. Örneklemdeki kitapların büyük bir bölümünün konu aracılığıyla evrensel etik değerleri aşılama ölçütüne uyum sağladığı görülmüştür.

Kitapların önemli bir kısmı (21 kitap, %78) konu aracılığıyla ötekileştirici, ırkçı, dini, siyasal, ideolojik düşünceler aşılama ölçütüne uyumludur. Kalan kitaplardan 1'i için uyum tartışmalı iken diğer 5 kitabın (yaklaşık %19) ırkçı, dini, siyasal, ideolojik düşünce aşılama ölçütüne uyumsuz olduğu ve bu ölçüte uyum sağlamadığı tespit edilmiştir. *Dâhiler Sınıfı Einstein Sınırsız Deha*, *Bizim Evde Ramazan*, *Dede Korkut Hikâyeleri* dini içerik barındıran ve dinsel yönlendirmesi olan kitaplardır. *Seksen Günde Dünya Turu* ayrımcılık içermektedir. *Hitler Oyunağına Çaldı* kitabında siyasi içerik ve ayrımcılığa yönelik söylemler yer almaktadır. *Yeni Gelen* adlı kitap ise bu ölçüt konusunda tartışmalıdır.

Dâhiler Sınıfı Einstein Sınırsız Deha kitabında şöyle bir paragraf bulunmaktadır (s. 13-14): "İlgilendiği tek şey Tanrı'nın evreni nasıl yarattığını anlamaktı. Onu başka hiçbir şey ilgilendirmiyor, yalnızca Tanrı'nın ne düşündüğünü bilmek istiyordu. Çünkü en azından Tanrı'nın, net ve anlaşılır düşündüğünden emindi." Yine şöyle bir paragraf yer almaktadır (s. 14): "Mecburen öyle olmalı, diyordu kendi kendine: Tanrı, saklanmayı seviyor ama amacı insanlarla alay etmek değil." Burada evrenin nasıl oluştuğunun sorgulanması ve bunun bir yöntemle yapıldığının Einstein tarafından düşünülmesi söz konusudur. Görelilik kuramı düşünüldüğünde sanki burada dini söylemden çok, Einstein'ın evreni sorgulaması ve görelilik kuramı üzerine yaptığı sorgulamanın çocukluktan başladığı sezdirilmektedir ama diğer yandan Einstein gerçek hayatta Tanrı'nın ne düşündüğünü değil aslında izafiyet teorisini bulmaya çalışmıştır. Burada Tanrı vurgusunun fazla olduğu ve bunun üzerinden bir saptırma yapıldığı düşünülmüştür.

Benzer şekilde *Bizim Evde Ramazan* adlı kitapta her iyi şeyi dine bağlama söz konusudur. Kitapta babası annesini ve kendini döven Ceren karakteri, Reyhan adlı arkadaşına "Keşke benim babam da seninki gibi olsaydı, namaz kılsaydı, namaz kılan insanlar Allah'tan korktuğu için kötülük yapmıyorlar değil mi?" diye sormaktadır (s. 34-35). Kitabın ilerleyen sayfalarında Reyhan, arkadaşının bu sorusu için kendi kendine düşünürken içinden arkadaşına hak vermiştir. Oysaki merhamet namazda saklı değildir. Öte yandan Reyhan'ın babaannesi mükemmel biri olarak betimlenmiş ve bu mükemmelliği -hiç sinirlenmemesi, sağlıklı olması gibi- dini bütün biri olmasıyla açıklanmıştır.

Dede Korkut Hikâyeleri adlı kitapta yine yoğun bir dini içerik bulunmaktadır. Kitabın birçok yerinde Tanrı'dan bahsedilmiş, Hz. Muhammed'e, Hz. İbrahim'e değinilmiş, kafir kelimesi ve derviş selamı olan "Hu" geçmiştir. Diğer yandan Dede Korkut Hikâyelerinde Türk toplumunun başına gelenlerin açıklandığı görülmektedir. Bu hikayelerin Türkler henüz Orta Asya'da yaşarken destan olarak ortaya çıkmaya başlaması ve zamanla halk hikayesine dönüşmesi, daha sonra yazıya geçirilmesi söz konusu olmuştur. Bu süreç Türklerin Orta Asya'da yaşadığı zamanlardan 15-16. yüzyıla kadar bir zaman dilimini kapsamaktadır (Ergin, 1969, XIII). Dede Korkut Hikâyelerinin kağıda geçirildiği dönem Türkler'in İslamiyet'i kabul etmiş olduğu döneme karşılık geldiği için, kitapta yoğun bir dini içerik bulunması doğal karşılanabilir bir durum olarak yorumlanmıştır. Ayrıca bu hikayelerin yazıya geçirilmesi sırasında "çocuklara yönelik" olduğuna dair özel bir ifade de bulunmamaktadır. Bu kapsamda kitabın 9-12 yaş grubu değil de sonraki çağlarda okunmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. *Seksen Günde Dünya Turu* kitabında (s. 67) "İnsanların pek uğramadığı bu yerlerde Hindu inancına sahip son derece vahşi insanlar yaşıyordu." şeklinde bir cümle ve "...Japonya ve Çin'i geride bıraktıklarını, artık medeni ülkelerden geçeceklerini söylüyordu." (s. 144) şeklinde bir ifade mevcuttur. Bu ifadelerin ötekileştirme içerdiği düşünülmüştür. *Seksen Günde Dünya Turu* adlı kitap ilk olarak 1800'lü yılların sonunda bir Fransız olan Jules Verne tarafından yazılmış ve yayımlanmıştır (Bauer, 2024). Tarihte Fransızların ve Hintlilerin 1700'lü yılların ikinci yarısında birbirine karşı savaştığı bilinmektedir ("French and Indian War", 2024). Bu kapsamda bu kitapta Hintlilerin vahşi olarak nitelendirilmesi doğal görülebilir. Benzer şekilde Birleşmiş Milletlerin henüz *Seksen Günde Dünya Turu* kitabı ilk yayımlandığında kurulmadığı, yirminci yüzyılda kurulduğu bilinmektedir (T.C. Dışişleri Bakanlığı, t.y.). Bu kapsamda Birleşmiş Milletler ve İnsan Hakları Derneği tarafından da dile getirilen herhangi bir ayrımcılığın doğru olmayacağı anlayışının (İnsan Hakları Derneği, t.y.) 1800'lü yıllarda yazılmış bir romanda bulunmaması da doğal görülebilir.

Hitler Oyuncağımı Çaldı kitabında (s. 15) İkinci Dünya Savaşı öncesindeki Almanya'da bulunan Naziler ve Sosyalistlerden bahsedilmiştir. Alman Nazileri olan bir aile ile Alman Yahudisi olan bir ailenin çocuklarının birbiriyle oynaması Nazi aileler tarafından yasaklanmıştır (s. 84). Bu iki aile bir otelde kalmakta olup otel sahibinin çocuklarıyla da oynamaktadır. Yasak meselesi o çocukları da etkilemiş ve çocuklar -Yahudi ailenin otel işletmecisi ile konuşması üzerine- ya Nazilerin ya da Yahudilerin çocukları ile oynama konusunda tercih yapmaya zorlanmış ve Yahudi çocuklarla oynamayı seçmişlerdir (s. 84). Bu olaydan sonra Nazi aile otelden ayrılmıştır (s. 86). Bu kitapta ötekileştirme ve az

da olsa var olan siyasi içerikten dolayı siyasi düşünce aşılamanın mevcut olduğu değerlendirilmiştir. Yazar kendi anılarını romanlaştırıp yazmış ama yine de çocuklar kötü etkilenebilir mi yoksa sadece geçmişte yaşanan kötü olayları öğrenip barışın değerini anlamaları mümkün olur mu, emin olunamamıştır.

Yeni Gelen adlı çocuk kitabında konu aracılığıyla ötekileştirici, ırkçı, dini, siyasal, ideolojik düşüncelerin aşılınmaması durumu tartışmalı olarak görülmüştür. Kitapta (s. 13) çocuklar şarkı söylemekte ve bu şarkıda şöyle bir cümle geçmektedir: "...Akıllı ve muhteşem olan her şey, Tanrı'nın eseri bütün bunlar." Böyle bir cümle çocukta ileriki dönemlerde kusursuz olması gerektiği yönünde bir baskıya neden olabilir. "...Tanrı'nın eseri bütün bunlar.", "Evet, her şeyi Tanrı yarattı gerçekten!" (s. 14) ifadelerine ve şarkının belirtilen cümlesine (s. 136, 206) kitabın ilerleyen kısımlarında yine yer verildiği görülmüştür. Kitapta ayrıca yeniden doğmak / reenkarnasyon geçmiştir (s. 76-77, 81, 118, 226). Çocuk karakterin babası ibadete hazır olduğunu söylese de çocuğun hazır olmadığını belirtmesi dikkat çekmiştir. Tüm bunlar kapsamında çocuk ve ailesinin Hindu olduğu da düşünülmüştür. Kitabın 109. sayfasında çocuk yaşta bir robot olarak tasarlanıp üretilen George karakteri için, "Onu kim yarattı?" sorusu sorularak yaratıcı vurgusu yapılmıştır. Dini içeriğin bu kadar yoğun yer alması nedeniyle kitap ile dini değer aşılması yapıldığı düşünülmüştür. Diğer yandan kitapta (s. 215) makyaj tarihi üzerine bir kitap okunduğundan, bu kitaba göre bazı dönemlerde ve bazı yerlerde makyaj yapmanın günah sayıldığından bahsedilmektedir. Daniel adlı çocuğun kuaför olan annesi, bunun onun işine hiç gelmeyeceğini belirtmiştir. Günah kelimesi din ile ilişkilidir ama tam olarak dini bir söylem olarak kullanıldığından emin olunamamıştır. Kitabın en sonunda, George adlı robot çocuk karakter gerçek çocuklar ona gerçek bir insanmış gibi her şeyi yedirip içirip suda oynadıkları için bozulmuştur. Daniel karakteri ise "Her birimiz bir George'uz. Her gün yeniden doğan çocuklarız." diyerek sanki yenileşim kavramına vurgu yapmıştır. Bu cümleden dolayı aslında kitapta bahsedilen "yeniden doğmanın" Hindu dininde yeri olan reenkarnasyondan çok, yenileşime işaret etmiş olabileceğinden kuşkulandırılmıştır. Art alanda aslında reenkarnasyondan farklı bir mesaj bulunabileceği düşünülerek dini değer aşılmanın var olup olmadığından emin olunamamıştır. Bütün bunlardan dolayı da *Yeni Gelen* adlı kitap bu ölçüt için tartışmalı olarak değerlendirilmiştir.

İncelenen 27 kitabın 26'sının (yaklaşık %96) bir cinsiyet yargısı içermediği görülmüştür. Toplumsal cinsiyet yargısının olmaması ölçütüne uyum oranı oldukça yüksektir. Bu

ölçüte uyum sağlamayan tek kitap olan (yaklaşık %4) *Hitler Oyuncağı mı Çaldı* adlı kitapta, 1900'lerin ilk yarısında yaşamış bir Yahudi ailenin Hitler zulmünden kaçıışı ve sonrasında yaşadıklarına dair anıları romanlaştırılarak anlatılmıştır. Bu kitapta (s. 59) kız öğrencilerin sınıfın orta yolunu kullanmayacağı, sıraların arkasından dolaşabileceği, diğer yandan yalnızca erkek öğrencilerin sınıfın orta yolunu kullanabileceği yazılmıştır. Bundan dolayı da ilgili kitap bu ölçüte uyumsuz olarak değerlendirilmiştir. Diğer yandan bu kitabın yazarı 1900'lerin ilk yarısında geçen çocukluk anılarını roman biçiminde yazmıştır. Yirminci yüzyılın ilk yarısında dünyada cinsiyetçi söylemlerin olmasının yanlışlığı ile ilgili gelişmiş bir zihniyetin yaygın olmadığı düşünülürse, böyle bir durumun 1900'lerde yaşanmış olması doğal karşılanabilir. Zira toplumsal cinsiyet eşitliği hedefinin gerçekleştirilmesi için Birleşmiş Milletler 2030'a kadarlık bir süre belirlemiştir (Birleşmiş Milletler, 2024). Bu kapsamda 1900'lerin ilk yarısında geçmiş bu durumun, çocukları olumsuz etkileme olasılığı bulunduğu gibi "geçmişteki yanlışları görüp" cinsiyetçi olmamaya yönlendirmesi de söz konusudur.

Benzer şekilde ataerkil baskının ön plana çıkarılmaması ölçütü açısından da uyum oranı oldukça yüksektir. İncelenen 27 kitabın 23'ünde (yaklaşık %85) bu ölçüte uyum sağlanmıştır. Ölçüte uymayan dört kitaptan ikisi olan *Kaçış: Günışığına Yolculuk 1* ve *Bizim Evde Ramazan* kitabında kadınlar çoğunlukla maddi anlamda yetişkin erkeklerin ya da erkek çocuklarının eline bakan kişiler olarak konumlandırılmıştır. *Bizim Evde Ramazan* (s. 146) ve *Hitler Oyuncağı mı Çaldı* (s. 181-182) adlı kitaplarda erkeklerin ev işlerine yardım etmediği görülmüş; *Dede Korkut Hikâyelerinde*, kızların esir edilmesi (s. 34), öykü olarak anlatılan -halk hikayesine dönüşmüş olan- son destanda Beyrek denilen kişi ölürken, karısının başka bir Bey ile evlenmesini istemesi (s. 221) gibi kadınların sürekli güçsüz olup boyunduruk altında kalması gibi durumlar göze çarpmıştır. Bu sorunlardan dolayı bu dört kitabın ilgili ölçüte uyumsuz olduğu değerlendirilmiştir.

Kadın ve erkek eşitliğini vurgulayan 8 kitap (yaklaşık %30) kadın ve erkek eşitliğinin aşılması ölçütüne uyumlu bulunmuştur. Bu kitaplar, kadınların da erkekler gibi ekonomik özgürlüğünün olduğu (örneğin *Yeni Gelen*), kadın ve erkeklerin birlikte ev işi, yemek gibi bir işi birlikte yaptığı (örneğin *Yeni Gelen*), kadınların ve erkeklerin eşit olmadığı anlayışının yanlışlığının sezdirildiği (örneğin *Öykülerle Deyimler Uzun Lafın Kısası*) kitaplardır. Bu tür bir içeriği bulunmayan 18 kitabın (yaklaşık %67) ise, erkek yüceltme durumuna bakılmaksızın, ölçüte uyum sağlamadığı değerlendirilmiştir. Diğer yandan *Seksen Günde Dünya Turu* kitabı, kadın erkek eşitliğinin belirgin bir şekilde

aşılandığına emin olunamamış ve ölçüte uyum açısından tartışmalı bulunmuştur. Kitaptaki Bay Fogg adlı karakter çok zengin iken Madam Tussoud adlı kadın karakter bir müze müdürü olarak tanımlanmıştır. Böylece kadınların da ve erkeklerin de iyi yerde olabileceği ve bir eşitlik sezdirme düşünülebilir. Ancak Madam Tussoud'un çalışma durumu ön planda değilken, kitap boyunca Bay Fogg'un dünya turunda kendi zenginliğiyle birçok şeyi yapabilmesi daha fazla göze çarpmıştır. Özetle ön planda olma durumunda bir eşitsizlik vardır. Diğer yandan kitapta (s. 213) Aouda adlı kadın karakter, Bay Fogg'a evlenme teklifi etmiştir. Burada genelde erkeklerin yapması gerektiği düşünülen bir eylemin bir kadın tarafından yapılması söz konusu olmasına rağmen dünya turunun Bay Fogg'a güzel bir kadını kazandırdığı yönünde bir ifade (s. 222) ile kadınların metalaştırıldığı düşünülebilir. Tüm bunlar doğrultusunda, *Seksen Günde Dünya Turu*, kadın ve erkek eşitliğinin aşılması konusunda tartışmalı bir yapıya sahip olarak değerlendirilmiştir. Zira eşitliğin aşılması söz konusu mu, değil mi emin olunamamıştır.

Şiddete, korkuya, kötülüğe özendirme yapılmaması ölçütüne uyumsuz 2 kitap tespit edilmiştir. Bu 2 kitaptan birinde -*Seksen Günde Dünya Turu*- idam cezasının desteklenmesi, diğerinde -*Dede Korkut Hikâyeleri* (s. 178)- "Baş kesip kan akıtmak" eyleminin hüner sayılması söz konusu olmuştur. Bunun dışında 6 kitabın bu ölçüte uyum sağlayıp sağlamadığından emin olunmadığı için ilgili kitapların ölçüte uyumu tartışmalı olarak değerlendirilmiştir. Bu kitaplarda, oyun amaçlı ağaç taşlamak (*Yeni Gelen*, s. 249), bir hazineyi çalıp sonra geri vermek (*Kayıp Kitap Avcıları 1: Peter Pan'ın İzinde*, s. 144, 148) gibi eylemler yer almaktadır ki, bunların çocukları kötülüğe özendirip özendirmeyeceğinden emin olunamamıştır. Ayrıca *Kepler 62: Virüs* kitabı (s. 56) "Babamın mottosu. 'Firmasının, evet, ailemizin, hayatını adadığı işinin...Herkesi öldür. Öyle ilham veren bir slogan değil belki ama kesinlikle çok etkili,' dedi Marie." şeklinde bir ifade bulunan, öldürme eyleminin içinde bulunduğu sloganın etkili olarak nitelendirildiği bir kitaptır. Bu, öldürme eylemine karşı bir övgü olabilir mi emin olunamadığından bu kitap da şiddete, korkuya, kötülüğe özendirme konusunda tartışmalı olarak ele alınmıştır. Birinin evinde kalmak ve okuldan kaçmak için yalan söylendiği *Öykülerle Deyimler Uzun Lafın Kısası* (s. 12-13, 175-181) kitabı bu tür yalanların kötülüğe özendirme olup olmadığına emin olunamadığı için tartışmalı olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca *Kaçış: Günışığına Yolculuk 1* kitabında şiddet içeriğinin fazla olduğu düşünülmüştür. Kitapta, şiddet gören çocukları korumak için birilerini döven bir karakter mevcut olup aynı kitapta çocuk ustasından şiddet gördüğünde ona gülen çocuklar da

mevcuttur. Yine aynı kitapta çocuk bu şiddetin kötü bir şey olduğunun farkındadır ve kurtulmaya çalışıp sonunda ustasının yanından kaçmıştır ki bütün bunların kitapta bir arada olmasından dolayı ilgili kitap şiddete, korkuya, kötülüğe özendirme konusunda tartışmalı bulunmuştur. Kitaplardan bir diğerinde (1 GB Adalet) robotların aşırı güçlenmesinden dolayı işini kaybeden bir insan olan Yazgı karakteri ekonomik zorluklar nedeniyle ikinci bir evlilik yapmış ve ikinci eşinin çocuklarına yaptığı eziyetlere, o adam kaçıp gidene kadar ses çıkarmamıştır. Aynı kitapta robot çocuk Meto'ya hapiste eziyet etmek isteyenler amacına ulaşamamıştır. Daha sonra Meto'ya zarar vermek isteyenler onu parçalamış ama şirket onu tamir edip yeniden yapmıştır. Hapishane müdürü ve gardiyan ise bu suça ortak olmuştur. Hapisteki çocuklardan biri travma esnasında bir kuşu öldürmüştür. Travma dolayısıyla tolere edilebilecek bir durum olduğu düşünülmüştür. Diğer yandan Meto'ya zarar verenlerin cezalandırılacağı söylenmiştir. Hapishane müdürü ve gardiyan ceza almıştır. Bütün bu durumların bir arada bulunmasından dolayı 1 GB Adalet kitabı şiddete, korkuya, kötülüğe özendirmeme konusunda tartışmalı olarak değerlendirilmiştir. Diğer yandan incelenen kitaplardan 19'unun (yaklaşık %70) şiddete, korkuya, kötülüğe özendirmediğini, ölçüte uyum sağladığını söylemek mümkündür. Bu bağlamda ölçüte uyan kitaplar sayıca çoğunluktadır.

Kitaplar 2'si haricinde (%93) cinsel içeriğin olmaması ölçütüne uyum sağlamıştır. Bu ölçüte uyum sağlamayan 2 kitaptan birinde -*Dede Korkut Hikâyeleri* (s. 112-113, 147)- öpüşmek, sevişmek, koynuna almak gibi ifadeler yer almaktadır. Ölçüte uyumlu bulunmayan diğer kitapta -*Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin Müttetikleri: Tanıdık yüzler yeni kabuslar...*- ise 15 yaşında görünen ama aslında 26 ya da 27 yaşında olan vampir bir erkek karakter bulunmaktadır. Bu karakter kitapta liseye başlamış, lisede yıllar önceki bir kız arkadaşı onun öğretmeni olmuştur. Sonra bu iki karakterin ilk derste okulda birbirine dudaktan öpücük verdiği yazılmıştır (s. 55). Erkek vampir bunu tekrarlamak istediği zaman öğretmeni konumunda olan arkadaşı ona engel olup "Ben senin öğretmeninim." demiştir (s. 55). Ancak yine de ilk öpücük verme durumunun yazılması nedeniyle bu kitabın, cinsel içerik bulunmaması ölçütüne uyum sağlamadığı değerlendirilmesi yapılmıştır.

Yazgıcı anlayışın bulunmaması ölçütü kapsamında; içeriğinde sadece kaderimizde olan şeyleri yaşayacağımıza dair bir cümle bulunan 1 GB Adalet kitabı (s. 105), bir karşılaşmanın kaderde olduğu için yaşandığının söylendiği *Darren Shan Efsanesi 08:*

Gecenin Müttefikleri: Tanıdık yüzler yeni kabuslar... kitabı (s. 195), her şeye kaderleridir diye razı olup sabrettiklerini söyleyen bir baş karakteri olan *Kaçış: Günüşiğine Yolculuk 1* kitabı (s. 52) ölçüte uyumsuz bulunan kitaplardır. *Seksen Günde Dünya Turu* adlı kitapta bulunan (s. 12) “Uşak Passepartout ‘Kader’ diye mırıldanmış ve ‘Madam Tussoud’un yerinde yeni patronum kadar sıcakkanlı insanlar görmüştüm.’ demiştir.” cümlelerinin, bir insanın yerinde başka birini görmeyi kaderle ilişkilendirip ilişkilendirmediğine emin olunamamıştır. Bu nedenle *Seksen Günde Dünya Turu* kitabı yazgıcı anlayışın olmaması ölçütüne uyum konusunda tartışmalı olarak ele alınmıştır. Geriye kalan 23 kitap (yaklaşık %85) bu ölçüte uyum sağlamıştır.

Emek vermenin öneminin vurgulandığı bir içeriği olan 6 kitap tespit edilmiştir. Bunlardan *Sen Hiç Çiçek Yedin mi?* başlıklı kitapta Desen adlı kız çocuğu yaptığı duvar resmine uzun süre boyunca emek vermiş ve resmi yağmurdan bozulunca tekrar yapmıştır ve bu olay bütün kitaba yayılmış haldedir. İçeriğinde böyle bir şey bulunmayan 19 kitabın (%70) bu ölçüte uyumlu olmadığı, iki kitapta ise uyumun tartışmalı olduğu değerlendirilmiştir. *Seksen Günde Dünya Turu* kitabında Phileas Fogg uğraşıp seksen günde Dünya turunu tamamlamıştır ve bu bir emektir. Ancak bu emeğin bir iddia üzerine para kazanmak adına verilmesi (s. 21-22) ölçüte uyumun sorgulanmasına ve tartışmalı olarak değerlendirilmesine neden olmuştur. Emek vermenin öneminin mi yoksa iddiayı kazanmanın mı ön planda olduğuna karar verilememiştir. *1 GB Adalet* adlı kitapta Ethem, üvey babası Hüseyin tarafından evden atılmamak için bir süreliğine okulu bırakıp bir işte çalışmış, sonra okula geri dönmüştür. Hırsızlık suçlamasından aklanınca, burs parasını üvey babasına vermek karşılığında, eve geri kabul edilmiştir (s. 5-40). Diğer yandan Yakut adlı çocuğun hamallık yapıp kardeşlerine bakmakta olduğu dile getirilmiştir (s. 84). Çocuk işçiliğinin ön planda olması dolayısıyla emek vermenin öneminden çok emek sömürüsü söz konusudur. Ethem’in emeği sömürülse de Hüseyin’in isteyerek çalışıp çalışmadığı bilinmediği için emek sömürüsü mü var yoksa emek vermenin önemi mi işleniyor emin olunamamıştır. Sonuç olarak bu kitap da tartışmalı olarak değerlendirilmiştir.

Eleştirel düşünmenin öneminin işlenmesi / eleştirel düşünmeye yönlendirme yapılması ölçütüne uyum açısından tartışmalı olan veya değerlendirme dışı olan herhangi bir kitap yoktur. İki kitap (%7) bu ölçüte uyumlu bulunmuştur. Örneğin, *Ay’a Yolculuk* kitabında Ay’a gidilecek merminin yapımı konusunda tartışmalar yapılmış ve eleştiriler getirilmiştir (s. 21-29, 33-34).

Bağnazlık aşılmasını yapıldığı düşünülen bir kitap olmuş, geriye kalan 26 kitapta bu yönde bir içerik tespit edilmemiştir. *Bizim Evde Ramazan* kitabı boyunca bütün iyi şeylerin dine bağlanması, din üzerinden fanatizm, bağnazlık yapma olarak değerlendirilmiştir. Kitap dini içerikli bir kitap olup burada çocuk ve yetişkin karakterlerin ağzından oruç sevaptır, küs olduğumuz kişilerle barışırsak ramazanda, cennette şöyle ödülleri var gibi sözler söylenmiştir. Bir insanın dini bir şeyi; Allah'tan korktuğu için ya da sevap veya cennetteki ödülleri gibi menfaat uğruna değil Allah'ı sevdiği için ve içinden geldiği için yapması gerekmektedir. Diğer yandan bu kitapta bir çocuk karakter de ona şeker vb. veriyorlar diye oruç tuttuğunu söylemiştir ki dini şeyleri menfaatle ilişkilendirerek çocuklara sunmanın ya da din aracılığıyla çocuklara menfaatçiliği aşılamanın doğru olmayacağı düşünülmektedir. Yine babaannenin çok sağlıklı olması, çok genç görünmesi, hep mutlu olması gibi özellikleri namaz kılması, Kur'an-ı Kerim okuması gibi eylemlerine bağlanmıştır.

İncelenen kitapların 23'ünde (yaklaşık %85) doğrudan öğüt veren ifadeler yer verilmemektedir. *Bizim Evde Ramazan* kitabında (s. 127) "Öfke şeytandandır," cümlesi mevcut olup bu cümle tam olarak bir öğüt olup olmadığına emin olunamayan, ancak dikte niteliği taşıyan bir cümledir. Bu kapsamda ilgili kitabın ölçüte uyumu tartışmalı olarak ele alınmıştır. Doğrudan öğüt barındıran ve bu ölçüte uyumsuz sayılan üç kitap bulunmaktadır. Örneğin, "Annelere isyan edilmez." (s. 15) cümlesinin bulunduğu ve büyükleri sayıp küçükleri sevmenin hayatı daha anlamlı kılacağına söylendiği (s. 140) *Can Avar Bol Hapşırıklı Kütüphane* kitabının ölçüte uyum sağlamadığına karar verilmiştir.

Hayatın gerçekleriyle, bilimle çelişen veya yanlış olan herhangi bir bilgi içermeyen 23 kitap vardır (%85). Bu ölçüte uyum sağlamayan kitaplardan örnekler koronavirüsün yarasalardan bulaşması (Can Avar Bol Hapşırıklı Kütüphane, s. 39), papatyayı mutfakta -yiyecek ya da içecek olarak- kullanmakla bir insanın aksi olması (Alice Harikalar Diyarında, s. 122), Osmanlı'nın ilk başkentinin Bursa olduğunun söylenmesi (İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde, s. 14, 44) olarak verilebilir.

4.3.2. Karakter Unsuru

Bu başlık altında, kitaplar karakter unsuru ölçütleri olan baş karakterlerin hayvan, cansız varlık olmaması, baş karakterlerin çocuklardan oluşması, karakterlerin çocuk ağırlıklı olması, karakterlerin gerçek hayatla ilişkili olması, karakterlerin mükemmel olmaması, iyi karakterlerin ödüllendirilmesi / amacına ulaşması, kötü karakterlerin cezalandırılması / amacına ulaşmaması, karakterlerin doğaüstü özellik göstermemesi, baş karakterlerin hayvan, cansız varlık olmaması ölçütlerine uyum durumlarına göre değerlendirilmiştir.

Baş karakterin hayvan ya da cansız varlık olmaması ölçütü açısından; yalnızca bir baş karakteri olan ve bu karakteri bir anne kirpi olan *Eski Duvarların Arasında Yeni İzler: Troya Macerası* adlı kitap, baş karakterleri arasında çocuk olmasının yanında bir tavuk bulunan *Atla, Bart!* adlı kitap, baş karakterinin biri bir çocuk diğeri çocuk yaşta olarak tasarlanan bir robot olan *1 GB Adalet* adlı kitap ve baş karakterlerinin arasında çocukların yanında yine çocuk yaşta olarak tasarlanan bir robot olan *Yeni Gelen* adlı kitap bu ölçüte uyumsuz değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında iç yapı özellikleri incelenen 27 kitabın büyük çoğunluğu (23 kitap, %85) baş karakterin hayvan ya da cansız varlık olmaması ölçütüne uyum sağlamıştır. Ölçüte uyum sağlamayan dört kitabın baş karakterlerinin tamamı ya da bir kısmının yukarıda açıklandığı gibi hayvan ya da cansız varlık olduğu görülmüştür.

Baş karakteri çocuk olmayan ya da baş karakterlerinin içinde hiç çocuk bulunmayan 6 kitap, baş karakterin çocuk olması ölçütüne uymamaktadır. Örneğin *Ay'a Yolculuk* kitabında hiç çocuk karakter bulunmamaktadır. Bu ölçüte uyum oranı %78'dir (21 kitap). Çalışma kapsamında iç yapıları değerlendirilen kitapların 8'inde (%30) karakterler ağırlıklı olarak çocuklardan oluşmaktadır Bu ölçüte uyum sağlamayan kitaplarda çocuk karakter yer almamakta (örneğin *Ay'a Yolculuk*) ya da azınlıkta kalmaktadır (örneğin *Alice Harikalar Diyarında*). *Ulyses Moore 16: Asiler Adası* kitabında karakterlerin çoğunun yaşlarından emin olunmadığı için ölçüte uyum tartışmalıdır.

Karakterlerin gerçek hayatla ilişkili olması ölçütüne uyum oranı %59'dur (16 kitap). Karakterleri arasında gerçek hayatta karşılaşamayacak kadar iyi ve mükemmel bir karakter olan *Bizim Evde Ramazan* kitabı ile gerçek hayatta karşılaşamayacak kadar sadece kötülüğü ile ön plana çıkmış ve doğaüstü özellikler gösteren bir karakter olan *Can Avar Bol Hapşırıklı Kütüphane* kitabı bu ölçüte uyumsuz bulunmuştur. Ayrıca

doğaüstü özellikler gösteren vampirlerin bulunduğu, bir hayvanla bir çocuğun birbiriyle konuştuğu ya da çocukların eski Yunan Tanrıları ile konuştuğu kitaplar ile kahramanları bulunan kitaplar (örneğin *Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin Müttelikleri: Tanıdık yüzler yeni kabuslar...*, *Alice Harikalar Diyarında*, *İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde*) bu ölçüte uyumsuz görülmüştür.

Kitaplar biri dışında karakterlerin mükemmel olmaması ölçütüne uyumludur. Karakterleri arasında gerçek hayatta karşılaşamayacak kadar iyi ve mükemmel bir babaanne karakteri bulunan *Bizim Evde Ramazan* kitabı bu ölçüte uyumsuz bulunan tek kitaptır. İyi bir karakterin olmadığı bir kitaba rastlanmamıştır. İyi karakterin ödüllendirilmesi / amacına ulaşması ölçütüne uyum kapsamında içeriğindeki iyi karakterlerin özel, vurgulanan bir amacı / kazandığı bir ödül bulunmayan 7 kitap; bu ölçüt özelinde değerlendirme dışı kalmıştır (örneğin, *İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde*). Değerlendirmeye alınan 20 kitabın 16'sı (%80) ölçüte uyumludur. İyi olarak nitelendirilen karakterlerin yaptığı eylemlerin amaç gerçekleştirmeye uygun olup olmadığına karar verilemeyen 2 kitap tartışmalı olarak değerlendirilmiştir. Söz konusu 2 kitaptan birinde (*Can Sıkma Bey 1: Bombili Köfte*) çocuklar anneannelerine gittiklerinde canları sıkılacak diye üzülürken anneannelerinin evindeki televizyonda gördükleri birinin, onlara canları sıkılmasın diye yapmalarını tavsiye ettiği şeyleri yapmışlardır. Her yaptıklarında da başarılı olmuşlardır ama burada belirgin bir amaç vurgusu olup olmadığına emin olunamamıştır. Yine bu ölçüt için tartışmalı olarak değerlendirilen diğer kitap olan *Bizim Evde Ramazan* kitabında henüz ilk ya da ortaokul çağındaki bir çocuk, bütün Ramazan ayı boyunca eksiksiz bir şekilde oruç tutmayı amaçlamış ve bunda başarılı da olmuştur. Ancak burada, karakterin yaşı da düşünüldüğünde amaç gerçekleştirmekten çok kendine yüklenme göze çarptığından ilgili kitabın ölçüte uyumu tartışmalı olarak değerlendirilmiştir. Diğer yandan iyi olarak nitelendirilebilecek karakterlerin belirgin bir amacı olsa da bunu gerçekleştiremediği anlaşılan 2 kitap bu ölçüte uyumsuz bulunmuştur. Bu kitaplardan biri olan *Düşünceler Gömüsü: Beni Bul* kitabında Yelkenkulak karakteri, ayna içine hapsedilmiş olan kopyasını ve diğer kişileri aynadan çıkarmayı başaramamıştır.

İçeriğinde kötülüğü ile ön plana çıkmış herhangi bir karakter barındırmayan 14 kitap (%52) kötü karakterin cezalandırılması / amacına ulaşmaması ölçütü kapsamında değerlendirme dışı kalmıştır. Değerlendirmeye alınan 13 kitaptan 11'inin (yaklaşık %85) bu ölçüte uyduğu görülmektedir. İçeriğinde kötü olduğundan kuşkuyla anılan ve amacına

ulaşamayan karakter olan *Ulyses Moore 16: Asiler Adası* kitabının bu ölçüte uyumu tartışmalı olarak değerlendirilmiştir. Kısacası uyumsuz bulunan ve uyumu tartışmalı olan birer kitap vardır. Ölçüte uyumsuz tek kitap olan *Kaçış: Günışığına Yolculuk 1* kitabında her ne kadar iyi karakterler sonunda zulümden kurtulmuş olsa da uzun zaman çeşitli zulümlere maruz kalmışlardır ve kötü karakterler bundan dolayı bir ceza almamıştır. İyi karakterlerin babası, onları okutmamış ve çalışmak zorunda bırakıp emeklerini sömürmüştür. Sonrasında bu iyi karakterlerden birinin ustası, onu uzun zaman dövmüş, ona eziyet etmiş ve para vermemiştir. Üvey anneleri, kendi çocuklarını doyursa da onlara yemek vermediği olmuştur. Emek sömürmek, dövmek, aç bırakmak, eğitime engel olmak gibi eylemlerde bulunan kötü karakterlerin bu eylemlerinden dolayı ceza almadıkları görülmüştür. Bununla birlikte *Kaçış: Günışığına Yolculuk 1* kitabının yazarı olan Adnan Binyazar'ın 1934 yılında doğduğunu ve kitabın İkinci Dünya Savaşı'nın yaşandığı yıllarda geçtiğini de göz önünde bulundurmak gerekir.

Kitaplardaki karakterlerin doğaüstü özellik göstermemesi ölçütüne 16 kitap (%59) uyum sağlamaktadır. Bu ölçüte uyum sağlamayan 11 kitapta, *Atla, Bart!* kitabında olduğu gibi hayvan ve insanların birbirleriyle konuşması, *Can Avar Bol Hapşırıklı Kütüphane* kitabındaki gibi bir insanın gözlerinden renkli ışık çıkması, *Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin Müttefikleri: Tanıdık Yüzler Yeni Kabuslar...* kitabındaki gibi vampir olup yıllarca genç görünmek ve *Kayıp Kitap Avcıları 1: Peter Pan'ın İzinde* kitabındaki gibi insanların masal kitabının içine girmesi gibi doğaüstü özellikler yer almaktadır.

4.3.3. Dil ve Anlatım Unsuru

Bu unsur bünyesinde; dilin anlaşılabilirliği, süslü olmaması, anlatım bozukluğu olmaması, yöresel ağız, argo ve küfür kullanılmaması ölçütlerini barındırmaktadır.

İç yapı açısından değerlendirilen tüm kitaplar (27 kitap) dilin anlaşılabilirliği ve süslü olmaması ölçütlerine uyum göstermiştir. Yine bir kitap dışında anlatım bozukluğu ile karşılaşılmamıştır. Bu ölçüte uyum sağlamayan tek kitapta (*Seksen Günde Dünya Turu*) “ne...ne...” bağlacının kullanıldığı cümlelerin yapıcı ve anlamca olumsuz yüklemle bitirilmesi sorunu saptanmıştır. İlgili kitapta (s. 15) “Ancak Pasepartout ne silaha ne ev aletine rastlamadı.” şeklinde bir cümle bulunmaktadır. Bu cümlelerin doğrusu “Ancak Pasepartout ne silaha ne ev aletine rastladı.” olmalıdır çünkü *ne..ne..* bağlacı zaten

olumsuzluk anlamı vermektedir. Benzer şekilde, tüm kitaplar yöresel ağız kullanılmaması ölçütüne uyumludur.

Kitapların 4'ünde argo ve küfür kullanılmaması ölçütüne uyumsuzluk söz konusudur. Bu kitaplarda; “oha”, “len”, “ulan”, “p ç” vb. argo veya küfür olarak nitelendirilebilecek kelimeler yer almaktadır. Örneğin *Gizli Anılar Kuyusu* kitabında (s.28) “oha” kelimesi geçmektedir.

4.3.4. Yazım ve Noktalama Unsuru

Bu unsur kapsamında yer alan ölçütler yazım ve noktalama hatalarının bulunmamasıdır. Tüm kitaplarda yazım hatası bulunmakta, yazım hatası bulunmaması ölçütüne 27 kitaptan hiçbirisi uymamaktadır. Örneklemdaki bütün kitaplar, yöntemde belirtilen yazım hatası türlerinden en az 5-6 tanesini içermekte olup, içerilen hataların sıklığı da genellikle birden fazladır. *Seksen Günde Dünya Turu* örneğindeki gibi “ama” ile, *Hitler Oyuncağımı Çaldı* örneğindeki gibi “fakat” ile cümleye başlanarak bağlaçların ilk harfinin büyük yazılması suretiyle hata yapılabilmektedir. Bazı kitaplarda yanlış yazılan kelimeler mevcuttur. Örneğin *Seksen Günde Dünya Turu*’nda “pek” yerine “peş” yazıldığı görülmüştür. Yazım hatalarının türlerine ilişkin liste Ek 9’da hata türleri ve her türe ait örneklerle birlikte sunulmaktadır.

Kitapların tümünde noktalama işaretlerinin kullanımı konusunda da hatalar vardır. Her bir kitabın içerdiği noktalama hatası türü üçten fazla olup bazı hataların sıklığı hem görüldüğü kitap sayısı hem de kitaptaki sıklığına göre fazla iken bazıları da birkaç kitapta bir veya iki kez görülmüştür. Örneğin tırnak içindeki cümlelerin virgülle bitirilmesi hatası *Yeni Gelen*, *Çarpık Ev*, *Kepler 62: Virüs* vb. birçok kitapta sıkça görülmüş bir hata iken bir cümlelerin hem ünlem hem de soru işareti ile bitirilmesi hatası iki ya da üç kitapta (örneğin, *Yeni Gelen*) birkaç kez görülmüş bir hatadır. Diğer yandan özgün dili Türkçe olan çocuk kitaplarında Türkçeye çevrilmiş çocuk kitaplarından daha az yazım ve noktalama yanlışı olduğu görülmüştür. Noktalama yanlışı türleri incelenen kitaplardan örneklerle birlikte Ek 9’da yer almaktadır.

4.3.5. Bağlam Unsuru

Bu unsur zaman ve mekan belirtiminde tutarlılık ölçütünü içermektedir. Değerlendirilen kitaplar biri dışında ölçüte uyum sağlamıştır. Bu ölçüte uymayan *Bizim Evde Ramazan* kitapta (s. 93-97) gün adı yanlışlığı (gün atlama) ve buna bağlı olarak zamansal tutarsızlık bulunmaktadır. Çocukların günü okulda geçirip eve döndüklerinin ertesi günü hafta sonu olduğu söylene de aynı güne pazar denilmiştir, oysaki mantıken cumartesi olması gerekmektedir. Bu yanlışlığa bağlı olarak pazar olması gereken gün de pazartesi olduğu belirtilmiştir.

4.3.6. Plan (Kurgu) Unsuru

Bu unsur konu ve karakterlerin uyumlu olması ölçütüyle konunun giriş, gelişme ve sonuç şeklinde yazılması ölçütünü içermektedir. İncelenen 27 kitabın tamamının konu ve karakterlerin uyumlu olması ölçütüne uyum sağladığı bulunmuştur. Aynı şekilde tüm kitaplarda konunun giriş, gelişme ve sonuç şeklinde yazılması ölçütüne uyum vardır.

4.3.7. İç Yapı Unsurlarına Uyumun Değerlendirilmesi

Dış yapı ölçütlerine uyumu kapsamında iç yapı değerlendirmesine tabii tutulan 27 kitabın hiç biri 9-12 yaş grubuna tamamen uygun bulunamamıştır. İç yapı açısından 9-12 yaş grubuna uyum oranı en yüksek olduğu belirlenen kitaplar, yalnızca yazım ve noktalama hatası içeren *Sen Hiç Çiçek Yedin mi?* (ABM Yayınevi), *Çarpık Ev* (Doğan Çocuk), *Pembeli Teyzeyi Takip Üzümlü Kek Çetesi 5* (Erdem Yayın Grubu) ve *Gelidonya* (Patik Kitap) adlı kitaplardır.

Ayrıca yazım ve noktalama hatasıyla birlikte çeşitli başka uyumsuzluklar (örneğin karakterlerin doğaüstü özellik taşımasına uyumsuzluk olması gibi) içerse de çocukların psikolojisine olumsuz etkisi bulunmayan, yanlış bir bilgi içermeyen kitaplar da çocuklar için kısmen uygun bulunup okunabilir olarak değerlendirilmiştir. Bu kitaplar şöyle listelenebilir:

- *Çılgın Sörfçüler 3 Kerberosun Gizemi* (Alfa Kitap)
- *Atla, Bart!* (Can)
- *Eski Duvarların Arasında Yeni İzler: Troya Macerası* (Doğan Çocuk)

- *Ulyses Moore 16: Asiler Adası* (Doğan Çocuk)
- *Düşünceler Gömüsü: Beni Bul* (Martı)
- *Ay'a Yolculuk* (Özyürek)
- *Can Sıkmaz Bey 1: Bombili Köfte* (Yağmur Yayıncılık)

4.4 İÇ VE DIŞ YAPI ÖLÇÜTLERİNE UYUM İLE KİTABIN FİYATI, ORJİNAL DİLİ VE KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINA BAĞLI KÜTÜPHANELERDE BULUNMASI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Bu kısımda dış ve iç yapı ölçütlerine uyum oranları yayınevlerine göre değerlendirilmekte ve yayınevlerinin bu anlamdaki başarısı ortaya konmaya çalışılmaktadır. Bunun yanı sıra kitabın dış ve iç yapı ölçütlerine uyumu ile fiyatı arasında bir ilişkisi olup olmadığı, kitabın orijinal dilinin Türkçe olup olmamasının ölçütlere uyumda bir farklılık yaratıp yaratmadığı, ölçütlere uyumu daha yüksek bulunan kitapların Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde daha fazla bulunup bulunmadığı araştırılmış ve elde edilen bulgular paylaşılmıştır.

4.4.1. Dış Yapı Ölçütlerine Uyumun Yayınevlerine Göre Değerlendirilmesi

Dış yapı ölçütlerine uyum genel olarak değerlendirildiğinde, en az uyum sağlanan beş dış yapı ölçütü 50 veya daha fazla kitapta uyumsuzluk saptanan ölçütlerdir. Kitap kapağının lak kaplı olması ölçütüne 92 kitapta, kitabın iç kapağının resim içermesi ölçütüne 78 kitapta, kitabın paragrafında bulunacak kelime sayısı ölçütüne 53 kitapta, kitabın toplam kelime sayısı ve resim oranı ölçütüne 50'ser kitapta uyum sorunu tespit edilmiştir.

Tablo 20'de dış yapı ölçütlerine uyum oranları yayınevleri özelinde sunulmaktadır. Tablodaki uyum oranlarının minimum ve maksimum değerler açısından 0,54-0,87 aralığında, ortancalar açısından 0,54-0,83 aralığında değiştiği görülmektedir. Buna dayanarak, yayınevlerinin dış yapı ölçütlerine uyumları arasında önemli farklılıklar olmadığı değerlendirilebilir. Dış yapı ölçütlerine en sık görülen ortanca uyum oranı 29 yayınevinin altısı için geçerli olan 0,70'tir ki bu 24 dış yapı ölçütünden 17'sine uyum sağlandığı anlamına gelmektedir. Ayrıca örneklemede en az beş kitap ile temsil edilen altı

yayınevlerinin dış yapı ölçütlerine uyum oranının 0,70-0,79 arasında değiştiği görülmektedir. Dış yapı ölçütlerine uyum oranı en yüksek olan (ortancası 0,83) yayınevinin piyasada daha az bilinen bir yayınevi (Erdem Yayın Grubu) olması dikkat çekmektedir.

Tablo 20. Yayınevlerinin bünyesindeki kitaplara göre dış yapı ölçütlerine uyum oranları

Yayınevi Adı	Kitap sayısı	Dış yapı ölçütleri (tümü)			Zorunlu dış yapı ölçütleri		
		Ortanca	Min.	Maks.	Ortanca	Min.	Maks.
ABM Yayınevi	1	0,79	0,79	0,79	0,94	0,94	0,94
Alfa	3	0,83	0,58	0,83	0,88	0,76	0,94
Bu Yayınevi	4	0,68	0,66	0,75	0,85	0,82	0,88
Bulut Yayınları	2	0,66	0,62	0,70	0,82	0,76	0,88
Can	8	0,77	0,62	0,79	0,88	0,82	0,94
Caretta	1	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58
Dinozor Çocuk	1	0,87	0,87	0,87	0,88	0,88	0,88
Doğan Çocuk	18	0,70	0,58	0,87	0,82	0,70	1,00
Domingo	2	0,81	0,79	0,83	0,94	0,94	0,94
Eksik Parça	3	0,70	0,62	0,70	0,82	0,70	0,82
Elma	1	0,79	0,79	0,79	0,88	0,88	0,88
Erdem Yayın Grubu	3	0,83	0,79	0,87	0,88	0,88	0,94
Fom Kitap	1	0,66	0,66	0,66	0,76	0,76	0,76
Güneşli Kitaplığı	5	0,79	0,58	0,87	0,88	0,82	1,00
Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları	3	0,70	0,66	0,75	0,76	0,70	0,82
Martı	3	0,75	0,70	0,83	0,76	0,76	0,88
Metis	1	0,70	0,70	0,70	0,82	0,82	0,82
Minik Caretta	1	0,54	0,54	0,54	0,52	0,52	0,52
Nomos Kitap	1	0,75	0,75	0,75	0,88	0,88	0,88
NotaBene	1	0,62	0,62	0,62	0,64	0,64	0,64
ODTÜ Yayıncılık	1	0,66	0,66	0,66	0,70	0,70	0,70
Özyürek	2	0,72	0,66	0,79	0,91	0,88	0,94
Patik Kitap	2	0,62	0,58	0,66	0,88	0,82	0,94
Sola Kidz	1	0,58	0,58	0,58	0,64	0,64	0,64
Hep Kitap	1	0,79	0,79	0,79	0,82	0,82	0,82
Timaş Yayın Grubu	17	0,75	0,58	0,87	0,88	0,70	0,94
Tudem Yayın Grubu	5	0,70	0,66	0,83	0,94	0,94	1,00
Yağmur Yayıncılık	1	0,75	0,75	0,75	0,88	0,88	0,88
Yapı Kredi Yayınları	7	0,70	0,54	0,83	0,88	0,64	0,94

Yayınevlerinin uyulması zorunlu tutulan dış yapı ölçütlerine uyum oranları minimum ve maksimum değerler açısından 0,52-1,00 aralığında, ortanca değerler baz alındığında ise 0,52-0,94 aralığındadır (bkz. Tablo 20). Dış yapı ölçütlerinin tümüne olan uyum ile zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum bakımından yayınevleri arasında önemli bir farklılık

olmadığı söylenebilir. Zorunlu dış yapı ölçütlerine en sık görülen uyum oranı 11 yayınevinin ortalama uyum oranı olan 0,88'dir (18 zorunlu dış yapı ölçütünden 15'ine uyum ifade eder). Bununla birlikte 100 kitaplık örnekleme en az beş kitapla temsil edilen yayınevlerinin zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranının minimum ve maksimum değerler açısından 0,70-1,00 arasında, ortalama değerler açısından ise 0,82-0,94 aralığında uyum oranlarına sahip olduğu görülmektedir. Zorunlu tutulan dış yapı ölçütlerine uyumda karşılaşılan en yüksek ortalama oran üç yayınevi tarafından sağlanan 0,94'tür. Bu üç yayınevinden Tudem Yayın Grubu, 100 kitaplık örneklemin içinde beş kitap ile daha büyük bir paya sahiptir. Diğer iki yayınevi iki kitapla temsil edilen Domingo ve bir kitapla temsil edilen ABM Yayınevidir.

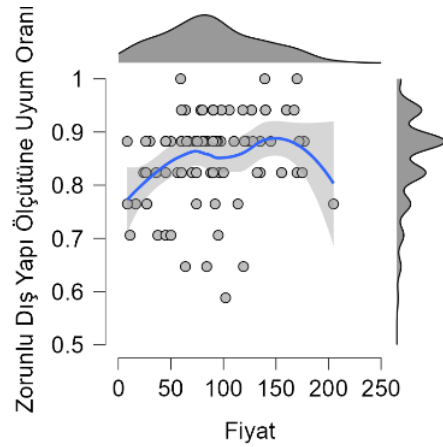
Dış yapı ölçütlerine uyum oranları arasında büyük farklılıklar olmasa da dış yapı ölçütlerine uyum oranı en yüksek olan yayınevinin ortalama, minimum ve maksimum değerler birlikte ele alındığında Erdem Yayın Grubu olduğu söylenebilir. Ancak asıl eleme yapılması zorunlu dış yapı ölçütlerine göre yapılmış olup, zorunlu dış yapı özelliklerine uyumu en yüksek olan yayıncılar ABM Yayınevi, Domingo Yayınevi ve Tudem Yayın Grubudur. Bu kapsamda ele alınan 100 kitaplık örneklem özelinde dış yapı ölçütlerine uyum açısından 9-12 yaş grubu çocuklara en uygun kitapları yayınlayan yayınevlerinin Domingo Yayınevi, ABM Yayınevi, Tudem Yayın Grubu olduğu söylenebilir.

4.4.2. Dış Yapı Ölçütlerine Uyum ile Kitabın Fiyatı, Orijinal Dili ve Kültür ve Turizm Bakanlığına Bağlı Kütüphanelerde Bulunması Arasındaki İlişki

Dış yapı ölçütlerine tamamen uyumlu 3 kitap tespit edilmiştir. Bu kitapların yayınevleri piyasadaki bilinen yayınevleri arasında sayılabilecek Doğan Çocuk, Güneşli Kitaplığı ve Yapı Kredi Yayınlarıdır.

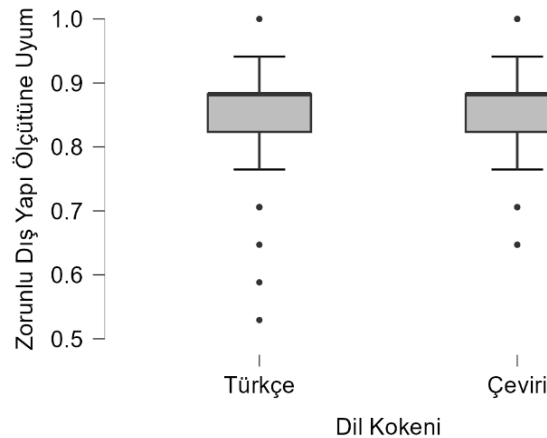
Kitapların zorunlu dış yapı ölçütüne uyum oranları ile fiyatları arasında önemli bir ilişki saptanmamıştır. İki değişken arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı bir ilişki mevcuttur. Ancak bu ilişkinin 100 kitaptan 10'u için geçerli olan düşük düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiş ve bu ilişki önemli bulunmamıştır ($r = 0,33$; $p = 0,001$; $R^2 = 0,10$). Kitapların cildinin sağlam olması, kağıdının ve yazılarının göz yormaması için uygun kağıt seçimi gibi dış yapı ölçütlerine uyumlu kitap yayımlamanın maliyeti ve dolayısıyla

kitap fiyatını yükselteceği düşünülmüş ancak düşünülen bu ilişki veriye dayalı olarak doğrulanamamıştır (bkz. Şekil 4).

Şekil 4 Kitapların uyulması zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranı ve fiyatları (TL) arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım grafiği

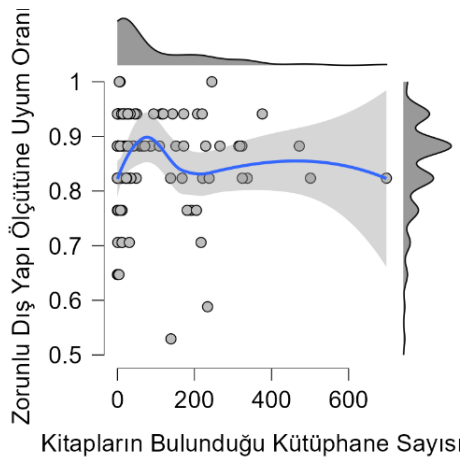
Diğer yandan kitapların özgün dilinin Türkçe olup olmamasıyla zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranı arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($U = 1215,50$; $p = 0,968$). Bu sonuç ile dil farkının dış yapı açısından kitapların çocuğa göreceliğini etkilemediği anlaşılmaktadır. Öte yandan Türkçe olarak yazılmış kitaplarda zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranları açısından aykırı değerlerin daha fazla bulunduğu görülmektedir (bkz. Şekil 5).

Şekil 5 Kitapların orijinal dilinin Türkçe olması ya da çeviri kitap olmalarına göre uyulması zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranlarını gösteren boxplot grafiği

Benzer şekilde kitapların zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde bulunma sıklığı arasında da istatistiksel açıdan

anlamlı bir ilişki yoktur ($r = 0,14$; $p = 0,171$). Bir kitabın dış yapı ölçütlerine uyum oranı arttıkça ilgili kitabın Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde bulunma sayısının da artacağı düşünülmüştür. Bunun nedeni; çocukların zihinsel ve kişisel gelişimi ile okuma alışkanlığı üzerinde kitapların etkisi olması, bu bağlamda çocuk kitaplarının kütüphane koleksiyonlarına kazandırılma sürecinde dış yapı açısından çocuklara uyumlu olmasına kütüphanecilerin özen göstermesinin beklenmesidir. Ancak beklenen bu ilişkinin saptanmadığı, saçılımın dağınık bir yapıda olduğu görülmüştür (bkz. Şekil 6). Ek 11’de her bir kitabın Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kaç kütüphanede bulunduğu bilgisi sunulmaktadır.

Şekil 6. Kitapların uyulması zorunlu dış yapı ölçütlerine uyum oranı ve bulunduğu kütüphane sayısı arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım grafiği

4.4.3. İç Yapı Ölçütlerine Uyumun Yayınevlerine Göre Değerlendirilmesi

İç yapı bakımından incelenen tüm kitaplarda yazım ve noktalama hatası bulunmaması ölçütüne uyumsuzluk tespit edilmiştir. Eleştirel düşüncenin öneminin işlenmesi, eleştirel düşünmeye yönlendirme ölçütüne uyum sorunu olan 25 kitap, konunun güncel olması ölçütüne uyumsuz olan 22 kitap, kadın-erkek eşitliğinin aşılması ve karakterlerin çocuk ağırlıklı olması ölçütlerine uyum sorunu olan 18'er kitap tespit edilmiştir.

Tablo 21. Yayınevlerinin bünyesindeki kitaplara göre iç yapı ölçütlerine uyum oranları

Yayınevi Adı	Kitap sayısı	İç yapı ölçütleri (tümü)			Zorunlu iç yapı ölçütleri		
		Ortanca	Min.	Maks.	Ortanca	Min.	Maks.
ABM Yayınevi	1	0,83	0,83	0,83	0,92	0,92	0,92
Alfa	1	0,80	0,80	0,80	0,85	0,85	0,85
Can	3	0,66	0,63	0,69	0,74	0,74	0,81
Dinozor Çocuk	1	0,63	0,63	0,63	0,74	0,74	0,74
Doğan Çocuk	3	0,66	0,61	0,77	0,81	0,74	0,92
Domingo	2	0,70	0,69	0,72	0,92	0,92	0,92
Erdem Yayın Grubu	1	0,83	0,83	0,83	0,77	0,77	0,77
Günüşiği Kitaplığı	1	0,75	0,75	0,75	0,81	0,81	0,81
Martı	1	0,69	0,69	0,69	0,85	0,85	0,85
Özyürek	1	0,72	0,72	0,72	0,92	0,92	0,92
Patik Kitap	1	0,88	0,88	0,88	0,74	0,66	0,77
Timaş Yayın Grubu	3	0,63	0,55	0,72	0,81	0,70	0,88
Tudem Yayın Grubu	5	0,72	0,61	0,75	0,88	0,88	0,88
Yağmur Yayıncılık	1	0,77	0,77	0,77	0,77	0,66	0,88
Yapı Kredi Yayınları	2	0,65	0,61	0,69	0,92	0,92	0,92

Tablo 21’de iç yapı ölçütlerine uyum oranları yayınevleri özelinde sunulmuştur. Yayınevlerinin iç yapı ölçütlerine uyum oranı minimum ve maksimum değerler açısından 0,55-0,88 arasında, ortanca değerlere göre ise 0,63-0,88 aralığındadır. En yüksek uyum oranı bir kitapla temsil edilen Patik Kitap’a aittir (0,88). Bunu örneklemede yine birer kitap ile temsil edilen ve iç yapı ölçütlerine uyum oranı 0,83 olan (36 iç yapı ölçütünden 30’una uyum) ABM Yayınevi ve Erdem Yayın Grubu takip etmektedir. İç yapı değerlendirmesine alınan 27 kitabın içinde en büyük paya sahip dört yayınevinin (Can, Doğan Çocuk, Timaş Yayın Grubu, Tudem Yayın Grubu) iç yapı ölçütlerine uyum oranları minimum ve maksimum değerlere göre 0,66-0,92 arasında, ortanca değerlere göre 0,63-0,72 arasındadır.

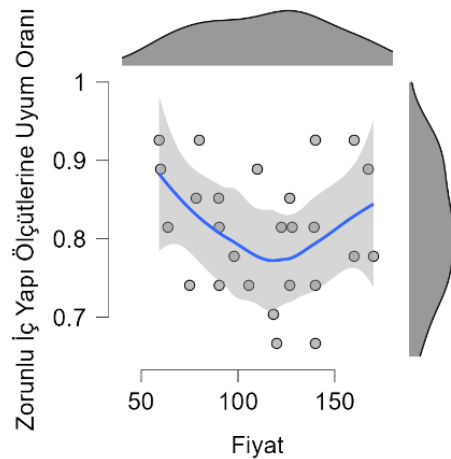
İç yapı ölçütlerine zorunlu ölçütler özelinde uyum değerlendirildiğinde, uyum oranlarının minimum ve maksimum değerler açısından 0,66-0,92 aralığında, ortanca değerlere göre ise 0,74-0,92 arasında değiştiği görülmektedir. Zorunlu ölçütler özelinde en sık görülen oranın 0,81 oranı (4 kez) olduğu anlaşılmaktadır. Bir kitabın iç yapıya genel olarak uyum oranı dört yayınevinde karşılaşılan 0,81 olup, ilgili yayınevlerinin 27 zorunlu iç yapı ölçütünden 22’sine uyum sağladığı anlamına gelmektedir. Örneklemede en fazla sayıda kitapla temsil edilen dört yayınevinin minimum ve maksimum değerler açısından zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum oranı aralığı 0,66-0,92; ortanca değerlere göre ise 0,74-0,81’dir.

Diğer yandan zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum konusunda tespit edilen en yüksek oran 0,92; bu oranı sağlayan yayınevleri ise Erdem Yayın Grubu ve Patik Kitaptır.

İç yapı ölçütlerine uyum oranı en yüksek yayınevi Patik Kitaptır. Ancak asıl eleme uyulması zorunlu dış yapı ölçütlerine göre yapılmış, bu açıdan en uygun bulunan yayınevleri değerlendirilen kitaplar kapsamında ABM Yayınevi, Patik Kitap ve Erdem Yayın Grubu olmuştur. Bu sonuç değerlendirilirken iç yapı ölçütlerine uyum konusunda ele alınan kitap sayısının 27 ile sınırlı olduğu ve bu üç yayınevinden incelenen birer kitap olduğu bilgisi göz önünde bulundurulmalıdır.

4.4.4. İç Yapı Ölçütlerine Uyum ile Kitabın Fiyatı, Orijinal Dili ve Kültür ve Turizm Bakanlığına Bağlı Kütüphanelerde Bulunması Arasındaki İlişki

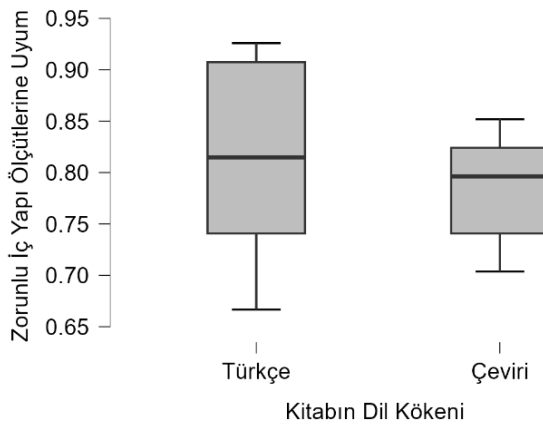
Kitapların zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum oranları ile fiyatları arasındaki ilişki araştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($r = -0,14$; $p = 0,493$). Oysaki iç yapı ölçütlerine uyum konusunda başarılı kitap seçiminin daha profesyonel editöryal süreçleri (işinde daha iyi editörlerle çalışmayı) zorunlu kılacağı ve bunun da kitap fiyatlarına yansıtacağı düşünülmüştür ama düşünülen bu ilişkinin var olmadığı, saçılımın dağınık bir yapıda olduğu görülmektedir (bkz. Şekil 7).

Şekil 7. Kitapların zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum oranları ve fiyatları arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım grafiği

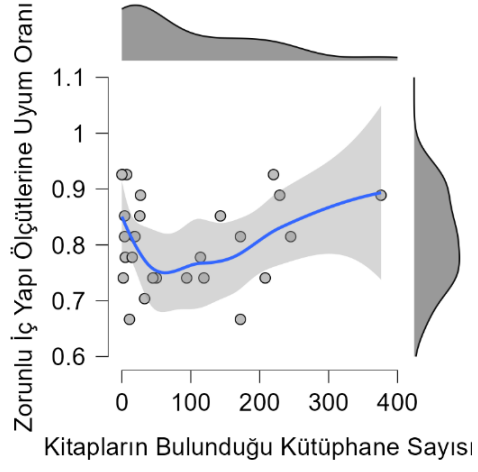
Benzer şekilde, kitapların özgün dilinin Türkçe ya da Türkçe dışı bir dil olması zorunlu iç yapı ölçütlerine uyumda bir farklılık yaratmamaktadır ($U = 11,50$; $p = 0,300$). Bunu açmak

gerekirse; yabancı bir dildeki dilbilgisi kurallarının Türkçeden farklı yanlarının olacağı ve bu durumun iç yapı unsurlarından dil ve anlatım unsuruna uyum konusunda yabancı dil kökenli ve Türkçe çocuk kitapları arasında belirgin bir fark yaratacağı düşünülmüştür. Ancak böyle bir bağlantının bulunmadığı açıktır. Türkçe çocuk kitaplarının uyulması zorunlu tutulan iç yapı ölçütlerine uyum oranlarındaki en küçük değer çeviri çocuk kitaplarındakinden daha düşüktür. Diğer yandan Türkçe çocuk kitaplarının uyulması zorunlu tutulan iç yapı ölçütlerine uyum oranlarındaki en büyük değer çeviri çocuk kitaplarındakinden daha yüksektir. Yine de genel olarak kitapların yazıldığı dilin zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum oranını etkilemediği görülmektedir (bkz. Şekil 8).

Şekil 8. Kitapların orijinal dilinin Türkçe olması ve çeviri kitap olmasına göre uyulması zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum durumlarını gösteren boxplot grafiği

Kitapların Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde bulunma sayısı ile zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum oranları arasında da istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($r = -0,09$; $p = 0,639$) (bkz. Ek 11). Bir kitabın iç yapı ölçütlerine uyum oranı arttıkça Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde bulunma sayısının da artacağı düşünülmüştür. Kitapların çocukların zihinsel ve kişisel gelişimi ile okuma alışkanlığı üzerinde etkisi olması, bu bağlamda kütüphanecilerin çocuk kitaplarının kütüphane koleksiyonuna kazandırılma sürecinde iç yapı açısından çocuklara uygunluğuna özen göstermesi beklenir. Ancak istatistiksel olarak böyle bir ilişki saptanamamış, veri dağılımının dağınık bir yapıda olduğu görülmüştür (bkz. Şekil 9).

Şekil 9. Kitapların uyulması zorunlu iç yapı ölçütlerine uyum oranı ve bulunduğu kütüphane sayısı arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım grafiği

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

9-12 yaş grubu çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özelliklerinin değerlendirilerek yayınevlerinin 9-12 yaş grubuna uygun kitap yayımlama konusundaki başarısını ve söz konusu yaş grubuna ilişkin hazırlanmış kitapların çocuklara uygunluk durumunu ortaya koymanın amaçlandığı bu çalışmada Türkiye Yayıncılar Birliği (2020) internet sayfası üzerinden listelenen yayınevleri arasından seçim yapılmıştır. Bu seçim yapılırken her bir çocuk kitabı yayıncısı web sitesindeki 2023 yılı Nisan-Mayıs ayları dönemi verileri esas alınarak hareket edilmiştir. Bu bağlamda her bir yayınevinin yayımladığı toplam çocuk kitabı sayısına göre çalışmaya dahil edilecek yayınevleri belirlenmiştir. Ardından kota örnekleme ile bu yayınevlerinin çalışma kapsamında incelenecek kitapları seçilmiştir.

Kitaplara yönelik önce dış yapı sonra da iç yapı incelemesi yapılmıştır. Kitaplara ilişkin güncel fiyat bilgisi 27 Mayıs- 4 Haziran 2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Elde edilen veriler kapsamında kitapların çocuklara uygunluğu ve yayınevlerinin bu konudaki başarısı ile ilgili sonuçlara ulaşılmış, bu sonuçlar kapsamında belli öneriler getirilerek, birtakım konuların tartışmaya açılması ihtiyacı doğmuştur.

En az uyum sağlanan iç yapı ölçütlerinden biri, noktalama hatasının olmaması ölçütüdür ve ilgili hipotez doğrulanmıştır. Elde edilen bu sonuçla yayınevleri, yazarlar ve editörler tarafından noktalama işaretlerine dair güncel kuralların takip edilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda yayınevlerindeki editörlük süreçlerinin profesyonel bir biçimde işletilmesi ve Türk Dili ve Edebiyatı mezunlarıyla iş birliği yapılması önerilebilir.

Çeviri kitapların ana dili Türkçe olan kitaplara göre iç yapı ölçütlerine uyum seviyesinin daha düşük olduğu hipotezi yanlışlanmıştır. Yabancı bir dildeki dilbilgisi kurallarının Türkçeden farklı yanlarının olacağı ve bu durumun iç yapı unsurlarından dil ve anlatım unsuruna uyum konusunda yabancı dil kökenli ve Türkçe çocuk kitapları arasında belirgin bir fark yaratacağı düşünülmüştür. Çeviri kitapların ana dili Türkçe olarak yazılan kitaplara göre iç yapı ölçütlerine uyum seviyesinin daha düşük olduğu hipotezinin dayanağı bu düşünce olmuştur. Ancak yazım ve dil bilgisi konusunda hatasız bir kitaba rastlanmadığı gibi konu, karakter vb. herhangi bir başka açıdan da Türkçe ve yabancı dil kökenli kitaplar arasında çocuklara uyum konusunda belirgin bir fark görülmemiştir.

Yayınevlerinin çocuk kitaplarını yayınlarken kullanılan kağıda dair bilgi paylaşımı yapması önemli ve gerekli görülmektedir. Zira bu bilgi paylaşımı yapılamadığı için bu tezdeki bir hipotez test edilememiştir. En az uyum sağlanan dış yapı ölçütünün kağıdın hamur kalitesi yani dayanıklılığı olduğu hipotezi, yayınevlerinin bu konuya ilişkin bilgi paylaşımını çok büyük bir sıklıkla yapmamış olmasından dolayı test edilememiştir. Yayınevlerinin yayımladıkları kitapların basıldığı kağıt bilgisini paylaşmaları kitap kalitesinin değerlendirilmesi adına gereklidir.

Daha büyük, köklü yayınevlerinin yayımlamış olduğu çocuk kitaplarının iç yapı ölçütlerine uyum açısından çocuklara daha uygun olduğuna dair geliştirilen hipotez yanlıştır. Bu bağlamda yayınevlerinin büyük ya da küçük oluşunun iç yapı ölçütlerine uyum anlamında kitap kalitesini olumlu ya da olumsuz etkilemediği anlaşılmaktadır. Benzer biçimde daha büyük, köklü yayınevleri tarafından yayımlanan çocuk kitaplarının dış yapı ölçütlerine uyum bakımından çocuklara daha uygun olacağı yönündeki çalışma hipotezi de yanlıştır. Yayınevlerinin büyük ya da küçük oluşunun kitapların dış yapı özelliklerine uyumu anlamında bir etkisi bulunmamaktadır. Başka bir deyişle yayınevlerinin kitap yayımlama konusunda ticari kaygılarının daha ön planda olduğu görülmektedir. Ancak bu çalışmadaki her bir yayınevi ve genel olarak yayınevlerinin tamamıyla ilgili yargılara yalnızca değerlendirilen sınırlı sayıdaki kitaplar doğrultusunda ulaşıldığını tekrar belirtmek önemlidir.

İç yapı ölçütlerinin 9-12 yaş çocuklara uygunluğu ile kitabın ücreti arasında bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır. Bu kapsamda iç yapı ölçütlerinin 9-12 yaş çocuklara uygunluğu ile kitabın ücreti arasında ilişki olduğuna dair hipotez yanlıştır. Aynı şekilde dış yapı ölçütlerinin 9-12 yaş çocuklara uygunluğu ile kitabın ücreti arasında ilişki olduğu hipotezi de yanlıştır. Diğer yandan çeviri kitaplar ve ana dili Türkçe olarak yazılan kitaplar arasında dış yapı ölçütlerine uyum açısından bir fark bulunmadığı sonucuna ulaşılarak, ilgili hipotez doğrulanmıştır.

İç yapı ölçütleri açısından bir çocuk kitabının 9-12 yaş grubuna uygunluk oranı arttıkça bu kitabın halk, çocuk ve Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı diğer kütüphanelerde bulunma sıklığının da artacağına yönelik hipotez yanlıştır. Benzer şekilde, dış yapı ölçütleri açısından bir çocuk kitabının 9-12 yaş grubuna uygunluk oranı arttıkça bu kitabın halk, çocuk ve Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı diğer kütüphanelerde bulunma oranı artmaktadır hipotezi de yanlıştır. Bu bağlamda halk ve çocuk

kütüphanelerinde çalışan kütüphanecilerin ve yine Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı, KOHA'da verisi elde edilen devlet kütüphanelerinde çalışan kütüphanecilerin iç ve dış yapı açısından hangisi daha kaliteli olduğuna dair eğitilmesi, bu konuda kitap seçerken dikkat edecekleri noktaların söz konusu kütüphanecilere öğretilmesi önerilebilir.

Dış yapı açısından çocuklara uygun olarak nitelendirilen kitap sayısı oldukça düşük olup iç yapı açısından değerlendirilen kitaplardan hiçbirinin ilgili ölçütlere tam uyumu söz konusu olmamıştır. 9-12 yaş grubuna hem iç ve hem de dış yapı açısından uyumu yüksek tek bir çocuk kitabı tespit edilmiştir. Yayınevlerinin çocuklara göre kitap yayımlama konusunda kitapların iç ve dış yapı ölçütlerine uygun davranması gerekmektedir. Benzer şekilde kütüphanelerin çocuk kitaplarının iç ve dış yapı ölçütlerine dikkat ederek kütüphanelere kitap seçmesi, yine öğretmen ve ebeveynlerin de bu konuda dikkatli olması önemli ve gereklidir.

Kitaplardaki sorunlardan öne çıkanlar kimi kitaplarda çocukların psikolojisini olumsuz etkileyebileceği düşünülen içeriklerin olması, yazım ve noktalama hatalarının yoğun olması, bazı kitapların ilgili yaş grubuna göre çok ince olmasıdır. Bu bağlamda yazarlar, yayınevleri, kütüphaneciler, çocuk psikologları ve öğretmenlerin iş birliği yapması önerilebilir. Bu sayede çocukların nitelikli eserlerle bir araya gelme olasılığı artacaktır. Söz konusu paydaşlar bu çalışmada belirtilen ölçütleri kullanabilir ve kitapları bunlara göre değerlendirebilirler.

Milli Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının edebi nitelikli çocuk kitaplarının iç ve dış yapı ölçütlerinde nelere dikkat edilmesi gerektiğine ilişkin hazırlamış olduğu, bilimsel kaynaklara dayanan bir yönetmelik veya rehberle rastlanmamıştır. Bu tür bir kaynağın hazırlanması çocuk kitapları hususunda kaliteyi arttırabilir. Tezde belirlenen ölçütler bu amaçla kullanıma uygundur. Yine bu çalışmanın sonuçları T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2005) tarafından hazırlanan Yayın Seçme Yönetmeliğinin bilimsel esaslara dayalı hale getirilerek, güncellenmesi ve geliştirilmesi amacıyla kullanılabilir. Böyle bir dokümanın kütüphaneciler, ebeveynler, öğretmenler ve yayıncılara kitapların niteliğini değerlendirme açısından rehberlik edebileceği düşünülmektedir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığının da bu tezde belirtilen esaslar kapsamında çocuk kitaplarının niteliklerine dair çalışmalar yapması mümkün olabilir. Zira T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Kütüphaneleri Yönetmeliğinde de (2024) çocuk kitaplarının insani değerlere uygunluk

gibi bazı iç yapı ölçütlerine uygun olması gerektiğine işaret edilmiş olsa da dış yapı unsurları açısından herhangi bir ölçüte rastlanmamıştır. Kısacası ilgili yönetmelik çocuklara ilişkin yayınlara dair ölçüt belirtmede yetersizlikler barındırmaktadır. Diğer yandan bu yönetmelikte işaret edilen ölçütlerin hangi bilimsel esaslara dayalı olduğu da belli değildir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının bir çocuk kitabına yayımlanma izni verirken o kitabı derinlemesine inceleyip incelemediğine dair bir bulguya rastlanmamış olup bu çalışmada belirtilen esaslar kapsamında çocuk kitaplarının incelenmesi adına özel bir birimin kurulması önerilebilir.

Bu tez kapsamında T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü KOHA Otomasyon Sistemi üzerinden kitapların halk, çocuk kütüphanelerinde ve yine KOHA üzerinden veri sunan Devlet Kütüphanelerinde bulunma durumuna ilişkin veriler toplanmıştır. Ancak okul kütüphanelerinin bu tür bir ortak kataloğu olmadığından okul kütüphaneleri bu çalışmaya dahil edilememiştir. Okul kütüphaneleri için KOHA gibi ortak bir kataloğun kurulması önerilebilir.

Çalışmada elde edilen bulguların literatürdeki benzer çalışmaların bulguları ile karşılaştırılması önemli görülmektedir. TÜBİTAK tarafından yayımlanan çocuk kitaplarının içerik özelliklerinin çocuklara uygun olup olmadığını değerlendiren Bulut ve Kuşdemir (2013) çalışmasında, 8-10 yaş kitaplar dil ve anlatım, karakter, konu, tema vb. açılardan incelenmiştir. Bu tezde ulaşılan sonucun aksine ilgili çocuk kitaplarının çocuklara uygun olduğu; ilgili kitapların imla ve noktalama konusunda hatasız olduğu belirtilmiştir (s. 223). Demircan (2006) tarafından yine TÜBİTAK'ın 7-11 yaş için yayımlanmış 34 kitabının iç ve dış yapı açısından çocuklara uygunluğu irdelenmiştir. Bu 34 kitabın çeşitli ölçütler hususundaki uyum durumuna bakıldığında çocuklara uygun sayılan kitapların sayısının 20-34 arasında değiştiği görülmüştür. İlgili kitapların genel olarak çocuklara uygunluk hususunda yeterli oldukları ama geliştirilmeleri gereken noktaların da bulunduğu belirtilmiştir. Orhan (2020) tarafından yapılan çalışmada TÜBİTAK'ın yayımladığı 6-12 yaş çocuk kitaplarının iç ve dış yapı unsurları açısından çocuklara uygun olup olmadığına bakılmış, kitapların uyumsuzlukları bulunduğu tespit edilmiştir. İncelenen kitaplar görsel özellikler, hacim ve kalınlık, kapak, kapak dokusu gibi açılardan yeterli bulunurken; yazı karakterlerinin, görsellerin ve kitapların dış tasarımının yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Kitapların dil ve anlatım özellikleri bakımından; cümle

yapısı, metinde işlenen zaman algısı gibi konularda yeterli; mizah öğelerinin ve çocukların gelişim düzeyine uygun benzetme, kişileştirme gibi söz sanatlarının yetersiz olduğu tespit edilmiştir. İçerik özellikleri bakımından; kitaplarda din, dil ve cinsiyet ile ilgili ön yargıların bulunmaması, konu ve olay örgüsünün yaş gruplarına uygun olması kitapların olumlu yönleri olarak değerlendirilmiş; sıra dışı karakterlere ve anlatımda yaş gruplarına uygun edebî türlere yer verilmesi, kurgunun özgün olması, anlatılan konu ile ilgili tanıtıcı bilginin verilmesi konularında eksiklikler saptanmıştır. Benzer şekilde Orhan ve Pilav (2021) tarafından TÜBİTAK'ın yayımladığı 6-12 yaş çocuk kitapları çocuk edebiyatı açısından iç ve dış yapı hususunda irdelenmiş; irdelenen kitapların, Demircan'ın (2006) çalışmasında olduğu gibi, çocuklara uygun özellikler göstermekte yeterli olmadığı bulunmuştur. Diğer yandan literatüre dayalı olarak daha önce belirtildiği üzere orta çocukluk 9-12 yaş grubuna karşılık gelmektedir. Bu anlamda çocuk kitaplarında 6-12, 7-11 gibi yaş gruplamaları yapılması; farklı dönemlerin birbiri içine geçirilmesi nedeniyle yanlış bulunmaktadır.

Bu çalışmalara ek olarak Çiftçi ve Ulutaş (2017) 100 Temel Eser listesindeki 94 kitabın iç ve dış yapı açısından 5.-8. sınıf yaş grubuna uygunluğunu incelemiş ve bu kitaplarda ilgili yaş grubuna uygun sayılmayan çeşitli özelliklerin bulunduğunu ifade etmiştir. Ele alınan yaş grupları tam olarak örtüşmese de bu tezde de birçok kitabın iç ve dış yapı ekseninde çeşitli açılardan geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan Çiftçi ve Ulutaş (2017) tarafından yapılmış çalışmada 65 adet kitabın kağıdının ince, kalitesiz ve göz yorucu bir yapıda olduğu belirtilmiştir. Bu tezde ise Çiftçi ve Ulutaş (2017) tarafından yapılan çalışmanın aksine 9-12 yaş grubu için incelenen çoğu kitabın kağıdının mat olduğu tespit edilmiştir. Kağıtların hamur kalitesi ise ölçülememiştir. Karaköse (2021) tarafından 6-10 yaş grubuna yönelik 15 çocuk kitabının iç ve dış yapı açısından çocuklara uygunluğu incelenmiş ve kitapların birinde çocukları olumsuz etkileyecek ayrımcılık, ikisinde ise çocukları olumsuz davranışa özendirerek içerik tespit edilmiştir. Ayrıca 12 kitabın çocuklara uyum oranının %85'ten düşük olduğu, yalnızca üç kitabın uyum oranının %85 ile %100 arasında olduğu bulunmuştur. Bu tezde ise dış yapı açısından çocuklara tamamen uyan üç kitap tespit edilse de iç yapı açısından çocuklara tamamen uyan kitap olmamıştır. Diğer yandan bu tezde de içeriğinde kötü davranış veya söylem barındırıp, bunlardan ötürü çocukların psikolojisini veya terbiyesini olumsuz etkileyebileceği düşünülen kitaplara rastlanmıştır.

Dördüncü ve beşinci sınıflara yönelik 50 çocuk kitabının okunabilirlik ve değerler açısından ele alındığı Özgü Koçağan (2012) çalışmasında, kitaplar değer temaları, görsel tasarım ve içerik özellikleri açısından incelenmiştir. Kitapların değer temalarını içerme açısından zayıf olduğu ama görsel tasarım ve içerik açısından çocuklar için yeterli uygunluk düzeyine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu tezde ise ana odak değer temaları olmamış, incelenen kitaplarda kimi zaman resim oranına kimi zaman da konusal ya da dilsel açılardan çeşitli içerik özelliklerine uyumsuz olan kitaplar tespit edilmiştir.

Bu çalışmada incelenen kitaplarda basım ve baskı kavramlarının birbiriyle karıştırılarak birbiri yerine kullanıldığı saptanmıştır. Bazı kitaplarda iç ve dış kapak bilgilerinde bir yerde baskı denilirken diğer yerde basım denilmesi şeklinde bir sorun bulunmaktadır. Aynı durumun Tuncer (1974, s. 112) tarafından yapılan çalışmada da belirtilmiş olması elli yıldır aynı sorunun devam ettiğini düşündürmektedir. Tuncer (1974, s. 112) tarafından yapılan çalışmada çocuk kitabı yayıncılık sektöründe baskı ve basılış arasındaki farkın bilinmediği açıklanarak “baskı” olarak tanımlanan bir eserin bir önceki baskıdan farklı olmadığı dile getirilmiştir. Buradan şu anki “basım” terimi yerine eskiden “baskı” teriminin kullanıldığı ve şu an “baskı” denilen terime de eskiden “basılış” denildiği anlaşılmaktadır.

Yayınevlerinin sitelerinde toplam kitap sayısını vermemeleri, yaş ve kitap türü filtrelerini aynı anda kullanmaya imkan verilmemesi, somut yaş filtresi sunmamaları, yaş filtresi sunarken tür filtresi bulunmaması, tür filtresi sunarken somut bir yaş ya da sınıf filtresi barındırmamaları ve yaş gruplarına dair filtreler sunsalar da yaş gruplarının birbirinin içine geçen bir yapıda olması (8-10, 7-12 gibi), bir yaş grubuna ait kitabın farklı yaşamsal dönem filtreleri altında bulunması (örneğin 11 yaşa uygun diye belirtilen bir kitabın hem çocuk hem de genç filtrelerinde ayrı ayrı listelenmesi) ve bundan dolayı da bir kitabın birden çok yaş grubu ya da yaşamsal dönem altında bulunması, kimi kitapların somut tür ya da yaşa ilişkin bir bilgi vermemeleri; bu tezin amacına ulaşmasında zorluk çıkaran durumlar olmuştur. Bu sorunlara ilişkin izlenen çözüm yolları yöntem bölümünde mevcuttur. Diğer yandan yayınevlerinin her bir kitabın tek bir yaş grubu ve tek bir yaşamsal dönem altında görülmesini sağlayacak, hem tür hem de yaş filtresini aynı anda yapmaya imkan verecek ve toplam çocuk kitabı sayılarını da hem genel hem de her bir filtre uygulamasında filtreye göre özel olarak sunan bir sitelerinin olması oldukça önemli görülmektedir.

Çocuk kitaplarıyla ilgili literatüre bakıldığında oldukça farklı konuları kapsayan çok geniş bir literatür bulunduğu anlaşılmaktadır. Ancak çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu hususunda 9-12 yaş grubu özelinde bir çalışmaya rastlanmadığı için bu çalışmanın literatürdeki bir boşluğu doldurabileceği düşünülmektedir. Diğer yandan bu çalışma zaman kısıtı gereği 100 kitaplık bir örneklem ile gerçekleştirilmiş olup kitapların iç ve dış yapı açısından çocuklara uygunluğu ve bu uygunlukla fiyatı, kütüphanede bulunma sayısı vb. arasındaki bağlantı konusunda öne sürülen birçok hipotezin reddedildiği görülmüştür. Buna karşın 9-12 yaş grubu kitaplarının çocuklara uygunluğuna dair başka çalışmaların daha büyük bir örneklemle tekrarlanmasıyla, bu çalışmada elde edilen sonuçlardan farklı sonuçların elde edilebileceği ihtimali de gözardı edilmemelidir. Bu bağlamda bu tür bir çalışmanın daha büyük bir örneklemle tekrarlanması önerilebilir. Elbette bu tür çalışmaların yapılmasında kolaylık olması adına yayınevlerinin sitelerini daha fazla kullanıcı dostu haline getirmeleri de önemlidir.

Çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu konusunda literatürde ölçüt öne süren çalışmaların da oldukça fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmalar ışığında bu çalışmada belirtilen iç ve dış yapı ölçütlerine bakıldığında çocuk kitaplarında dini değer aşılması istenmediği görülmüştür. Buna karşın literatürde dini içerikli çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğuna dair çalışmalar yapıldığı da anlaşılmıştır. Bu bağlamda çocuk kitaplarının çocuklara uygunluğu konusunda literatürde var olan ölçütlerin, özellikle de iç yapı ölçütlerinin geliştirilmesi hususunda yeni araştırmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Abacı, E. (2018). *Behiç Ak'ın çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Adak Özdemir, A. ve Özdemir Beceren, B. (2020). Çocuk kitaplarının okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri ve kitap incelemesi çerçevesinde değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(3), 1216-1242. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/teke/issue/56890/798945>
- Adams, B. J. (1943). *A survey and evaluation of childrens books about music* (Yayın No. EP61768.) [Yüksek lisans tezi, University of Southern California] ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Adanalı, Y. (2016). *Die darstellung des fremden in Türkischen und Deutschen kinderbüchern* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Adıgüzel, Ö. (1999). Aytül Akal'ın çocuk kitaplarına iç ve dış yapı açısından bakış. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi (JFES)*, 32(1). https://doi.org/10.1501/Egifak_0000001171
- Aditia, P. ve Noviyanti, R. (2019). Visual analysis of children books illustration as a psychiatric therapy. *6th Bandung Creative Movement International Conference in Creative Industries 2019 (6th BCM 2019), Bandung, Endonezya, Ekim 2019, Telkom University* içinde (ss. 356-360). Telkom University. <https://www.neliti.com/publications/293366/>
- Ağdağ (2019). *Zeynep Cemali'nin çocuk kitaplarının konu-ileti-karakter bağlamında incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Akaroğlu, G. ve Kuduz, B. (2022). Çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin 3-4 yaş çocukları için çocuğa uygunluk ilkesi doğrultusunda seçtikleri kitapların seçilen yaş grubu tarafından değerlendirilmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, (90), 247-265. <https://dergipark.org.tr/en/pub/sosekev/issue/71356/1147113>
- Akbaharer Arslan, İ. (2012). *Çocuk kitabı resimlemelerinde doku kullanımı ve sayısal cut-out yöntemiyle bir uygulama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Akbar, R., Rifai, I. ve Lee, J. (2021). Ways with words: Exploring children author's voices in Indonesia's children book series (KKPK). *Proceedings of the 1st UMGESHIC International Seminar on Health, Social Science and Humanities. (UMGESHIC-ISHSSH 2020)* içinde (ss. 156-165). Atlantis Press. <https://www.atlantispress.com/proceedings/umgeshic-ishssh-20/125961933>
- Akbulut, F. (2021). *Resimli çocuk kitaplarının M.E.B. Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki kavramlara yer verme durumunun incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Akçapınar, Ş. (2000). *The Criteria of translatig childrens books from English into Turkish* [Öz] [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Akçay, R. (2022). *Yaşam öyküsü (biyografi) türündeki çocuk kitaplarının "çocuğa görelilik" ilkesi bakımından incelenmesi* [Öz] [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Akdemir, S. (2019). *İlkokul dördüncü sınıfta felsefe temelli çocuk kitapları yoluyla değerler eğitime ilişkin bir eylem araştırması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Akdemir, S. ve Saban, A. (2020). İlköğretim dördüncü sınıfta felsefe temelli çocuk kitapları yoluyla değerlerin öğretimine yönelik bir eylem araştırması. *Eğitimde Nitel Araştırma Dergisi*, 8(2), 431-461. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/enad/issue/54160/732548>
- Akdemir Kaplan, N. ve Zengin, E. (2022). Alman çocuk kitabında Türk çocuk motifi: Ingrid Kötter "Die Kopftuchklasse" örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 39(1), 113-123. <https://doi.org/10.32600/huefd.955416>
- Akın, N. (1998). *Okul öncesi kurum öğretmenlerinin çocuk kitaplarına karşı tutum ve davranışları* [Öz] [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Akıncı, Ş. (2015). *Resimli çocuk kitaplarında yer alan mizahi unsurların incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Aktaş Kubal, S. (2019). *Çok okunan çocuk kitaplarının değerler yönüyle incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Aktürk, E. (2021). Eine perspektive auf die mutterfigur in der Weimarer Republik aus Erich Kästners literarischem fenster auf dem beispiel Pünktchen und Anton. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 750-759. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1032528>
- Akyol, T. (2012). *Resimli çocuk kitaplarında yer alan değerlerin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Akyüz, M. (2014). *Muzaffer İzgü'nün çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Alabay, R. (2019). *Etkileşimli tasarımın resimli çocuk kitaplarındaki yeri ve bir tasarım uygulaması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Albayrak K. ve Yeşilyurt, H. (2020). Çocuk edebiyatı eserlerinde bulunması gereken özelliklerin Umberto Eco'nun Cecü'nün Yer Cüceleri örneğinde analizi. *Diyalektolog-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, (24), 233-248. <http://dx.doi.org/10.29228/diyalektolog.45570>
- Albiz, Ü. (2021). Übersetzungsrelevante textanalyse und übersetzungsprobleme am beispiel eines kinderbuches: Die Konferenz der Tiere von Erich Kästner. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (23), 685-707. <https://doi.org/10.29000/rumelide.949652>

- Alıcı, M. (2012). *İlköğretim düzeyinde iki dilde yazılmış (Türkçe-Almanca) çocuk kitapları üzerine bir içerik incelemesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Aliosman, N. (2019). *Okul öncesi resimli çocuk kitaplarında imgesel ve yaratıcı düşünce uyararı olarak stilize illüstrasyon* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Alkan, E. (2019). *Behiç Ak'ın çocuk kitaplarında muhteva* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Altinkaya, D. N. ve Uğur Aslankabaklı, G. (2015). Oz Büyücüsü örneğinde fantastik çocuk kitabı çevirisi üzerine. *Diialog. Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik*, 3(1), 68-84. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/190608/oz-buyucusu-orneginde-fantastik-cocuk-kitabi-cevirisi-uzerine1>
- Altıparmak Yılmaz, H. M. ve Özcan, Ş. (2023). Çocuk edebiyatı ürünlerinde göç kurgusuna süreç temelli bir bakış. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (27), 37-56. <https://doi.org/10.30767/diledeara.1211254>
- Altshuler, A. (1974). *Books that help children deal with a hospital experience*. U.S. Department of Health, Education, and Welfare, Public Health Service, Health Services Administration, Bureau of Community Health Services. https://www.google.com.tr/books/edition/Books_that_Help_Children_Deal_with_a_Hos/s_qdlawx54EC?hl=tr&gbpv=0
- Altun, U. (2022). *Resimli çocuk kitaplarında korkunun temsili ve bir uygulama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yaşar Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Altun, D. (2018). Pre-service preschool teachers' reading habits, attitudes, and experiences as predictors of their level of competence in selecting children's illustrated storybooks. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 7(3), 826-852. <https://search.trdizin.gov.tr/>
- Alyousify, A. L., ve Mstafa, R. J. (2022). AR-assisted children book for smart teaching and learning of Turkish alphabets. *Virtual Reality ve Intelligent Hardware*, 4(3), 263-277. <https://doi.org/10.1016/j.vrih.2022.05.002>
- Amanet Araz, Z. (2018). *Dini çocuk kitaplarının din eğitimi açısından incelenmesi: "Dinimi Öğreniyorum Amentü Serisi" ile "Hikayelerle 365 Gün İman Esasları" örnekleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Amerikan Kütüphane Derneği. (2010). *Collection development: ALSC National Institute September 23-25, 2010 Emory Conference Center Atlanta, GA*. <https://web.archive.org/web/20231228113145/https://www.ala.org/alsc/sites/ala.org/alsc/files/content/confevents/institute/institutehandouts/Collection%20Development%20Handouts.pdf>
- Amerikan Kütüphane Derneği. (2020). *Top 10 sustainability themed children books for 2020*. <https://alair.ala.org/handle/11213/13949>
- Anderson, J., Anderson, A., Shapiro, J., ve Lynch, J. (2001). Fathers' and mothers' book selection preferences for their four year old children abstract. *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*, 41(4) 189-210. https://scholarworks.wmich.edu/reading_horizons/vol41/iss4/1

- Araz, Y. (2010). *Çocuk kitaplarını resimlemede dijital teknolojinin kullanılması üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Arıcı, M. R. (2023). *Sanat bilgisi ve estetik algıyı destekleyen resimli çocuk kitaplarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Balıkesir Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Arıcı, M. ve Işıtan, S. (2021). Göç ve mülteci konulu resimli çocuk kitaplarının incelenmesi. *Milli Eğitim*, 50(1), 683- 713. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.958764>
- Arıkan, A., Tomris, G., Yılmaz Bursa, G. ve Tuna, D. M. (2021). Özel gereksinimli bireylere yönelik farkındalık geliştirmede okul öncesi çocuk kitaplarımız nitelikli mi? *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 9(1), 19-44. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/440408/ozel-gereksinimli-bireylere-yonelik-farkindalik-gelistirmede-okul-oncesi-cocuk-kitaplarimiz-nitelikli-mi>
- Arıkan, Y. (2018). *Behiç Ak'ın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Arifoğlu, G. ve Kaptan, A. (2019). Okul öncesine yönelik hareketli masal kitapları illüstrasyonlarının tasarımı ve bir masal kitabı uygulaması. *Turkish Studies - Educational Sciences*, 14(1), 15 - 39. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14820>
- Arizpe, E. (2021). Introduction to special issue on childrens' books. *Migration Studies*, 9(2), 311-316. <https://doi.org/10.1093/migration/mnab012>
- Arpacı, Ö. (2006). *Çocuk kitaplarında iletiler ve iletilerin aktarım biçimi (Sevim Ak örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Arslan, A (2023). Terapötik Bir Araç Olarak Yas ile İlgili Çocuk Kitapları: Bir İçerik Analizi. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*, 10(2), 313-334. <https://doi.org/10.31682/ayna.1199359>
- Arslan, G. ve Kargın, T. (2021). Öğretmenlerin kitap önerisinde kullandıkları ölçütlerin çocuk edebiyatının temel ilkelerine göre incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 35(4), 567-588. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tk/issue/65694/992025>
- Arslan, S. (2021). *Vladimir Tumanov'un çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ashton, E. (1983). Measures of play behavior: The influence of sex-role stereotyped children's books. *Sex Roles*, 9, 43-47. <https://link.springer.com/article/10.1007/BF00303108>
- Aslan, C. (2022). *Çocuk kitabı karakter tasarımı üsluplarının bireyler üzerindeki etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Aslan, C. (2010). An analysis of the presentation of women in 100 basic literary works in Turkey. *Eurasian Journal of Educational Research*, (38), 19-36. https://ejer.com.tr/wp-content/uploads/2021/01/ejer_2010_issue_38.pdf
- Aslan, C. (2007). Yazınsal nitelikli çocuk kitaplarının çocuğun okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerilerine etkisi. *Eurasian Journal of Educational Research*, (27), 15-29. https://ejer.com.tr/wp-content/uploads/2021/01/ejer_2007_issue_27.pdf
- Aslan, C. (2006). *Yazınsal içerikli çocuk kitaplarının eğitimi okuduğunu anlama ve yazılı anlatım tekniğine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Aslanyürek, D. (2021). *Resimli çocuk kitaplarında yer alan karakterlerin çocukların mizahi gelişimine uygunluğu açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Association of Jewish Libraries Sydney Taylor Book Award Committee. (1990). Jewish children's books too good to miss: Selected list of 1988 titles. *Judaica Librarianship*, 5(1), 49. <https://ajlpublishing.org/index.php/jl/article/view/1191>
- Aşılıoğlu, E. (2011). *Grafik sanatçıların çocuk kitaplarının grafik tasarımına bakış açısının değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Aşkın, O. (2016). *Okul öncesi eğitimde dijital çocuk kitabı uygulamalarının görsel iletişim sorunları ve uygulama önerisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Işık Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Atalay, M. (2022). *Resimli çocuk kitaplarının 3. sınıf öğrencilerinin problem çözme becerileri üzerine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ateş, S. ve Aktaş, N. (2020). Duygu durumlarının farklılaştığı resimli çocuk kitaplarına yönelik okuyucu tepkilerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 726-745. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.742584>
- Atik, A. (2016). Ernest Harms ve Ronald Goldman'ın dini gelişim kuramları bağlamında dini içerikli çocuk kitapları [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Atik Yıldız, A. (2016). Ernest Harms ve Ronald Goldman'ın dini gelişim kuramları bağlamında dini içerikli çocuk kitapları. *Bilimname*, (30), 493- 514. <http://ktp.isam.org.tr/detayilhmkltz.php?navdil=eng&midno=85608750&Dergivalkod=0079>
- Avşar Tuncay, A. (2021). Ödüllü çocuk kitaplarına göstergebilimsel açıdan bir yaklaşım. *Tarih Okulu Dergisi*, 14(53), 2842-2865. <https://doi.org/10.29228/Joh.50587>
- Ay, H. ve Topçuoğlu Ünal, F (2020). Eğitim bilişim ağında yer alan çocuk kitapları dizisinin eğitsel değerler kapsamında incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (20), 43- 63. <https://doi.org/10.29000/rumelide.791081>
- Aybek, B. ve Destegüloğlu, B. (2021). Kurgusal nitelikli çocuk kitaplarında bulunan karakterlerin eleştirel düşünme özellikleri üzerine bir inceleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(4), 1551-1565.

<https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/518682/kurgusal-nitelikli-cocuk-kitaplarinda-bulunan-karakterlerin-elestirel-dusunme-ozellikleri-uzerine-bir-inceleme>

- Aydın, F. ve Akın, E. (2020). Hasan Ali Toptaş'ın "Ben Bir Gürgen Dalıyım" adlı romanının çocuk edebiyatı ilkelerine göre incelenmesi. *Asya Studies*, 4(14), 63-73. <https://www.doi.org/10.31455/asya.583116>
- Aydın, H. (2012). *Çocuk kitaplarında kültürün illüstrasyona etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Haliç Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Aydın, İ. ve Öksüz, A. (2021). Çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 579-619. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1036589>
- Aydın, İ. ve Uzun, M. (2020). Çocuk kitaplarının taşınması gereken özellikler: Cemil Kavukçu'nun Bir Öykü Yazalım Mı? ve Masal Anlatma Oyunu adlı eserlerine eleştirel bir bakış. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (7), 315-340. <https://doi.org/10.29000/rumelide.808713>
- Ayhan, R. N. (2022). *Okul öncesi dönemde bireysel farklılıkları ele alan resimli öykü kitaplarının incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Aytan, T. (2005). *Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan 11-14 yaş grubu çocuk kitaplarının dil-anlatım, eğitcilik ve görsellik açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Azzami, A. N., Kusumo, D. S., ve Astuti, W. (2019). Reading level system on fairy tale stories for children using Dolch Sight Word Vocabulary with majority voting algorithm. 2019 7th International Conference on Information and Communication Technology (IColCT) içinde. <https://ieeexplore.ieee.org/document/8835221>
- Badıllı Bektaş, F. (2022). *Çocuk edebiyatı ve eğitimi kapsamında Hamdullah Köseoğlu'nun eserlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Bağçeli Kahraman, P. ve Özdemir, H. (2019). Resimli çocuk kitaplarının toplumsal cinsiyet rolleri açısından incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(27), 64-85. <https://doi.org/10.29329/mjer.2019.185.4>
- Bakırcı Ş., Yıldız, D. ve Ceran, D. (2021). 2019 yılında yayımlanan çocuk kitapları üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (46), 153-176. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sefad/issue/66029/1031751>
- Bal, S. (2023). *Millî Eğitim Bakanlığı çocuk kitapları dizisinin çocukların gelişimine katkısı bakımından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Giresun Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Balta, E. E. (2018). Çocuk kitaplarında mülteciler ve kültürleşme stratejileri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 487-498. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/299854/cocuk-kitaplarinda-multeciler-ve-kulturlesme-stratejileri>
- Bar-Halpern, M. (2013). *Becoming a superhero: The development of a book for children who have been exposed to terrorist attacks* (Yayın No. 3494462) [Doktora tezi,

University of Hartford]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>

- Barlow, D. L. (1991). Special books section: Children, books, and biology. *BioScience*, 41(3), 166-168. <https://doi.org/10.2307/1311457>
- Barak, M. (2009). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın çocuk şiirlerinin, çocuk kitaplarının çocuklarının gelişim alanlarına olan etkileri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Baral, H. (1989). *0-6 yaş grubu çocuk kitap illüstrasyonlarının analizi ve bir çocuk kitabı illüstrasyonu denemesi* [Öz] [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Barin, Ö. (2019). *Üzeyir Gündüz'ün çocuk kitaplarındaki eğitsel değerler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Baş, B. ve Kara, A. (2022). Çocuk edebiyatında aykırı bir tema: Yaş "boşluk" örneği. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 207-218. <https://doi.org/10.52122/nisantasisbd.1113348>
- Başar, R. (2019). *Behiç Ak'ın çocuk kitaplarında değer eğitimi ve bu eserlerin Türkçe öğretimine katkısı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dumlupınar Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Başaran, M., Çelik, N. ve Güngör Aytar, A. (2021). Resimli çocuk kitaplarının olumsuz öğeler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41 (2), 1247-1272. <https://doi.org/10.17152/gefad.826424>
- Başarır, N. H. (2019). *Okul öncesi çocukların çocuk kitaplarındaki resimlere ilgisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Başığmez Tıgılı, H. (2014). *Miyase Sertbarut'un çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı öğelerine göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Balıkesir Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Bauer, P. (2024, 14 Ağustos). Around the World in Eighty Days. *Encyclopedia Britannica* içinde. <https://www.britannica.com/topic/Around-the-World-in-Eighty-Days-by-Verne>
- Bayraktar, V. ve Ersoy, Ö. (2018). Çocukların devam ettikleri okul türüne göre annelerin çocuk kitapları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 1222-1234. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.353931>
- Başoğlu, N. (2022). Çocuk kitaplarında COVID-19 salgının izleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 26(1), 129-150. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsadergisi/issue/69365/852076>
- Başoğlu, N. (2021). Yunus Emre'yi anlatan çocuk kitapları üzerine bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (23 Yunus Emre ve Türkçe Özel Sayısı), 169- 180. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.988259>

- Bayraktar, İ. ve Erkoç, S. (2021). Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın "Balina ile Mandalina" kitabının bir ders aracı olarak Türkçe öğretiminde kullanılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(79), 1187-1204. <https://doi.org/10.17755/esosder.849321>
- Bayraktar, V. (2019). Annelerin çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özellikleri ile ilgili görüşleri. *e – Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 24-33. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.571108>
- Bayraktar, V. ve Demiriz, S. (2017). Okul öncesi öğretmenlerin çocuk kitabı seçiminde kullandıkları ölçütlerin kıdem durumuna göre incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 21(3), 791- 811. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/274963/okul-oncesi-ogretmenlerin-cocuk-kitabi-seciminde-kullandiklari-olcutlerin-kidem-durumuna-gore-incelenmesi>
- Bayraktar, V. ve Ersoy, Ö. (2018). Çocukların devam ettikleri okul türüne göre annelerin çocuk kitapları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 1222. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.353931>
- Bayram, Z. (2021). *İdil İlçe Halk Kütüphanesindeki çocuk kitapları görsel unsurlarının çocuk pedagojisi açısından uygunluğu* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çankırı Karatekin Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Bekdaş, M. ve Aslan, M. (2020). Assessment of Ahmet Ümit's Fairy Tale "Olmayan Ülke" according to the criteria of children's literature. *Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 3(2), 122-137. <https://doi.org/10.47935/ceded.802077>
- Ben-Ari, E. T. (1998). Special book article: The ideals and realities of science books for children. *BioScience*, 48(10), 837-841. <https://doi.org/10.2307/1313395>
- Benice, A. (2016). *Çocuk kitaplarının çizgi romana uyarlanması sürecinde biçimlemeler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] İstanbul Arel Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Bennett, J. E. ve Bennett, P. (1982). What's so funny? Action research and bibliography of humorous children's books: 1975-80. *The Reading Teacher*, 35(8), 924-927. <https://www.jstor.org/action/doBasicSearch?Query=What%27s+so+Funny%3F+Action+Research+and+Bibliography+of+Humorous+Children%27s+Books%3A+1975-80&so=rel>
- Bergman Deitcher, D., Aram, D. ve Adar, G. (2019). Book selection for shared reading: Parents' considerations and researchers' views. *Journal of Early Childhood Literacy*, 19(3), 291-315. <https://doi.org/10.1177/1468798417718236>
- Beşer, R. (2019). *Resimli çocuk kitaplarının zorbalık olgusu açısından doküman analizi ile incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Beşirli Cesur, Z. (2022). *Minyatür sanatının 4-6 yaş çocuk kitapları illüstrasyonu olarak kullanımının görsel iletişim tasarımı bağlamında incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Işık Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Biçici, N. (2006). *Annelerin çocuk kitabı seçimi hakkındaki görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Bilgen, K. (2021). *Almila Aydın'ın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Siirt Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Biemmi, I. (2015). The imagery of gender in Italian textbooks. Research into primary school books. *Foro de Educación*, 13(18), 15-35. <https://doi.org/10.14516/fde.2015.013.018.000>
- Bilgen, D. Y. ve Nurlu, M. (2017). Çocuk edebiyatı alanındaki eserlerin temel söz varlığına ilişkin karşılaştırmalı bir inceleme. *Electronic Turkish Studies*, 12(4), 585-602. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/278118/cocuk-edebiyati-alanindaki-eserlerin-temel-soz-varligina-iliskin-karsilastirmali-bir-inceleme>
- Birleşmiş Milletler. (2024). *Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları*. <https://turkiye.un.org/tr/sdgs>
- Biros, Y. (2019). *Çeviri çocuk kitaplarındaki değerler eğitimi üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Bishop, R. S. (1990). Windows and mirrors: Children's books and parallel cultures. *California State University reading conference: 14th annual conference proceedings* içinde (ss. 3-12) (ED337744). ERIC. <https://eric.ed.gov/?q=ED337744>
- Blanquet, E., ve Picholle, E. (2012). Inquiry-based analysis of early years children books: Developing skills for later science education. C. Bruguière, A. Tiberghien, P. Clément (Ed.), C. Constantinou ve J. Johnston (Ortak Ed. [14. Bölüm Ed.]), *Proceedings of the Esera 2011 Conference: Science Learning and Citizenship* [14. Bölüm] içinde (ss. 6-11). European Science Education Research Association. <https://www.esera.org/esera-2011/>
- Blos, J. W. (1977). Form and content in children's books: A critical tribute to Lucy Sprague Mitchell. *Children's Literature in Education*, 8(1), 39-46. <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01143279>
- Boğa Zengin, S. (2010). *Çocuk kitaplarının dinleme becerisini geliştirme aracı olarak kullanımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Bolat Aydoğan, K. E. (2020). Çocuk sanat kitapları nasıl değerlendirilmeli? Biçim ve içerik bağlamında bir inceleme örneği. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 15(1), 167- 194. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ydrama/issue/60179/873403>
- Bolat Aydoğan, K. E. (2020). Sanat eğitiminde eğitsel bir araç olarak çocuk sanat kitapları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(1), 763-789. <https://doi.org/10.18039/ajesi.682145>
- Borges, F. S. B. (2021). *Os desafios da tradução Infantil: A tradução comentada das obras "The Velveteen Rabbit" e "The Skin Horse"* [Öz] (Yayın No. 30163695.) [Yüksek lisans tezi, Instituto Politecnico do Porto]. ProQuest Dissertations ve Theses. <https://www.proquest.com/pqdtglobal/docview/2734696387/abstract/8E28BA279BA64295PQ/55>

- Boring, O. ve Field, E. M. (1893). Review of *The Child and His book*. Some account of the history and progress of children's literature in England, Mrs. E. M. Field. *The School Review*, 1(10), 696-698.
- Bouchtsis, M. (2023). The contribution of children's literature to the development of the child: Book Therapy and Narrative therapy. *Managing Pandemic Isolation with Literature as Therapy* içinde (ss. 118-125). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-4735-2.ch008>
- Briley, D. (1993). The impact of reviewing on children's book publishing. B. Hearne ve R. Sutton (Ed.), *Evaluating children's books: a critical look: aesthetic, social, and political aspects of analyzing and using children's books* içinde (ss. 105-117). Graduate School of Library and Information Science, University of Illinois at Urbana-Champaign. <https://www.ideals.illinois.edu/items/677>
- Brydges, B. (1992). *The portrayal of gifted children in children's books* (ED371539). ERIC. <https://eric.ed.gov/?id=ED371539>
- Buana, H. R. K. (2017). *An Analysis of adaptation translation technique in children book series entitled good and bad* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Sebelas Maret University. <https://digilib.uns.ac.id/dokumen/detail/66011/An-Analysis-of-Adaptation-Translation-Technique-in-Children-Book-Series-Entitled-Good-and-Bad>
- Bucher, G. (2021). Classical literature for modern children: Books about the Roman world. *Michigan Reading Journal*, 36(1). <https://scholarworks.gvsu.edu/mrj/vol36/iss1/6>
- Bulduk Türkmen, B. (2021). Çocuk kitabı resimlemelerinde ölüm kavramı: kavram öğretimi ve resimleme bağlamında çocuk kitabı incelemeleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (28), 99-127. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/1164992/cocuk-kitabi-resimlemelerinde-olum-kavrami-kavram-ogretimi-ve-resimleme-baglaminda-cocuk-kitabi-incelemeleri>
- Bulut, P. ve Kuşdemir, Y. (2013). TÜBİTAK tarafından yayınlanan çocuk kitaplarının içerik özelliklerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 8(12), 215-226. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/279938/tubitak-tarafindan-yayinlanan-cocuk-kitaplarinin-icerik-ozelliklerinin-incelenmesi>
- Bulut, S. (2018). Çocuk edebiyatına sığınanlar: zorunlu göç öyküleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(14), 383-410. <https://doi.org/10.26466/opus.406296>
- Bulut, S. (2018). *Okulöncesi eğitim ortamlarında çocuk kitaplarıyla gerçekleştirilen uygulamaların okuma kültürü edindirme bağlamında incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Bunanta, M., ve Farida, I. (2017). Islamic values in religious children books in Indonesia. *Proceedings of the International Conference on Culture and Language in Southeast Asia (ICCLAS 2017)* içinde (ss. 75-78). <https://doi.org/10.2991/icclas-17.2018.19>

- Buran, A. (2021). *Feridun Oral'ın resimli çocuk kitaplarının çocuklara verdiği mesajlar açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Burgul Adıgüzel, F. (2015). Emin Özdemir'in çocuk kitaplarında yazınsal tür çeşitliliği ve yazınsal türlerin anlatı içindeki işlevleri. *Turkish Studies*, 10(7), 219-242. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/254786/emin-ozdemirin-cocuk-kitaplarinda-yazinsal-tur-cesitliliği-ve-yazinsal-turlerin-anlati-icindeki-islevleri>
- Büyükalan, F. S., ve Harmankaya, T. (2019). Ödüllü resimli çocuk kitaplarında çocuk haklarının incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 769-791. <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/51765/674747>
- Büyükişik, E. (2019). *Nur İzzü'nün çocuk kitaplarındaki kişilerarası çatışmalar ve çatışma çözme süreçleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Büyükişik, E. ve Yazıcı Okuyan, H. (2020). Nur İzzü'nün çocuk kitaplarındaki kişilerarası çatışmalar ve çatışma çözme süreçleri. *Turkish Studies*, 15(8), 3853 – 3872. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.47340>
- Can, A. (2022). *Erol Büyükmeriç'in çocuk kitaplarındaki kurmaca gerçeklik* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Canbay, H. (2011). *Behiç Ak'ın çocuk kitaplarının doğacı zekâ alanı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Caple, H. ve Tian, P. (2022). I see you. Do you see me? Investigating the representation of diversity in prize winning Australian early childhood picture books. *The Australian Educational Researcher*, 49(1), 175-191. <https://link.springer.com/article/10.1007/s13384-020-00423-7>
- Carrington, B. ve Denscombe, M. (1987). Doubting Thomas: Reading between the lines. *Children's Literature in Education*, 18(1), 45-53. <https://doi.org/10.1007/BF01135438>
- Carter, B. (1993). Reviewing nonfiction books for children and young adults: Stance, scholarship and structure. B. Hearne ve R. Sutton (Ed.), *Evaluating children's books: a critical look: aesthetic, social, and political aspects of analyzing and using children's books* içinde (ss. 59-71). Graduate School of Library and Information Science, University of Illinois at Urbana-Champaign. <https://www.ideals.illinois.edu/items/678>
- Cengiz, H. N. (2022). *Dini içerikli çocuk kitaplarında yazarın çocuğa bakışının incelenmesi: Peygamber hikâyeleri örneği incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Cengiz, S. ve Erol, D. (2017, Temmuz). Analysis of values on preschool period children story and tale books. *Eğitim ve Bilim*, 42(191), 205-233. <https://doi.org/10.15390/EB.2017.6945>
- Centers for Disease Control and Prevention. (2024a, 16 Mayıs). *Positive Parenting Tips: Infants (0–1 years)*. <https://www.cdc.gov/child-development/positive-parenting-tips/infants.html>

- Centers for Disease Control and Prevention. (2024b, 16 Mayıs). Positive Parenting Tips: Preschoolers (3–5 years old). <https://www.cdc.gov/child-development/positive-parenting-tips/preschooler-3-5-years.html>
- Centers for Disease Control and Prevention. (2024c, 16 Mayıs). *Positive Parenting Tips: Toddlers (1–2 years old)*. <https://www.cdc.gov/child-development/positive-parenting-tips/toddlers-1-2-years.html>
- Centers for Disease Control and Prevention. (2021a, 4 Şubat). *Child Development: Middle Childhood (6-8 years old)*. https://www.cdc.gov/child-development/positive-parenting-tips/middle-childhood-6-8-years.html?CDC_AAref_Val=https://www.cdc.gov/ncbddd/childdevelopment/positiveparenting/middle.html
- Centers for Disease Control and Prevention. (2021b, 23 Eylül). *Child Development: Middle Childhood (9-11 years old)*. https://www.cdc.gov/child-development/positive-parenting-tips/middle-childhood-9-11-years-old.html?CDC_AAref_Val=https://www.cdc.gov/ncbddd/childdevelopment/positiveparenting/middle2.html
- Ceran, C. (2019). *Resimli çocuk kitaplarının eleştirel düşünme becerilerini desteklemesi yönünden incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ceyhan, M. (2021). *Ahmet Şerif İzgören'in çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Siirt Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ceyhan Akça, N. (2022). Ayla Kutlu'nun "Bir Göçmen Kuştı O" ve "Emir Bey'in Kızları" ikilemesini göç/sürgün bağlamında okuma. *Turkish Studies-Language ve Literature*, 17(4). 1181-1197. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.62183>
- Ceylan, D. M. (2019). *Çocuk kitaplarında ışık etkileşiminin okuma deneyimine etkisinin araştırılması: Etkileşimli işaret dili alfabesi kitabı vaka çalışması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Chen, X. (2021). *Socio-political, gender, and educational allegories in Yuanjie Zheng's fantasy children book Magic Cube* (Yayın No. 28542019) [Yüksek lisans tezi, University of California]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Chumbes, B. C. (2010). Use of multicultural children's book and narratives in teacher preparation: Unlearning to Learn. *The Rouge Forum News*, (17), 43-49. <https://rougeforum.org/newspaper/RougeForumNews-Issue17.pdf#page=43>
- Cihaner, C. (2007). *Eleştirel düşünme becerisi kazandırma yönüyle Bilgin Adalı'nın çocuk kitapları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ciravoğlu, Ö. (2000). *Çocuk edebiyatı* (4. baskı). Esin Yayınevi.
- Cleary, F. D. (1972). *Blueprints for better reading: School programs for promoting skill and interest in reading* (Second edition). The H. W. Wilson Company.

- Collins, W. A. (1984). Introduction. Development during middle childhood: the years from six to twelve içinde. National Academies Press (US). <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK216770/>
- Coşkun, B. (2022). *9-12 yaş çocuk kitaplarının sosyal bilgiler dersi öğretimi incelemesi yer alan değerleri açısından incelenmesi: Gülten Dayıoğlu örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Coşkun, I. (2022). *Dördüncü sınıf fen bilimleri dersine yönelik hazırlanan resimli çocuk kitaplarının öğrencilerin akademik başarılarına ve okuma gelişimlerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Coşkun Turan, R. (2018). *Okul öncesi öğretmenlerinin resimli çocuk kitaplarına ilişkin görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Coughlan, M. N. (1990). *Books for children no. 6* (ED323550). ERIC. <https://eric.ed.gov/?id=ED323550>
- Crabb, P. B., ve Bielawski, D. (1994). The social representation of material culture and gender in children's books. *Sex Roles*, (30), 69-79. <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01420740>
- Cunningham, V. (1946). Books for children. *Notes*, 4(1), 94-96.
- Çakır, N. (1998). *Die Darstellung des fremden in Deutschen und Türkischen kinderbüchern (altersgruppe 8 bis 12 jahre)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Siirt Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çakmakçı, N. (2011). *Çocuk kitaplarında oyun ögesi ve okul öncesi eğitim amaçlı etkileşimli çocuk kitabı tasarım çalışması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çakmak Güleç, H. ve Geçgel, H. (2017). *Çocuk edebiyatı: Okul öncesinde edebiyat ve kitap* (2. baskı). Hedef Yayıncılık ve Mühendislik
- Çalışkan, A. (2001). İslâmî çocuk edebiyatı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12(12-13), 409-436. <https://dergipark.org.tr/en/pub/omui/fd/issue/20303/215552>
- Çelik, Ö. (2016). *Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın tarihi çocuk romanlarının çocuk edebiyatının temel öğelerine göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çeçen, M. A. (2010). Çocuk edebiyatı ürünlerinin Türkçe eğitimi açısından incelenmesi (hikaye örneği). S. Sever (Ed.), *Edebi metinlerle çocuk edebiyatı* içinde (s. 127-146). Pegem Akademi
- Çekici, Y. E. (2014). *Rifat Ilgaz'ın çocuk kitaplarında karşıt söylem bağlamında eleştirel okuma etkinlik önerileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çelebi Öncü, E., Yılmaz, D., Tokgöz, Ö., Koç, İ. ve Aktaş, E. (2019). Okul çağına yönelik yazılmış çocuk kitaplarının yaratıcı unsurlar açısından incelenmesi. *Turkish*

- Studies*, 14(4), 1211 – 1228. https://turkishstudies.net/educationalsciences?mod=yazar_bilgi&user_id=65165
- Çelik, B. (2020). *Resimli çocuk kitaplarında yer alan çocuk oyunlarının gelişimsel bakış açısıyla incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çelik, C. (2020). *Analysis of gender roles in translated children's books in Turkish literary system from the perspective of semiotics of translation* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çelik, H. ve Fırat, H. (2020). Çocuk hikâye ve romanlarında çocuk gerçekliği: Sevim Ak örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(1), 94-109 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/teke/issue/53329/709001>
- Çelik, N. N. (2016). *Resimli çocuk kitaplarında Atatürk ve Cumhuriyet değerlerinin incelenmesi (1950-1997)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çelikten, F. (2019). *Nezihe Meriç'in çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çetin, H. (2021). Resimli çocuk kitaplarında resim-metin ilişkileri ve bazı sınıflandırmaların değerlendirilmesi: bir meta-sentez çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 533-545. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.857595>
- Çetinkaya, F. Ç. ve Durmaz, M. (2020). Çeviri resimli çocuk kitaplarının kültür aktarımı açısından incelenmesi stili. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 945-959. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020..-567554>
- Çetinkaya, F. Ç., Durmaz, M., ve Sönmez, M. (2019). Bir metinlerarasılık örneği: Kırmızı Başlıklı Kız varyantları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1148-1174. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefad/issue/59086/850438>
- Çetinkaya, M. (2022). *Ödül almış çocuk kitaplarının çocukların edebiyata ihtiyaçları bağlamında incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çınar, P. (2011). *Çocuk kitaplarındaki kahramanların giyim şeklinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çiftçi, F. (2013). Çocuk edebiyatında yaş gruplarına göre kitaplar ve özellikleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 125-137. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/anemon/issue/1835/22367>
- Çiftçi, M. ve Ulutaş, M. (2017). İlköğretim 100 temel eser listesindeki kitapların hedef kitlenin düzeyine uygunluğu. *Electronic Turkish Studies*, 12(18), 235-270. https://turkishstudies.net/turkishstudies?mod=makale_tr_ozetvemakale_id=20634
- Çoban, M. (1996). *Çocuklara yönelik dini kitapların yapısal ve eğitsel özellikleri açısından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Çolak, B. (2022). *4-6 yaş çocukların illüstrasyon stili eğilimi üzerine bir araştırma ve resimli çocuk kitabı önerisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çolakça, C. (2019). *Gülsevin Kırıl'ın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkelerine göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Çolaklar, H. (2019). Bartın İl Halk Kütüphanesindeki okul öncesi dönem çocuk kitaplarının dış yapı ölçütleri: Yazım, dil, biçim ve içerik özelliklerine göre değerlendirilmesi. *Bilgi Yönetimi Dergisi*, 2(2), 145- 168. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/by/issue/50133/643555>
- Dağ, A. (2021). *Şermin Yaşar'ın çocuk kitaplarının çocuğa görelilik ilkesi ve eğitsel iletiler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Daniela, L., ve Jürimäe, M. (2018). Audio-book "How The Shammies learn?" for preschool education [Öz]. *INTED2018 Proceedings* içinde (ss. 9560-9568). <https://doi.org/10.21125/inted.2018.2384>
- Darga, H., Zayimoğlu Öztürk, F. ve Öztürk, T. (2021). Okul öncesi hikâye kitaplarının çocukların gelişim alanlarına uygunluklarının incelenmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 5(1), 22-48. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/uead/issue/61875/862376>
- Davis, G. L. (1986). A content analysis of fifty-seven children's books with death themes [Öz]. *Child Study Journal*, 16(1), 39-54. <https://psycnet.apa.org/record/1986-24064-001>
- Dawson, M. ve Others, A. (1964). *Children, Books and reading. Perspectives in reading no. 3* (ED076948). ERIC. <https://eric.ed.gov/?id=ED076948>
- DeAngelo, R.W. (1958). Children's book publishing. *Library Trends*, 7(1), 220-233. <http://hdl.handle.net/2142/5805>
- Dedeoğlu, H. ve Erbasan, Ö. (2021). Siyah ambalajlı çocuk ve gençlik kitapları: Türkiye'de çocuk edebiyatı ve sansür. *Edebî Eleştiri Dergisi*, 5(1), 1- 17. <https://doi.org/10.31465/eeder.849952>
- Dedeoğlu, H., İnce, N. ve Ünlü, A. (2021). Türkiye'de yayımlanmış resimli çocuk kitapları üzerine kültürel bir analiz. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 561 – 576. <https://doi.org/10.16916/aded.852848>
- Delibaş, F. (2022). *Nurdan Damla'nın dinî içerikli çocuk kitaplarının çocuk kitaplarında bulunması gereken temel ilkelere göre inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Adıyaman Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Deliorman, K. İ. (2023). *İlkokul öğretmenlerinin ve öğrencilerinin resimli çocuk kitapları ve masallara yönelik metaforik algıları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Demircan, C. (2006). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 12-17. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mersinefd/issue/17390/181750>

- Demirel, Ş. (2010). Çocuk edebiyatı. Ş. Demirel (Ed.), *Edebi metinlerde çocuk edebiyatı* içinde (ss. 45-82). Pegem Akademi.
- Demirel, Ş., Uludağ, M. E., Tozlu, N., Seven, S. ve Çeçen, M. A. (2010). Edebi metinlerle çocuk edebiyatında türler. Ş. Demirel (Ed.), *Edebi metinlerde çocuk edebiyatı* içinde (ss. 147-366). Pegem Akademi.
- Demirkaya, Ö. (2009). *Bilgin Adalı'nın çocuk romanlarının, çocuk kitaplarının gelişim alanlarına etkileri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Derman, S. ve Acele, M. (2020). İbrahim Örs'ün çocuklara yönelik eserlerinin eğitsel iletiler açısından incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(25), 3551-3581. <https://doi.org/10.26466/opus.702195>
- Derya, H. (2000). Çocuk kitaplarının dayanması gereken eğitsel özellikler (Çocuk kitaplarında denetlemenin önemi). S. Sever (Ed.), 1. *Ulusal çocuk kitapları sempozyumu: Sorunlar ve çözüm yolları 20-21 Ocak 2000* içinde (ss. 650-654). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Tömer Dil Eğitim Merkezi
- Destegüloğlu, B. (2020). *Çocuk kitaplarındaki kötü karakterlerin görünüşleri ve ortaokul öğrencilerinin kötü karakterlere ilişkin algıları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Dever, M., Sorenson, B. ve Brodrick, J. (2005). Using picture books as a vehicle to teach young children about social justice. *Social Studies and the Young Learner*, 18(1), 18-21. https://digitalcommons.usu.edu/teal_facpub/3/
- Dikici, M. (2019). *Çocuk kitaplarında engelliler ve sorunlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Dilidüzgün, S. (2018). *Çağdaş çocuk yazını: Yazın eğitime atılan ilk adım*. Tudem.
- Dilidüzgün, S. (2004). *İletişim odaklı Türkçe derslerinde çocuk edebiyatı*. Morpa Kültür Yayınları
- Dinç, M. (2023). *Hüseyin Güney'in çocuk kitaplarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Dinç, S. (2017). *Türkiye'de en çok okunan çocuk kitaplarının istatistiksel analizi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Dinçkan, Y. (2017). Çocuk yazınında sessel öğelerin çevirisinin önemi. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi*, (23), 55-69. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/240848/>
- Dinçkan Sönmez, Y. (2005). İşlevsel yaklaşım çerçevesinde çocuk edebiyatında yansımali sözcüklerin çevirisinin incelenmesi. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi* (15), 77-89. <https://fs.hacettepe.edu.tr/ceviribilim/dosyalar/sayilar/sayi15.pdf>
- Dizdar, F. (2019). *4-6 yaş çocuk kitabı tasarımlarının ebeveyn üzerindeki etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Doğan, Ç. (2015). *Sevim Ak'ın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri yönünden incelenmesi ve Türkçe eğitimine katkısı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Doğan Keskin, A. (2022). "Rüya" adlı şiir kitabının iç ve dış yapı özellikleri açısından incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(30), 315-326. <https://www.doi.org/10.29228/INESJOURNAL.57765>
- Doğan, N. (2020). *Ortaokul düzeyindeki çocuk kitaplarında okul, müdür ve öğretmen metaforları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Doğan, N. ve Tarhan, B. (2022). Ortaokul düzeyindeki çocuk kitaplarında okul, müdür ve öğretmen metaforları. *International Journal of Eurasia Social Sciences* 13(48), 769-796. <https://doi.org/10.35826/ijoess.3038>
- Doğan, Y. (2019). *Seza Kutlar Aksoy'un çocuk kitaplarında özüne duyarlılık* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Doğanay Koç, E. (2022). *Çocuk kitapları ile bilime yolculuklar öğretmen eğitim programının 60-72 aylık çocuklar ve öğretmenlerin üzerindeki etkilerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Doktora tezi]. Marmara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Dornelles, L. W. (1975). *The creation of the children book and the cultural values* (ED126462). ERIC. <https://eric.ed.gov/?id=ED126462>
- Dos Santos, J. G. (2021). O papel da leitura na (re) construção da identidade da criança migrante: O exemplo de Pássaro que voa, de Claudio Hochman [Öz]. *Alabe Revista de Investigación sobre Lectura y Escritura*, (23). <https://ojs.ual.es/ojs/index.php/alabe/article/view/7666>
- Döl, A. (1999). *0-6 yaş grubu çocuk kitapları resimlemeleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Dönmezler, E. (2019). *Türkiye'de yayınlanmış 5-8 yaş resimli çocuk kitaplarının biçim, resim ve içerik açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Dumanlı, E. ve Esen, Y. (2023). Assertiveness skills in children's novels: An analysis in the context of gender. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 56(1), 195-245. <https://doi.org/10.30964/auebfd.1206546>
- Dumanlı Kadızade, E. ve Sakar, C. (2018). Angela Sommer-Bodenburg'un Küçük Vampir serisinde yer alan fantastik öğeler. *Electronic Turkish Studies*, 13(27) 623-639. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14652>
- Dumanlı Kadızade, E. ve Sarıçetin, N. (2021). Behiç Ak'ın eserlerinde toplumcu gerçekçilik. *Tarih Okulu Dergisi*, 14(53), 28884-2905. <https://doi.org/10.29228/Joh.51625>
- Durdağı, S. (2022). *Türkiye'de 2000-2021 yılları arasında 3-6 yaş grubu çocuklar için basılan çocuk kitaplarındaki illüstrasyonların analizi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Dursun, E. ve Eyüp, B. (2021). Mülteci konulu Türkçe ve çeviri çocuk kitaplarında yer alan empati öğelerinin incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (9), 1-18. <https://doi.org/10.29000/rumelide.981488>
- Dülger, A. (2019). *Okul öncesi resimli çocuk kitaplarındaki illüstrasyonların çocukların yaratıcılık ve yaratıcı düşünme becerilerine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Düzyol, E., Gülüm, Z., Korkmaz, Ö., Ün, Ş. I. ve Yıldırım, G. (2021). 5-6 yaş resimli çocuk kitaplarındaki resim ve içerik öğelerinin meb okul öncesi eğitim programı sosyal-duygusal alan kazanım ve göstergeler açısından incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 35(2), 249-273. <https://doi.org/10.24146/tk.907572>
- Eddy, M. D. (2010). The alphabets of nature: Children, books and natural history in Scotland, circa 1750–1800. *Nuncius*, 25(1), 1-22. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3364643>
- Edis, A. ve Calp, Ş. (2023). Çocuk kitaplarındaki yaşam becerilerinin karakterlerin özellikleri ve içerik bağlamında incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 150- 161. <https://doi.org/10.17556/erziefd.1148990>
- Efe, A. (2014). Çocuk edebiyatında ideoloji üzerine bazı düşünceler. *Türk Dili*, 107(756), 472-475. <https://tdk.gov.tr/yayinlar/sureli-yayinlarimiz/aralk-2014/>
- Eğridere, Z. Z. (2019). *Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarının çocuk eğitimi ve çocuk edebiyatı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Eisenberg, N. ve Mussen, P. H. (1989). *The roots of prosocial behavior in children*. Cambridge University Press.
- Elçin, G. (2019). *Çocuk kitaplarının Türkçeye aktarımı: Christine Nöstlinger örneğinde* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Engel, R. E. (1982). The status of the family in books for young children: A survey of literature written during the 1970s. *Child Welfare*, 61(3), 143-152.
- Engin, Z. (2022). *Çocuklarda iyi olma halini destekleyen resimli çocuk kitaplarının çocukların sosyal uyumlarına ve sosyal duygusal dayanıklılıklarına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Enginün, İ., Göknıl, C., Gönen, M., Oğuzkan, O., Oktay, A., Oral, P., Şirin, M. R. ve Tuncer, N. (2000). M. R. Şirin (Haz.) *99 Soruda çocuk edebiyatı*. Çocuk Vakfı Yayınları. https://www.cocukvakfi.org.tr/wp-content/uploads/2018/10/99_soruda_cocuk_edebiyati.pdf
- Erbay, F. ve Öztürk Samur, A. (2010). Anne ve babaların çocuk kitapları hakkındaki genel görüşleri ile çocukların alıcı dil gelişim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 5(4), 1063-1073. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/118599/anne-ve-babalarin-cocuk-kitaplari-hakkindaki-genel-gorusleri-ile-cocukların-alıcı-dil-gelisim-duzeyleri-arasindaki-iliskinin-incelenmesi>

- Erdal, K. (2008a). *Çocuk edebiyatı ve çocuk kitapları* [Öz]. Milli Eğitim, 37(178), 156-165. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/76422/cocuk-edebiyati-ve-cocuk-kitaplari>
- Erdal, K. (2008b). Okul öncesi dönem çocuk kitaplarında temizlik. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 339-356. <https://dergipark.org.tr/en/pub/uefad/issue/16688/173420>
- Erdem, M. (2020). *Hasan Aydın'ın çocuk kitaplarında eğitsel değerler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erdemir, T. (2021). *Erken çocukluk dönemi çocuk kitaplarının eleştirel düşünmeye etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erdi, A. (2008). *Türkiye'de 1980-1985 ve 2000-2005 yılları arasındaki çocuk kitaplarında eğitsel iletiler (Karşılaştırmalı bir çalışma)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erdil Çakıroğlu, H. (2023). *Resimli çocuk kitabı illüstrasyonunda kolajın dili ve Eric Carle bağlamında değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erdoğan, F. (1999). *Türkiye'de 1996- 1998 yıllarında yayımlanmış telif çocuk kitaplarının içerik analizi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erdoğan, M. E. (2021). *Nezihe Meriç'in çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erdoğan Horasan, A. (2015). *Zeynep Cemali'nin çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Eren, Z. (2015). Violence against children in realistic novels for children: The Tulip Touch by Anne Fine, Secrets by Jacqueline Wilson. *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 55(2), 235-250. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/201948/violence-against-children-in-realistic-novels-for-children-the-tulip-touch-by-anne-fine-secrets-by-jacqueline-wilson>
- Ergen, E. (2009). *Kavramların algılatılmasında resimli çocuk kitaplarının rolü bağlamında "Simyacının Hediyesi" öyküsü için çocuk kitabı tasarımı* [Yayımlanmamış sanatta yeterlik tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ergin, M. (1969). *Dede Korkut kitabı*. Milli Eğitim Basımevi
- Ergin, E., Arslan Kılıçoğlu, E. ve Ergin, B. (2023). Resimli erken çocukluk dönemi kitaplarının okul türü temelinde bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 52(237), 33-52. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1080809>
- Ergöl, A. (2008). *Anaokulu çocuk kitaplarında deneysel formlar* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Erkan, E. (2021). *Sara Şahinkanat'ın resimli çocuk kitaplarının biçimsel, içerik ve resimleme özellikleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erkmen, N. (2017). *Çocuk kütüphanelerinde en çok okunan çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri bağlamında incelenmesi* (Ankara ili örneği) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erkoç (2022). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın çocuk kitaplarının Türkçe öğretiminde kullanılması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. On Dokuz Mayıs Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Eroğlu, E. (2008). *Muzaffer İzgü'nün çocuk kitaplarının mizah unsurları yönüyle incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erol, F. Z., Balci Elhakan, G. ve Burulday, V. (2021). 3-6 yaş dönemindeki resimli çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özelliklerinin incelenmesi. *Akademik Matbuat*, 5(1), 115-130. <https://dergipark.org.tr/en/pub/matbuat/issue/64295/942690>
- Ersan, M. ve Bayraktar, C. (2021). Resimli çocuk kitaplarında sembolik temsil ve kolaj. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 11(4), 1360-1375. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tojdac/issue/64720/960573>
- Ersan, M. (2016). Tablet ortamında resimli çocuk kitapları; biçim ve içerik özellikleri üzerine bir inceleme. *Türk Çevrimiçi Tasarım, Sanat ve İletişim Dergisi*, 6(2), 148-158. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/252582/tablet-ortaminda-resimli-cocuk-kitaplari-bicim-ve-icerik-ozellikleri-uzerine-bir-inceleme>
- Ersan, M. (2014). *Tablet ortamında resimli çocuk kitapları: Etkileşimli bir resimli çocuk kitabı uygulaması tasarımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ersöz, F. (2019). *Yavuz Bahadıroğlu'nun çocuk kitaplarının 2018 Türkçe öğretim programındaki temalar yönünden incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Erşan, Ş. ve Er, H. (2021). An investigation of critical thinking skills in illustrated children's books. *Kastamonu Education Journal*, 29(5), 1065-1073. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.771476>
- Ertekin, B. D. ve Çamlıbel Çakmak, Ö. (2021). Okul öncesi çocuklarına yönelik hazırlanan çeviri hikaye kitaplarının belirli değerler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 1641-1689. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/64975/1055454>
- Eshan, H., Xu, X. ve Cardella, M. (2016). Representations of underrepresented characters in engineering children books. *İçinde 2016 IEEE Frontiers in Education Conference (FIE)*, 1-5. <https://doi.org/10.1109/FIE.2016.7757524>
- Estacio, Ma. J. (2007). Gender portrayal in Filipino reading books for children [Öz]. *RAP Journal*, 32-40. https://animorepository.dlsu.edu.ph/faculty_research/8485/

- Fedai, Ö. (2007). Tarık Dursun K'nın çocuk edebiyatı alanındaki eserlerinin 0-15 yaş grubu çocuklarının kişilik gelişimlerine katkıları üzerine bir inceleme [Öz]. *Milli Eğitim*, (175), 47-55. <https://search.trdizin.gov.tr/>
- Fenwick, S. I. (1979). Scholarly research about historical children's books published in Library Science, English, Social History, Psychology, and Art. *Library Trends*, 27(4), 529-549. <https://core.ac.uk/works/2235601/>
- Fernández, S. N. (2020). Publishing children books by minority voices in Canada: The case of groundwood books [Öz]. *Cuadernos Del Centro de Estudios de Diseño y Comunicación*, (124), 245-256. <https://doi.org/10.18682/cdc.vi124.4427>
- Fırat, H. (2021). *Zehra Ünüvar'ın çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Filberto, N. (2023). *Domestication and foreignization in bilingual children book Watiek Ideo's and Fitri Kurniawan's "Dongeng Cinta Budaya"* [Yayımlanmamış Doktora tezi, Jakarta State Üniversitesi]. [Son erişim tarihi: 13 Ağustos 2023]. <http://repository.unj.ac.id/38296/>
- Fisher, B. E. (1997). *Writing as a social act: Social influences on the writing of Marion Dane Bauer and Katherine Paterson* (Yayın No. 9734683) [Doktora tezi, University of Minnesota]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Fonseca, R. P. (2019). *Myths and omissions in a "Farm Animals" children books collection* [Öz]. <https://ciencia.iscte-iul.pt/publications/myths-and-omissions-in-a-farm-animals-children-books-collection/59964>
- Fox, M. (1993). Politics and Literature: Chasing the "Isms" from children's books. *The Reading Teacher*, 46(8), 654-658.
- Freyer, E. (1987). Adapting children's books for television: Interviews with Mary Pleshette Willis and Malcolm Marmorstein. *The Lion and the Unicorn*, 11(2), 73-86. <https://doi.org/10.1353/uni.0.0269>
- French and Indian War. (2024, 1 Ağustos). *Encyclopedia Britannica* içinde. <https://www.britannica.com/event/French-and-Indian-War>
- Gamble, N. ve Yates, S.(2002). *Exploring children's literature*. A Sage Publications Company.
- Garip, H. (2019). *Representation of the unrepresented: Disability in children's picture books* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Özyeğin Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Gayberi, E. (2019). *Yerli ve çeviri çocuk kitaplarındaki dil dışı öğelerin toplumsal cinsiyet rollerini sunuş biçimleri bağlamında incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Gellert, J. (2003). Raymond E. Jones and Jon C. Scott. Canadian children's books: A critical guide to authors and illustrators. *English Studies in Canada*, 29(3-4), 262-265. <https://ojs.lib.uwo.ca/index.php/esc/article/view/10136>

- Geltch, I. ve Meloy, I. B. (1948). Some recent books for children [Book review]. *Elementary English*, 25(5), 290-337.
- Ghai, S. K. (2009). Children's literature in emerging Indian markets. *Publishing Research Quarterly*, 25(4), 264-270. <https://doi.org/10.1007/s12109-009-9128-9>
- Giblin, J. C. (1977). Esthetic or functional, saccharine or shocking? An editor looks at values in children's books. *Children's Literature in Education*, 8(3), 120-126. <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01143029>
- Gilbert, C. B. (1945). Books of the Year for children—1944. *Teachers College Record*, 46(5), 1-10. <https://doi.org/10.1177/016146814504600501>
- Gilliland, H. (1982). The new view of Native Americans in children's books. *The Reading Teacher*, 35(8), 912-916.
- Gonen, R. (1991). *Value-messages Israeli illustrated books for young children from 1948 to 1984* [Öz] (Yayın No. 28782624) [Doktora tezi, University of Haifa]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com/pqdtglobal/docview/2595074521/abstract/8E28BA279BA64295PQ/61?sourcetype=Dissertations%20&%20Theses>
- Gooderham, D. (1993). Still catching them young? The moral dimension in young children's books. *Children's Literature in Education*, 24(2), 115-122. <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01131336>
- Gökçen, N. (2018). Unutulmuş bir dili canlandırmak: Sekoyana'nın Kapıları'nda doğa okuryazarlığı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(4), 2485-2496. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunisobil/issue/42066/501063>
- Gökmen, S. (2005). Okul öncesi eğitim kitapları görsel materyallerinde kullanılan kavramların kavram alanlarına göre dağılımı. *Dil Dergisi*, (129), 7-22. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dilder/issue/47726/602710>
- Göksel, A. (2019). *Çağdaş çocuk kitaplarında aile büyüklerinin sunuluş biçimleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Göksel, A. ve Arıcı, A. F. (2021). Çağdaş çocuk kitaplarında yer alan aile büyüklerinin sunuluş biçimleri üzerine bir araştırma. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 12(23), 147-178. <https://doi.org/10.30767/diledeara.753410>
- Göktaş, B. (2022). *Resimli çocuk kitaplarında aile ortamı ve aile ilişkileri ile annelerin çocuklarıyla kitap okumaya dair görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M. ve Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim birinci kademe öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının, içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 250-265. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/116167/>
- Gönen, M., Uygun, M., Erdoğan, Ö. ve Katrancı M. (2012). Resimli çocuk kitaplarının fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(196), 258-272. <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/36171/406685>

- Gönen, M., Uludağ, G., Fındık Tanrıbuyurdu, E. ve Tüfekçi, E. (2014). 0-3 yaş çocuklarına yönelik resimli çocuk kitaplarının özelliklerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 126-139. https://www.researchgate.net/publication/338435260_0-3_Yas_Cocuklarına_Yönelik_Resimli_Cocuk_Kitaplarının_Ozelliklerinin_Incelenmesi
- Gönen, M., Uysal Bayrak, H., Çelik, N. N., Gökdoğan, H. ve Tütüncü, Ö. (2017). Resimli hikaye kitaplarındaki korku ve endişe rakamlarının resim ve içerik açısından analizi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(28), 867-882. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/262502/analysis-of-fear-and-anxiety-figures-in-picture-story-books-in-terms-of-picture-and-content>
- Gönüllü, B. (2004). *Çocuk kitaplarında illüstrasyon* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Görgün, E. (2020). *Resimli çocuk kitaplarının felsefi kavramlar bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Gözüküçük, M. (2023). Sınıf öğretmenleri, ilkökul öğrencileri ve velilerin çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitaba yönelik metaforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 855-883. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2023..-1195916>
- Gözüküçük, M. (2022). Sınıf öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatı türlerine göre oyuncak kitap hazırlama deneyimleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(234), 1507-1528. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.843948>
- Greenall, B. (1988). Books for bereaved children. *Health Libraries Review*, 5(1), 1-6. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1046/j.1365-2532.1988.510001.x>
- Guilfoile, E. (1966). Good books for children. *Elementary English*, 43(1), 21-55.
- Güçlü, H. ve Başoğlu, N. (2023). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, Use of the Children's books written in the context of ecocriticism in Turkish lessons. 12(1), 156-177. <https://doi.org/10.7884/teke.5630>
- Güçlü Sarıdede, H. (2021). *Çocuk kitaplarında çevreci eleştiri üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Güleryüz, H. (2013). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Morpa Kültür Yayınları.
- Gülpınar, F. (2010). *Görsel kavramlar, illüstrasyon ve çocuk kitapları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Haliç Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Günaydın, H. (2022). *Abdullah Harmancı'nın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Gündüz Sağlam, A. (2007). *Anne-baba ve öğretmenlerin okul öncesi çocuk kitaplarını değerlendirmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Güneyli, H. K. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin okuma motivasyonları ile 3-6 yaş çocuk kitabı seçim kriterleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sağlık Bilimleri Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Güngör, G. (2022). *Okulöncesi dönemi resimli çocuk kitaplarında mitolojik öyküler üzerinden kavramların anlatımı ve bir resimli kitap tasarımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Günşen, G. ve Uyanık, G. (2022). Erken çocukluk dönemine yönelik fen temalı bilgi veren resimli çocuk kitaplarının incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 5 (1), 287-308. <https://doi.org/10.33400/kuje.1038928>
- Günşen, G. ve Uyanık, G. (2021). Fen temalı bilgi veren resimli çocuk kitaplarının fen öğrenmedeki önemi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(2), 1573 – 1598. <https://doi.org/10.24315/tred.870079>
- Gür, R. (2017). Akademik performans algı ölçeğinin geliştirilmesi. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 17(69), 177- 197. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/262043/development-of-the-academic-performance-perception-scale>
- Gürbüz, R. Y. (2019). *Ulviye Alpay'ın çocuk kitaplarında yer alan eğitsel iletiler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bayburt Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Gürbüz, M. (2014). IFLA- ülkelerin en iyi on resimli çocuk kitapları listesi projesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(1), 79-87. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/811309>
- Gürel, Z., Temizyürek, F. ve Şahbaz, N. K. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Öncü Kitap.
- Gürler, Ü. (1999). *Çocuk kitapları ve anne-babanın bu konudaki tutumları üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. http://bby.hacettepe.edu.tr/yazaryayin.php?yi=GM9hrGsoXjqWApSk64WsuxskmE8vY_w1jx_4l5ZstdM%
- Güzelyurt, T. (2022). Resimli çocuk kitaplarında savaş ve barış kavramının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51(1), 273-292. <https://doi.org/10.14812/cuefd.1020036>
- Güzelyurt, T. ve Nayci, Ö. (2021). Technology addiction in preschool period: an analysis on illustrated children's books. *Kastamonu Education Journal*, 29(2), 326-333. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.722745>
- Güzelyurt, T. (2017). *48-66 aylık çocukların gelişimine uygun çocuk kitabı kriterlerinin belirlenmesinde Delphi tekniği uygulaması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Güzelyurt, T. ve Özkan, Ö. (2019). Okul öncesi dönemde çevre eğitimi: Çocuk kitaplarına yönelik bir inceleme. *İlköğretim Online*, 18(1), 20-30. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.527146>
- Güzelyurt, T. ve Saraç, S. (2018). 48-66 Aylık çocukların gelişim düzeylerine uygun çocuk kitapları nasıl olmalıdır? Bir delphi çalışması. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 2(1), 52-75. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/chedar/issue/39177/439839>

- Hakkoymaz, S. (2022). Çocuk kütüphanelerindeki kitapların çocukların epistemolojik gelişimleri açısından incelenmesi Gaziantep Çocuk Kütüphanesi örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 1443-1482. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/72605/1014886>
- Hakkoymaz, S. (2021). Mavisel Yener'in çocuk kitaplarının etkili iletişim becerilerine göre incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(1), 121-132. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/firatsbed/issue/68126/966475>
- Hakkoymaz, S. ve Tanju Aslışen, E. H. (2022). Çocuk kütüphanecilerinin resimli kitap seçme kriterlerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitimi (TEKE) Dergisi*, 11(4), 1547-1572. <https://dergipark.org.tr/en/pub/teke/issue/73952/1221101>
- Hakkoymaz, S. ve Tanju Aslışen, E. H. (2022). Resimli çocuk kitaplarında yer verilen oyun ve oyuncaklara ilişkin bir inceleme: Gaziantep Çocuk Kütüphanesi örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(235), 2465-2486. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.887405>
- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. (2019). Ergenlik dönemi. <https://tektiklabilgielinde.saglik.gov.tr/ergen-sagligi/ergenlik-donemi.html>
- Han, Ş. (2022). *Cemil Kavukçu'nun çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa. <https://tez.yok.gov.tr>
- Hannabuss, S. (1981). Sources of information for children's book illustration. *Journal of Librarianship and Information Science*, 13(3), 154-171. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/096100068101300302>
- Harris, V. J. (1993). Evaluating children's books for whole-language learning. *Evaluating children's books: A critical look: Aesthetic, social, and political aspects of analyzing and using children's books* içinde (ss. 47-57). Graduate School of Library and Information Science, University of Illinois at Urbana-Champaign. <https://www.ideals.illinois.edu/items/683>
- Hayran, Z. Beydoğan, H. Ö. (2020). Nitelikli çocuk kitaplarının öğrencilerin bilişsel işlevleri kullanma düzeylerine etkisi. *Elementary Education Online*, 16(4), 1589-1589. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/275694/nitelikli-cocuk-kitaplarinin-ogrencilerin-bilissel-islevleri-kullanma-duzeylerine-etkisi>
- Hearne, B. (1993). Introduction. *Evaluating children's books: A critical look: Aesthetic, social, and political aspects of analyzing and using children's books* içinde (ss. 1-3). Graduate School of Library and Information Science, University of Illinois. <https://hdl.handle.net/2142/644>
- Hecker, N. ve Jerrolds, B. W. (1995). Cultural values as depicted in Hispanic contemporary fiction books written for children. *Linking literacy: Past, present, and future*, 115-124. <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&vtype=pdf&doi=423018474daad6f47657559d482917e27ac1589b#page=119>
- Hermanto, Y. A. L. (2019). Visual storytelling in folklore children book illustration. *Asian Journal of Research in Education and Social Sciences*, 1(1), 62-70 <https://myjms.mohe.gov.my/index.php/ajress/article/view/7107>

- Hiçsönmez, S. (2022). *Generating illustrations for children books using generative adversarial networks* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Hojeij, Z., Dillon, A. M., Perkins, A. ve Grey, I. (2019). Selecting high quality dual language texts for young children in multicultural contexts: A UAE case [Öz]. *Issues in Educational Research*. 29(4), 1201–1222. <https://search.informit.org/doi/10.3316/ielapa.721865643864851>
- Hopkins, C. J. (1980). Developing positive attitudes toward the handicapped through children's books. *The Elementary School Journal*. <https://doi.org/10.1086/461204>
- Huan, E. (2020). Word formation processes of the giants' names in the BFG-A children book written by Roal Dahl. *Jurnal Lazuardi*, 3(3), 626-636. <https://doi.org/10.53441/jl.Vol3.Iss3.46>
- Hunt, P. (1995). How not to read a children's book. *Children's Literature in Education*, 26(4), 231-240. <https://doi.org/10.1007/BF02355404>
- Hussein, I. ve Ali, M. (2021). Examining female characters in children picture books: An international teachers' perspective. *Journal of Applied Learning and Teaching*, 4(1), 114-119. <https://doi.org/10.37074/jalt.2021.4.1.14>
- Inglis, K. P. ve Ross, O. A. (2022). *Essential Guide to Self-Publishing*.
- International Federation of Library Associations and Institutions. (2003, Aralık). *Guidelines for children's libraries services*. <https://repository.ifla.org/items/ce06f267-d40d-4713-8028-3f378b9cae38>
- International Federation of Library Associations and Institutions. (2018, Haziran). *IFLA 0-18 yaş grubundaki çocuklar için kütüphane hizmetleri rehberi*. [2003 rehberinin revizyonu]. (2. baskı). <https://repository.ifla.org/items/861df01f-ff8c-46eb-801b-2d006964ef9c>
- Ismail, A. ve Yusof, N. (2016). Readability of ESL picture books in Malaysia. *Journal of Nusantara Studies (JONUS)*, 1(1) 60-70. <https://doi.org/10.24200/jonus.vol1iss1pp60-70>
- Ismail, A., Yusof, N., ve Yunus, K. (2016). The readability of Malaysian English children books: A multilevel analysis. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*, 5(6), 214-220. <https://doi.org/10.7575/aiac.ijalel.v.5n.6p.214>
- Işıtan, S. (2016). Özel amaçla yazılmış çocuk kitapları. *Turkish Studies*, 11(4), 471-492. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/278160/ozel-amacla-yazilmis-cocuk-kitaplari>
- Işıtan, S. (2005). *Resimli çocuk kitaplarının benlik kavramıyla ilgili konuları içermesi yönünden incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Italiano, G. (1993). Reading Latin America: Issues in the evaluation of Latino children's books in Spanish and English. *Evaluating children's books: A critical look: Aesthetic, social, and political aspects of analyzing and using children's books* içinde (ss. 120-132). Graduate School of Library and Information Science,

- University of Illinois at Urbana-Champaign. <https://www.ideals.illinois.edu/items/686>
- İbaçoğlu, T. (2019). *İlkokul öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının iç ve dış yapısal özellikler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- İgit, A. (2023). Artırılmış gerçeklik uygulamalı resimli kitapların içerik analizi yöntemiyle incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (32 [Dicle Üniversitesi'nin 50. Yılına Özel 50 Makale]), 730-752. <https://dergipark.org.tr/en/pub/diclesosbed/issue/76043/1229305>
- İnal, E. (2021). Resimli çocuk kitaplarında göç teması ve kültürlerarası duyarlılık bağlamında anlatı unsurlarının kullanımı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Özel sayı 9), 100-106. <https://dergipark.org.tr/en/pub/rumelide/issue/64599/984740>
- İnan Demir, Ü. S. (2021). *Sara Şahinkanat'ın resimli hikâye kitaplarının çocuk edebiyatı özellikleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- İnsan Hakları Derneği. (t.y.). *Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme*. <https://www.ihd.org.tr/her-tlirk-ayrimcilinin-ortadan-kaldirilmasina-k-uluslararasi-slee/>
- İpek, D. (2017). *Çok satılan yazınsal çocuk kitaplarında evrensel değerler üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- İstanbul Bilgi Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi. (t.y.). *Çocuk Haklarına Dair Sözleşme*. <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/content/124-cocuk-haklarna-dair-sozlesme/>
- İşyar, N. (2009). Çocuk romanlarımızda yoksulluk teması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 165-188. <https://dergipark.org.tr/en/pub/uefad/issue/16689/173438>
- Jeffares, A. N. (1954). Children and books. *The Australian Quarterly*, 26(4), 94-101. <https://doi.org/10.2307/20633484>
- Johnson, P. (2009). *Fundamentals of collection development and management* (Second edition). Amerikan Kütüphane Derneği.
- Joo, S., Ingram, E., ve Cahill, M. (2021). Exploring topics and genres in storytime books: A text mining approach. *Evidence Based Library and Information Practice*, 16(4), 41-62. <https://doi.org/10.18438/ebli29963>
- Joshua, M. B. (2002). Inside picture books: Where are the children of color? *Educational Horizons*, 80(3), 125-132.
- Kalaycıoğlu, A. (2012). *36-72 aylık Türk ve yabancı çocukların ebeveyn ve öğretmenlerinin resimli çocuk kitabı seçme ölçütlerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Kalemci, Z. (2017). *Çocuk kütüphanelerinde derme geliştirme*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kamalı, P. (2022). *Caldecott ödüllü ve popüler resimli Türk çocuk kitaplarının karşılaştırmalı bir analizi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kangas, P. C. (1990). A demonstration on the role of animals in ecosystems: Why aren't there any good children's books about ecosystems? *The American Biology Teacher*, 52(1), 50-52. <https://doi.org/10.2307/4449025>
- Kapkıner, E. (2019). *Sevim Ak'ın çocuk kitaplarında toplumsal cinsiyet rolleri üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kaplan Alptekin, T. (2022). Yaz Masalları'nın derin ekoloji bağlamında değerlendirilmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences/Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 984-1000. <https://doi.org/10.35826/ijoess.3161>
- Kapoğlu, E. N. (2012). *İlköğretim 1-3. sınıf öğrencileri için hazırlanan öyküleyici çocuk kitaplarının nitelik yönünden değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Karademir, F. (2010). Edebi özellikleri açısından çocuk kitap adları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (27), 27-46. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/4769/65595>
- Karagöz, S. (2006). *Ayla Çınaroğlu'nun çocuk kitaplarının çocuk yazınının temel öğeleri yönünden incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Karagöz, B. (2018). Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin resimli çocuk kitaplarına ilişkin tepkileri üzerine bir inceleme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1198-1218. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/359634/ortaokul-5-sinif-ogrencilerinin-resimli-cocuk-kitaplarina-iliskin-tepkileri-uzerine-bir-inceleme>
- Karagöz, B. (2018). Resimli çocuk kitaplarında gözden kaçan bir alan: ileti sorunsalı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(68), 1765-1787. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/39008/420416>
- Karahanoğlu, E. (2017). *Sevinç Kuşoğlu'nun çocuk kitaplarında yer alan eğitsel iletiler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Karakoç Öztürk, B. ve Destegüloğlu, B. (2022). Çocuk kitaplarının kültürel aktarım açısından incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 214-235. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.1056023>
- Karaköse, M. V. (2021). *İlkokul öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bayburt Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Karaköse, M. V. ve Kodan, H. (2021). 6-10 yaş düzeyi çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı iç yapı ve dış yapı nitelikleri açısından incelenmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 9(2), 96-109. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/1158220>

- Karakurt İpek, G. (2019a). *Nur İ    'n  n romanlarının   ocuk edebiyatının temel ögeleri bağlamında incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya   niversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Karakurt İpek, G. (2019b). Y  rekdede ile Padişah adlı masalın   ocuk edebiyatı açısından değerlendirilmesi. *  ocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 2(1), 47-60. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ceded/issue/43113/571712>
- Karakuş, I.   . (2006). *  ocuk edebiyatı ürünlerinin okuma gelişimine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi   niversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Karakuş Tayşi, E. (2019, 21 Mart). Sevim Ak'ın öykülerinin duyarlılık eğitimi açısından incelenmesi. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 19(19), 303-324. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/diledeara/issue/44040/542628>
- Karanisoğlu Güder, M. (2019). *Nezihe Meriç'in   ocuk kitaplarından 'Küçük Bir Kız Tanıyorum' serisinde gelişim alanlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa. <https://tez.yok.gov.tr>
- Karatay, H. (2010). Karakter eğitiminde edebi eserlerin kullanımı. *Turkish Studies*, 6(1), 1439-1454. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.2191>
- Karatay, H. (2016).   ocuk edebiyatı metinlerinde bulunması gereken   zellikler. T.   im  ek (Ed.), *Kuramdan uygulamaya   ocuk edebiyatı* içinde (ss. 79-125). Grafiker Yayınları.
- Karatoprak, S. (2021). *Okul   ncesi dönem inan   temalı   ocuk kitaplarının din eğitimi açısından değerlendirilmesi* (Yayın No. 29443101) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Kardaş, D. ve Kardaş, D. M. (2018, Mart). En çok okunan   eviri   ocuk kitaplarından bazıları üzerine bir araştırma. *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, 5(11), 103-116. <https://doi.org/10.17822/omad.2018.95>
- Kartal, N. (2004). *Resimli   ocuk kitaplarında canavar imgesi* [  z] [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe   niversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kartal, H. ve Beşer, R. (2023). A longitudinal study on primary school students' reasons for liking and disliking children's books. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 11(1), 1-24. <https://doi.org/10.35233/oyea.1116591>
- Kasap, N. (2019). *Bekir Yıldız'ın   ocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü   niversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kaya, H. (2021). *  ocuk kitaplarındaki kahramanlar aracılığı ile ön plana çıkarılan dinleme türleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım   niversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kaya,   . (2019). *20. yüzyıl ba  ından günümüze resimli   ocuk kitaplarında görsel dil* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mimar Sinan Güzel Sanatlar   niversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Kaya, V. (2007). *Cahit Zarifoğlu'nun çocuk kitaplarında temel değerler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kaymaz, Ç. (2017). *Özel gereksinimliliği içeren Türkçe ve çeviri resimli çocuk kitaplarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kazancı Gül, M. (2018). *5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış resimli çocuk kitaplarında değerler analizi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Okan Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Keskin, H. ve Küçük, G. (2023). İsmail Bilgin'in Milli Mücadele Dönemi tarihi karakterleri ele alan resimli çocuk kitaplarının kültür aktarımı açısından incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (55), 119-139. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1206350>
- Keş, Y. ve Sarıca, S. (2014). Hareketli kitap örneklerinin tarih boyunca farklı kullanımları üzerine bir inceleme. *Art-e Sanat Dergisi*, 7(14), 264-284. <https://dergipark.org.tr/en/pub/sduarte/issue/20735/221603>
- Kıbrıs, İ. (2016). *Çocuk edebiyatı* (7. Baskı). Kök Yayıncılık
- Kıbrıs, İ. (2009). Okuyucularına bakış açısı kazandırma yönüyle Ayla Çınaroğlu'nun çocuk öykü ve romanları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 149-157. <https://dergipark.org.tr/en/pub/aibuefd/issue/1496/18104>
- Kıldan, A. ve Bilgici, B (2011). Okul öncesi eğitim alan çocukların ebeveynlerinin çocuk kitabı seçme ölçütlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Milli Eğitim*, 40(192), 105-120. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/121414/okul-oncesi-egitim-alan-cocuklarin-ebeveynlerinin-cocuk-kitabi-secme-olcutlerine-iliskin-goruslerinin-belirlenmesi>
- Kılıç, H. (2022). *An analysis of children's picture books in Turkey from the perspective of humanistic conception of education* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kılınçcı, E. ve Can, B. (2020). Resimli çocuk kitaplarındaki karakterlerin sosyal ve duygusal beceriler yönünden incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1216-1234. <https://doi.org/10.17679/inuefd.719309>
- Kırkgöz, S. ve Diken, İ. H. (2019). Özel gereksinimli kahramanı bulunan resimli çocuk kitaplarının incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 493-513. <https://www.journalofomepturkey.org/index.php/eccd/article/view/175>
- Kırman, A. (2019). *Çocuk kitaplarında oyun ve oyuncak kavramının incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kiriş Avaroğulları, A., Şenyol, C. ve Aydın, Y. (2014, 7 Ekim). An analysis of literary works that can be used in history of Turkish revolution and Kemalism courses. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 1007-1011. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814054251?via%3Dihub>
- Kitiş Çınar, E. ve Uslu Yardımcı, E. (2015). Aziz Nesin'in Şimdiki Çocuklar Harika kitabıyla Zehra İpşiroğlu nun Şimdiki Çocuklar Hâlâ Harika kitabının çocuk kitaplarında bulunması gereken iç ve dış yapı özellikleri açısından karşılaştırılması

- [Öz]. M. Gün (Ed.), *International Journal of Languages' Education and Teaching* içinde (ss. 686-705). <https://l24.im/RQUPYE>
- Kobryn, B. (1988). *Eyeopeners! How to choose and use children's books about real people, places, and things*. Penguin Books by Mail, Dept.
- Kocabaş, İ. (1999). *Çocuk kitabı seçim kriterleri ve 1997 yılını kapsayan bir değerlendirme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <http://bby.hacettepe.edu.tr/yayinlar/3.pdf>
- Koçak Macun, B. (2020). *Değerler ve iletiler bağlamında 7-15 yaş grubu çocuklar için yazılan kurmaca çocuk kitaplarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Koljonen, M. (2019). Thinking and caring boys go vegan: Two European books that introduce vegan identity to children. *Bookbird: A Journal of International Children's Literature*, 57(3), 13-22. <https://doi.org/10.1353/bkb.2019.0052>
- Kondziella, D. (2017). Roald Dahl and the complete locked-in syndrome: "Cold dead body, living brain". *Journal of the Neurological Sciences*, 379, 276-278. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0022510X17304070>
- Koran, N. (2016). Türkiye'de bebeklik dönemi ile ilgili yapılan araştırmaların analizi (2004-2014). *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(2), 363-376. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsadergisi/issue/24724/261473>
- Köklücan, D. (2019). *Anaokulu öğrencilerinin ulusal ve çeviri çocuk kitaplarını tercihlerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Köknel, Ö. (1983). Nasıl bir çocuk edebiyatı. *Türk Edebiyatı: Aylık Fikir ve Sanat Dergisi*, 10(111) [Çocuk Edebiyatı özel sayısı], 21-22. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Köle Aytaç, B. (2023). *Hız Peygamber'in hayatını konu alan çocuk kitaplarının din eğitimi bakımından incelenmesi: İlkokul dönemi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Köroğlu (2019). *Bilim içerikli çocuk kitaplarının drama eşliğinde incelenmesinin okul öncesi çocukları üzerine etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Körükçü, Ö., Acun Kapıkıran, N. ve Aral, N. (2016). Schwartz'ın modeline göre 3-6 yaş resimli çocuk kitaplarında değerlerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (38), 133-151. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/issue/24653/260758>
- Kösecioğulları, U. (2022). *Feyza Hepçilingirler'in çocuk kitaplarındaki değerler eğitimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kronen, S. J. (1998). *Differences in the number of fruits and vegetables illustrated in childrens' picture books classified by ethnicity* [Öz] (Yayın No. 1392975) [Yüksek lisans tezi, Texas Woman's University]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>

- Kruse, G. M. (1982). Discovering Good (New) Books through a Discussion Format. *Theory into Practice*, 21(4), 265-267. <https://www.jstor.org/stable/i264735>
- Kul, N. (2014). *Evrensel bakış açısıyla ülkemizde 1930-2010 yılları arasında basılan resimli çocuk kitapları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kural, E ve Şimsek F. (2022). Söz uçar, yazı dikkat çeker: resimli çocuk kitapları kapsamında erken yazı farkındalığı. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 36(1), 90-104. <https://doi.org/10.33308/26674874.2022361363>
- Kuru, H. (2018). Hamdullah Köseoğlu'nun "Küçük Ressam" ve "Elimi Bırakma Anne" adlı eserlerinin çocuk edebiyatı açısından incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 25-39. <https://doi.org/10.30803/adusobed.371636>
- Kuru, H. ve Ünlü Kuru, B. (2022). Nermin Şenol Kalyoncu'nun "Salkımsöğütteki Orkestra" adlı eserinin çocuk edebiyatı açısından incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(2), 57-71. <https://dergipark.org.tr/en/pub/buefd/issue/74385/1159557>
- Kuru, H.v e Ünlü Kuru, B. (2021). Süleyman Bulut'un "Çocukların Hakları Var" adlı eserinin çocuk edebiyatı açısından incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6(2), 101-114. <https://dergipark.org.tr/en/pub/buefd/issue/67690/981700>
- Kusumawati, Y. A. ve Abednego, V. A. (2019). Heritage of East Java: Designing children illustration book for tourism awareness. *International Conference on Art, Design, Education, and Cultural Studies (Vol. 3)* içinde (ss. 263-265). <https://icadecs.um.ac.id/wp-content/uploads/2019/05/43-yudhista-Ayu-Kusumawati.pdf>
- Kuşçuoğlu, A. (2022). *6 yaş ve üzeri çocuk kitapları için sürdürülebilirlik kavramı çerçevesinde bir örnek uygulama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kuşdemir, Y. ve Bulut, P. (2019). Türkçeden Özbekçeye çevrilen çocuk kitaplarının çocuğa görelilik ilkesi açısından incelenmesi. *Turkish Studies-Social Sciences*, 14(2), 131-150. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14663>
- Küçük, S. (2019). *Çocuk kitaplarının temel değerler bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Külcü, B. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk kitabı seçerken dikkate aldıkları ölçütlerin belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Doğu Akdeniz Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kütük, A. (2019). Eko-okullardaki çocuk kitaplarının çevre eğitimi açısından incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Labonty, J. L. M. (1987). *The incidental acquisition of word meaning through oral context* (Yayın No. 8719780) [Doktora tezi, The University of Nebraska- Lincoln]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>

- Ladley, W. C. (1970). *Sources of good books and magazines for children; An annotated bibliography*. International Reading Assn (ED079705). ERIC. <https://eric.ed.gov/?id=ED079705>
- Lassi, Z., Moin, A. ve Bhutta, Z. (2017). Nutrition in Middle Childhood and Adolescence. *Child and adolescent health and development* içinde. (3. basım). https://doi.org/10.1596/978-1-4648-0423-6_ch11
- Lathey, G. (2020). Rereading childhood books: A poetics. *International Research in Children's Literature*, 13(2), 350-353. <https://doi.org/10.3366/ircl.2020.0368>
- Lavender, R. (1981). Other worlds: Myth and fantasy, 1970–1980. *Children's Literature in Education*, 12(3), 140-150. <https://doi.org/10.1007/BF01142745>
- Lees, S., ve Senyard, J. (1985). Taste and table manners: Class and gender in children's books of the 1950s [Öz]. *The Australian and New Zealand Journal of Sociology*, 21(2), 174-193. <https://doi.org/10.1177/144078338502100202>
- Lehmann, V. (2009). Breaking barriers with books”: Connecting incarcerated fathers with their children. *World Library and Information Congress: 75th IFLA General Conference and Council, Milan*. Forrás içinde (ss. 1-10). <https://www.ifla.org/past-wlic/2009/134-lehmann-en.pdf>
- Lewison, M., Leland, C. ve Harste, J. (2000). “Not in my classroom!” The case for using multi-view social issues books with children[Öz]. *Australian Journal of Language and Literacy*, 23 (1), 8–20 <https://search.informit.org/doi/abs/10.3316/ielapa.220710100568255>
- Liu, J. (2021). *A strategies-integrated bilingual children's book* (Yayın No. 28493621) [Yüksek lisans tezi, California State University]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Lohfink, G. S. (2009). Culturally-relevant picture books for Mexican-American children. *Journal of Children's Literature*, 35(2), 34-41. https://www.researchgate.net/publication/278036480_Culturally-Relevant_Picture_Books_for_Mexican-American_Children
- Lynch-Brown, C., Tomlinson, C. M. ve Short, K. G. (2014). *Essentials of children's literature* (Seventh Edition [Pearson new international edition]). Pearson Education Limited.
- Long, R. (1984). Soviet children's books: Expanding children's views of the Soviet Union. *Journal of Reading*, 27(5), 418-422. <https://www.jstor.org/stable/40032567>
- Lopez-Flores, J. (2006). *Living in two languages: Code -switching in picture and chapter books authored by Chicanos and Latinos* (Yayın No. 3223892) [Doktora tezi, University of San Francisco]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Lukenbill, W. B. (1988). Children's books and differing views of evolution—past and present. *Children's Literature in Education*, 19(3), 156-164. <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01127093>
- Lukens, R. J., Smith, J. J. ve Coffel, C. M. (2013). *A critical handbook of children's literature* (9. basım). Pearson.

- Lundin, A. H. (1994). Victorian horizons: The reception of children's books in England and America, 1880-1900. *The Library Quarterly*, 64(1), 30-59. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/602651>
- Lüle, E. (2007). Yedi farklı çocuk kitabının çocuk yazını ilkelerine uygunluğunun değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(13), 17-30. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuefd/issue/8709/108735>
- Macdonald, R. W. (1959). *Children's literature and mental health*. (Yayın No. EP10873) [Yüksek lisans tezi, Kean University]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Maduram, I. K. (2000). *Living with literature: A case study of a preschooler's response to the information book genre* [Doktora tezi, University of Illinois at Chicago]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Mağden D. ve Aslan D (2005). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden beş-altı yaş grubu çocukların prososyal davranışlarının resimli çocuk kitapları ile desteklenmesi. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 2(1-2), 36- 45. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/69434/okul-oncesi-egitim-kurumlarina-devam-eden-bes-alti-yas-grubu-cocuklarin-prososyal-davranislarinin-resimli-cocuk-kitaplari-ile-desteklenmesi>
- Mandušić, Z. (2021). Films of the printed page: Transmedial books for early Soviet children. *The Russian Review*, 80(3), 402-430. <https://doi.org/10.1111/russ.12319>
- Manning, M. ve Kirkland, L. (2012). Books for children: Books that delight preschoolers. *Childhood Education*, 88(6), 400-403. <https://doi.org/10.1080/00094056.2012.741490>
- Maraş, G. (2023). *4. sınıf öğrencilerinin göçmenlere yönelik tutumlarına göç temalı çocuk kitaplarının etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Medeniyet Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Mardi, H. Ö. (2006). *Çocuk kitaplarında resimlemede karakter yaratma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Martin, R. (2000). Edward Ardizzone revisited: Lucy Brown and the moral editing of art. *Children's Literature in Education*, 31(4), 241-257. <https://doi.org/10.1023/A:1026478918962>
- Mayer, R. A. (1998). *The impact of egalitarian children's literature on occupational sex role stereotyping in kindergartners and first graders* (Yayın No. 1398997) [Yüksek lisans tezi, West Virginia University]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- McEwan, D. (2002). Struwwelhitler: A Nazi story book and Schickelgrüber. *German Studies Review*, 25(3), 511-532.
- Mercan, Z. (2015). *Okul öncesi dönem çocuk kitaplarında resimlemenin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Metan, E. (2008). *Çocuk kitabı resimlemesinde oyun hamuru (plastilin) kullanımı ve bir uygulama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Michals, T. (2014). *Books for children, books for adults: Age and the novel from Defoe to James*. Cambridge University Press.
- Mikkelsen, N. (1982). Celebrating children's books throughout the year. *The Reading Teacher*, 35(7), 790-795.
- Miller, V. A. (2014). *Teaching to learn: Tapping the rich language resources of three African American preschool boys* [(Yayın No. 3620984) [Doktora tezi, University of South Carolina]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Manitoba. (t.y.). *Middle childhood*. <https://www.gov.mb.ca/healthychild/mcad/middle.html>
- Monson, D. L., Howe, K. ve Greenlee, A. (1989). Helping children develop cross-cultural understanding with children's books. *Early Child Development and Care*, 48(1), 3-8. <https://doi.org/10.1080/0300443890480102a>
- Moon, M. (2022). *World Conference on Early Childhood Care and Education, 14-16 November 2022: Oral report of the Rapporteur*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384076>
- Murphy. (2019, Mart). *Children's books: Industry standards and resources*. <https://blog.ung.edu/press/dlf-pres-2019/> [Son erişim tarihi: 24 Nisan 2023:].
- Mülayim, B. (2022). *Erken çocukluk dönemine yönelik pandemi temalı çocuk kitaplarının içerik özellikleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çankırı Karatekin Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Nas, R. (2002). *Örneklerle çocuk edebiyatı*. Ezgi Kitabevi.
- Nayab, D., Bashir, A. ve Naeem, U. (2023). Exploration of the sufferings of refugee children: A semiotic study of picture books. *Pakistan Journal of Humanities and Social Sciences*, 11(2), 1939-1952. <https://doi.org/10.52131/pjhss.2023.1102.0495>
- Neydim, N. (2002). Çocuklarda şiddeti içselleştiren edebiyat mıdır? Yoksa onları şiddete yönelten araçlar başka yerde mi aranmalıdır? İçinde *Çocuk edebiyatına ve çocuk hekimliğine yansıyan şiddet sempozyumu 25-27 Nisan 2002 Eskişehir* (ss. 1-9). Osmangazi Üniversitesi Yayınları.
- Ng, Y. K. (2016). Recommending books for children based on the collaborative and content-based filtering approaches [Öz]. O. Gervasi, B. Murgante, S. Misra, A. M. A. C. Rocha, C. M. Torre, D. Taniar, B. O. Apduhan, E. Stankova ve S. Wang (Ed.), *Computational Science and Its Applications—ICCSA 2016* içinde (ss. 302-317). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-42089-9_22
- Noorman, R. S., Rahayu, L. M., Nafisah, N. ve Imperiani, E. D. A. (2014). The world according to children writers (A cultural analysis on the Kecil-Kecil Punya Karya (children writers) series: Indonesian children books written by children). *Rangsit Journal of Educational Studies*, 1(1), 20-30. <https://rsujournals.rsu.ac.th/index.php/RJES/article/view/2192>

- Nurrohmah, A. (2022). Translating “Tania’s Monsoon Adventure”(A Children Book) by Kanika G from English into Indonesian [Öz]. *Journal Vokasia*, 3(1). <https://jos.unsoed.ac.id/index.php/vokasia/article/view/9081>
- Nurul Aisyiyah, M. (2016). *Strategies and equivalence of wordplay translations of Roald Dahl’s children books* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Diponegoro University. <http://eprints.undip.ac.id/>
- Odejide, B. ve James, S. L. (1982). Nigerian children’s books for intercultural understanding in the English speaking world. *Journal of Reading*, 25(6), 516-524.
- Oduncu, A. N. (2019). *Nehir Aydın Gökdoğan’ın çocuk kitaplarının izleksel ve kurgusal dünyası* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Oğuzkan, A. F. (1997). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı* (5. basım). Emel Matbaacılık Sanayii.
- Okan, B. (2021). *Çocuk kitaplarındaki karakterlerin okul çevresinde karşılaştıkları sorunlar ve sorunlar karşısında uyguladıkları başa çıkma stratejileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Okcu Çobanoğlu, H. M. (2018). *Göç ve mültecilik kavramlarının resimli çocuk kitaplarına yansımaları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Bilgi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Oldfield, J. (1979). Review: [Untitled]. *The Yearbook of English Studies*, 9, 354–356. <https://doi.org/10.2307/3506664>
- Olney, L. J. (1947). *Criteria of religious picture books for young children* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Asbury Theological Seminary. <https://place.asburyseminary.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2396&context=ecommons&type=dissertations>
- Onuş, E (2017). Kıbrıs Türk varoluş mücadelesi konulu çocuk kitapları üzerine. *Turkish Studies* [Elektronik], 12(7), 595- 618. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/279702/kibris-turk-varolus-mucadelesi-konulu-cocuk-kitaplari-uzerine>
- Opravilova, E. (1989). Books as educational media for small children in Czechoslovakia. *Early Child Development and Care*, 48(1), 67-73. <https://doi.org/10.1080/0300443890480109>
- Oran, G. (2020). *4-6 yaşa yönelik resimli çocuk kitaplarının doğacı zeka açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Oran, G. (2015). *Yalvaç Ural’ın çocuk kitaplarında değer eğitimi ve bu eserlerin Türkçe öğretimine katkısı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uşak Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Orhan, M. (2021). İnternet üzerinden çok satılan çocuk kitaplarının kritik analitik düşünce yönünden incelenmesi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (6), 324-348. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.987320>

- Orhan, M. (2020). *TÜBİTAK çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı yönünden incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Orhan, M. ve Pilav, S. (2021). TÜBİTAK çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı yönünden incelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(1), 371-390. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/1164521/tubitak-cocuk-kitaplarinin-cocuk-edebiyati-yonunden-incelenmesi>
- Osa, O. (1996). Review of Africa in Literature for Children and Young Adults: An Annotated Bibliography of English-Language Books, by M. Khorana. *Research in African Literatures*, 27(1), 221-225.
- Otmar, Ö. ve Erdem, A. (2019). Yalvaç Ural'ın çocuk edebiyatı eserlerinde hayvan sevgisi değeri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(37), 7-34. <https://doi.org/10.34234/ded.346197>
- Öğünç, M. (2021). Elçin Efendiyev'in Çocuk hikâyelerinin çocuğa görelilik açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi (TÜRKİAD)*, 5(1), 173-180. <https://doi.org/10.30563/turklad.772141>
- Önal, A., Yılmaz, O. ve Tümer, C. Ş. (2022). Kurgusal Nitelikli Çocuk Kitaplarındaki Merak Unsurlarının İncelenmesi. *Turkish Studies*, 17(1), 61-78. https://turkishstudies.net/turkishstudies?mod=makale_tr_ozet&makale_id=53932
- Öncü, M. (2008). *Resimlemelerarası ilişkilere dayalı çocuk kitaplarında karşılaşılan resimleme ve tasarım sorunları ve bir uygulama* [Yayımlanmamış sanatta yeterlik lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ören, S. N. (2019). *Behiç Ak'ın çocuk kitaplarındaki eğitici iletiler üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Örs, B. (2022). *Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi'nde yer alan erken çocukluk dönemine yönelik çocuk kitaplarının niteliklerinin incelenmesi* [Yayımlanamamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özbay, R. (2022). 'Kaplan Gözü Maceraları' çeviri çocuk kitaplarında çevirmen kararları. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi*, 2022(33), 99-118. <https://doi.org/10.37599/ceviri.1204247>
- Özbirge, S. (2023). *Peyami Safa'nın çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özcan, H. (2019). *Trabzon ilinde en çok satılan çocuk kitaplarındaki değerler ile Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin içerdiği değerlerin karşılaştırılması* [Yayımlanamamış yüksek lisans tezi]. Trabzon Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özcan, K. (2020). *TÜBİTAK'ın yayımladığı sorun odaklı çocuk kitaplarının biçim-içerik ve okunabilirlik açısından incelenmesi* [Yayımlanamamış yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özdemir, B. (2022). *Çocuklar için felsefe kitaplarının nitelikli çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikler bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Özdemir, E. (1995). *Eleştirel okuma* (1. baskı). Ufuk Yayıncılık. https://disk.yandex.com.tr/i/plmq2_LU3Tjjob
- Özdemir, G. (2022). *İki dilli çocuk kitaplarının Türkçe ve Türk Kültürü dersi öğretim programı temaları açısından incelenmesi: Teda Projesi örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özdemir, G. ve Baş, B. (2022). İki dilli çocuk kitaplarının Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programı temaları açısından incelenmesi: Teda projesi örneği. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 11(4), 803-816. <https://doi.org/10.30703/cije.1164668>
- Özden, E. (2021). *Çeviri çocuk kitaplarında yer alan eğitsel iletiler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özek, B. (2015). *Okul öncesi çocuk kitaplarındaki illüstrasyonların, çocuğun gelişimine etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özen, B. (2022). Savaş ve göç gibi travmatik konuları ele alan resimli çocuk kitapları. *İmgelem* [Online], 6(11), 517-538. <https://doi.org/10.53791/imgelem.1116337>
- Özen, B. (2020). *Almanya'da 2010 –2017 yılları arasında yayınlanan 3-6 yaş arası resimli çocuk kitaplarında bireysel farklılıklar* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Trakya Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özgider, D. S. (2010). *Türkiye ve İngiltere'de çok satılan çocuk kitaplarının biçimsel ve içerik özellikleri açısından karşılaştırılması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özgü Koçağan, F. (2012). İlköğretim 4-5. sınıf için hazırlanan öyküleyici çocuk kitaplarının okunabilirlik ve değerler yönünden incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özgültekin, B. (2015). *Üç boyutlu hareketli çocuk kitaplarının çocuğun hayal dünyasına katkıları ve bir tasarım uygulaması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özgürbüz, M. E. (2021). Kükedisi masalını yeniden yazmak: külprensi ile vejetaryen kükedisi adlı resimli kitapların karşılaştırmalı incelemesi. *Litera: Journal of Language, Literature and Culture Studies*, 31(2), 757-782. <https://doi.org/10.26650/LITERA2021-871307>
- Özkan, M. (2019). *Aslı Der'in çocuk kitaplarında değerler eğitimi ve eserlerin Türkçe öğretimine katkısı* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Uşak Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özkan, N. (2001). *Çocuk kitaplarında dil sorunu* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <http://bby.hacettepe.edu.tr/yayinlar/31.pdf>
- Özkan, N. ve Yılmaz, B. (2001). *Çocuk kitaplarında dil sorunu. Bilgi Dünyası*, 2(2), 147-168. <https://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/469>
- Özmen, N. (2019). Sessiz Sakin, yerli bir kahraman mı? *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (17), 93-119. <https://doi.org/10.29000/rumelide.656635>

- Öznur, S. ve Sadrazam, E. (2020). Principles in selecting children books in primary schools: North Cyprus case. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 15(4), 870-876. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1266896>
- Öztürk, A. O. (2016). Description of self and outlandish emotions in the child novel of Else Günther titled Sonjas lustige Türkenreise . *Studien zur deutschen Sprache und Literatur*, 1(35), 25-42. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/luaded/issue/24948/332991>
- Öztürk, A. O. ve Özbakır, İ (2018). Doğu Alman yazar Franz Fühmann'ın çocuk kitabı 'Die dampfenden Häse der Pferde im Turm der Babel'de Türklerin ve Türkçenin alimlanması. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik*, 6(2), 90- 98. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/diialog/issue/42128/507196>
- Öztürk, B. ve Öztürk, S. B. (2021). Özge Altınok Lokmanhekim'in resimli çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi. *Çocuk Edebiyatı ve Dil Eğitimi Dergisi*, 4(2), 138-159. <https://doi.org/10.47935/ceded.945376>
- Öztürk, G. M. ve Feyman Gök, N. (2021). Erken çocukluk dönemine ait resimli çocuk kitaplarında cinsel eğitim unsurlarının incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 35(2), 403-419. <https://doi.org/10.33308/26674874.2021352293>
- Öztürk, H. (2022). "Babam şimdi çok uzaklarda" çocuk edebiyatında ölüm ve yas sürecine anlatıbilimsel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 11(2), 618-631. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tekel/issue/70605/1136612>
- Öztürk, Ü. (2022). *Tokat bebek ve çocuk kütüphanesinde bulunan resimli çocuk kitaplarının değerler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Öztürk, Y. (2019). *Hüseyin Yurttaş'ın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı yapıtlarında bulunması gereken özellikler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Öztürk, Y. ve Kayadibi, N. (2021). Hüseyin Yurttaş'ın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı yapıtlarında bulunması gereken özellikler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitim Dergisi*, 9(1). 188-209. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/440405/huseyin-yurttasin-cocuk-kitaplarinin-cocuk-edebiyati-yapitlarinda-bulunmasi-gereken-ozellikler-acisindan-incelenmesi>
- Öztürk Samur, A. ve Çiftçi, Y. (2019). Ailelerin nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerini seçebilme yetkinlikleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (18), 327-354. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/igdirsosbilder/issue/66824/1045182>
- Öztürk Yılmaz, Ş. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitaplarının disiplinler arası öğretimde kullanımı konusunda görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Giresun Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özünel, Ş. Ç. (2000). Çocuk kitaplarında görsel anlatımın eğitimdeki önemi. S. Sever (Ed.), 1. *Ulusal çocuk kitapları sempozyumu: Sorunlar ve çözüm yolları 20-21 Ocak 2000 içinde* (ss. 169-177). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Tömer Dil Eğitim Merkezi

- Özyön, A. (2018). Behiç Ak'ın çevreci bakış açısının oyunlarına yansımaları: Küçülecek Yer Kalmadı, Benim Küçük Küresel Köyüm ve Tek Kişilik Şehir. *Electronic Turkish Studies*, 13(12) 363- 376. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13502>
- Parayno, S. M. (1997). *Childen literature*. Katha Publishing.
- Pehlivan, G. (2003). *Çocuk kitaplarında dini motifler ve din* (Yayın No. 28553607) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Pekdoğan, S. (2017). 3-6 Yaş çocuğa sahip ebeveynlerin resimli çocuk kitabı seçimi ölçütlerinin incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, (71), 315-326. <https://dergipark.org.tr/en/pub/sosekev/issue/71374/1147732>
- Pekmezci, S. C. (2004). *Resimli çocuk kitaplarında hayvan imgesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Pektaş, D. (2015). *Okul öncesi dönem resimli çocuk kitaplarındaki dil sanatlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Penfold, K. ve Bacharach, V. R. (1988). Reading to very young children: The impact of illustrations in children's books [Öz]. *International Journal of Early Childhood*, 20(1), 35. <https://doi.org/10.1007/BF03174550>
- Permana, F., Dermawi, R. ve Izzaty, S. (2021). Development of augmented reality for children book Lutung Kasarung. *Journal of Development Research*, 5(2), 115-118. <https://doi.org/10.28926/jdr.v5i2.182>
- Pickering, S. (1984). The "ambiguous circumstances of a Pamela": Early children's books and the attitude towards "Pamela". *The Journal of Narrative Technique*, 14(3), 153-171.
- Pilav, S. ve Orhan, M. (2020). 6 – 12 yaş grubu TÜBİTAK çocuk kitaplarının değerler eğitimi yönünden incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(3), 434-453. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.759891>
- Pinheiro, M. P. (2018). The "new" fairy tales: Tradition and innovation in Gaiman and Riddell's Beautiful and Sleeping [Öz]. *Iha do Desterro*, 71(2), 35-56. <https://doi.org/10.5007/2175-8026.2018v71n2p35>
- Pittenger, J. B. (1990). Body proportions as information for age and cuteness: Animals in illustrated children's books. *Perception ve Psychophysics*, 48(2), 124-130. <https://doi.org/10.3758/BF03207078>
- Poyraz, K. (2022). *Metin Özdamarlar'ın çocuk kitaplarının sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerler açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Putri, E. P. (2023). The analysis of tenses used in a children book; The-Not-So-Perfect Princess-and-Not-So-Dreadful-Dragon written by Jayneen Sanders. *Jurnal Sosial Humaniora dan Pendidikan*, 2(2), 49-55. <https://journal.admi.or.id/index.php/JUSHPEN/article/view/800/1012>

- Ratri, D. ve Choi, Y. (2017). Children book app as emotional learning media [Öz]. *Proceedings of the 11th International Conference on Ubiquitous Information Management and Communication* içinde (ss. 1-8). <https://doi.org/10.1145/3022227.3022298>
- Reis, M. ve Lopes, M. C. (2011). A living book (Transposing to the web the children's book *Histórias de pretos e de brancos*). *EDULEARN 11 Proceedings* içinde. (ss. 5070-5079). <https://library.iated.org/view/REIS2011ALI>
- Rezaee, S. ve Nikpanah, M. (2022). Evaluation of the quality and amount of life skills plan in the most read books of the Center for Intellectual Development of Children and Adolescents (in the period of 2016-2017) [Öz]. *Iranian Children's Literature Studies*, 14(1), 128-162. https://jcls.shirazu.ac.ir/article_6728.html?lang=en
- Richardson, S. K. (1981). Review of from Dr. Mather to Dr. Seuss: 200 years of American books for children, by M. Lystad. *The Library Quarterly: Information, Community, Policy*, 51(1), 94-96.
- Roethler, J. (1998). Reading in color: Children's book illustrations and identity formation for black children in the United States. *African American Review*, 32(1), 95-105. <https://doi.org/10.2307/3042272>
- Romadhona, M. ve Screc, A. (2021). Design of pop-up interactive illustration book on the education of healthy living patterns for children aged 7-8 years old. *Nusantara Science and Technology Proceedings* içinde (ss. 369-380). <https://doi.org/10.11594/nstp.2021.0957>
- Saatçi Şengül, F. (2023). *Ortaokul öğrencileri tarafından en çok okunan çocuk kitaplarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Saçkesen, S. (2008). *Çocuk kitapları seçiminde anne babaların ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Saffari, S., Asadi, S., Zarinabadi, E. ve Lichaei, A. A. (2016). Analyzing effective factors to choose children and adolescents book format based on the graphic criteria in Iran. *International Journal of Humanities and Cultural Studies*, (Special February 2016 issue), 1516-1524. https://www.researchgate.net/publication/326588057_Analyzing_Effective_Factors_to_Choose_Children_and_Adolescents_Book_Format_Based_On_the_Graphic_Criteria_in_Iran
- Sağsöz, G. (2020). Resimli çocuk kitaplarının barış eğitimi bileşenlerinden "kültürel farkındalık" bileşeni açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 37(1), 24-46. <https://doi.org/10.32600/huefd.489181>
- Sağsöz, G. (2018). *Resimli çocuk kitaplarının barış eğitimine ilişkin bileşenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Sahil, Ö. (2019). *Muzaffer İzgü'nün çocuk kitaplarının çocukların eleştirel düşünme becerisine katkısı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Salman Erden, Y. T. (2019). *Resimli çocuk kitaplarındaki toplumsal cinsiyet olgusunun incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Saran, F. Z. (2022). *Resimli çocuk kitaplarında mekân algısı ve bir uygulama çalışması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Sarı, N. (2006). *Çocuk kitapları illüstrasyonları üzerine bir araştırma ve bir örnekleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Sarı, T. (2019). *Çocuk kütüphanelerinde yer alan çocuk kitaplarının çocuk hakları açısından incelenmesi: Ankara ili örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Sarıçam, İ. (2022). *Nazlı Eray'ın çocuk kitaplarında değerler eğitimi ve eserlerin Türkçe söz varlığı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Sarlatto, M. (2016). Paper engineers and mechanical devices of movable books of the 19th and 20th centuries. *JLIS: Italian Journal of Library, Archives and Information Science*, 7(1), 89-112. <https://doi.org/10.4403/jlis.it-11610>
- Sarmusak Selçuk, D. (2022). *Çocuk kitapları üzerine bir seviye tespit çalışması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Sayın Kadakal, S. (2022). *Çocuk kitapları seçiminde ebeveynlerin ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi* [Tezsiz yüksek lisans projesi]. Pamukkale Üniversitesi. <https://gcris.pau.edu.tr/handle/11499/38976>
- Sarıtaş, S. ve Şimşek, M. (2021). Feyza Hepçilingirler'in çocuklara yönelik eserlerinde toplumsal cinsiyet yansımaları. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 14(34) 691-707. <https://doi.org/10.12981/mahder.900873>
- Schmidt, N. J. (1980). The politics of African independence in American children's books. *Africa Today*, 27(3), 29-37.
- Schon, I. (1988). Recent children's books in Spanish: The best of the best. *Hispania*, 71(2), 418-422. <https://doi.org/10.2307/343090>
- Schunk, D. H. (2014). *Eğitimsel bir bakışla öğrenme teorileri: Learning theories an educational perspective* (M. Şahin, Çev. Ed.). Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinali 2008'de yayımlanmıştır.)
- Selçuk, A. B. (t.y.). *Gelişim kuramları*. https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/gelisim_kuramlari
- Senior, N. (1984). French picture dictionaries and word books for small children. *The French Review*, 57(6), 757-765.
- Serttaş, Z. (2019). *Çocuk kitaplarındaki mesleklerin görünüşleri ve ortaokula devam eden öğrencilerin bu mesleklere ilişkin algıları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Seven, S. (2010). Çocuk kitapları. Ş. Demirel (Ed.), *Edebi metinlerle çocuk edebiyatı* içinde (ss. 105-114). Pegem Akademi.

- Sever, S. (2019). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü* (3. Baskı). Tudem.
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve edebiyat* (6. Baskı). Tudem.
- Sever, S. (2002). Çocuk kitaplarına yansıtılan şiddet (Milli Eğitim Temel Yasası ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme bağlamında bir değerlendirme). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 25-37. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/1440/cocuk-kitaplarina-yansitilan-siddet-milli-egitim-temel-yasasi-ve-cocuk-haklarina-dair-sozlesme-baglaminda-bir-degerlendirme>
- Sever, S. (Yay. haz.). (2000). 1. Ulusal çocuk kitapları sempozyumu: Sorunlar ve çözüm yolları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TÖMER Dil Öğretim Merkezi
- Sever, S. (1995) Çocuk kitaplarında bulunması gereken yapısal ve eğitsel özellikler. *Abece Dergisi*, (107), 14-15. https://www.academia.edu/19830966/Cocuk_kitaplarinda_bulunmasi_gereken_yapisal_ve_egitsel_ozellikler
- Sezer, K. (2020). Çiğdem Kaplangı'nın çocuk kitaplarının çocuğa yönelik ilkesi açısından incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 347-359. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tubad/issue/59101/727548>
- Shekofte, R. ve Noei, S. M. (2021). Evaluation of Children's Books Produced in the Advertising Department of Astan Quds Razavi in the Eyes of Children [Öz]. *Journal of Razavi Culture*, 9(35), 189-222. <https://doi.org/10.22034/farzv.2021.257490.1583>
- Short, K. G., Pierce, K. M., Crawford, K., Crowell, C., Kauffman, G., Peterson, B., Phillips, L., Schroeder, J. ve Giorgis, C. (1994). Children's books: Changing lives, changing times, changing places. *The Reading Teacher*, 47(7), 560-571.
- Sıçrır, B. (2006). *Çocuk kitapları resimlemelerinde beden dili kullanımı* [Öz] [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Sınar Çılgin, A. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Morpa Kültür Yayınları.
- Sınar Çılgin, A. (2006). *Çocuğa büyüğü bir dünyanın kapılarını açmak*. *Milli Eğitim*, 35(172), 175-182. https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/172/index3-icindekiler.htm
- Sihombing, R. M. (2012). Mother figure in Indonesian children book illustration in terms of attribute, domestic, and public space. *TAWARIKH: International Journal for Historical Studies*, 3(2), 253-264. <https://journals.mindamas.com/index.php/tawarikh/article/view/545/543>
- Sihombing, R. M., Sabana, S. ve Syarief, A. (2014). The representation of mother and child figures in Indonesian children books illustration. *Arts and Design Studies*, 24, 26-33. https://core.ac.uk/outputs/234685909/?utm_source=pdf&utm_medium=banner&utm_campaign=pdf-decoration-v1
- Simoncini, K., Smith, H. ve Gray, L. C. (2020). Culturally relevant reading books for Papua New Guinean children: Their reading rights and preferences. *Australasian [Öz]. Journal of Early Childhood*, 45(4), 348-361. <https://doi.org/10.1177/1836939120966091>

- Sims, R. (1983). What has happened to the “all-white” world of children’s books? *The Phi Delta Kappan*, 64(9), 650-653.
- Skurzynski, G. (1999). It’s a wired world after all: Children, books, and the internet. *Theory Into Practice*, 38(3), 178-183. <https://doi.org/10.1080/00405849909543850>
- Society of Children’s Book Writers and Illustrators. (2021). The essential guide to publishing for children.
- Sojoodi, F. (2012). Metaphor of time in Persian children books (a, b, c age groups): A cognitive approach [Öz]. *Literary Criticism*, 5(19), 50-70. <https://lcq.modares.ac.ir/article-29-4381-en.html>
- Somer, B. (2015). 4-6 yaş resimli çocuk kitaplarının prososyal davranışlar açısından incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Songür Dağ, E. (2010). Examination of facial expressions in illustrated pre-school children books in relation to “Signifier and Signified”. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 2957-2961. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.447>
- Soylu Baştuğ, D. (2020). *Une etude sur les valeurs educatives des livres pour enfants de Daniel Pennac et leurs exploitations en fle* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Soyer, H. M. (2022). Çok satılan çocuk kitaplarında üst düzey düşünme becerileri üzerine bir inceleme [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Sülün Özyar, G. (2012). *Okuma becerisinin geliştirilmesi ve çocuğun dil-kavram gelişmesi bağlamında Yalvaç Ural’ın çocuk kitapları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Szeremy, Y. (2018). *Sağlık temasını içeren Türkçe ve yabancı dillerdeki çocuk kitaplarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Sullivan, E. P. ve Yandell, C. (1990). *What are the religious/spiritual values in children’s books? Do children get the values messages?* (ED328884). ERIC. <https://eric.ed.gov/?id=ED328884>
- Sullivan, J. E. (2023). *Al-Ghazali for children: Book review*. <https://scholarworks.indianapolis.iu.edu/server/api/core/bitstreams/3dc95e92-2841-4f1c-be70-465c750b4aec/content>
- Sunal, C. S. ve Hatcher, B. (1985). A changing world: Books can help children adapt [Öz]. *Day Care and Early Education*, 13(2), 16-19. <https://doi.org/10.1007/BF01619983>
- Suparti, E. (2017). Redefining children and women as heroes in the children books about war. *Asian Journal of Humanities and Social Studies*, 5(1), 12-18. https://www.ajouronline.com/index.php/AJHSS/article/view/2842#google_vignette

- Şahin, A. B., Çelik, B., Karadağ, M., Yeşilkır, N., Acar, B. ve Yaman, Ö. M. (2022). 3-6 yaş resimli çocuk kitaplarında aile ve ebeveyn temsilleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(4), 1557-1572. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.1027055>
- Şahin, A. E. ve Dedeoğlu, H. (2013). An evaluation of the international children's books about Turkey and Turks. *Bilig/Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (67), 195-211. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/203089/an-evaluation-of-the-international-childrens-books-about-turkey-and-turks>
- Şahin, D. ve Özaydınlı, B. (2023). TÜBİTAK resimli çocuk kitaplarının toplumsal cinsiyet açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 255-285. <https://doi.org/10.19171/uefad.1171382>
- Şahin, E. (2009). *Translations of christian children's books into Turkish: Restrictions, strategies, outcomes* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Boğaziçi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Şahin, T. G. ve Bayrak, Ö. (2020). Birsen Ekim Özen'in Çelebi Zinciri adlı eserinin değerler eğitimi ve türkçe ders kitaplarında yer alan temalara uygunluk açısından incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 775-798. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.755557>
- Şar, M. (2022). *Hüseyin Yurttaş'ın çocuk kitaplarının on kök değer açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Siirt Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Şeker, P. T. ve Çam, B. (2021). 2000-2020 yılları arasında erken çocukluk dönemi çocuklarına yönelik tasarlanmış hikâye kitaplarının iç ve dış yapı niteliklerinin incelenmesi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 14(35), 1161-1177. <https://doi.org/10.12981/mahder.935081>
- Şen, Z. (2011). Kitap kütüphane konulu seçilmiş çocuk kitapları tanıtımı. *Türk Kütüphaneciliği*, 25(4), 553-556. <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/431/423>
- Şener, C. (2018). *Ödüüllü çocuk kitaplarındaki başkahramanların yaşadıkları çatışmaları çözme yöntemlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Şirin, F. M. (2019). *Resimli çocuk kitaplarında artırılmış gerçeklik teknolojisinin kullanımı ve bir resimli hikaye kitabı uygulaması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Tanrıkulu, F. (2021). Çocuk kitabı yazarlarının Türkiye'de çocuk yayıncılığına ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (58), 747- 770. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/issue/61832/656797>
- Taşcı, E. (2019). *0-36 ay çocuklara yönelik resimli çocuk kitaplarının bir analizi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Taşdemir, H. Z. (2018). *Türkiye'de yayınlanan yerli ve çeviri resimli çocuk kitaplarının kültür bağlamında değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- T.C. Dışişleri Bakanlığı. (t.y.). *Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve Türkiye*. <https://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-teskilati-ve-turkiye.tr.mfa>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2005, 18 Haziran). Yayın Seçme Yönetmeliği. <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-263913/kultur-ve-turizm-bakanligi-yayin--secme-yonetmeligi.html>
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2021, 14 Ekim). Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği. *Resmi Gazete* (Sayı: 31628). <https://www.resmigazete.gov.tr/fihrist?tarih=2021-10-14>
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2024, 23 Kasım). Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği. *Resmi Gazete* (Sayı: 32731). <https://www.resmigazete.gov.tr/23.11.2024>
- T.C. Söğüt Kaymakamlığı. (t.y.). *Söğüt'ün tarihçesi*. <http://www.sogut.gov.tr/sogutun-tarihcesi>
- Tekin, A. (2018). *Aytül Akal'ın çocuk kitaplarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Tekin, A. K. ve Tekin, G. (2006, 1 Haziran). Parents' knowledge level about the picture books they use for children. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 31(31), 159-168. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7807/102405>
- Tekin, E. (2017). *Süleyman Bulut'un çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Balıkesir Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Tekşan, K., Set, G. ve Çinpolat, E. (2019). Çocuk kitapları ve idealist kahramanlar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 241-261 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/issue/47282/535773>
- Temellioğlu, Ş. H. (2022). *Çocuk kitaplarında toplumsal cinsiyet rolleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Temizyürek, F. ve Çevik, A. (2014). Mustafa Ruhi Şirin'in çocuk edebiyatı sahasındaki eserlerinin dil ve kavram bağlamında incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 155-175. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/buefad/issue/3814/51171>
- Temur, M. ve Ertem, İ. S. (2019). Çocuk edebiyatında göç ve göçmenlik. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 451-466. <https://dergipark.org.tr/en/pub/nevsosbilen/issue/51363/597066>
- Tepe, Ü. (2020). *Okul öncesi dönem resimli çocuk kitaplarında yer alan anne, baba ve çocuk karakter eylemlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- The Association for Library Service to Children. (2024). *Book & media awards*. <https://www.ala.org/alsc/awardsgrants/bookmedia>
- Tokur, S. N. (2022). *6-36 ay arasında bebeği olan anne-babaların çocuk kitaplarının gelişimsel yönü ile ilgili deneyimlerinin ve düşüncelerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>

- Tomé-Fernández, M., Senís-Fernández, J. ve Ruiz-Martín, D. (2019). Values and intercultural experiences through picture books. *The Reading Teacher*, 73(2), 205-213. <https://doi.org/10.1002/trtr.1813>
- Tomris, G. ve Çelik, S. (2021). Erken çocukluk özel eğitimi: Kuramsal ve yasal temeller, Dünya'daki ve Türkiye'deki son eğilimler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 23(1), 243-269. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ozelegitimdergisi/issue/68727/748893>
- Topcu, Z. G. (2019). *Okul öncesi dönem resimli çocuk kitaplarının psikolojik sağlık açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Topçam, A. B. ve Yorulmaz, B. (2023). En çok satılan resimli çocuk kitapları: Hangi değerleri barındırıyorlar? *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 47-72. <https://doi.org/10.47951/mediad.1160959>
- Topçu, S. (2002). *İllüstrasyon ve çocuk kitapları* (Yayın No. 28553670) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com>
- Topkara, İ. (2021). *İlkokul sınıf kitaplıklarındaki çocuk kitaplarında geçen enerji kavramının kullanımının incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Giresun Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Toprak, İ. (2016). *Gülsüm Cengiz'in çocuk kitaplarının Türkçe öğretimi bağlamında tema ve iletiler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Toraji, M. (2021). Study of impact of industrial revolution in child book illustration in Victorian Era(Walter Crane, Randolph Caldecott, Kate Greenaway) [Öz]. *Theoretical Principles of Visual Arts*, 6(2), 81-92. <https://doi.org/10.22051/jtpva.2021.35925.1298>
- Trepanier, M. L. ve Romatowski, J. A. (1982). Classroom use of selected children's books: Prosocial development in young children. *Elementary School Counseling in a Changing World* içinde (ss. 391- 397). <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=3479dbc0e4489d33fb23e5a617fa0c24840713c6#page=406>
- Trousdale, A. M. (1990). A submission theology for black Americans: Religion and social action in prize-winning children's books about the black experience in America. *Research in the Teaching of English*, 24(2), 117-140.
- Tuğrul, B. (2002). *4-10 Yaş grubunda çocukları olan ailelerin çocuk kitapları hakkındaki görüşlerinin ve tutumlarının incelenmesi*. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(22), 21-30. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/1598/4-10-yas-grubunda-cocuklari-olan-ailelerin-cocuk-kitaplari-hakkindaki-goruslerinin-ve-tutumlarinin-incelenmesi>
- Tuna, D. (2017). Çocuk edebiyatı çevirisinde kişi adları, yer adları, anlatım tarzları. *Electronic Turkish Studies*, 12(22), 743-766. https://turkishstudies.net/turkishstudies?mod=makale_tr_ozetvmakale_id=20657

- Tuncer, N. (1974). *Türkiye'de yayımlanmış resimli çocuk kitapları (1960-1972)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Tunç, A. (2021). *Çocuk edebiyatı eserlerine psikanalitik bir yaklaşım (Roald Dahl'ın çocuk kitapları örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Siirt Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Turan, İ. (2010). Bazı Batı ve Türk çocuk klasiklerinde dini ve ahlaki değerler. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 10(3), 171-194. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/daad/issue/4496/61933>
- Turan, Ö. (2022). *Behiç Ak'ın çocuk edebiyatı yapıtlarının çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Turanalp, M. F. (2017). *Dini içerikli çocuk kitaplarının öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Turgut Bayram, Z. (2009). *Resimli çocuk kitaplarının okuma alışkanlığı üzerine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Turhan, O., Baş, B. ve Karaca Turhan, F. (2021). Türk çocuk edebiyatında tema: kitap katalogları üzerine bir inceleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 31-58. <https://doi.org/10.9779/pauefd.794327>
- Tursun, G. (2019). *Serpil Ural'ın çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bayburt Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Tursun, H. K. (2011). *Hz. Peygamber'in hayatını konu alan çocuk kitaplarındaki tarihî bilgilerin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Tuzcu, S. (2021). *Çocuk kitabı resimlemelerinde deneysel malzeme kullanımı: Okul öncesi çocuk şarkılarını içeren bir kitap resimlemesi ve tasarımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Türkben, T. ve Avan, H. G. (2020). Michael Ende'nin "Momo" adlı eserin çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(2), 451-467. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tsadergisi/issue/56373/568918>
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). İç kapak. *Güncel Türkçe sözlük* içinde. 17. Ekim. 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Konu. *Güncel Türkçe sözlük* içinde. 22. Nisan. 2023 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Mukavva. *Güncel Türkçe Sözlük* içinde. 17. Ekim. 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Tema. *Güncel Türkçe sözlük* içinde. 22. Nisan. 2023 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

- Ucuşsatar, N. (2019). *Okul öncesi çocuk kitaplarındaki hayvan karakterlerin geliştirilme yolları üzerine bir durum tespiti*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Uçar, G. (2007). Ayla Çınaroğlu'nun "Keçi Masalı" adlı eserinde toplumsal bilinç eğitimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18), 455-461. <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61794/924264>
- Uçar, G. (2006). Muzaffer İzgü'nün eserlerinde arkadaşlık kavramı. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1), 35-41. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/75946/muzaffer-izgunun-eserlerinde-arkadaslik-kavrami>
- Uçuş, Ş., Demirbaş, İ., Gafa, İ., Yıldız, Z. ve Sönmez, K. (2017). Çocuk kitaplarının hayat bilgisi öğretim programına uygunluğunun incelenmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 408-441. <https://search.trdizin.gov.tr/en/yayin/detay/263028/cocuk-kitaplarinin-hayat-bilgisi-ogretim-programina-uygunlugunun-incelenmesi>
- Uğur Aslankabaklı, G. (2009). *Fantastik çocuk kitabı çevirilerine bir bakış: Oz Büyücüsü örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Uludağ, M. E. (2010). Çocuk edebiyatında tema ve sevgi teması bağlamında anne ve baba sevgisi. Ş. Demirel (Ed.), *Edebi metinlerle çocuk edebiyatı* içinde (ss. 83-103). Pegem Akademi.
- Ulusoy, M. (2019). Öğretmen adayları tarafından yazılan resimli kitapların anlama, anlatma ve tepkiler üzerindeki etkisi: biçimlendirici deneme araştırması. *Electronic Turkish Studies*, 14(3), 1805-1821. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.22570>
- Ulusoy, M. (2016). Resimli çocuk kitapları ve okur-tepki teorisi. *İlköğretim Online* [elektronik], 15(2), 487– 497. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/332230/resimli-cocuk-kitaplari-ve-okur-tepki-teorisi>
- Ulusoy, M. ve Altun D (2018). Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ve resimli çocuk kitapları ile ilgili metaforları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* [elektronik], 17(67), 1206- 1221. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/37393/391811>
- Ulus, B. (2020). *Mustafa Orakçı'nın çocuk kitaplarındaki eğitsel iletiler üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- United Nations International Children's Emergency Fund. (1989). *Çocuk Haklarına Dair Sözleşme*. <https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>
- United Nations International Children's Emergency Fund. (t.y.). *Erken çocukluk gelişimi (EÇG)*. <https://www.unicef.org/turkiye/erken-%C3%A7ocukluk-geli%C5%9Fimi-%C3%A7g>
- Unsoed, A. N., ve Riandini, D. (2023). Translating Tania's Monsoon Adventure: A children book by Kanika G from English into Indonesian [Öz]. *Jurnal Vokasia*, 3(1). <https://jos.unsoed.ac.id/index.php/vokasia/article/view/9081>

- Ural, S. (2013). Okul öncesi çocuk kitaplarının tanımı. M. Gönen (Ed.), *Çocuk edebiyatı* içinde (ss. 33-56). Eğiten kitap.
- Uyanık Balat, G., Kılıç, Z., Değirmenci, Ş. ve Ünsal, F. Ö. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik resimli çocuk kitaplarında yer alan temel kavramların incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (44), 424-441. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.319461>
- Uysal, R. (2020). *Çocuk kitapları ve çizgi filmlerde çocuk gelişimine yönelik iletilerin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Uzmen, F. S. (2001). *Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş çocuklarının prososyal davranışlarının resimli çocuk kitapları ile desteklenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Uzun, A. (2021). *Okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan resimli çocuk kitaplarının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ülker Erdem, A., Aydos, E. H. ve Çoban, A. (2017). Resimli çocuk kitaplarında yer alan olumsuz duygular ve karakterlerin kullandığı baş etme stratejileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 914-931. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.30227-326606>
- Ün, A. G. (2021). *Aslı Tohumcu'nun çocuk kitaplarının iç ve dış yapı unsurları bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ünlü Çetin, Ş. ve Çır, Ö. (2016). Farklı kültürlerdeki çocuk kitaplarının resimlendirme tekniklerinin ve görsel özelliklerinin incelenmesi. *Başkent University Journal of Education*, 3(1), 1-12. <http://buje.baskent.edu.tr/index.php/buje/article/view/53>
- Türkiye Yayıncılar Birliği. (2020). *Üyelerimiz*. <https://turkyaybir.org.tr/uyelik/uyelerimiz/>
- Üzel, Ö. (2007). *Serpil Ural'ın çocuk kitaplarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Varışoğlu, B.ve Tuzcuoğlu Akşin, Ş. H. (2019). Andrew Clements' in Bunun adı Findel adlı çocuk edebiyatı eserinin çocuğa görelilik açısından incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (16), 639-656. <https://doi.org/10.29000/rumelide.619651>
- Vate-U-Lan, P. (2011). Augmented reality 3D pop-up children book: Instructional design for hybrid learning. İçinde *2011 5th IEEE International Conference on E-Learning in Industrial Electronics (ICELIE)* içinde (ss. 95-100). <https://doi.org/10.1109/ICELIE.2011.6130033>
- Vidinhas, C. (2015). Rotator: O Livro infantil digital, uma nova forma de criar narrativas visuais [Öz] (Yayın No. 29113204) [Yüksek lisans tezi, Universidade do Porto]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com/dissertations-theses/i-rotator-o-livro-infantil-digital-uma-nova-forma/docview/2703006536/se-2>

- Veli Ahmet, C. (2021). *Türkiye ve Yunanistan'da yayımlanan resimli çocuk kitaplarının çok kültürlülük öğeleri açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Veziroğlu, M. (2009). *Resimli çocuk kitaplarının M.E.B. okul öncesi eğitim programı'ndaki kazanımlara uygunluğunun incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Wagner, L. (2013, 12 Kasım). By the numbers: A quantitative content analysis of children's picturebooks. *Frontiers in Psychology*, 4. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2013.00850>
- Wang, P., Lu, J., Wu, Y. ve Zhang, J. (2023). "A bundle of serendipity": A crowdsourcing program for picture book information organization oriented toward preschool children. *Library ve Information Science Research*, 45(3). <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2023.101251>
- Wardaya, M. (2016). Marketing communication strategy through social media to increase children book sales. *The Winners Economic, Bussiness, Management and Information System Journal*, 17(2), 155-163. <http://dspace.uc.ac.id/handle/123456789/1133>
- Wardaya, M. ve Bernardus, D. (2014). The influence of product quality on the purchased decision educational children books. *The First International Conference on Entrepreneurship, UC Town, Citraland, 18-19 September 2014* içinde (ss. 218-228). <http://dspace.uc.ac.id/handle/123456789/1047>
- Weitzman, L. J., Eifler, D., Hokada, E. ve Ross, C. (1972). Sex-role socialization in picture books for preschool children. *American Journal of Sociology*, 77(6), 1125-1150. <https://doi.org/10.1086/225261>
- Welsh, C. (1886). *On some of the books for children of the last century: With a few words on the Philanthropic Publisher of St. Paul's Churchyard*. Griffith Farran, Okeden ve Welsh. https://www.google.com.tr/books/edition/On_Some_of_the_Books_for_Children_of_the/n-EYAAAAIAAJ?hl=trvegbpv=0
- White, D. (1969). *Multi-ethnic Books for Head Start Children. Part I: Black and Integrated Literature* (ED031312). ERIC. [https://eric.ed.gov/?q=Multi-ethnic+Books+for+Head+Start+Children.+Part+I%3a+Black+and+Integrated+Literature+\(&id=ED031312](https://eric.ed.gov/?q=Multi-ethnic+Books+for+Head+Start+Children.+Part+I%3a+Black+and+Integrated+Literature+(&id=ED031312)
- White, M. (1993). The best in international literature for today's children [Öz]. *Public Library Quarterly*, 13(3), 63-72. https://doi.org/10.1300/J118v13n03_07
- Williams Jr, J. A., Podeschi, C., Palmer, N., Schwadel, P. ve Meyler, D. (2012). The human-environment dialog in award-winning children's picture books. *Sociological Inquiry*, 82(1), 145-159. https://www.researchgate.net/publication/257935241_The_Human-Environment_Dialog_in_Award-Winning_Children's_Picture_Books
- Willoughby, D., Evans, M. A. ve Nowak, S. (2015). Do ABC eBooks boost engagement and learning in preschoolers? An experimental study comparing eBooks with paper ABC and storybook controls. *Computers ve Education*, 82, 107-117. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2014.11.008>

- Woodman, D. (1978). Canadian children's books: A bookseller's point of view. *Canadian Literature*, (78), 16-21. <https://ojs.library.ubc.ca/index.php/canlit/issue/view/182623>
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2022). *World Conference on Early Childhood Care and Education: Tashkent Declaration and Commitments to Action for Transforming Early Childhood Care and Education, 16 November 2022*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384045>
- World Health Organization. (t.y.). *Adolescent health*. <https://www.who.int/southeastasia/health-topics/adolescent-health>
- Xavier Filha, C. (2014). *Gender, body and sexuality in childhood books*. *Educar em Revista*, (Special issue 1) 153-169. <https://doi.org/10.1590/0104-4060.36546>
- Yağlı, A. (2022). La contribution des imagiers au processus éducatif de l'enfant. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 15-25. <https://dergipark.org.tr/en/pub/pausbed/issue/70742/1060078>
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2017). *Çocuk edebiyatı* (9. baskı). Akçağ Yayınları.
- Yalçın, R. (2022). *Abbas Cılga'nın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel öğeleri bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çankırı Karatekin Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yanık, Z. (2019). *Ayla Kutlu'nun çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı açısından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ordu Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yardımcı, M. ve Tuncer, H. (2002). *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı*. Ürün Yayınları.
- Yavuz, E. (2022). *Kütüphanelerde en çok okunan çocuk kitaplarının biçim ve içerik açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yavuzer, H. (2007). *Çocuk psikolojisi: Doğum öncesinden ergenlik sonuna* (35. basım) Remzi Kitabevi.
- Yazar, S. (2021). *Çocuk kitaplarında yer alan dedektif karakterlerin özellikleri ve ortaokul öğrencilerinin bu karakterlere ilişkin algıları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yazıcı, D. N., Yıldız, C. ve Durmuşoğlu, M. C. (2018). Erken çocukluk dönemi resimli çocuk kitaplarının eğitsel özelliklerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1196-1209. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd/issue/37322/431517>
- Yazıcı Okuyan, H., Gedikoğlu, Y. G. ve Karagül, S. (2012). Family concept in works of children's literature. *Elementary Education Online*, 11(2), 395-407. https://www.researchgate.net/publication/265201796_Family_Concept_in_Works_of_Children's_Literature_1
- Yazıcı Okuyan, H. ve Karagül, S. (2011). The pattern of child books appreciation according to language and literature teaching. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15, 1580-1585. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.03.334>

- Yekeler, A. ve Cengiz, Ö. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının sözsüz kitap anlatımlarında hikâye elementlerinin incelenmesi. *Turkish Studies* [Elektronik], 13(19), 1935- 1952. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13718>
- Yeşiltepe, A., Taşkesen, S. ve Gül, Y. (2021). Okul öncesi dönem resimli çocuk kitaplarının resimsel özellikler bakımından incelenmesi: bir karma yöntem araştırması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (87), 51-74. https://jasstudies.com/?mod=makale_tr_ozet&makale_id=52734
- Yeşilyurt, H. (2023). Okul öncesi çocuk kitaplarında kültürel miras öğelerinin incelemeleri. *Gastronomi, Otelcilik ve Seyahat Dergisi*, 6(1), 147-156. <https://doi.org/10.33083/joghat.2023.254>
- Yılar, Ö. ve Turan, L. (Ed.). (2011). *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı* (3. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yıldırım, D. ve Nurlu M. (2017). Çocuk edebiyatı alanındaki eserlerin temel söz varlığına ilişkin karşılaştırmalı bir inceleme. *Turkish Studies*, 12(4), 585-602. <https://search.trdizin.gov.tr/en/yayin/detay/278118/cocuk-edebiyati-alanindaki-eserlerin-temel-soz-varligina-iliskin-karsilastirmali-bir-inceleme>
- Yıldırım, İ. E. ve Dinç, S. (2017). Türkiye’de en çok okunan çocuk kitaplarının yeterlilik analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(4), 1477-1490. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisobil/issue/34383/380942>
- Yıldırım, K., Aykaç, N. ve Okçu, S. T. (2019). Yaratıcı drama ve resimli çocuk kitapları: kültürlerarası duyarlılığı geliştirmek için örnek bir uygulama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14(1), 55-72. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ydrama/issue/60243/876189>
- Yıldırım, K., Sönmez, M., Çetinkaya, F. Ç. ve Akyüz, S. (2021). Üstün yetenekli öğrencilerin küresel salgın sürecinde ev etkinlikleri, okur tepkileri ve anlama durumlarının incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 690-710. <https://doi.org/10.21666/muefd.869258>
- Yıldız, A. (2018). Hz. Peygamber’in hayatını anlatan çocuk kitaplarının dini düşüncenin gelişimi açısından değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(15), 521 – 532. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/300614/hz-peygamberin-hayatini-anlatan-cocuk-kitaplarinin-dini-dusuncenin-gelisimi-acisindan-degerlendirilmesi>
- Yıldız, Ç. (2009). *İlköğretim öğrencilerinin çocuk kitaplarına ilişkin görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yıldız, N. ve Derman, S. (2021). Özel yetenekli çocuk okurların “Boğaziçi’nde Saklambaç” adlı esere yönelik görüşlerinin çocuk edebiyatının temel ilkelerine göre incelenmesi. *Turkish Studies*, 15(2), 1381-1397. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.40453>
- Yılmaz, G. A. (2021a). *Eskişehir il halk kütüphanesi resimli çocuk kitaplarının değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yılmaz, G. A. ve Yılmaz, B. (2021b). Eskişehir il halk kütüphanesi dermesinde bulunan resimli çocuk kitaplarının fiziksel ve içerik özelliklerinin ödünç alınma üzerinde etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 35(3), 353-387. <https://doi.org/10.24146/tk.955105>

- Yılmaz, M. (2022). *Çocuk kitapları seçiminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonu üzerine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yılmaz, O. (2016). Kurgusal nitelikli çocuk kitapları ve karakter eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(3), 311-325. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/201169>
- Yılmaz Şimşek, S. (2023). *Okul öncesi dönemi için yayınlanan 'bireysel farklılıklar' temalı çocuk kitaplarının tasarım ilkeleri ve içerik açısından incelenmesi: Bir çocuk kitabı tasarımı uygulaması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yılmaz Topsakal, Ş. (2023). *İlkokul düzeyi çocuk kitaplarının prososyal davranışlar açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trabzon Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yılmaz Yüksek, Y. (2022, 2 Nisan). Müge İplikçi'nin çocuk ve ilk gençlik romanlarında altkültür ve dışavurumcu sanat. *Nesir: Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 109-130. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/1115713/muge-iplikcinin-cocuk-ve-ilk-genclik-romanlarinda-altkultur-ve-disavurumcu-sanat>
- Yol, F. (2015). *4-6 yaş resimli çocuk kitaplarında çocukluk anlayışının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yolasiğmazoğlu, H. (2023). TRT Çocuk Kitaplık örneğinde kitap kahramanlarına atfedilen mesleklerin karşılaştırılması. *RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 616-628. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1285338>
- You, M. (2018). *Research on the applicability of faceted classification scheme of children's books* [Öz] (Yayın No. 28122185) [Yüksek lisans tezi, National Taiwan Normal University]. ProQuest Dissertations ve Theses Global. <https://www.proquest.com/pqdtglobal/docview/2450183690/abstract/6FACC84F7E6F4FB7PQ/30>
- Yörükoğlu, A. (2021). *Çocuk ruh sağlığı: Çocuğun kişilik gelişimi, eğitimi ve ruhsal sorunları* (40. basım). Özgür Yayınları
- Yurdakul, A. (2019). Nazi Almanyası'nda çocuk kitaplarının propaganda aracı olarak kullanılmasına dair bir örnek: Der Giftpilz (Zehirli Mantar) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yusuf, M., Widayati, D., Mbete, A. M. ve Aswani, A. (2021). Eco-lexicon forms in children book of North Sumatran folktales. *Journal of Physics: Conference Series*, 2000, 012004. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/2000/1/012004>
- Yükselen, A., Yumuş, M. ve Işık, E. (2016). Çocuk kitabı seçme kriterlerine ilişkin okul öncesi eğitimcilerin görüşleri. *Başkent University Journal of Education*, 3(2), 161 - 168. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/227834/cocuk-kitabi-secme-kriterlerine-iliskin-okul-oncesi-egitimcilerin-gorusleri>
- Zerman, H. O. (2022). *Resimli çocuk kitaplarındaki metin ve görsellerin coğrafi kavramlar açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Düzce Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Zengin, H. K. (2012). T.C. Diyanet İşleri Başkanlığının çocuk kitapları yayınlarından "inanıyorum serisi" üzerine bir inceleme. *Dini Araştırmalar*, 15(40), 178-203.

<https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/151088/tc-diyanet-isleri-baskanliginin-cocuk-kitaplari-yayinlarindan-inaniyorum-serisi-uzerine-bir-inceleme>

- Zeybek Gökmenoğlu, H. (2019). *Pop-up çocuk kitabı tasarımı: Kedi nerede* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Zivtçi, F. (2005). *Türk ve Alman çocuklarına seslenen kitaplardaki yetişkin kahramanların karakter çerçeveleri açısından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi. <https://tez.yok.gov.tr>
- Ziya Eslen, H. ve Erhart, I. (2013). Dengeli, ölçülü, yetinen ve tek tip Türk çocuğu: resimli çocuk kitaplarında kimlik inşası. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 16(1), 46-73. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosars/issue/11397/136103>

EK 1. DIŞ VE İÇ YAPI ÖLÇÜTLERİYLE BU ÖLÇÜTLERİN YAŞA GÖRE DEĞİŞİM VE ZORUNLULUK DURUMU

Grup	No.	Ölçüt	Yaşa göre değişim	Zorunluluk
Dış Yapı	1	Boyut	Değişiyor	Zorunlu
Dış Yapı	2	Sayfa sayısı	Değişiyor	Zorunlu
Dış Yapı	3	Harf puntosu	Değişiyor	Zorunlu
Dış Yapı	4	Metin rengi	Değişmiyor	Zorunlu
Dış Yapı	5	Toplam kelime sayısı	Değişiyor	Zorunlu
Dış Yapı	6	Paragraftaki toplam cümle sayısı	Değişiyor	Zorunlu
Dış Yapı	7	Bir cümlede bulunacak kelime sayısı	Değişiyor	Zorunlu
Dış Yapı	8	Resim oranı	Değişiyor	Zorunlu
Dış Yapı	9	Kağıdın mat (göz yormayan türde) olması	Değişmiyor	Zorunlu
Dış Yapı	10	Kağıdın hamur kalitesi/dayanıklılığı	Değişmiyor	Zorunlu değil
Dış Yapı	11	Cilt sağlamlığı	Değişmiyor	Zorunlu
Dış Yapı	12	Kapak türü	Değişmiyor	Zorunlu
Dış Yapı	13	Kapağın sağlam olması	Değişmiyor	Zorunlu
Dış Yapı	14	Kapağın lak kaplı olması	Değişmiyor	Zorunlu değil
Dış Yapı	15	Dış ön kapağın resimli olması	Değişmiyor	Zorunlu
Dış Yapı	16	İç kapağın resim içermesi	Değişmiyor	Zorunlu değil
Dış Yapı	17	İç kapağın veya dış ön ya da arka kapağın veya sırt kısmının künve bilgisi içermesi	Değişmiyor	Zorunlu
Dış Yapı	18	Alt başlıklandırmanın olması	Değişmiyor	Zorunlu değil
Dış Yapı	19	Sayfa kenarında boşlukların olması	Değişmiyor	Zorunlu
Dış Yapı	20	Paragrafların tek sütun olması	Değişmiyor	Zorunlu
Dış Yapı	21	Bir sayfada sadece yazı varken diğer sayfada resim olması	Değişmiyor	Zorunlu değil
Dış Yapı	22	Resim ve yazıların aynı sayfada bir arada olması	Değişmiyor	Zorunlu değil
Dış Yapı	23	Resim ve metnin görünürlüğü (Resim ve metnin birbirinin görünürlüğüne engel olmaması)	Değişmiyor	Zorunlu
Dış Yapı	24	Resimlerin metnin akışını kesmemesi	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	25	Baş karakterlerin hayvan, cansız varlık olmaması	Değişiyor	Zorunlu
İç Yapı	26	Baş karakterlerin çocuklardan oluşması	Değişiyor	Zorunlu
İç Yapı	27	Konunun var olması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	28	Konunun anlaşılır olması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	29	Konunun gerçek hayatla ilgili olması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	30	Konunun güncel olması	Değişmiyor	Zorunlu değil
İç Yapı	31	Konu aracılığıyla ulusal, toplumsal, kültürel değerlerin, geleneklerin aşılması	Değişmiyor	Zorunlu değil
İç Yapı	32	Konu aracılığıyla evrensel etik değerlerin aşılması	Değişmiyor	Zorunlu değil
İç Yapı	33	Konu aracılığıyla ötekileştirici, ırkçı, dini, siyasal, ideolojik düşüncelerin aşılması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	34	Konu işlenirken toplumsal cinsiyet yargılarının olmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	35	Ataerkil baskının öne çıkarılmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	36	Kadın-erkek eşitliğinin aşılması	Değişmiyor	Zorunlu değil

İç Yapı	37	Şiddet ve korkunun, kötülüğün özendirilmemesi	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	38	Cinsel içerik olmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	39	Yazgıcı anlayış olmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	40	Emeğin, emek vermenin öneminin işlenmesi	Değişmiyor	Zorunlu değil
İç Yapı	41	Eleştirel düşünmenin öneminin işlenmesi, eleştirel düşünmeye yönlendirme	Değişmiyor	Zorunlu değil
İç Yapı	42	Bağnazlığın aşılınmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	43	Doğrudan öğüt veren ifadelerin bulunmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	44	Hayatın gerçekleriyle veya bilimle çelişen, yanlış bilgilerin bulunmaması (Bilimsel bilgiye uygunluk)	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	45	Karakterin çocuk ağırlıklı olması	Değişiyor	Zorunlu değil
İç Yapı	46	Karakterlerin gerçek hayatla ilişkili olması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	47	Karakterlerin mükemmel olmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	48	İyi karakterlerin ödüllendirilmesi/amacına ulaşması	Değişmiyor	Zorunlu değil
İç Yapı	49	Kötü karakterlerin cezalandırılması/amacına ulaşmaması	Değişmiyor	Zorunlu değil
İç Yapı	50	Karakterlerin doğaüstü özellik göstermemesi	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	51	Dilin anlaşılabilirliği	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	52	Kullanılan dilin (cümlelerin) süslü olmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	53	Anlatım bozukluğu olmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	54	Yöresel ağız kullanılmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	55	Argo, küfür kullanılmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	56	Yazım hatalarının bulunmaması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	57	Noktalama işaretlerinin hatasız kullanımı	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	58	Zaman ve mekan belirtiminde tutarlılık	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	59	Konu, karakterlerin uyumlu olması	Değişmiyor	Zorunlu
İç Yapı	60	Konunun giriş, gelişme ve sonuç şeklinde yazılması	Değişmiyor	Zorunlu

EK 2. ÖLÇÜTLERİN BÜNYESİNDE YER ALDIKLARI UNSURLARA GÖRE GRUPLANDIRILMASI

Dış Yapı Unsurları ve Ölçütleri	
Unsur	Ölçüt
Boyut	Boyut
Cilt	Cilt sağlamlığı
Kapak	Kapak türü Kapak sağlamlığı Kapağın lak kaplı olması Dış kapağın resimli olması İç kapağın resimli olması Dış ön, dış arka kapak; iç kapak ya da kitabın sırt bölümünde künye bilgisi olması
Kağıt	Kağıdın mat olması Kağıdın kaliteli/dayanıklı olması
Sayfa Sayısı ve Düzeni	Sayfa sayısı Kitaptaki toplam kelime sayısı Paragraftaki toplam cümle sayısı Bir cümlede bulunan kelime sayısı Alt başlıklandırmanın olması Sayfa kenarında boşlukların olması Paragrafların tek sütun olması Bir sayfada sadece yazı varken diğer sayfada resim olması Resim ve yazıların aynı sayfada bir arada olması Resim ve metnin görünürlüğü (Resim ve metnin- kitap sayfalarında- birbirinin görünürlüğüne engel olmaması) Resimlerin metnin akışını kesmemesi
Metin Rengi ve Harf Büyüklüğü (Punto)	Harf puntosu Metin rengi
Resim	Resim oranı
İç Yapı Unsurları ve Ölçütleri	
Unsur	Ölçüt
Konu	Konunun var olması Konunun anlaşılır olması Konunun gerçek hayatla ilgili olması Konunun güncel olması Konu aracılığıyla ulusal, toplumsal, kültürel değerlerin, geleneklerin aşılması Konu aracılığıyla evrensel etik değerlerin aşılması Konu aracılığıyla ötekileştirici, ırkçı, dini, siyasal, ideolojik düşüncelerin aşılınmaması Konu işlenirken toplumsal cinsiyet yargılarının olmaması Ataeril baskının öne çıkarılmaması Kadın-erkek eşitliğinin aşılması Şiddet ve korkunun, kötülüğün özendirilmemesi Cinsel içerik olmaması Yazgıcı anlayış olmaması Emeğin, emek vermenin öneminin işlenmesi Eleştirel düşünmenin öneminin işlenmesi, eleştirel düşünmeye yönlendirme Bağnazlığın aşılınmaması Doğrudan öğüt veren ifadelerin bulunmaması Hayatın gerçekleriyle veya bilimle çelişen, yanlış bilgilerin bulunmaması (Bilimsel bilgiye uygunluk)
Karakter	Baş karakterlerin hayvan, cansız varlık olmaması Baş karakterlerin çocuklardan oluşması Karakterin çocuk ağırlıklı olması Karakterlerin gerçek hayatla ilişkili olması Karakterlerin mükemmel olmaması İyi karakterlerin ödüllendirilmesi/amacına ulaşması

	Kötü karakterlerin cezalandırılması, amacına ulaşmaması
	Karakterlerin doğaüstü özellik göstermemesi
Dil ve Anlatım	Dilin anlaşılır olması
	Kullanılan dilin (cümlelerin) süslü olmaması
	Anlatım bozukluğu olmaması
	Yöresel ağız kullanılmaması
	Argo, küfür kullanılmaması
Yazım ve Noktalama	Yazım hatalarının bulunmaması
	Noktalama işaretlerinin hatasız kullanımı
Bağlam	Zaman ve mekan belirtiminin tutarlı olması
Plan (Kurgu)	Konu ve karakterlerin birbiriyle uyumlu, düzen içinde olması
	Konunun giriş, gelişme, sonuç şeklinde yazılması

EK 3. YAYINEVLERİNİN KAPSAMA ALINMA / ALINMAMA DURUMU VE KAPSAM DIŞI BIRAKILMA NEDENLERİ

Yayınevinin Adı	Kapsam Durumu	Kapsam Dışı Olmasının Nedeni
06 E Eğitim Çözümleri (Nomos Kitap)	Kapsam dahil	
A 7 Kitap	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok
Abaküs Kitap	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok. Eğitici kitaplar var. Rusça kitaplar var.
ABM Yayınevi	Kapsam dahil	
Akademi Çocuk	Kapsam dışı	Eğitici kitaplar var.
Akçağ Yayınevi	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Akdoğan Yayınevi	Kapsam dahil	
Akıl Oyunları Yayıncılık	Kapsam dışı	Eğitici kitaplar var.
Alfa	Kapsam dahil	
Altın Kitaplar Yayınevi	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Altın Nokta Yayınevi	Kapsam dışı	Eğitici kitaplar var.
Anayurt Yayınları	Kapsam dışı	Çocuk eğitimi ve bakımıyla ilgili kitaplar var. Roman ya da öykü yok.
Aras Yayıncılık	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Arden	Kapsam dahil	
Arkabahçe Yayıncılık	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Arkadaş Yayınevi	Kapsam dışı	Yaş gruplaması hepsinde değil bazı kitaplarda var. Yaş grubu barındıran kitapların yaş grubu bilgisi 9-12 yaş grubunun dışında kalmaktadır.
Arkeoloji ve Sanat Yayınları	Kapsam dışı	Sadece eğitici çocuk kitapları var.
Arpa Kitap	Kapsam dışı	Siteye erişilemiyor, iletişim kurulamadı.
Astana Yayınları	Kapsam dışı	Çocuk kitabı yayınlamadığı öğrenildi.
Atlas Grup Kitap	Kapsam dışı	Sitesi yok. Sadece set olarak Yuva Okul Yayınlarının kitaplarını dağıttığı öğrenildi.
Aylak Adam Yayınları	Kapsam dışı	Sitesi yok, iletişim kurulamadı.
Ayna (Any) Yayınları	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Ayrıntı (Dinozor Çocuk)	Kapsam dahil	
Babil Yayınları	Kapsam dışı	Sadece farklı markaların kitaplarını dağıtan bir dağıtımçı olduğu öğrenildi.
Başarı Dağıtım	Kapsam dışı	Sadece farklı markaların kitaplarını dağıtan bir dağıtımçı olduğu öğrenildi.
Başarıyorum Yayınları	Kapsam dışı	Sitesine erişilemedi. Sadece ders için yardımcı kitap yayınladıkları öğrenildi.
Beş Renk Yayınevi	Kapsam dışı	Sadece set halinde çocuk kitapları yayınladığı öğrenildi.
Beta	Kapsam dışı	Çocuk kitabı yayınlamadığı öğrenildi.
Beyaz Balina	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yapılmış olsa da 9-12 yaş grubunun dışındadır.
Bilge Oğuz International Publishing House	Kapsam dahil	
Bilgi Yayınevi	Kapsam dışı	Yaş gruplaması bulunamadı.
Bora Yayıncılık (Dağıtım)	Kapsam dışı	Sadece farklı markaların kitaplarını dağıttığı görüldü.
Boyut Yayıncılık	Kapsam dışı	4 adet set şeklinde kitap yayınlamaktadır ve hiçbir roman ya da öykü değildir.
Bu Yayınevi	Kapsam dahil	

Bulut Yayınları	Kapsam dahili	
Can (Alt markalarıyla beraber)	Kapsam dahili	
Caretta	Kapsam dahili	
Carpe Diem Kitap (Timaş'ın alt markası)	Kapsam dışı	Timaş'ın alt markası olup 9-12 yaş grubu kitap içermektedir. Alt marka olduğu için Timaş ile birlikte düşünülmüştür. Kısacası direkt kapsam dışı bırakılmamış, birleştirmeden dolayı sayısal olarak (bağımsız yayınevi olarak) kapsam dışı bırakılmıştır.
Cem Yayınevi	Kapsam dışı	Geçmişte çocuk kitabı yayınlayıp şu an yayınlamadığı öğrenildi.
Coşkun Teknoloji ve Yayıncılık Hizmetleri	Kapsam dışı	Sitesinde ne yayınladığıyla ilgili bilgi bulunmadı, iletişim kurulamadı.
Cumhuriyet Kitapları	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Çamlıca Basım Yayın	Kapsam dışı	Çocuk kitabı olarak çizgi roman yayınlamakta ve bu kitaplarda yaş bilgisi bulunmamaktadır.
Çiçek Yayıncılık	Kapsam dışı	Sitesi yok, iletişim kurulamadı.
Çikolata Yayınevi	Kapsam dahili	
Çitlembik yayınevi	Kapsam dışı	Sitesinde çocuk kitabı bulunamadı. İletişim kurulamadı.
Dark İstanbul	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Destek Yayınları	Kapsam dışı	Şu an çocuk kitabı yayınlamadığı belirtildi.
Dipnot Kitap	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Diyojen Yayınları	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Doğan Kitap (Doğan Çocuk)	Kapsam dahili	
Doğu Batı	Kapsam dahili	
Doku Aes Yayınları	Kapsam dışı	Bazı kitapların okul öncesi çocukları için olduğu belirtilmiş olup bazılarında yaş bilgisi mevcut değildir.
Dokuz Yayınları	Kapsam dışı	Sudoku kitapları dışındaki kitaplarda yaş gruplaması yok.
Domingo Kitap	Kapsam dahili	
Duru Okul Öncesi	Kapsam dışı	Adından yaş açısından kapsam dışı olacağı anlaşıldı. Sitesi yoktu, iletişim kurulamadı.
Dünya Süper Dağıtım	Kapsam dışı	Sitesinden bu yayıncının aslında bir gazete olduğu ve çocuk kitabı yayınlamadığı anlaşıldı.
Edebiyatist Yayınevi	Kapsam dışı	Sitesine erişilemedi. Arayınca sadece bir adet çocuk kitapları olduğu ve yaş gruplaması yapmadıkları öğrenildi.
Efil Yayınevi	Kapsam dışı	Yaş gruplaması bilgisi bulunamadı. Sitesinde yaş gruplaması yok.
Eksik Parça	Kapsam dahili	
Elma Yayınevi (Alt markalarıyla beraberdir.)	Kapsam dahili	
Eolo	Kapsam dışı	Yaş grubu 9-12 kapsamı dışındadır.
Epsilon Yayınevi	Kapsam dışı	Siteye erişilemedi, iletişim kurulamadı.
Erdem Yayın Grubu	Kapsam dahili	
Esen Kitap	Kapsam dışı	Eğitici kitaplar var.
Final Yayıncılık	Kapsam dışı	Eğitici kitaplar var.
Fom Kitap	Kapsam dahili	
Fon Yayıncılık	Kapsam dışı	Eğitici kitaplar var.
Ginko Kitap	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Gita Yayınları (Gia Yayıncılık)	Kapsam dışı	Sitede yaş gruplaması yoktu. Telefonla iletişim kuruldu. Sadece dört adet çocuk kitaplarının olduğu ve üçünün okul öncesi ve birinci sınıf için olduğu, birinin dokuz yaşa kadar okunabileceği öğrenildi.

GNR Kitap	Kapsam dışı	Sitesine erişilemedi, iletişim kurulamadı. Türkiye Yayıncılar Birliği sitesindeki profilinden anlaşıldığı kadarıyla eğitici kitaplar, tatil kitapları vs. yayınlayan bir yayınevidir.
Golden Media	Kapsam dışı	Sitesinde çocuk kitabı bulunamadı. İletişim kurulamadı.
Golden Medya	Kapsam dışı	Sitesinde çocuk kitabı bulunamadı. İletişim kurulamadı.
Göl Kitap	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Gözlem Kitap	Kapsam dışı	Çocuk kitabı yayınlamadığı bilgisi edinildi.
Gün Yayıncılık	Kapsam dışı	Sitesinde yaş bilgisi bulunamadı, iletişim kurulamadı.
Günışığı Kitaplığı	Kapsam dahil	
Habitus Yayıncılık	Kapsam dışı	Sitesinde yaş bilgisi bulunamadı, iletişim kurulamadı.
Hayal Yayıncılık	Kapsam dışı	Yaş grubu bilgisi siteden elde edilemedi. İletişim kurularak 5-10 yaşa uygun üç kitapları olduğu öğrenilse de sitede daha fazla çocuk kitapları vardı ve hangi kitapların kastedildiği anlaşılamadı.
Hayalperest Kitap	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Hayat Yayın Grubu	Kapsam dışı	Yaş gruplaması var ancak 9-12 grubunu kapsamamaktadır.
Hayy Kitap	Kapsam dışı	Yaş gruplaması olan kurgu kitapları var ancak bu gruplar 9-12 kapsamı dışındadır.
Hece Yayınları	Kapsam dahil	
Heya Mola Yayınları	Kapsam dışı	Çocuk kitaplarının çoğunda yaş grubu bilgisi yok, olan da 9-12 kapsamı dışındadır.
Homer Kitabevi	Kapsam dışı	Kendi markasıyla çocuk kitabı yayınlamamaktadır. Farklı çocuk yayıncılarının kitaplarını satmakta olan bir kitabevidir.
İleri Kültür Sanat	Kapsam dışı	Sitesi yok, iletişim kurulamadı.
İleri Yayıncılık	Kapsam dışı	Yalnızca yedi çocuk kitabı olup yaş gruplaması bulunmamaktadır.
İletişim Yayınları	Kapsam dışı	Yaş grubu bilgisi bulunmamaktadır.
İlksatır	Kapsam dışı	Yaş grubu bilgisi bulunmamaktadır. Sadece okul öncesi ya da çocuk kitabı şeklinde bilgiler sitede mevcuttur.
İndigo Kitap	Kapsam dahil	
İnkış İngilizce Neşriyat	Kapsam dışı	Türkçe çocuk kitabı yayınlamıyor.
İnkılap Kitabevi	Kapsam dışı	Yaş grubu bilgisi bulunamadı.
İnsan Yayınları	Kapsam dışı	Yalnızca beş çocuk kitapları var. Sitede yaş grubu bilgisi bulunamadı.
Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları	Kapsam dahil	
İthaki Yayınları	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yoktur.
Kafdav Yayıncılık	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yoktur.
Kalender Yayınevi	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yoktur.
Karpinus Kitap	Kapsam dışı	Kendi markasıyla çocuk kitabı yayınlamamaktadır. Farklı çocuk kitabı yayıncılarının kitaplarını satmakta olan bir kitabevidir.
Kalşif Çocuk	Kapsam dışı	Sitesi incelendiğinde çocuklara yönelik olarak sadece biyografi kitapları -öykü ve roman dışı kitaplar- yayınladığı görüldü.
Kaynak Yayınları	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yoktur.
Kelime Yayınları	Kapsam dışı	Okul öncesi, ilkokul, ortaokul, gençlik şeklinde dönemsel bir gruplama yapılmıştır. Somut bir yaş gruplaması yoktur.
Kesit Yayınları	Kapsam dışı	Sadece üç tane çocuk kurgu kitabı var olmakla birlikte onlarda da herhangi bir yaş gruplaması bilgisi bulunmamaktadır.
Keskin Colır	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yoktur.
Kır Çiçeği Yayınları	Kapsam dışı	Sitesi yok, iletişim kurulamadı. Türkiye Yayıncılar Birliğinin sayfasındaki profilinde 0-8 yaş için öykü kitapları yayınladığı öğrenildi.

Kırmızı Kedi Yayınları	Kapsam dışı	Yaş grubu bilgisi (yaş gruplaması) yoktur.
Kitap Kurdu	Kapsam dışı	Sitesinde çocuk kitabı bulunamadı.
Kitap Yayınevi	Kapsam dışı	Çocuk kitabı yayınlamadığı öğrenildi.
Kitapsan	Kapsam dışı	Yayınevi değil birçok farklı markanın dağıtımını yapan bir dağıtımıcıdır. Yaş grubu bilgisi bulunamamıştır.
Kolektif Kitap	Kapsam dahil	
Komik Şeyler	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok. Sadece çocuk-genç diye gruplama yapılmış.
Kök Yayıncılık	Kapsam dışı	Bazı kitaplarında yaş grubu bilgisi yok. Yaş grubu bilgisi olan kitaplar ise içerdikleri yaş grubu nedeniyle 9-12 sınırlarının dışındadır.
Kumdan Kale Yayıncılık	Kapsam dışı	Siteleri bakımda olduğu için erişilemedi, iletişim kurulamadı.
Kuraldışı Yayıncılık	Kapsam dışı	Sitelerinde kurgu çocuk kitabı bulunamadı, iletişim kurulduğunda yaş gruplaması yapmadıkları öğrenildi.
Kutlu Yayınevi	Kapsam dışı	Sitelerinde yaş grubu bilgisi bulunmamaktadır. İletişim kurulamamıştır.
Kültür İstanbul	Kapsam dışı	Artık çocuk kitabı yayınlamadıkları öğrenildi.
Lena& Mama	Kapsam dışı	Bebek kitapları yayınladıkları öğrenildi.
Lis Yayınevi	Kapsam dışı	Kürtçe çocuk kitabı yayınladıkları öğrenildi.
Literatür Yayıncılık	Kapsam dışı	Bebek kitapları, ilkökul, ortaokul kitapları şeklinde dönemsel bir sınıflama yapılmış. Somut bir yaş gruplaması yok.
Lopus Yayınları	Kapsam dışı	Sitelerinde yaş gruplaması yoktu, iletişim kurulamadı.
Lotus Yayınları	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Marsık Kitap (Yalvaçabi. Com)	Kapsam dahil	
Martı (Alt markalarıyla beraber)	Kapsam dahil	
Masal Seramik Evi	Kapsam dışı	Sitesine erişilemedi, iletişim kurulamadı.
Mavibulut	Kapsam dahil	
Maya Kitap	Kapsam dışı	Sitede yaş gruplaması yok.
MD Basım	Kapsam dışı	Sitelerinden yayınevi değil, basımevi olduğu öğrenildi.
Meav Yayıncılık	Kapsam dahil	
Meraklı Tilki	Kapsam dahil	
Metis	Kapsam dahil	
Mikado Yayınları	Kapsam dışı	Sitesine erişilemedi, iletişim kurulamadı.
Milenyum Yayıncılık	Kapsam dışı	Kendi markasıyla çocuk kitabı yayınlamamaktadır. Farklı çocuk yayıncılarının kitaplarını satmakta olan bir dağıtımçı olduklarının bilgisi alındı.
Minik Caretta	Kapsam dahil	
Mirket Yayınları	Kapsam dışı	Yaptıkları yaş gruplaması 9-12'yi kapsamamaktadır.
MK Publications	Kapsam dışı	İngilizce çocuk kitabı yayınlamaktadırlar.
Monera Yayınları	Kapsam dahil	
Morpa Kültür Yayınları	Kapsam dışı	Sadece ilkökul, ortaokul olarak sınıflama yapmışlardır. Net bir yaş gruplaması yapılmamıştır.
Mutlu Yayıncılık	Kapsam dahil	
Mühür Kitaplığı	Kapsam dışı	Sitesinde yaş grubu bilgisi bulunamadı, iletişim kurulamadı.
Nemesis Kitap	Kapsam dışı	Sadece Instagram üzerinde belirttikleri sınıf bazında bir gruplama var. Sosyal medyadan kitapları takip edip irdelemek çok zor olduğu için kapsam dışı bırakıldı.
Nesil	Kapsam dahil	
Net Yayın	Kapsam dışı	Sitelerinde her kitap için yaş bilgisi vermemişler. Yaş bilgisi verilen kitaplar 0-3 yaş aralığında olup 9-12 yaş grubunun kapsamı dışındadır.

Nezih -Er Pazarlama İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti.	Kapsam dışı	İletişim kurulamadı.
Notabene	Kapsam dahili	
Nurdan Yayınları	Kapsam dışı	Sadece okul öncesi ve okul çağı diye bir sınıflamalarının bulunduğu, somut bir yaş sınıflaması yapmadıkları öğrenildi.
Oda Yayınları	Kapsam dışı	Sitesine erişilemedi, iletişim kurulamadı.
ODTÜ Yayıncılık	Kapsam dahili	
Okuryazar	Kapsam dahili	
Okuyan Us Yayınevi	Kapsam dışı	Yaş gruplaması sitede bulunamadı, iletişim kurulamadı.
Olimpos Yayınları	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Orka Çocuk Yayınları	Kapsam dışı	Sitesine erişilemedi, iletişim kurulamadı.
Otantik Kitap	Kapsam dışı	Yaş gruplaması bilgisi sitesinde yok, iletişim kurulamadı.
Önel Yayıncılık	Kapsam dışı	Eğitici kitaplar var.
Ötüken	Kapsam dahili	
Özgür Yayınları	Kapsam dışı	Sitesinde çocuk kitabı bulunamadı.
Özyürek	Kapsam dahili	
P Kitap	Kapsam dışı	Artık çocuk kitabı yayınlamadıkları öğrenildi.
Paloma Yayınevi	Kapsam dışı	Aile ve çocuk dizisi altında çocuklarla iletişim kurma konusunda aileler için bir kitabı var ama çocuklar için kurgu kitabı yok.
Pamiray Yayıncılık	Kapsam dışı	Sitesinde yaş gruplaması bulunmamaktadır.
Pan Yayıncılık	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yoktur.
Panama Yayıncılık	Kapsam dışı	Sitesinde yaş grubu yoktur.
Patik Kitap (Pamey Yayın Grubunun Markası)	Kapsam içi	
Pegasus Yayınları ***	Kapsam dışı	Sitesinde çocuk kitaplarına ilişkin bilgi yoktu. Yayınevinin Instagram hesaplarına yönlendirme yapıldı. Sosyal medyadaki bilgilerin çok çabuk güncellenmesi ve takibinin zor olması nedeniyle bu yayınevi kapsam dışı bırakıldı.
Pena Yayınları	Kapsam dışı	Sitesi yoktu. İletişim kurulamadı.
Penguen Dergisi	Kapsam dışı	Yalnızca Penguen Dergisinin yayıncısı oldukları anlaşıldı.
Perseus Yayınevi	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Pinus Kitap	Kapsam dahili	
Polat Kitapçılık	Kapsam dışı	Yayınevi değil kitabevi olduğunun bilgisi verildi.
Potink Kitap	Kapsam dışı	Siteye erişilemiyor, iletişim kurulamadı
Pöti Kare Yayıncılık	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yoktur.
Profil Kitap	Kapsam dışı	Sitede yaş bilgisi yok.
Pusula Yayınları	Kapsam dışı	Sitede yaş bilgisi yok.
Pusula Kids Yayınları	Kapsam dışı	Eğitici kitaplar var.
Redhouse	Kapsam dahili	
Remzi Kitabevi ***	Kapsam dışı	Yaş grubu bilgisi siteden elde edilemedi.
Ren Kitap	Kapsam dışı	Sadece eğitici çocuk kitaplarında yaş gruplaması yapılmış.
Rönesans Yayınları	Kapsam dışı	Sitesine erişilemedi, iletişim kurulamadı.
Sami Dünder Film Yapım	Kapsam dışı	Bir film yapımcısıdır. Kitap yayınlamamaktadır.
Salan Yayınları	Kapsam dışı	Sadece eğitici kitapları var.
Sarmal Kitabevi	Kapsam dışı	Hem yayın hem kitabevi oldukları belirtildi. Gençlik kitapları ağırlıklı yayın yaptıkları, az sayıda çocuk kitabı yayınladıkları öğrenildi. Herhangi bir yaş gruplaması olmadığı öğrenildi.

Say Yayınları	Kapsam dışı	Sitelerinde bulunan çocuk kitaplarının yaş grubu bilgisi yoktu. Bir süredir çocuk kitaplarıyla ilgili çalışmadıkları öğrenildi.
Semerkind Yayınları	Kapsam dışı	Sitelerinde yaş gruplaması yoktu, iletişim kurulamadı.
Sentez Yayınları	Kapsam dışı	Sadece bir çocuk kurgu kitapları var olup bu kitap için yaş grubu bilgisi belirtilmemiştir.
Sia Kitap	Kapsam dahil	
Sıfırdan Yayınları	Kapsam dışı	Yaş grupları 9-12 kapsamı dışındadır.
Siyer Kitap	Kapsam dışı	Sitesinde yaş gruplaması yoktu, iletişim kurulamadı.
Şimşek Yayınları (Ünlü Yayınları)	Kapsam dışı	Telefonla ulaşıldı, ulaşılan telefon Ünlü Yayınlarına ait çıkmış olup Ünlü Yayınlarının sadece sınav için eğitici kitaplar yayınladığı öğrenildi.
Sizinkiler	Kapsam dışı	Sitesine erişilemedi, iletişim kurulamadı.
Sola Unitas (Sola Kidz)	Kapsam içi	
Storytel	Kapsam dışı	Sadece elektronik kitap yayınlamaktadır.
Su Yayınevi	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Şule Yayınları	Kapsam dışı	Yaş gruplaması yok.
Tanışır Yayınları	Kapsam dışı	Herhangi bir yaş gruplaması yoktur. Sadece "1. sınıf için yazı defteri" ve "uygulama kitapları" şeklinde var olan iki kategoride 1. sınıf bilgisi vardır. Özetle sınıf bilgisi bazında yaş grubunun 9-12 kapsamına girmediği anlaşılmıştır.
Taze Kitap	Kapsam dahil	
Teas Yayıncılık (Hep Kitap alt markasıyla çocuk kitabı çıkarıyor.)	Kapsam dahil	
TED	Kapsam dışı	Sitesinde yaş grubu bilgisi bulunamadı.
Tefrika	Kapsam dahil	
Tekin Yayınevi	Kapsam dışı	Eğitici çocuk kitabı yayınlamakta olan bir yayınevidir.
Tekir Kitap	Kapsam dahil	
Telgrafhane Yayınları	Kapsam dışı	Sadece bir çocuk kitapları bulunmaktadır ve bu kitapta yaş grubuna ilişkin bilgi bulunmamaktadır.
The Kitap	Kapsam dışı	Yaş bilgisi 9-12 kapsamı dışındadır.
Timaş Yayın Grubu (Çocuk kitabı çıkarmayan Carpe Diem alt markası ve diğer alt markalarıyla beraber)	Kapsam dahil	
Tudem Yayın Grubu (Liste gereği Uçanbalık da dahil alt markalarıyla beraber. Yani hesaplama yaparken Uçanbalık Tudem ile birleştirildi.)	Kapsam dahil	
Turkuvaz Kitap	Kapsam dışı	Sitede bulunan çocuk kitaplarında yaş bilgisi bulunamamıştır.
Uçanbalık (Tudem'in alt markasıdır ama Türkiye Yayıncılar Birliğinin sitesinde bağımsız bir marka olarak yazılmıştır. Tudem Yayın Grubu ile birleştirilmiştir.)	Kapsam dışı	Tudem Yayın Grubunun alt markası olup onunla birleştirildiği için kapsam dışı olarak yazılmıştır. Kısacası aslında direkt kapsam dışı bırakma yoktur. Birleştirmeden dolayı sayısal anlamda kapsam dışı olmuştur.
Yağmur Yayıncılık	Kapsam dahil	

Yakamoz Yayınları	Kapsam dışı	Belirgin bir yaş grubu yok, kitaplar yalnızca çocuk ve genç diye gruplanmış.
Yapı Kredi Yayınları	Kapsam dahili	
Yazılama	Kapsam dışı	Sadece bir tane çocuk kitapları var. Onda da yaş grubu bilgisi yoktur.
Yeşil Dinozor	Kapsam dışı	Yaş grubu 9-12 kapsamı dışındadır.

EK 4. YAYINEVLERİNİN TOPLAM KİTAP SAYILARI VE ÖRNEKLEME ALINAN KİTAP SAYILARI

Yayınevi	Tüm Çocuk Kitabı ¹²	Kitap Türleri ¹³	Yayınevi Yaş Grupları (Tez Kapsamında Olanlar) ¹⁴	İlgili Tür ve i Yaş Gruplarındaki Kitap Sayısı ¹⁵	Kapsama Alınacak Kitap Sayısı (Sadece Yaş filtresi) ¹⁶	Örneklemedeki kitap sayısı
06 E Eğitim Çözümleri (Nomos Kitap ¹⁷)	53	Hikaye	10+, 11+, 10-12, 3-9, 8-10, 9-13	3, 1, 1, 1, 9, 1	28 ¹⁸	1
ABM Kitap	150	Belirsiz	8-10, 10+	36, 8	44	1
Akdoğan Yayınevi	9	Belirsiz	7-9 yaş	1	1	0
Alfa	1083	Belirsiz	9-12 yaş	173	173	3
Arden	28	Belirsiz	7-9, 10+	14, 3	17	0
Ayrıntı (Dinozor Çocuk ¹⁹)	140	Belirsiz	9+, 10+	17, 11	28	1
Bilge Oğuz International Publishing House ²⁰	35	Belirsiz	6-10, 10+, 8-12	26, 1, 0	27	0
Bu Yayınevi	524	Belirsiz	4. sınıf, 5. sınıf, 6. sınıf	92, 86, 106	284	4

¹² Tekil olarak satılan çocuk, yanı sıra varsa bebek, genç, ilk genç kitaplarının sayısı (edebi nitelikli kitap veya eğitim kitabı ve bunların alt türlerinden, yaş gruplarından bağımsız sayıdır. Eğer yetişkinler için de kitap yayınlayan bir yayıneviyse sadece bu tür çocukluğa dair çocuk, ilk genç vb. yaşa ve döneme bağlı filtre barındıran kitaplar sayılmıştır ama eğer sadece çocuklar için kitap yayınlayan bir yayıneviyse tekil olarak satılan tüm kitaplar sayılmıştır.)

¹³ Sadece öykü (hikâye) ve roman kapsam dahilindedir. (Yayınevlerinin sitesinde, ürün bilgisinde ya da gönderdikleri excel vb. tablolarda böyle bir tür filtresi olmayanların ya da yaş filtresiyle birlikte kullanılamayanların türü belirsiz olarak yazıldı)

¹⁴ Kimi zaman yayınevlerinin gönderdikleri katalog, excel tablosu vb. dokümanlardan, kimi zaman kitap bilgilerinden elde edilmiştir.

¹⁵ Türü belirtimi ya da tür filtresi barındırmayan, kullanılamayan yayınevleri için çalışma kapsamında yaş grubundaki bütün kitaplara bakılıp öykü ve roman türü kitaplar manuel olarak belirlenerek yazılmıştır. Birden çok yaş grubu ya da sınıf veya sınıf grubunun altında listelenen kitaplar yalnızca bir tek grubun içinde olacak şekilde bir kez sayılmıştır.

¹⁶ Bazı yayınevlerinde tür filtresinin bulunmaması ya da yaş filtresiyle aynı anda kullanılamaması, yayınevlerindeki kimi kitaplarda kitap bilgisinde tür bilgisinin verilmemesi gibi durumlarla karşılaşmıştır. Bu nedenle 9-12 yaş grubu öykü ve romanlarının yani kapsama alınacak kitap sayısına sadece yaş filtresi uygulanarak elde edilen kitaplar tek tek manuel olarak incelenip öykü ve romanların belirlenmesi, sayısının kontrol edilmesi yoluyla karar verilmiştir.

¹⁷ Nomos Kitap, 06 E Eğitim Çözümlerinin çocuk kitabı yayınladığı yayınevi yetkilisince belirtilen alt markasıdır.

¹⁸ 06 E Eğitim Çözümleri (Nomos Kitap) Yayınevinde 9-12 yaş grubunda olup türü hikâye olarak somut bir şekilde belirtilen kitap sayısı 16 olsa da diğer yedi kitap manuel olarak incelendiğinde onların da hikâye veya roman olabileceği görülmüştür. Bu bağlamda 06 E Eğitim Çözümleri (Nomos Kitap) Yayınevinden kapsama alınacak toplam kitap sayısı 28 olup örnekleme gelecek kitap sayısı 16 değil 28 kitap üzerinden hesaplanmıştır.

¹⁹ Dinozor Çocuk, Ayrıntı Yayınlarının çocuk kitabı yayınlayan alt markası olan bir yayınevidir.

²⁰ Yalnızca Bilgeoğuz Yayınevinin çıkardığı çocuk kitaplarının satışta olduğu, Bilgecan Çocuk adlı markanın çocuk kitapları temin edilemediği için yayınevinin bunları artık satmadığı öğrenildi, kitaplar buna göre sayıldı ve sayı azlığından dolayı yayınevi kapsam dışı bırakıldı.

Bulut Yayınları	231	Belirsiz	9+, 10+, 11+	14, 87, 4	105	2
Can (Alt markalarıyla beraber)	867	Öykü-Roman	9-12 yaş ²¹	452	534	8
Caretta	146	Belirsiz	7-12 yaş, 9-12 yaş	41, 14	55	1
Çikolata Yayınevi	84	Belirsiz	8-10, 10-12 yaş	7, 8	15	0
Doğan Kitap (Doğan Çocuk ²²)	2800	Öykü-Roman	10+, 10-13, 6-9, 7-9, 8-10, 8-12, 9+, 12+	73, 70, 506, 26, 11, 55, 40, 50	1204	18
Doğu Batı	25	Belirsiz	10+, 12 +	1, 1	2	0
Domingo	155	Belirsiz	7-10, 9 yaş üstü, 7-70	57, 51, 13	121	2
Eksik Parça	371	Belirsiz	6-9, 9-14	146, 44	190	3
Elma Yayınevi (Alt markalarıyla birlikte)	157	Belirsiz	7-9 yaş, 8-10 yaş, 9-11 yaş, 10-12 yaş, 11-13 yaş	22, 25, 17, 27, 2	93	1
Erdem Yayın Grubu	442	Belirsiz	4. sınıf ²³	176	176	3
Fom Kitap	134	Öykü-Roman ²⁴	4. sınıf, 5. sınıf, 6. sınıf	36, 14, 4	54	1
Günişiği Kitaplığı	507	Öykü-Roman	8-12 yaş, 12+, 10+ (köprü kitaplar)	182, 50, 25	312	5
Hece Yayınları	8	Roman	9+, 12+ (Her kitap bir yaş grubunda sınıflandırıyor, ürün bilgisinden elde edildi.)	3, 4	7	0
İndigo Kitap	37	Belirsiz	6-10, 10+	5, 1	6	0
Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları	1110	Belirsiz	9-15+, 7-12, 7-13+, 7-16, 9-14, 6-9, 9-12, 8-13, 7-12, 8-12, 9-13, 5-9	10, 21, 1, 39, 5, 41, 8, 10, 21, 16, 14, 4	190	3
Kolektif Kitap	33	Öykü-Roman	9+	7	7	0
Marsık Kitap ²⁵	124	Belirsiz	8-10, 11-13, 8-12, 7-10, 10+, 9+, 9-99	5, 6, 3, 4, 1, 4, 1	24	0
Martı (Alt markalarıyla beraber)	854	Öykü-Roman	8-12 yaş, 12+ yaş ²⁶	146, 44	190	3
Mavibulut	81	Belirsiz	9+, 10+, Her yaş	7, 2, 1	10	0
Meav Yayıncılık	76	Belirsiz	9+, 12+, Her yaş	3, 3, 3,	9	0
Meraklı Tilki	29	Öykü-Roman	8-12, 9+, 8-10	2, 2, 2	6	0

²¹ 9 yaştan 12 yaşa kadar bütün yaşlar tek tek seçildi. Tek grup oluşturuldu.

²² Doğan Çocuk, Doğan Kitap adlı yayınevinin çocuk kitabı yayınlayan bir alt markası olan bir yayınevidir.

²³ Ortaokul kitaplarında yaş, sınıf yok diye sadece ilkokul 4 seçildi.

²⁴ Sitesinde tür filtresi olmasa da gönderdikleri excel listesinde tür filtresi bulunmaktaydı.

²⁵ yalvacabi.com yani Yalvaçabi Kitabevinin internet sitesinden bilgileri elde edilmiştir. Bilgilerin oradan alanabileceği, Marsık Kitap adlı Yayınevi tarafından telefonla bildirilmiştir.

²⁶ "12+" yaş filtresine tıklayınca 12 yaş diyor.

Metis	28	Öykü	9-14 yaş	30	30	1
Minik Caretta	52	Öykü	7-9 yaş	30	30	1
Monera Yayınları	131	Belirsiz	2-4. sınıf, 3-5. sınıf, 2-5. sınıf, 5-8. sınıf	3, 5, 2, 1	11	0
Mutlu Yayıncılık	6	Hikaye	8-9 yaş (3. sınıf), 9-10 yaş (4. sınıf)	2	2	0
Nesil	44	Belirsiz	10 yaş ve üzeri	11	11	0
Notabene	68	Belirsiz	4-12 yaş	74	74	1
ODTÜ Yayıncılık	111	Öykü	7-12 yaş	6	57	1
Okuryazar	67	Belirsiz	9+, 12+, Her yaş	3, 1,1	5	0
Ötüken	50	Belirsiz	9+	1	1	0
Özyürek	1180	Hikaye	4. ve 5. sınıf ²⁷	112	132	2
Patik Kitap (Pamey Yayın Grubu) ²⁸	186	Belirsiz	4. sınıf, 5. sınıf, 6. sınıf	84, 18, 9	111	2
Pinus Kitap	25	Belirsiz	7-14 yaş	25	25	0
Redhouse	203	Belirsiz	9 yaş ve üzeri, 10 yaş ve üzeri	16, 10	26	0
Sia Kitap	67	Belirsiz	3.-4. sınıf, 4. sınıf, 4.-5. sınıf, 5.- 6. sınıf, 6. sınıf, 6-7. sınıf	13, 1, 4, 2, 1, 2	23	0
Sola Unitas (Sola Kidz ²⁹)	154	Belirsiz	6-9, 7-12	47, 35	82	1
Taze Kitap	56	Belirsiz	9+	18	18	0
Teas Yayıncılık (Hep Kitap ³⁰)	285	Belirsiz	2, 3, 4. sınıf; 3. ve 4. sınıf; 3., 4. ve 5. sınıf; 4. ve 5. sınıf; 4. sınıflar ve ortaokul; Her yaş	7, 2, 24, 6, 14, 6	59	1
Tefrika	39	Belirsiz	10+	11	11	0
Tekir Kitap	64	Hikaye-Roman	4-12, 9+, 10+	0, 5, 2	8	0
Timaş Yayın Grubu (Carpe Diem dahil alt markalarıyla beraber)	1544	Öykü-Roman	9-12 yaş ³¹	879	1218	17

²⁷ İki tek kategoridir.

²⁸ Patik Kitap, Pamey Yayın Grubunun alt markası olup çocuk kitabı yayınlayan bir yayınevidir.

²⁹ Sola Kidz, Sola Unitas adlı Yayınevinin çocuk kitabı yayınlayan bir alt markasıdır.

³⁰ Hep Kitap, Teas Yayıncılığın çocuk kitabı yayınlayan alt markası olan bir yayınevidir.

³¹ 9 yaştan 12 yaşa kadar bütün yaşlar tek tek seçildi ve tek grup oluşturuldu.

Tudem Yayın Grubu (Uçanbalık alt markası ve diğer alt markalarıyla beraber) ³²	1259	Öykü-Roman ³³	9 yaş ve üstü, 10 yaş ve üstü, 11 yaş ve üstü, 12 yaş ve üstü, Her yaş	84, 136, 2, 73, 1	358	5
Yağmur Yayıncılık (Alt markalarıyla beraber)	439	Belirsiz	9 yaş ve üzeri, 10 yaş ve üzeri, 12 yaş ve üzeri, Her yaş	28, 17, 27, 7	79	1
Yapı Kredi Yayınları	1171	Belirsiz	6-9, 9-12, 11-14, 12 yaş ve üstü, 9 yaş ve üstü, 10-14, 8-12, 9-15, 12-15, 11-15, 10-15, 12-14, 9-14, 6-10, 8-10, 8-11, 7-9, 7-11, 10 yaş ve üstü, 10-13, 7-10, 8-9	57, 48, 13 , 24, 21, 14, 87, 6, 11, 9, 9, 7, 7, 17, 36, 17, 33, 3, 14, 11, 8, 1	453	7
				Toplam	6736	100

³² Toplam çocuk kitabı sayısına eğitici kitaplar yayınlayan alt markaların kitapları da alındı ama öykü-roman filtresi uygulayınca bu alt markalar otomatik olarak kapsam dışı kaldılar zira çalışma kapsamında sadece 9-12 yaş grubu kapsamına girecek öykü ve romanlar alınmıştır.

³³ Öykü ve roman ayrı ayrı seçildi ama ilgili türdeki yaşa bağlı kitap sayısı hüccesine ikisinin toplamı yazıldı. Ödüllü öykü diye de bir kategori vardı ama bakınca o kitapların öykü ve romanda da yer aldığı görüldü.

EK 5. TEZ KAPSAMINDA İNCELENEN KİTAPLARIN LİSTESİ

Kitap Sırası	Kitap Adı	Yayınevi Adı	Basım/Baskı Sayısı	Basım/ Baskı Yılı	Yazar
1	Sen Hiç Çiçek Yedin mi?	ABM Kitap	1. baskı	2022	Yazar
2	Çılgın Sörfçüler 3: Kerberosun Gizemi	Alfa Kitap	1. baskı	2020	Ülker Kurtcan
3	Malory Kuleleri 6. Dönem	Alfa Kitap	1. basım	2014	Defne Ongun Müniroğlu
4	Alice Harikalar Diyarında	Alfa Kitap	2. basım	2022	Enid Blyton
5	Gölge Canavarlar	Bu Yayınevi	2. baskı	2021	Lewis Carroll
6	Erguvan Ağacındaki Sarı Benekli Kelebek	Bu Yayınevi	1. baskı	2014	Cahit Kaya
7	Küçük Savaşçı	Bu Yayınevi	6. baskı (kitabın iç kapağında), 6. basım (kitabın dış ön kapağında.)	2018	Necla Candağ
8	Eşeğin Keyfi Yerinde	Bu Yayınevi	5. baskı	2018	Hamdullah Köseoğlu
9	Arkadaşım Robot	Bulut Yayınları	1. baskı	2022	Tülin Tankut
10	Biz Çöp Değiliz/Sıfır Atık	Bulut Yayınları	1. baskı	2019	Morten Dürr
11	Tindimler ve Çöp Adası	Can	1. basım	2023	Erdem Seçmen
12	Gulliver'in Gezileri	Can	19. basım	2022	Lydia Corry ve Sally Gardner
13	Kepler 62: Virüs	Can	3. basım	2023	Swift/Kästner
14	Atla, Bart!	Can	12. basım	2023	Timo Parvela, Bjørn Sortland
15	Kaçış: Günişiğine Yolculuk 1	Can	9. basım	2022	Susanna Tamaro
16	Özgürlüğe Kaçış: Bopato 2	Can	8. basım (kitabın iç kapağında), 8. baskı (kitabın dış ön kapağında)	2022	Adnan Binyazar
17	Altın Ejder Krallığı	Can	5. basım	2021	Cemil Kavukçu
18	Küçük Prens (Özel Baskı-Mavi)	Can	8. basım	2021	Isabel Allende
19	Annemle Babama Söylemeyin En İyi Arkadaşım Bir Uzaylı	Caretta Kitap	1. baskı	2013	Antoine de Saint-Exupéry
20	Alice Harikalar Diyarında	Dinozor Çocuk	1. basım (baskı ad. Kit. İç.)	2019	E. Murat Yıgıcı
21	Unicorn Sihri Denizkızları Buluşması	Doğan Çocuk	1. baskı	2022	Lewis Carroll
22	Barbie Yönetmen Olabilirsin	Doğan Çocuk	Belirtilmemiştir.	2019	Daisy Meadows
23	Barbie ile Şef Olabilirsin	Doğan Çocuk	Belirtilmemiştir.	2018	

24	Barbie ile Moda Tasarımcısı Olabilirsin	Doğan Çocuk	Belirtilmemiştir.	2018	
25	Doktor Doti Oyuncak Hastanesi: Hastanede İlk Gün Okuma Keyfi	Doğan Çocuk	Belirtilmemiştir.	2019	Yazar belirtilmemiştir.
26	Kelebek Ormanı	Doğan Çocuk	2. baskı	2020	Yazar belirtilmemiştir.
27	Barbie ve Sihirli Dünyası Gizemli Macera	Doğan Çocuk	1. baskı	2016	Göktuğ Canbaba
28	Bebek Olmaya Karar Verdim	Doğan Çocuk	1. baskı	2016	Yazar belirtilmemiştir.
29	Sihirli Krallık 15: Kar Ayısı Kulübesi	Doğan Çocuk	10. baskı	2023	Dicle Keskinoglu
30	Prences Sofia Öykü Kitabı	Doğan Çocuk	Belirtilmemiştir.	2015	Rosie Banks
31	Buyaka Çocuk Evi 3: Endişeli Bulutlar Arasında	Doğan Çocuk	Belirtilmemiştir.	2012	Yazar belirtilmemiştir.
32	Prences Okulu 21: İnci Sarayda Lucy ve Değerli Köpek Yavrusu	Doğan Çocuk	11. baskı	2019	Görkem Yeltan
33	Ateş Böceği Sözü	Doğan Çocuk	3. baskı	2022	Vivian French
34	Eski Duvarların Arasında Yeni İzler: Troya Macerası	Doğan Çocuk	1. baskı	2019	Aysel Turgut
35	Disnep Soy Luna Paten Yarışması	Doğan Çocuk	1. baskı	2019	Rüstem Aslan
36	Kayıp Dünya	Doğan Çocuk	5. baskı	2019	Yazar belirtilmemiştir.
37	Ulysses Moore 16: Asiler Adası	Doğan Çocuk	1. baskı	2018	Arthur Conan Doyle
38	Çarpık Ev	Doğan Çocuk	6. baskı	2020	Pierdomenico Baccalario
39	Dâhiler Sınıfı: Einstein: Sınırsız Deha	Domingo	16. baskı- iç kapak sonda	2023	Burcu Aktaş
40	Kayıp Kitap Avcıları 1: Peter Pan'ın İzinde	Domingo	4. baskı	2019	Pierdomenico Baccalario
41	Duru'nun Tatil Günlükleri: Travertenlerde Gün Batımı	Eksik Parça	Belirtilmemiştir.	2023	Pierdomenico Baccalario-Eduardo Jáuragui
42	Kral Şakir 4: Hayat Kısa Filler Uçuyor	Eksik Parça	16. baskı	2020	Mustafa Ünver
43	Kral Şakir 12: Dikkat Kaygan Zemin	Eksik Parça	1. baskı	2022	Varol Yaşaroğlu
44	Sanal Gerçeklik Defteri	Elma	1. basım	2022	Varol Yaşaroğlu, Haluk Can Dizdaroğlu, Özgür Öcalan
45	Üç Kuzen Dedektiflik Merkezi 10: Tekno Tuzak	Erdem Yayın Grubu	Belirtilmemiştir.	2023	Saliha Demir
46	Pembeli Teyzeyi Takip: Üzümlü Kek Çetesi 5	Erdem Yayın Grubu	Belirtilmemiştir.	2021	Bilgenur Çorlu
47	Don Kişot	Erdem Yayın Grubu	16. baskı	2021	Elif Özsoyman
48	Ağzını Açmayan Robot	Fom Kitap	1. basım	2021	Miguel de Cervantes
49	Yeni Gelen	Günüşiği Kitaplığı	Belirtilmemiştir.	2023	İmren Tübcil

50	Bulut Delisi	Günüşiği Kitaplığı	5. baskı	2020	David Almaond
51	Baykuş Yemini	Günüşiği Kitaplığı	8. baskı	2022	Leyla Ruhan Okyay
52	Beter İkizler: Acayip Yaratıklar	Günüşiği Kitaplığı	11. baskı	2023	Yeşim Saygın
53	Darmadağın	Günüşiği Kitaplığı	4. baskı	2023	Charles Odgen
54	Kedi Değil Kiti: Kiralık Bekçi Köpeği	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları	2. basım	2022	Aslı Der
55	Sokak Kedisi Çerez	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları	3. basım	2022	Jess Black
56	Sakar Cadı Vini Ormanda	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları	13. basım	2023	Suat Çağlayan
57	Düşünceler Gömüsü: Beni bul	Martı	1. baskı	2018	Laura Owen
58	Samanyolundaki Karagöz ile Hacivat	Martı	1. baskı	2018	Derya Derin
59	Barry Loser ve Tatil Laneti	Martı	1. baskı	2017	Nuran Turan
60	Profesör Kant'ın En Çılgın Günü	Metis	7. basım	2022	Jim Smith
61	Mimar Karınca Kiremit	Minik Caretta	Belirtilmemiştir.	2004	Jean Paul Mongin
62	Atatürk Nasıl Büyük İnsan Oldu?	Nomos Kitap	2. basım	2016	
63	Tuhaf Şeyler Oluyor	NotaBene	1. baskı	2022	Salim Koçak, Sevinç Koçak
64	Ay'dan Düşen Öyküler	ODTÜ Yayıncılık	Belirtilmemiştir.	2019	Yetgül Çelik
65	Ay'a Yolculuk	Özyürek Yayınevi	9. baskı	2022	Ayşe Kilimci
66	Benim Adım Kıvırcık	Özyürek Yayınevi	1. baskı	2017	Jules Verne
67	Dünyayı Kurtaran Çocuk	Patik Kitap	3. baskı (kitabın iç kapağında), 3. basım (kitabın dış ön kapağında)	2018	Savaş Ünlü
68	Gelidonya	Patik Kitap	Belirtilmemiştir.	2021	Hamdullah Köseoğlu
69	Peyton'un Mükemmel Evcil Hayvanı	Sola Kidz	Belirtilmemiştir.	2020	Semra Ner Erken
70	Renklerin Kardeşliği 1: Yavru Aslan	Hep Kitap	1. baskı	2018	Gary Chapman
71	Şirin İzci Kampından Bildiriyor: Anlatmazsam Çatlarım 2	Timaş Yayın Grubu	6. baskı	2019	Bilgin Adalı
72	Yalnız Efe	Timaş Yayın Grubu	24. baskı	2021	Birsan Ekim Özen
73	Sevgi'nin Dünyası	Timaş Yayın Grubu	1. baskı	2011	Ömer Seyfettin
74	Kelebek Zihinli Çocuk	Timaş Yayın Grubu	9. baskı	2023	Ahmet Yılmaz Boyunağa
75	Oasis	Timaş Yayın Grubu	6. baskı	2021	Victoria Williamson

76	Konuş Benimle Angel	Timaş Yayın Grubu	12. baskı	2017	Eilis Barrett
77	Şirin Cankurtaran Bayram Harçlığı: Şirin İş Başında 2	Timaş Yayın Grubu	9. baskı	2021	Evelyn Elsaesser
78	80 Günde Dünya Turu	Timaş Yayın Grubu	Belirtilmemiştir.	Belirtilmemiştir..	Birsan Ekim Özen
79	Peygamber Öyküleri: Hz. Muhammed sav.	Timaş Yayın Grubu	Belirtilmemiştir.	2019	Jules Verne
80	Türkiyeyi Geziyorum 5: Levent Balıkesir'de	Timaş Yayın Grubu	7. baskı	2022	Belkıs İbrahimhakkıoğlu
81	Mehmet Nuri Efendi	Timaş Yayın Grubu	1. baskı	2021	Mustafa Orakçı
82	Hammit Yolculuk Başlıyor: Gizemli Geçit Serisi	Timaş Yayın Grubu	5. baskı	2021	İsmail Bilgin
83	Bizim Evde Ramazan	Timaş Yayın Grubu	3. baskı	2022	Cem Gülbent
84	Can Avar Bol Hapşırıklı Kütüphane	Timaş Yayın Grubu	1. baskı	2020	Nurdan Damla
85	Gizli Hazinesinin İzinde: Mete ile Çetin İşler Beklemesin	Timaş Yayın Grubu	Belirtilmemiştir.	2021	Haktan Kaan İçel
86	Akıl Almaz Maceralar 9: Göktaşının Peşinde	Timaş Yayın Grubu	Belirtilmemiştir.	2019	Celal Akbaş
87	Can ile Canan: Peygamberimizi Seviyoruz: Dargınları Barıştıran Peygamberim	Timaş Yayın Grubu	1. baskı	2020	Yusuf Gündüz
88	1 GB Adalet	Tudem Yayın Grubu	1. baskı	2022	Nefise Atçakarlar
89	Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin Müttefikleri: Tanıdık yüzler, yeni kabuslar...	Tudem Yayın Grubu	4. baskı	2018	Dilde Güney
90	İkiz Gezinler Yeşillikler Ülkesinde	Tudem Yayın Grubu	1. baskı	2021	Darren Shan
91	Öykülerle Deyimler Uzun Lafın Kısası	Tudem Yayın Grubu	20. baskı	2023	Betül Avunç
92	Hitler Oyunağı mı Çaldı	Tudem Yayın Grubu	12. baskı	2021	Habib Bektaş
93	Can Sıkma Bey 1: Bombili Köfte	Yağmur Yayıncılık	3. baskı	2022	Judith Kerr
94	Kızlar da Yapar! / Erkekler de Yapar!	Yapı Kredi	1. baskı	2023	Pelin Güneş
95	Rosros ile Zenzen: üzüm satan kedileri ve balık tutan köpekleri	Yapı Kredi	5. baskı	2018	Sophie Gourion
96	Üç dedektif ve İki Matematik Bulmacası	Yapı Kredi	10. baskı	2023	Filiz Özdem
97	Mavi Eşek ile Yapboz Karga: Sesleri Karışan Hayvanlar	Yapı Kredi	3. baskı	2022	Stefania Lepera
98	Dede Korkut Hikâyeleri	Yapı Kredi	9. baskı	2023	Yalvaç Ural
99	Gizli Anılar Kuyusu	Yapı Kredi	2. baskı	2021	Bilgin Adalı
100	Beyaz Pantolon	Yapı Kredi	2. baskı	2017	Filiz Özdem

EK 6. TEZ KAPSAMINDAKİ KİTAPLARA İLİŞKİN EK BİLGİLER

Bkz.

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1BEO1i6YWVIOJR8N4s0eWoiIX0ajLc0TN/edit?gid=1629903381#gid=1629903381>

EK 7. TÜM DIŞ YAPI ÖLÇÜTLERİNE UYUMLU VE BİR DIŞ YAPI ÖLÇÜTLÜNE UYUMSUZ (İÇ YAPI DEĞERLENDİRMESİNE ALINAN) KİTAPLARIN BİLGİLERİ

Bkz.

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1kpHWjGf4NT2JHo8nKHf04TGi1r6rWEaY/edit?gid=304625729#gid=304625729>

EK 8. KİTAP ÖZELİNDE DIŞ YAPI İNCELEMESİ

Bkz.

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1PgpsldmsgwehXFs30DerysolfrtD3YsF/edit?gid=253783039#gid=253783039>

EK 9. YAZIM VE NOKTALAMA HATASI TÜRLERİNİN LİSTESİ

Yazım Hataları		
Hata türü	Hata kodu	Örnek
Ama ile cümleye başlanması	3	Ama her zaman birbirlerini anlamaya özen gösterirlerdi.” (Çarpık Ev, s. 11)
Çünkü bağlacıyla cümleye başlama	10	“Çünkü en son resim ödevi yaptığı günü hatırlamadı bile.” (Çarpık Ev, s. 45).
Ve bağlacı ile cümleye başlanması	13	“Ve sen Izzy M’bepe Güneş’ten mükemmel uzaklıktasın.” (Yeni Gelen, s. 61).
Amca, teyze gibi ifadelerin gereksiz yere baş harfinin büyük yazılması	17	“Necmi Amca” (Çarpık Ev, s. 65, 78)
Fakat ile cümleye başlanması	23	“Fakat hava ısınınca masalar ve sandalyeler dışarıya çıkarıldı.” (Hitler Oyunağımanı Çaldı, s. 57)
Dünya’nın -d’sinin küçük yazılması	32	“Bütün dünya, hatta merdiven, hatta mutfak öyle farklı ki.” (Yeni Gelen, s. 211)
Oysaki yerine “oysa” yazılması, s. 215).	34	Nancy aldırma oysa.” (Yeni Gelen, s. 215).
Parantez içindeki tam cümleye küçük harfle başlanması	35	(ama çok pahalıya mal olacağından yukarı çıkmadılar) (Hitler Oyunağımanı Çaldı, s. 117)
Mademki yerine “madem” yazılması: 42- Örnek: Mademki yerine madem yazılması: kez. Örnek:	42	“...madem Nergis okumayı seviyordu.” (Gizli Anılar Kuyusu, s. 45).
Özel bir dağ adı olmasına rağmen “Dağ” değil “dağ” yazılması-	43	“Everest dağıydı!” (Sen Hiç Çiçek Yedin mi, s. 10)
Güneşin -g’sinin küçük yazılması:-	45	“... güneş doğmuş...” (Yeni Gelen, s. 222).
Mademki yerine “madem ki” yazılması Örnek:	50	“Madem ki insanlar patlattıkları maddeyle atmosferin düzenini bozmuşlardı, sonuçlarına da katlanmak zorundaydılar.” (Ay’a Yolculuk, s. 84)
Geçirmişlerdi yerine “geçirdilerdi” yazılması	51	“Nergis’in annesiyle babası trafik kazası geçirdilerdi.” (Gizli Anılar Kuyusu, s. 63)
Efendim yerine “efenim” yazılması	52	“Görkemli Sesler Korosu, Yusuf Nalkesen’in Muhayyer Kürdi şarkısını okuyor efenim” (Çarpık Ev, s. 70)
Ağabey yerine “abi”, “ağbi” gibi ifadelerin yazılması: 66	66	“Hakan Abi’nin” (Çarpık Ev, s. 46, 66)
Tek tırnak içinde yazılan tam cümlelerin küçük harfle başlaması:	67	“ ‘en hızlı kim?’ “ (Sen Hiç Çiçek Yedin mi, s. 52)
Ya da ile cümleye başlanması	68	“Ya da Tuna Nehri’nin yavaşça ve hep aynı yöne akan dalgalarını seyretmeye.” (Dâhiler Sınıfı: Einstein: Sınırsız Deha, s. 5).
Meğerki yerine “meğer” yazılması	69	69- Örnek: “Ayrılık ne kadar zormuş meğer anne!”- (Gizli Anılar Kuyusu, s. 65)
İki noktadan sonra cümle ya da özel ad olmasa da büyük harfle başlanması	70	“....en sevdiğim yemeği yapacaktı: Karışık kızartma.” (Gizli Anılar Kuyusu, s. 22)
İki noktadan sonra cümle gelse de cümlelerin küçük harfle başlaması	77	“Arabayı Albert kullanıyor, ağzından tek kelime çıkmıyordu: dehşete düşmüştü.” (Dâhiler Sınıfı: Einstein: Sınırsız Deha, s. 58)
Bin yerine “bir” yazılması	78	“Bir sekiz yüz üç asil üyesi...” (Ay’a Yolculuk, s. 5)
Bir sayı ve normal bir kelime arasında boşluk olmaması	81	81- Örnek: “Bir kenarı 1metre 80 santim ve....” (Can Sıkamaz Bey 1: Bombili Köfte, s. 38).
İllaki yerine “illa” yazılması:	83	“İlla taşınacaktı” (Üzümlü Kek Çetesi 5: Pembeli Teyzeyi Takip, s. 72)

Dünya'nın uydusu olan "Ay"ın baş harfinin küçük yazılması	84	Örnek: " aydan arı,... " (Dede Korkut Hikâyeleri, s. 60)
Virgül ile virgülden hemen sonra gelen kelime arasında boşluk olmaması:	89	"... görelim Han'ım, ne söylediler." (Dede Korkut Hikayeleri, s. 124).
Ünlem işaretinden sonra başlanan cümleye küçük harfle başlanması	91	"Anlamıyorsun! onun kadar iyisini bir daha yapamadım. Olmuyor!" (1 GB Adalet, s. 140)
Unvanların küçük harfle başlaması	93	"beyler" (Seksen Günde Dünya Turu, s. 218)
Özel bir adın küçük harfle yazılması	97	"Türk edebiyatı" (Can Avar: Bol Hapşırıklı Kütüphane, s. 106)
Tamamen küçük harfle yazılması gereken bir kelimenin baş harfinin büyük yazılması	99	Annemin Ramazan boyu neden bu 'Radar' dinç ve sağlıklı olduğunu şimdi anlamıştım (Bizim Evde Ramazan, s. 149)
Bir kelimenin yanlış yazılması	100	Yaşarken ya da yaşamak varken yazılacağı yerde "yaşamalar" yazılması (Bizim Evde Ramazan, s. 164)
Bir kelimenin iki harfi arasında boşluk olması	110	Örnek: "...görün ce Yelkenkulak ayağa..." (Düşünceler Gömüsü: Beni Bul, s. 121)
Veya bağlacı ile cümleye başlanması	111	"Veya Zaman Kapısı'nı açarak gittiği Ay Şehri'ni ve Rick'i kaybettikleri Lyonesse'yi özlüyordu." (Ulyses Moore 16: Asiler Adası, s. 26).
Özel bir adın yanlış yazılması.	117	"Hayriyanım"- (Doğrusu Hayriye Hanım olacak.) (İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde, s. 63)
Pek yerine "peş" yazılması (	120	(Seksen Günde Dünya Turu'nun 148. sayfasında "pek" yerine "peş" yazılmıştır.)

Noktalama İşaretlerinin Hatalı Kullanımı

Hata türü	Hata kodu	Örnek
-ki bağlacından sonra virgül	1	"Ancak şunu biliyoruz ki," (Yeni Gelen, s. 64)
Tırnak içi tam cümlelerin virgülle bitmesi	2	"Babası nazik bir üslupla, 'Sonra gel,' dedi." (Hitler Oyunağıma Çaldı, s. 17)
-de bağlacından sonra virgül	4	"Bu da," diyor, ...- (Yeni Gelen, s. 18)
Zarf fiilden sonra virgül	5	"Fraulein Lambeck suratını koyun gibi buruşturup," (Hitler Oyunağıma Çaldı, s. 11)
Çünkü bağlacından önce virgül	6	"Bu harika, çünkü Fraulein Schmidt sınıfta kompozisyon okumaz, değil mi?" (Hitler Oyunağıma Çaldı, s. 15)
Ünlem ifadesi, seslenme ifadesi barındıran tam cümlelerin (ünlem cümlesi) içinde ya da sonunda ünlem yok	7	"Ayy, bunlar ne?" (Çarpık Ev, s. 130)
Hitap ifadelerinden sonra virgül değil nokta gelmesi	8	"Merhaba çocuklar." (Hitler Oyunağıma Çaldı, s. 15)
Tam cümlelerin içinde, başka hiçbir türüne girmeyen türde, gereksiz virgül kullanımı	9	"Oraya ne istersek yükleyebiliriz, çocuklar. ..." (Yeni Gelen, s. 154), "Matematik bilgisi edin, delikanlı!" diyor" (Yeni Gelen, s. 154).
Peki, tabi, evet, hayır vb. onay veya ret kelimelerinden sonra virgül virgül yok	11	"Peki onu arayıp uyaran kim?" (Hitler Oyunağıma Çaldı, s. 22)
Tek tırnak içindeki tam cümlelerin sonunda herhangi bir noktalama işareti yok	12	"Çünkü aksi takdirde görevli 'Ne de gezece bu küçük kız, sanırım pasaportuna el koyacağım' der," (Hitler Oyunağıma Çaldı, s. 40).
Sıfat fiilden sonra virgül	14	Örnek: "Sizin gibi güçlü ve cesur görünen, akıllı ve modern gençler arasında," diyor, "var mı böyle... hassas yapılı birileri?" (Yeni Gelen, s. 138)
Tek başına tırnak içinde bulunan ünlem ifadesinin ya da ünlem istediği "bağırdı vb." kelimelerle sonrasında belirtilmek kaydıyla	15	"Aman Tanrım, çocuğum," (Hitler Oyunağıma Çaldı, s. 151)

yine tırnak içinde tek başına bulunan bir kelimenin sonunda ünlemin olmayıp, başka noktalama işaretlerinin var olması		
Tırnak içinde kelime olarak ya da tam cümle olmadan bir söz öbeği halinde bulunan ifadenin sonuna gereksiz yere virgül gelmesi	16	““Zavallı Anna,” dedi Julius Amca yüksek sesle” (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 29)
Nokta yerine cümle sonuna üç nokta gelmesi	18	““Prenses Balyanak’a geleneksel yuvamızdan yapmalıyız...” diye görüş bildirdi” (Mimar Karınca Kiremit, s. 16)
Üç noktadan sonra gereksiz yere küçük harfle başlanması	19	““Bir... uzaylı ya da bir-“(Yeni Gelen, s. 76)
Ama bağlacından önce virgül gelmesi	20	“Afedersiniz, ama o sepetin içinde ne var acaba?” (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 44)
Normal tırnak içinde verilen cümleye küçük harfle başlanması –	21	Söylendiğine göre,” diye açıklıyor, “evrende yeryüzünün bütün sahillerindeki kum taneleri kadar, sayısız Güneş Sistemi mevcut” (Yeni Gelen, s. 62).
Gibi edatından sonra virgül gelmesi	22	“Anımsayacağınız gibi,” (Yeni Gelen, s. 29)
Amca, teyze gibi ifadelerle gelen eklerin kesme işareti ile ayrılması	24	“Abisi’ne” (Çarpık Ev, s. 24)
Üç nokta yerine virgül gelmesincağı mı Çaldı, s. 200).	25	“Eğer biri babanın film senaryosunu almazsa,” diye ekledi (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 200)
Yani bağlacından sonra virgül gelmesi	26	“Yani, sana daha önce söylemiş olmam gereken bir şey var ama...” (Kepler 62: Virüs, s. 30)
Zarftan sonra (Derken, üstelik vb.)virgül	27	“Derken,...” (Yeni Gelen, s. 262)
Tırnak içindeki cümlelerin sonunda herhangi bir noktalama işareti yok	28	“Denemiyor” (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 79).
Çünkü bağlacından önce gereksiz yere noktalı virgül gelmesi 29- Örnek:	29	” Gerçi böyle dediği için annesi utanmıştı; çünkü Omama, zaman zaman Pumpel için yersiz endişelere kapılsa da çok iyi kalpli biriydi” (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 91).
Ayrıca zarfından önce gereksiz yere noktalı virgül gelmesi	30	”Omama sürekli tasarruf etmek zorunda değildi; ayrıca Anna ve Max’a sık sık sürprizler yapıyordu” (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 91).
Virgül yerine -iki cümle arasına -noktalı virgül gelmesi	31	“Çocuklar er ya da geç ortaya çıkacağından emindi; ısırdığı ya da eşyasını parçaladığı kızgın bir kurbanının yanındaydı belki de” (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 92).
İçinde ünlem ifadesi barındıran söz öbeğinin içinde ya da sonunda ünlem yok-	33	““Hadi o zaman,” dedi Melisa heyecanla” (Çarpık Ev, s. 131). “Aferin, George,” (Yeni Gelen, s. 80 ve 109).
Parantez içindeki tam cümlelerin sonunda hiçbir noktalama işareti olmaması	36	“(ama çok pahalıya mal olacağından yukarı çıkmadılar)” (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 117).
Ama bağlacından sonra virgül gelmesi	37	“George gösterdiği yere bakıyor, ama oturmuyor” (Yeni Gelen, s. 23).
Kurum adlarına gelen eklerin kesme işareti ile ayrılması	38	“Darwin Okulu’na”(Yeni Gelen, s. 16)
Seslenme sözünden sonra – tek başına ya da tam cümle içinde olmaksızın söz öbeğinin içinde- ünlem gelmemesi	39	“ “Yaramaz oğlan,” diye seslendiğini anlamak için...” (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 133)
Ama bağlacından önce gereksiz yere noktalı virgül gelmesi	40	“Anneleri onlara, babalarının daha önce kabuslar gördüğünü söylemişti; ama...” (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 134)
Hitap ifadelerinin içinde gereksiz yere virgül olması	41	Örnek: “Bonjour, Anna,” (Hitler Oyuncağı mı Çaldı, s. 142)

Yanlış yerde virgöl kullanımı	44	“Şimdi dikkatle izleyin, çocuklar ve geleceğin şekillenmesine tanık olun.” şeklinde bir cümle vardır (Yeni Gelen, s. 142). Burada yazılan virgölün “izleyin”den sonra değil- bağlam gereği- “çocuklar”dan sonra gelmesi ve “ve” bağlacının kaldırılması gerekir ya da virgöl kullanılmaması gerekir.
Rağmen edatından sonra virgöl gelmesi	46	“İçerisinin cılız aydınlığına rağmen, işine yarayacak kumaş parçaları arıyor, bazı eşyaların üzerinden sekiyor, bazılarının da yanından geçiyordu” (Sen Hiç Çiçek Yedin mi, s. 16).
İki nokta yerine virgöl	47	““Şunu unutma,” dedi kızına. “Eğer zorda kalırsanız çocukları bana gönderebilirsiniz”” (Hitler Oyunağı mı Çaldı, s. 191).
Fakat bağlacından önce gereksiz yere noktalı virgöl kullanılması	48	“Hatta Anna kenarını kıvrıp diksin diye ona bir önlük biçmişti; fakat...” (Hitler Oyunağı mı Çaldı, s. 194).
Noktalı virgöl yerine virgöl gelmesi	49	“Anna, babasının yüksek ateşle, sınırda durdurulup durdurulmayacağını bilmeden, Berlin’den Prag’a yaptığı yolculuğun nasıl olduğunu hayal etmeye karar verdi” (Hitler Oyunağı mı Çaldı, s. 195).
Cümle sonuna soru işareti yerine virgöl gelmesi	53	“İnsanlar hayvanlardan daha tehlikeli mi demek istiyorsun yani,” (Çarpık Ev, s. 127)
Ne... ne... bağlacından sonra virgöl gelmesi	54	“... ne boğa yener, ne Kan Turalı,” (Dede Korkut Hikâyeleri, s. 123)
Soru işareti yerine üç nokta gelmesi: - -	55	“Niye kaçtın o zaman...” (Çarpık Ev, s. 113)
Çünkü bağlacından sonra virgöl gelmesi	56	“Çünkü, anılar beyinlerimizden silinmiş” (Yeni Gelen, s. 72)
Bir cümlelerin hem ünlem hem de virgülle bitmesi	57	“Kuşkonmazlar bu mevsimde ekilmez ki!” (Sen Hiç Çiçek Yedin mi, s. 23)
Ancak bağlacından sonra virgöl	58	“Ancak, onun babasının yeni karısına değil de, kendi anneme sahip olduğum için şanslıyım” (Yeni Gelen, s. 227).
Üç nokta yerine nokta kullanılması	59	“Yarın, arkadaş.” (Yeni Gelen, s. 279)
Virgöl yerine nokta gelmesi	60	“O da sensin. George.” (Yeni Gelen, s. 268)
Yok yere tire işareti kullanılması:	61	“Tıpkı sizin gibi görünen bir George-ya da Georgina!” (Yeni Gelen, s. 148)
Kesme işareti eksikliği	62	“Dünyaya” (Yeni Gelen, s. 185)
Gereksiz yere nokta kullanılması	63	“C-Cogan Ormanı.” (Yeni Gelen, s. 238)
Tırnak içindeki bir cümlelerin hem soru işareti hem ünlemle bitmesi	64	“Ne cürretle evime gelip bir tanecik oğlumla böyle konuşabiliyorsunuz!?” (Yeni Gelen, s. 220)
Hiçbir şey kullanılması gerekmesi de gereksiz yere üç nokta kullanımı	65	“Güzellik yarışmasına üç Tanrıça katılmış: Hera, Athena ve Afrodit...” (Eski Duvarların Arasında Yeni İzler: Troya Macerası, s. 41)
Hem... hem de bağlacında “hem” ve “hem de”nin arasına gelecek şekilde ya da hem.. hem... bağlacından önce gereksiz yere virgöl kullanılması	71	“Sen salladıkça hem köprü sallanıyordu, hem beşik sallanıyordu” (Gizli Anılar Kuyusu, s. 29).
Tırnak içindeki bir cümlelerin soru işareti yerine virgülle bitirilmesi	72	““Eh, ne yapalım,” “ (Sen Hiç Çiçek Yedin mi, s. 52)
Özel bir ada gelen -lar, -ler ekinin kesme işareti ile ayrılması	73	“...Hirsch’leri göstermek için geyik...” (Dahiler Sınıfı: Einstein: Sınırsız Deha, s. 42)
Soru işareti yerine nokta kullanılmıştır	74	“Değil mi.” (Yeni Gelen, s. 240)

Gereksiz yere tırnak işareti kullanılması	75	““Bay Marsh,” diyor. “Bayan Crystal.” “Evet,” diyor Marsh”(Yeni Gelen, s. 217)
Hele bağlacından önce gereksiz yere virgül kullanımı	76	“Birilerine, hele de askerlere hizmet etmek ona göre değildi...” (Dâhiler Sınıfı: Einstein: Sınırsız Deha, s. 13)
İkilemeden sonra virgül gelmesi	79	“Ege bu sözleri söyler söylemez, bankın yanındaki ağaçta bir hareketlenme oldu” (İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde, s. 39)
Yer adına gelen hal ekinin kesme işaretiyle ayrılması	80	“Üç bine yakın Tomp Town’lı...” (Ay’a Yolculuk, s. 38)
İki nokta yerine noktalı virgül gelmesi	82	Keçi boynuzu; keçi boynuzu bitkisinin meyvesidir ve tozu da ondan elde edilir” (Can Sıkma Bey 1: Bombili Köfte, s. 58).
Tek tırnak içindeki cümlelerin nokta değil virgülle bitmesi	85	“Hah! ‘Korkma, her şey yoluna girecek,’ diyorsun ha? Sen bile!” (1 GB Adalet, s. 99)
Fakat bağlacından önce virgül gelmesi	86	“...daha iyi kavradı, fakat kolay kolay kendine...” (1 GB Adalet, s. 59)
Ya... ya... bağlacından sonra virgül gelmesi	87	“Ya giderim, ya gitmem, ya buğranın...” (Dede Korkut Hikayeleri, s. 119)
Bile bağlacından sonra virgül gelmesi	88	“Tanrı bize senden iyi oğul vermez, verse bile, senin yerini tutamaz” (Dede Korkut Hikayeleri, s. 100).
Tek tırnak içindeki ünlem öbeğinin ünlemsiz olması	90	“Kadın anam, bey babam” diye bağırttın mı? (Dede Korkut Hikayeleri, s. 131)
Normal cümlelerin “ normal tırnak ya da tek tırnak içinde değil.” Sonunda nokta olması gerekirken herhangi bir noktalama işareti yok	92	SİLME İŞLEMİ TAMAMLANDI (1 GB Adalet, s. 142)
Normalde tırnak içinde olan bir cümle içinde olmayan bir kelime ya da kelime öbeğinin vurgulanırken tırnak içine değil tek tırnak içine alınması (Normal tırnak içinde olan bir cümle ya da kelime öbeği içinde yine herhangi bir şey tırnak içine alınacak olsa tek tırnak kullanılır. Yoksa çift tırnak kullanılır.) :	94	“Sesiz Yas’ manşetiyle...” (Gelidonya, s. 84).
Bir cümlelerin tırnak içinde değil tek tırnak içinde verilmesi:	95	Eskiler, ‘İnsan sevdiği işi yapmalı.’ derken bir bildikleri varmış” (Gelidonya, s. 18-19).
Hem tire hem tırnak işaretinin bir cümleyi verirken kullanılması (tire ile başlayıp yok yere cümle sonuna tırnak işareti koymak)	96	“-Burada ne yapıyorsunuz?” diye sordum” (Gelidonya, s. 96).
Cümle sonunda nokta yerine yan yana iki nokta (..) kullanılması	98	“Babaannem bir süre bizde kalacak..” (Bizim Evde Ramazan, s. 70)
Yani bağlacından önce virgül gelmesi)	101	“Çalı ahalisi, yani fısıldayıcılar” (Kepler 62: Virüs, s. 174).
İki kelime arasına gereksiz yere üç nokta gelmesi	102	“Ses çıkarmazsak gidecekmiş... gibi durmuyor” (Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin Müttefikleri: Tanıdık yüzler, yeni kabuslar...).
İster... ister bağlacında araya virgül gelmesi: -	103	“Bu ister vampenezlerin bir tuzağı olsun, ister Bay Tinny...” (Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin Müttefikleri: Tanıdık yüzler, yeni kabuslar..., s. 36)
Kelime öbekleri arasına virgül yerine noktalı virgül gelmesi	104	“Bu ister vampenezlerin bir tuzağı olsun, ister Bay Tinny’nin şakası; kaldığımız takdirde hayatı zorlaşan kişi sen olacaksın” (Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin Müttefikleri: Tanıdık yüzler, yeni kabuslar, s. 36).
Ve bağlacından önce noktalı virgül gelmesi	105	“Yapabileceğimin en iyisi bu; ve aslında bu şartlar altında bu kadarı bile fazla” (Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin

		Müttefikleri: Tanıdık yüzler, yeni kabuslar..., s. 198).
Tırnak içinde olsun ya da olmasın, soru cümlesinin sonunda soru işaretinin olmaması (başka bir şey olup olmadığına bakılmaksızın)	106	"Deli misin sen," (Öykülerle Deyimler Uzun Lafın Kısası, s. 125), örnek: "Anladın mı" (Öykülerle Deyimler Uzun Lafın Kısası, s. 128).
Aynı cümle içindeki eş görevli kelemeler arasında virgöl eksikliği	107	"Bizim iki kafadar 'dur çüş' derken..." (Öykülerle Deyimler Uzun Lafın Kısası, s. 140)
Ve bağlacından sonra virgöl gelmesi	108	"Selam Ağırel, Altınkalp ve," (Düşünceler Gömüsü: Beni Bul, s. 78)
Sıralı cümleler arasında virgöl olmaması	109	"Alınanparmak sandı baktı ama görünürde bir şey yoktu" (Düşünceler Gömüsü: Beni Bul, s. 102)
Kurulan cümlede (eksiltili ya da tam olması fark etmeksizin) soru anlamı olmasa da cümle sonunda gereksiz yere soru işareti kullanılması	112	"...Kısa süreliğine bizi içeri alsan da bir şeyler içsek...Sonra da?... " (Ulyses Moore 16: Asiler Adası, s. 108).
Nokta yerine iki nokta kullanımı	113	"Sinirlenmenin bir faydası yok: Sen bunu hep yapıyorsun," dedi Penelope" (Ulyses Moore 16: Asiler Adası, s. 118).
Bir kelimenin sayfaya sığmayan kısmı için tire işareti konulurken tire işaretinin yanlış yere konulması (Hece ayırmada hata yapılmasına neden olan bir noktalama yanlışı olarak değerlendirildi.)	114	"...büyü-kannemin..." (Atla, Bart!, s. 243)
Ancak bağlacından önce gereksiz yere noktalı virgöl gelmesi	115	"...dedi Alice keyifle; ancak..." (Alice Harikalar Diyarında)
Çorba kelimesine gelen ekin (hal ekinin) kesme işareti ile ayrılması	116	"Yalancı Kaplumbağa Çorbası'nı..." (Alice Harikalar Diyarında, s. 127)
Fakat bağlacından sonra virgöl gelmesi	118	"Fakat, kendisinininkinden önce başka tabletlerin de öttüğünü fark etti; ..." (Kayıp Kitap Avcıları 1: Peter Pan'ın İzinde, s. 87)
Ya da bağlacından sonra virgöl gelmesi	119	"...'Sihirli mürekkebin size rehberlik etmesine izin verin,' ya da, 'Mürekkebe sorun, anlatır,' gibi cümleler var yalnızca" (Kayıp Kitap Avcıları 1: Peter Pan'ın İzinde, s. 123).

Not: Tırnak içinde bulunma durumuyla ilgili olan her şey konuşma çizgisinden sonra gelme için de geçerlidir.

EK 10. KİTAP ÖZELİNDE İÇ YAPI BULGULARININ AYRINTILARI

Bkz.

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1oAY6FdZ1VWoTwkP8tGV1LH0DQEW6b3HA/edit?gid=2094701566#gid=2094701566>

EK 11. KİTAPLARIN ZORUNLU DIŞ YAPI VE İÇ YAPI ÖLÇÜTLERİNE UYUM ORANLARI VE BULUNDUĞU KÜTÜPHANE SAYILARI

Kitap	Yayınevi	Zorunlu Dış Yapı Ölçütü Uyum Oranı	Zorunlu İç Yapı Ölçütü Uyum Oranı	Bulunduğu Kütüphane Sayısı
Sen Hiç Çiçek Yedin mi?	ABM Yayınevi	0,94	0,92	1
Çılgın Sörfçüler 3: Kerberosun Gizemi	Alfa	0,94	0,85	4
Malory Kuleleri 6. Dönem	Alfa	0,76		8
Alice Harikalar Diyarında	Alfa	0,88		3
Gölge Canavarlar	Bu Yayınevi	0,88		0
Erguvan Ağacındaki Sarı Benekli Kelebek	Bu Yayınevi	0,82		337
Küçük Savaşçı	Bu Yayınevi	0,82		10
Eşeğin Keyfi Yerinde	Bu Yayınevi	0,88		18
Arkadaşım Robot	Bulut Yayınları	0,88		85
Biz Çöp Değiliz/ Sıfır Atık	Bulut Yayınları	0,76		192
Tindimler ve Çöp Adası	Can Yayınları	0,88		4
Gulliver'in Gezileri	Can Yayınları	0,88		87
Kepler 62: Virüs	Can Yayınları	0,88	0,81	18
Atla, Bart!	Can Yayınları	0,94	0,74	50
Kaçış: Günişliğine Yolculuk 1	Can Yayınları	0,94	0,74	45
Özgürlüğe Kaçış: Bopato 2	Can Yayınları	0,82		221
Altın Ejder Krallığı	Can Yayınları	0,88		57
Küçük Prens	Can Yayınları	0,88		10
Anneme Babama Söylemeyin En İyi Arkadaşım Bir Uzaylı	Caretta Kitap	0,58		234
Alice Harikalar Diyarında	Dinozor Çocuk	0,88	0,74	2
Unicorn Sihri Denizkızları Buluşması	Doğan Çocuk	0,82		0
Barbie ile Yönetmen Olabilirsin	Doğan Çocuk	0,76		2
Barbie ile Şef Olabilirsin	Doğan Çocuk	0,76		1
Barbie ile Moda Tasarımcısı Olabilirsin	Doğan Çocuk	0,76		0
Doktor Doti Oyuncak Hastanesi: Hastanede İlk Gün Okuma Keyfi	Doğan Çocuk	0,82		138
Kelebek Ormanı	Doğan Çocuk	0,88		319
Barbie ve Sihirli Dünyası	Doğan Çocuk	0,88		1
Gizemli Macera Filmin Öyküsü	Doğan Çocuk	0,76		2
Bebek Olmaya Karar Verdim	Doğan Çocuk	0,88		22
Sihirli Krallık Kar Ayısı Kulübesi	Doğan Çocuk	0,70		11
Prences Sofia Öykü Kitabı	Doğan Çocuk	0,82		8
Buyaka Çocuk Evi 3: Endişeli Bulutlar Arasında	Doğan Çocuk	0,88		19
Prences Okulu 21: İnci Sarayda Prences Lucy ve Değerli Köpek Yavrusu	Doğan Çocuk	0,76		181
Ateş Böceği Sözü	Doğan Çocuk			

Eski Duvarların Arasında Yeni İzler: Troya Macerası	Doğan Çocuk	0,94	0,74	208
Disnep Soy Luna Paten Yarışması	Doğan Çocuk	0,82		5
Kayıp Dünya	Doğan Çocuk	0,82		5
Ulyses Moore 16: Asiler Adası	Doğan Çocuk	0,94	0,81	19
Çarpık Ev	Doğan Çocuk	1	0,92	7
Dahiler Sınıfı: Einstein: Sınırsız Deha	Domingo	0,94	0,85	143
Kayıp Kitap Avcıları 1: Peter Pan'ın İzinde	Domingo	0,94	0,77	114
Duru'nun Tatil Günlükleri	Eksik Parça	0,70		1
Travertenlerde Gün Batımı	Eksik Parça	0,82		168
Kral Şakir 4: Hayat Kısa Filler Uçuyor	Eksik Parça	0,82		21
Kral Şakir 12: Dikkat Kaygan Zemin	Eksik Parça	0,82		60
Sanal Gerçeklik Defteri	Elma	0,88		1
Üç Kuzen Dedektiflik Merkezi 10: Tekno Tuzak	Erdem Yayın Grubu	0,88		220
Üzümlü Kek Çetesi 5: Pembeli Teyzeyi Takip	Erdem Yayın Grubu	0,94	0,92	42
Don Kişot	Erdem Yayın Grubu	0,88		205
Ağzını Açmayan Robot	Fom Kitap	0,76		5
Yeni Gelen	Günişiği Kitaplığı	1	0,77	472
Bulut Delisi	Günişiği Kitaplığı	0,88		315
Baykuş Yemini	Günişiği Kitaplığı	0,88		66
Beter İkiizler: Acayip Yaratıklar	Günişiği Kitaplığı	0,88		49
Darmadağın	Günişiği Kitaplığı	0,82		12
Kedi Değil Kiti: Kiralık Bekçi Köpeği	Türkiye İş Bankası	0,70		12
Sokak Kedisi Çerez	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları	0,76		31
Sakar Cadı Vini Ormanda	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları	0,82		4
Düşünceler Gömüsü Beni Bul	Martı	0,88	0,81	8
Samanyolu'ndaki Karagöz ile Hacivat	Martı	0,76		8
Barry Loser ve Tatil Laneti	Martı	0,76		501
Profesör Kant'ın En Çılgın Günü Küçük Filozoflar dizisi	Metis	0,82		139
Mimar Karınca Kiremit	Minik Caretta	0,52		323
Atatürk Nasıl Büyük İnsan Oldu?	06 E Eğitim Çözümleri (Nomos Kitap)(Boyalıkuş Çocuk)	0,88		0
Tuhaf Şeyler Oluyor	NotaBene	0,64		217
Ay'dan Düşen Öyküler	ODTÜ Yayıncılık	0,70		26
Ay'a Yolculuk	Özyürek	0,94	0,85	0
Benim Adım Kıvrıcık	Özyürek	0,88		324
Dünyayı Kurtaran Çocuk	Patik Kitap	0,82		0
Gelidonya	Patik Kitap	0,94	0,92	1
Peyton'un Mükemmel Evcil Hayvanı	Sola Kidz	0,64		4
Renklerin Kardeşliği 1: Yavru Aslan	Hep Kitap	0,82		

Anlatmazsam Çatlarım 2: Şirin İzci Kampından Bildiriyor	Timaş Yayın Grubu	0,82		238
Yalnız Efe	Timaş Yayın Grubu	0,88		109
Sevginin Dünyası	Timaş Yayın Grubu	0,88		26
Kelebek Zihinli Çocuk	Timaş Yayın Grubu	0,82		35
Oasis	Timaş Yayın Grubu	0,82		24
Konuş Benimle Angel	Timaş Yayın Grubu	0,82		8
Şirin Cankurtaran Bayram Harçlığı: Şirin İş Başında 2	Timaş Yayın Grubu	0,88		266
Seksen Günde Dünya Turu	Timaş Yayın Grubu	0,94	0,74	119
Hz. Muhammed (Sav)	Timaş Yayın Grubu	0,70		31
Türkiyeyi Geziyorum 5: Levent Balıkesir'de	Timaş Yayın Grubu	0,88		71
Mehmet Nuri Efendi	Timaş Yayın Grubu	0,88		28
Hammit Yolculuk Başlıyor	Timaş Yayın Grubu	0,88		40
Bizim Evde Ramazan	Timaş Yayın Grubu	0,94	0,66	11
Can Avar Bol Hapşırıklı Kütüphane	Timaş Yayın Grubu	0,94	0,77	15
Mete ile Çetin İşler Beklemesin: Gizli Hazinesinin İzinde	Timaş Yayın Grubu	0,82		0
Akıl Almaz Maceralar 9: Göktaşının Peşinde	Timaş Yayın Grubu	0,88		7
Can ile Canan: Peygamberimizi Seviyoruz: Dargınları Barıştıran Peygamberim	Timaş Yayın Grubu	0,88		152
1 GB Adalet	Tudem Yayın Grubu	0,94	0,74	94
Darren Shan Efsanesi 08: Gecenin Müttefikleri Tanıdık yüzler yeni kabuslar...	Tudem Yayın Grubu	0,94	0,70	33
İkiz Gezginler Yeşillikler Ülkesinde	Tudem Yayın Grubu	0,94	0,81	172
Öykülerle Deyimler Uzun Lafın Kısası	Tudem Yayın Grubu	0,94	0,88	376
Hitler Oyunaçımı Çaldı	Tudem Yayın Grubu	1	0,81	245
Can Sıkamaz Bey 1: Bombili Köfte	Yağmur Yayıncılık	0,88	0,88	229
Kızlar da Yapar! / Erkekler de Yapar!	Yapı Kredi Yayınları	0,64		4
Rosros ile Zenzen: üzüm satan kedileri ve balık tutan köpekleri	Yapı Kredi Yayınları	0,82		23
Üç Dedektif ve İki Matematik Bulmacası	Yapı Kredi Yayınları	0,88		27
Mavi Eşek ile Yapboz Karga	Yapı Kredi Yayınları	0,88		318
Dede Korkut Hikâyeleri	Yapı Kredi Yayınları	0,88	0,66	172
Gizli Anılar Kuyusu	Yapı Kredi Yayınları	0,94	0,88	27
Beyaz Pantolon	Yapı Kredi	0,82		698

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-15
		Yayın Tarihi Date of Pub.	04.12.2023
	FRM-YL-15 Yüksek Lisans Tezi Orijinallik Raporu <i>Master's Thesis Dissertation Originality Report</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev.Date	25.01.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 09/02/2025

Tez Başlığı: 9-12 Yaş Türkçe Çocuk Kitaplarının İç ve Dış Yapı Özelliklerinin Değerlendirilmesi
Tez Başlığı (Almanca/Fransızca)*:.....

Yukarıda başlığı verilen tezin a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 217 sayfalık kısmına ilişkin, 09/02/2025 tarihinde şahsım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı %3'tür.

Uygulanan filtrelemeler*:

- ☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç
- ☒ Kaynakça hariç
- ☐ Alıntılar hariç
- ☒ Alıntılar dâhil
- ☒ 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tezin herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

İdem Külekci

Öğrenci Bilgileri	Ad-Soyad	İdem Külekci
	Öğrenci No	N21231736
	Enstitü Anabilim Dalı	Bilgi ve Belge Yönetimi
	Programı	Bilgi ve Belge Yönetimi

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
Doç. Dr. Güleda DOĞAN

* Tez **Almanca** veya **Fransızca** yazılıyor ise bu kısımda tez başlığı **Tez Yazım Dilinde** yazılmalıdır.**Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları İkinci bölüm madde (4)/3'te de belirtildiği üzere: Kaynakça hariç, Alıntılar hariç/dahil, 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 5 words) filtreleme yapılmalıdır.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-15
		Yayın Tarihi Date of Pub.	04.12.2023
	FRM-YL-15 Yüksek Lisans Tezi Orijinallik Raporu <i>Master's Thesis Dissertation Originality Report</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev.Date	25.01.2024

TO HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF INFORMATION MANAGEMENT

Date: 09/02/2025

Thesis Title (In English): Evaluation of Interior and Exterior Structural Features of Turkish Children's Books for Ages 9-12

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options checked below on 09/02/2025 for the total of 219 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled above, the similarity index of my thesis is 3 %.

Filtering options applied**:

- ☒ Approval and Declaration sections excluded
- ☒ References cited excluded
- ☐ Quotes excluded
- ☒ Quotes included
- ☒ Match size up to 5 words excluded

I hereby declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Social Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

Kindly submitted for the necessary actions.

İdem Külekci/

Student Information	Name-Surname	İdem Külekci
	Student Number	N21231736
	Department	Graduate School of Social Science Information Mamanement
	Programme	Information Management Master Thesis

SUPERVISOR'S APPROVAL

APPROVED
Assoc. Prof. Dr. Güleda DOĞAN

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-09
		Yayın Tarihi Date of Pub.	22.11.2023
	FRM-YL-09 Yüksek Lisans Tezi Etik Kurul Muafiyeti Formu <i>Ethics Board Form for Master's Thesis</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev. Date	25.01.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 09/02/2025

Tez Başlığı (Türkçe): 9-12 Yaş Türkçe Çocuk Kitaplarının İç ve Dış Yapı Özelliklerinin Değerlendirilmesi

Tez Başlığı (Almanca/Fransızca)*:

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır.
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne veya ruh sağlığına müdahale içermemektedir.
4. Anket, ölçek (test), mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme gibi teknikler kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen araştırma niteliğinde değildir.
5. Diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri kullanımını (kitap, belge vs.) gerektirmektedir. Ancak bu kullanım, diğer kişi ve kurumların izin verdiği ölçüde Kişisel Bilgilerin Korunması Kanuna riayet edilerek gerçekleştirilecektir.

Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

İdem-Külekci /

Öğrenci Bilgileri	Ad-Soyad	İdem- Külekci
	Öğrenci No	N21231736
	Enstitü Anabilim Dalı	Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
	Programı	Bilgi ve Belge Yönetimi Yüksek Lisans Programı

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
Doç. Dr. Güleda DOĞAN

* Tez **Almanca** veya **Fransızca** yazılıyor ise bu kısımda tez başlığı **Tez Yazım Dilinde** yazılmalıdır.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu Form No.	FRM-YL-09
		Yayın Tarihi Date of Pub.	22.11.2023
	FRM-YL-09 Yüksek Lisans Tezi Etik Kurul Muafiyeti Formu <i>Ethics Board Form for Master's Thesis</i>	Revizyon No Rev. No.	02
		Revizyon Tarihi Rev.Date	25.01.2024

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF INFORMATION MANAGEMENT

Date: 09/02/2025

ThesisTitle (In English): Evaluation of Interior and Exterior Structural Features of Turkish Children's Books for Ages 9-12

My thesis work with the title given above:

1. Does not perform experimentation on people or animals.
2. Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.).
3. Does not involve any interference of the body's integrity.
4. Is not a research conducted with qualitative or quantitative approaches that require data collection from the participants by using techniques such as survey, scale (test), interview, focus group work, observation, experiment, interview.
5. Requires the use of data (books, documents, etc.) obtained from other people and institutions. However, this use will be carried out in accordance with the Personal Information Protection Law to the extent permitted by other persons and institutions.

I hereby declare that I reviewed the Directives of Ethics Boards of Hacettepe University and in regard to these directives it is not necessary to obtain permission from any Ethics Board in order to carry out my thesis study; I accept all legal responsibilities that may arise in any infringement of the directives and that the information I have given above is correct.

I respectfully submit this for approva

İdem Külekci/

Student Information	Name-Surname	İdem Külekci
	Student Number	N21231736
	Department	Graduate School of Social Science Information Mamanement
	Programme	Information Management Master Thesis.

SUPERVISOR'S APPROVAL

APPROVED
Assoc. Prof. Dr. Güleda DOĞAN